

ریاست جمهوری

سازمان برنامه و بودجه کشور

گزارش برنامه تولید و اشتغال (برپایه سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی)

معاونت امور اقتصادی و هماهنگی برنامه و بودجه

امور اقتصاد مقاومتی و شورای اقتصاد

گزارش برنامه تولید و اشتغال (برپایه سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی)

تهیه‌کننده: امور اقتصاد مقاومتی و شورای اقتصاد

ناشر: سازمان برنامه و بودجه کشور، مرکز اسناد، مدارک و انتشارات

نوبت چاپ: اول

سال انتشار: ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۵۰ نسخه

کلیه حقوق معنوی این گزارش متعلق به معاونت امور اقتصادی و هماهنگی برنامه و بودجه (امور اقتصاد مقاومتی و شورای اقتصاد) است. استفاده از مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است.

پیشگفتار

سال ۱۳۹۸ از سوی مقام معظم رهبری با عنوان «رونق تولید» نام‌گذاری شده است. این در حالی است که در سال ۱۳۹۷ بر «حمایت از کالای ایرانی» و در سال ۱۳۹۶ بر «اقتصاد مقاومتی، تولید و اشتغال» و در سال ۱۳۹۵ نیز بر «اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل» تحت عناوین سال از سوی معظم‌له تاکید شده است. با عنایت به اینکه هدف راهبردی این سیاست‌ها رشد مستمر اقتصادی، مصرح در سند چشم‌انداز بیست‌ساله و آثار عملی آن افزایش فزاینده تولید و ایجاد اشتغال گسترده و مولد در هرسال است، لذا حمایت از تولید و اشتغال در کانون سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌های اقتصادی قرار می‌گیرد. به‌طور مشخص، در بند نخست سیاست‌های کلی ابلاغی برنامه ششم توسعه به تحقق رشد اقتصادی اشتغال‌زا اشاره شده است. از این‌رو، مقوله اشتغال به‌عنوان یکی از موضوعات خاص کلان‌فرابخشی در برنامه ششم توسعه مورد توجه قرار گرفت.

با توجه به وجود نرخ بالای بیکاری در کشور و چشم‌انداز افزایش تعداد جویندگان کار، به‌ویژه جوانان و دانش‌آموختگان دانشگاهی، اتخاذ سیاست‌های ویژه برای ایجاد فرصت‌های شغلی جدید در کنار حفظ فرصت‌های شغلی موجود ضروری است. این مهم باعث شد برنامه اشتغال گسترده و مولد در دستور کار دولت قرار گیرد. اختصاص بند الف تبصره ۱۸ قانون بودجه کل کشور در سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ به مقوله برنامه تولید و اشتغال بخش مهمی از تلاش دولت دوازدهم به‌منظور افزایش اشتغال در چارچوب حمایت از تولید در کشور بوده است.

شایان ذکر است، در سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ به ترتیب پروژه‌های «طراحی، ساماندهی، اجرا و پایش بسته تولید و اشتغال سال ۱۳۹۷» و «طراحی، اجرا و پایش بسته تولید اشتغال سال ۱۳۹۸» به‌عنوان پروژه‌های اولویت‌دار اقتصادی مقاومتی، پس از تصویب ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی، برای اجرا به سازمان برنامه‌وبودجه کشور به‌عنوان دستگاه مجری ابلاغ گردید.

با عنایت به این که حمایت از تولید و اشتغال در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ همچون سال‌های گذشته در دستور کار دولت تدبیر و امید قرار دارد، همراستا با تغییرات لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور، برای سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ نیز برنامه‌های تولید و اشتغال تدوین خواهد شد و اجرای آن در دستور کار دولت قرار خواهد داشت.

در مجموعه حاضر، ضمن تبیین برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا و ارائه گزارش عملکرد مربوط به هر یک از این برنامه‌ها، چهارچوب کلی تدوین برنامه‌های تولید و اشتغال به همراه برش استانی آن در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ ارائه شده است. امید است با مشارکت موثر دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط نسخه نهایی برنامه‌های تولید و اشتغال برای سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ تدوین گردد و در نهایت با اجرای کارا و اثربخش برنامه‌های مذکور گام‌های ارزشمندی در حمایت از تولید و اشتغال کشور برداشته شود.

محمدباقر نوبخت

معاون رئیس‌جمهور و

رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور

۱	مقدمه
۴	۱- ابعاد و ویژگی‌های بیکاری در اقتصاد ایران
۱۰	۱-۱- وجود بیکاری درازمدت
۱۰	۱-۲- افزایش اشتغال ناقص
۱۱	۱-۳- نرخ بیکاری بالا در میان جوانان به‌ویژه زنان جوان
۱۲	۱-۴- نرخ بیکاری بالا در میان نیروی کار تحصیل کرده
۱۳	۱-۵- تفاوت نرخ بیکاری در استان‌ها
۱۶	۲- منابع تجهیز شده برای برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا موضوع تبصره ۱۸ قانون بودجه ..
۱۷	۲-۱- برداشت معادل ریالی یک میلیارد دلار از صندوق توسعه ملی
۱۷	۲-۲- سپرده گذاری ریالی صندوق توسعه ملی
۱۸	۲-۳- کل منابع تخصیص داده شده به برنامه های در دست اجرا در ترکیب با منابع بانکی
۱۸	۳- منابع مالی تجهیز شده برای برنامه های تولید و اشتغال در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰
۲۰	۴- توزیع منابع مالی برنامه های تولید و اشتغال در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰
۲۵	۵- برنامه های تولید و اشتغال به تفکیک حوزه فعالیت های اصلی
۲۵	۵-۱- برنامه تولید و اشتغال حوزه میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی
۲۵	۵-۱-۱- برنامه های در دست اجرا
۲۹	۵-۱-۲- پیش بینی منابع مالی برای برنامه های سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰
۳۱	۵-۲- حوزه شرکت‌های دانش بنیان
۳۱	۵-۲-۱- برنامه در دست اجرا
۴۵	۵-۲-۲- پیش بینی منابع مالی برای برنامه های سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰
۴۷	۵-۳- برنامه بازآفرینی شهری
۴۹	۵-۳-۱- برنامه های در دست اجرا
۵۷	۵-۳-۲- پیش بینی منابع مالی برای برنامه های سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰
۵۹	۵-۴- بخش کشاورزی
۶۱	۵-۴-۱- برنامه های در دست اجرا
۶۵	۵-۴-۲- پیش بینی منابع مالی برای برنامه های سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰
۶۷	۵-۵- بخش صنعت و معدن
۶۷	۵-۵-۱- برنامه های در دست اجرا
۷۴	۵-۵-۲- پیش بینی منابع مالی برای برنامه های سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰
۷۵	۵-۶- برنامه حوزه فرهنگ و هنر
۷۵	۵-۶-۱- برنامه های در دست اجرا
۷۸	۵-۷- برنامه حوزه حمل و نقل ریلی برون شهری
۷۹	۵-۷-۱- برنامه های در دست اجرا
۸۱	۵-۷-۲- پیش بینی منابع مالی برای برنامه های سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰
۸۱	۵-۸- برنامه های حوزه سیاست های فعال بازار کار

۸۲	۵-۸-۱- برنامه های در دست اجرا
۸۴	۵-۸-۲- پیش بینی منابع مالی برای برنامه های سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰
۸۵	۵-۹- پیش بینی منابع برای برنامه های جدید در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰
۸۹	۶- برنامه های تولید و اشتغال به تفکیک استان های کشور تا سال ۱۴۰۰
۸۹	۶-۱- استان آذربایجان شرقی
۹۴	۶-۲- استان آذربایجان غربی
۱۰۰	۶-۳- استان اردبیل
۱۰۵	۶-۴- استان اصفهان
۱۱۰	۶-۵- استان البرز
۱۱۵	۶-۶- استان ایلام
۱۲۰	۶-۷- استان بوشهر
۱۲۵	۶-۸- استان تهران
۱۳۰	۶-۹- استان چهارمحال و بختیاری
۱۳۵	۶-۱۰- استان خراسان جنوبی
۱۴۰	۶-۱۱- استان خراسان رضوی
۱۴۵	۶-۱۲- استان خراسان شمالی
۱۵۰	۶-۱۳- استان خوزستان
۱۵۵	۶-۱۴- استان زنجان
۱۶۱	۶-۱۵- استان سمنان
۱۶۶	۶-۱۶- استان سیستان و بلوچستان
۱۷۱	۱۷-۶- استان فارس
۱۷۶	۱۸-۶- استان قزوین
۱۸۲	۱۹-۶- استان قم
۱۸۶	۲۰-۶- استان کردستان
۱۹۱	۲۱-۶- استان کرمان
۱۹۶	۲۲-۶- استان کرمانشاه
۲۰۲	۲۳-۶- استان کهگیلویه و بویراحمد
۲۰۷	۲۴-۶- استان گلستان
۲۱۱	۲۵-۶- استان گیلان
۲۱۶	۲۶-۶- استان لرستان
۲۲۱	۲۷-۶- استان مازندران
۲۲۶	۲۸-۶- استان مرکزی
۲۳۱	۲۹-۶- استان هرمزگان
۲۳۶	۳۰-۶- استان همدان
۲۴۲	۳۱-۶- استان یزد
۲۴۷	فهرست منابع

فهرست جداول

عنوان

صفحه

جدول ۱: تحولات وضع فعالیت جمعیت کشور در سال های ۱۳۵۵ الی ۱۳۹۸ (هزار نفر).....	۶
جدول ۲: تعداد بیکاران و نرخ بیکاری در میان زنان و مردان دارای تحصیلات عالی کشور (هزار نفر).....	۱۳
جدول ۳: میزان تخصیص اعتبارات از محل بودجه عمومی (میلیارد ریال).....	۱۷
جدول ۴: منابع تجهیز شده از محل سپرده گذاری ریالی صندوق توسعه ملی.....	۱۸
جدول ۵: خلاصه برنامه های تولید و اشتغال تبصره ۱۸.....	۱۸
جدول ۶: برآورد منابع تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی در سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰.....	۱۹
جدول ۷: جمع منابع قابل تجهیز برای تأمین مالی برنامه های تولید و اشتغال.....	۱۹
جدول ۸: پیش بینی توزیع منابع مالی برنامه های تولید و اشتغال در سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰.....	۲۱
جدول ۹: خلاصه طرح ویژه اشتغال فراگیر وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی - حوزه شهری.....	۲۶
جدول ۱۰: فهرست قراردادهای سپرده گذاری ریالی از محل منابع تبصره ۱۸ قانون بودجه در بخش گردشگری - (میلیارد ریال).....	۲۷
جدول ۱۱: خلاصه عملکرد برنامه تولید و اشتغال حوزه گردشگری به تفکیک بانک عامل (۱۳۹۸/۸/۲۵) - میلیارد ریال.....	۲۸
جدول ۱۲: عملکرد برنامه تولید و اشتغال حوزه گردشگری به تفکیک استان (۱۳۹۸/۸/۲۵) - میلیارد ریال.....	۲۸
جدول ۱۳: پیش بینی منابع مالی برنامه های بخش گردشگری (میلیارد ریال).....	۳۰
جدول ۱۴: پیش بینی توزیع استانی منابع مالی برنامه های بخش گردشگری در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰.....	۳۰
جدول ۱۵: خلاصه برنامه اشتغال حوزه فعالیت های دانش بنیان در معاونت علمی و فناوری ریاست جمهور.....	۳۲
جدول ۱۶: خلاصه عملکرد حوزه دانش بنیان توسط معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور.....	۳۳
جدول ۱۷: گزارش عملکرد برنامه فروش اقساطی مواد و محصولات مصرفی دانش بنیان.....	۳۷
جدول ۱۸: عملکرد برنامه های حوزه زیست فناوری معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور.....	۳۸
جدول ۱۹: عملکرد برنامه های حوزه آب، خشکسالی، فرسایش و محیط زیست معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور.....	۳۹
جدول ۲۰: میزان منابع مالی و اشتغال پیش بینی شده برای حوزه دانش بنیان.....	۴۵
جدول ۲۱: میزان منابع پیش بینی شده حوزه دانش بنیان در سال ۱۳۹۹ به تفکیک استان (میلیارد ریال).....	۴۵
جدول ۲۲: میزان منابع پیش بینی شده حوزه دانش بنیان در سال ۱۴۰۰ به تفکیک استان (میلیارد ریال).....	۴۶
جدول ۲۳: برنامه ملی بازآفرینی شهری پایدار به تفکیک استان.....	۵۲
جدول ۲۴: تصویر کلان عملکرد منابع برنامه ملی بازآفرینی شهری پایدار - میلیارد ریال.....	۵۴
جدول ۲۵: عملکرد توزیع استانی اقدامات برنامه ملی تولید و اشتغال بخش بازآفرینی شهری - میلیارد ریال.....	۵۴
جدول ۲۶: عملکرد تسهیلات بافت فرسوده و بازآفرینی شهری از محل قرارداد عاملیت - میلیارد ریال.....	۵۵
جدول ۲۷: میزان منابع مالی و اشتغال پیش بینی شده برای برنامه ملی بازآفرینی شهری پایدار.....	۵۷
جدول ۲۸: میزان منابع پیش بینی شده برنامه ملی بازآفرینی شهری پایدار در سال ۱۳۹۹ به تفکیک استان (میلیارد ریال).....	۵۷
جدول ۲۹: میزان منابع پیش بینی شده برنامه ملی بازآفرینی شهری پایدار در سال ۱۴۰۰ به تفکیک استان (میلیارد ریال).....	۵۸
جدول ۳۰: تصویر کلان اهداف اقتصادی بخش های مختلف در قانون برنامه ششم توسعه ایران.....	۶۰
جدول ۳۱: منابع مالی مورد نیاز پیاده سازی برنامه تولید و اشتغال وزارت جهاد کشاورزی.....	۶۳
جدول ۳۲: عملکرد اجرای برنامه های بخش کشاورزی (پرداخت تسهیلات).....	۶۴
جدول ۳۳: عملکرد استانی اجرای برنامه های بخش کشاورزی (میلیارد ریال).....	۶۴
جدول ۳۴: پیش بینی منابع مالی برنامه های بخش کشاورزی (میلیارد ریال).....	۶۵
جدول ۳۵: پیش بینی توزیع استانی منابع مالی برنامه های بخش کشاورزی در سال ۱۳۹۹ (میلیارد ریال).....	۶۵
جدول ۳۶: پیش بینی توزیع استانی منابع مالی برنامه های بخش کشاورزی در سال ۱۴۰۰ (میلیارد ریال).....	۶۶
جدول ۳۷: برنامه تولید و اشتغال وزارت صنعت، معدن و تجارت.....	۶۸
جدول ۳۸: برنامه های تولید و اشتغال وزارت صنعت، معدن و تجارت - میلیارد ریال.....	۷۰
جدول ۳۹: توزیع استانی ایجاد اشتغال در برنامه های وزارت صنعت، معدن و تجارت - نفر.....	۷۰
جدول ۴۰: توزیع استانی تسهیلات برنامه های وزارت صنعت، معدن و تجارت - میلیارد ریال.....	۷۱
جدول ۴۱: عملکرد اجرای برنامه های بخش صنعت (پرداخت تسهیلات) (میلیون ریال).....	۷۲

جدول ۴۲: عملکرد اجرای برنامه‌های بخش صنعت به تفکیک استان های کشور (پرداخت تسهیلات) (میلیون ریال).....	۷۳
جدول ۴۳: پیش‌بینی منابع مالی برنامه‌های بخش صنعت در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ (میلیارد ریال).....	۷۴
جدول ۴۴: پیش‌بینی توزیع استانی منابع مالی برنامه‌های بخش صنعت در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰.....	۷۴
جدول ۴۵: برنامه تولید و اشتغال وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.....	۷۶
جدول ۴۶: مشخصات برنامه‌های تولید و اشتغال وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.....	۷۷
جدول ۴۷: توزیع استانی منابع مالی برنامه‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - میلیارد ریال.....	۷۷
جدول ۴۸: خلاصه برنامه تولید و اشتغال حوزه حمل و نقل ریلی برون شهری.....	۸۰
جدول ۴۹: مشخصات قرارداد عاملیت برنامه تولید و اشتغال حوزه حمل و نقل ریلی برون شهری.....	۸۰
جدول ۵۰: خلاصه عملکرد برنامه تولید و اشتغال حوزه حمل و نقل ریلی برون شهری.....	۸۱
جدول ۵۱: پیش‌بینی منابع مالی برنامه‌های بخش حمل و نقل ریلی برون شهری (میلیارد ریال).....	۸۱
جدول ۵۲: خلاصه برنامه اشتغال سیاست‌های فعال بازار کار.....	۸۳
جدول ۵۳: خلاصه عملکرد برنامه اشتغال سیاست‌های فعال بازار.....	۸۴
جدول ۵۴: پیش‌بینی منابع مالی برنامه‌های بخش سیاست‌های فعال بازار کار (میلیارد ریال).....	۸۴
جدول ۵۵: منابع برنامه دو سالانه بخش سیاست‌های فعال بازار کار از محل بودجه عمومی به تفکیک استان (میلیارد ریال).....	۸۴
جدول ۵۶: توزیع منابع تجهیز شده برای برنامه های جدید تولید و اشتغال در سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ (میلیارد ریال).....	۸۶
جدول ۵۷: وضعیت اقتصادی استان آذربایجان شرقی در سال ۱۳۹۴.....	۹۰
جدول ۵۸: اعتبارات تخصیص داده شده به استان آذربایجان شرقی بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا.....	۹۲
جدول ۵۹: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان آذربایجان شرقی (میلیارد ریال).....	۹۳
جدول ۶۰: وضعیت اقتصادی استان آذربایجان غربی در سال ۱۳۹۴.....	۹۵
جدول ۶۱: اعتبارات تخصیص داده شده به استان آذربایجان غربی بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا.....	۹۷
جدول ۶۲: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان آذربایجان غربی (میلیارد ریال).....	۹۹
جدول ۶۳: وضعیت اقتصادی استان اردبیل در سال ۱۳۹۴.....	۱۰۱
جدول ۶۴: اعتبارات تخصیص داده شده به استان اردبیل بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا.....	۱۰۳
جدول ۶۵: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان اردبیل (میلیارد ریال).....	۱۰۴
جدول ۶۶: وضعیت اقتصادی استان اصفهان در سال ۱۳۹۴.....	۱۰۶
جدول ۶۷: اعتبارات تخصیص داده شده به استان اصفهان بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا.....	۱۰۸
جدول ۶۸: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان اصفهان (میلیارد ریال).....	۱۱۰
جدول ۶۹: وضعیت اقتصادی استان البرز در سال ۱۳۹۴.....	۱۱۱
جدول ۷۰: اعتبارات تخصیص داده شده به استان البرز بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا.....	۱۱۳
جدول ۷۱: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان البرز (میلیارد ریال).....	۱۱۵
جدول ۷۲: وضعیت اقتصادی استان ایلام در سال ۱۳۹۴.....	۱۱۶
جدول ۷۳: اعتبارات تخصیص داده شده به استان ایلام بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا.....	۱۱۸
جدول ۷۴: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان ایلام (میلیارد ریال).....	۱۲۰
جدول ۷۵: وضعیت اقتصادی استان بوشهر در سال ۱۳۹۴.....	۱۲۱
جدول ۷۶: اعتبارات تخصیص داده شده به استان بوشهر بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا.....	۱۲۳
جدول ۷۷: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان بوشهر (میلیارد ریال).....	۱۲۵
جدول ۷۸: وضعیت اقتصادی استان تهران در سال ۱۳۹۴.....	۱۲۷
جدول ۷۹: اعتبارات تخصیص داده شده به استان تهران بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا.....	۱۲۸
جدول ۸۰: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان تهران (میلیارد ریال).....	۱۳۰
جدول ۸۱: وضعیت اقتصادی استان چهارمحال و بختیاری در سال ۱۳۹۴.....	۱۳۱
جدول ۸۲: اعتبارات تخصیص داده شده به استان چهارمحال بختیاری بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا.....	۱۳۳
جدول ۸۳: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان آذربایجان شرقی (میلیارد ریال).....	۱۳۵
جدول ۸۴: وضعیت اقتصادی استان خراسان جنوبی در سال ۱۳۹۴.....	۱۳۶
جدول ۸۵: اعتبارات تخصیص داده شده به استان خراسان جنوبی بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا.....	۱۳۸
جدول ۸۶: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان خراسان جنوبی (میلیارد ریال).....	۱۴۰

جدول ۸۷: وضعیت اقتصادی استان خراسان رضوی در سال ۱۳۹۴	۱۴۱
جدول ۸۸: اعتبارات تخصیص داده شده به استان خراسان رضوی بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا	۱۴۳
جدول ۸۹: پیش بینی اعتبارات موضوع برنامه های تولید و اشتغال در استان خراسان رضوی (میلیارد ریال)	۱۴۵
جدول ۹۰: وضعیت اقتصادی استان خراسان شمالی در سال ۱۳۹۴	۱۴۶
جدول ۹۱: اعتبارات تخصیص داده شده به استان خراسان شمالی بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا	۱۴۸
جدول ۹۲: پیش بینی اعتبارات موضوع برنامه های تولید و اشتغال در استان خراسان شمالی (میلیارد ریال)	۱۵۰
جدول ۹۳: وضعیت اقتصادی استان خوزستان در سال ۱۳۹۴	۱۵۱
جدول ۹۴: اعتبارات تخصیص داده شده به استان خوزستان بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا	۱۵۳
جدول ۹۵: پیش بینی اعتبارات موضوع برنامه های تولید و اشتغال در استان خوزستان (میلیارد ریال)	۱۵۵
جدول ۹۶: وضعیت اقتصادی استان زنجان در سال ۱۳۹۴	۱۵۶
جدول ۹۷: اعتبارات تخصیص داده شده به استان زنجان بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا	۱۵۸
جدول ۹۸: پیش بینی اعتبارات موضوع برنامه های تولید و اشتغال در استان زنجان (میلیارد ریال)	۱۶۰
جدول ۹۹: وضعیت اقتصادی استان سمنان در سال ۱۳۹۴	۱۶۲
جدول ۱۰۰: اعتبارات تخصیص داده شده به استان سمنان بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا	۱۶۴
جدول ۱۰۱: پیش بینی اعتبارات موضوع برنامه های تولید و اشتغال در استان سمنان (میلیارد ریال)	۱۶۶
جدول ۱۰۲: وضعیت اقتصادی استان سیستان و بلوچستان در سال ۱۳۹۴	۱۶۷
جدول ۱۰۳: اعتبارات تخصیص داده شده به استان سیستان و بلوچستان بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا	۱۶۹
جدول ۱۰۴: پیش بینی اعتبارات موضوع برنامه های تولید و اشتغال در استان سیستان و بلوچستان (میلیارد ریال)	۱۷۱
جدول ۱۰۵: وضعیت اقتصادی استان فارس در سال ۱۳۹۴	۱۷۲
جدول ۱۰۶: اعتبارات تخصیص داده شده به استان فارس بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا	۱۷۴
جدول ۱۰۷: پیش بینی اعتبارات موضوع برنامه های تولید و اشتغال در استان فارس (میلیارد ریال)	۱۷۶
جدول ۱۰۸: وضعیت اقتصادی استان قزوین در سال ۱۳۹۴	۱۷۷
جدول ۱۰۹: اعتبارات تخصیص داده شده به استان قزوین بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا	۱۷۹
جدول ۱۱۰: پیش بینی اعتبارات موضوع برنامه های تولید و اشتغال در استان قزوین (میلیارد ریال)	۱۸۱
جدول ۱۱۱: وضعیت اقتصادی استان قم در سال ۱۳۹۴	۱۸۳
جدول ۱۱۲: اعتبارات تخصیص داده شده به استان قم بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا	۱۸۴
جدول ۱۱۳: پیش بینی اعتبارات موضوع برنامه های تولید و اشتغال در استان قم (میلیارد ریال)	۱۸۶
جدول ۱۱۴: اعتبارات تخصیص داده شده به استان کردستان بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا	۱۸۹
جدول ۱۱۵: پیش بینی اعتبارات موضوع برنامه های تولید و اشتغال در استان کردستان (میلیارد ریال)	۱۹۱
جدول ۱۱۶: وضعیت اقتصادی استان کرمان در سال ۱۳۹۴	۱۹۲
جدول ۱۱۷: اعتبارات تخصیص داده شده به استان کرمان بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا	۱۹۴
جدول ۱۱۸: پیش بینی اعتبارات موضوع برنامه های تولید و اشتغال در استان کرمان (میلیارد ریال)	۱۹۶
جدول ۱۱۹: وضعیت اقتصادی استان کرمانشاه در سال ۱۳۹۴	۱۹۷
جدول ۱۲۰: اعتبارات تخصیص داده شده به استان کرمانشاه بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا	۱۹۹
جدول ۱۲۱: پیش بینی اعتبارات موضوع برنامه های تولید و اشتغال در استان کرمانشاه (میلیارد ریال)	۲۰۱
جدول ۱۲۲: وضعیت اقتصادی استان کهگیلویه و بویر احمد در سال ۱۳۹۴	۲۰۳
جدول ۱۲۳: اعتبارات تخصیص داده شده به استان کهگیلویه و بویر احمد بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا	۲۰۴
جدول ۱۲۴: پیش بینی اعتبارات موضوع برنامه های تولید و اشتغال در استان کهگیلویه و بویر احمد (میلیارد ریال)	۲۰۶
جدول ۱۲۵: وضعیت اقتصادی استان گلستان در سال ۱۳۹۴	۲۰۸
جدول ۱۲۶: اعتبارات تخصیص داده شده به استان گلستان بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا	۲۰۹
جدول ۱۲۷: پیش بینی اعتبارات موضوع برنامه های تولید و اشتغال در استان گلستان (میلیارد ریال)	۲۱۱
جدول ۱۲۸: وضعیت اقتصادی استان گیلان در سال ۱۳۹۴	۲۱۳
جدول ۱۲۹: اعتبارات تخصیص داده شده به استان گیلان بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا	۲۱۴
جدول ۱۳۰: پیش بینی اعتبارات موضوع برنامه های تولید و اشتغال در استان گیلان (میلیارد ریال)	۲۱۶
جدول ۱۳۱: وضعیت اقتصادی استان لرستان در سال ۱۳۹۴	۲۱۷

جدول ۱۳۲: اعتبارات تخصیص داده شده به استان لرستان بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا	۲۱۹
جدول ۱۳۳: پیش بینی اعتبارات موضوع برنامه های تولید و اشتغال در استان لرستان (میلیارد ریال)	۲۲۱
جدول ۱۳۴: وضعیت اقتصادی استان مازندران در سال ۱۳۹۴	۲۲۲
جدول ۱۳۵: اعتبارات تخصیص داده شده به استان مازندران بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا	۲۲۴
جدول ۱۳۶: پیش بینی اعتبارات موضوع برنامه های تولید و اشتغال در استان مازندران (میلیارد ریال)	۲۲۶
جدول ۱۳۷: وضعیت اقتصادی استان مرکزی در سال ۱۳۹۴	۲۲۷
جدول ۱۳۸: اعتبارات تخصیص داده شده به استان مرکزی بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا	۲۲۹
جدول ۱۳۹: پیش بینی اعتبارات موضوع برنامه های تولید و اشتغال در استان مرکزی (میلیارد ریال)	۲۳۱
جدول ۱۴۰: وضعیت اقتصادی استان هرمزگان در سال ۱۳۹۴	۲۳۲
جدول ۱۴۱: اعتبارات تخصیص داده شده به استان هرمزگان بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا	۲۳۴
جدول ۱۴۲: پیش بینی اعتبارات موضوع برنامه های تولید و اشتغال در استان هرمزگان (میلیارد ریال)	۲۳۶
جدول ۱۴۳: وضعیت اقتصادی استان همدان در سال ۱۳۹۴	۲۳۷
جدول ۱۴۴: اعتبارات تخصیص داده شده به استان همدان بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا	۲۳۹
جدول ۱۴۵: پیش بینی اعتبارات موضوع برنامه های تولید و اشتغال در استان همدان (میلیارد ریال)	۲۴۱
جدول ۱۴۶: وضعیت اقتصادی استان یزد در سال ۱۳۹۴	۲۴۳
جدول ۱۴۷: اعتبارات تخصیص داده شده به استان یزد بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا	۲۴۴
جدول ۱۴۸: پیش بینی اعتبارات موضوع برنامه های تولید و اشتغال در استان یزد (میلیارد ریال)	۲۴۶

فهرست نمودار

صفحه

عنوان

نمودار ۱: نرخ بیکاری به تفکیک جنس در سال‌های ۱۳۸۴ تا تابستان ۱۳۹۸.....	۷
نمودار ۲: تصویر کلان بازار کار کشور در سال ۱۳۹۷.....	۹
نمودار ۳: توزیع جمعیت بیکار برحسب مدت بیکاری در سال ۱۳۹۷.....	۱۰
نمودار ۴: تحول اشتغال ناقص جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر کشور و نرخ آن از سال ۱۳۸۴ تا سال ۱۳۹۷.....	۱۱
نمودار ۵: نرخ بیکاری گروه سنی ۱۵ تا ۲۹ طی دوره ۹۷-۱۳۵۵ به تفکیک جنس (درصد).....	۱۱
نمودار ۶: نرخ بیکاری زنان و مردان دارای تحصیلات عالی کشور (درصد).....	۱۲
نمودار ۷: نرخ بیکاری جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر استان‌های کشور در سال ۱۳۹۷ (درصد).....	۱۳
نمودار ۸: نرخ بیکاری جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر استان‌های کشور در تابستان سال ۱۳۹۸ (درصد).....	۱۴
نمودار ۹: توزیع استانی تسهیلات برنامه‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی- میلیارد ریال.....	۱۷
نمودار ۱۰: هرم سنی جمعیت استان آذربایجان شرقی در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۸۹
نمودار ۱۱: تصویر کلان بازار کار استان آذربایجان شرقی در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۹۱
نمودار ۱۲: هرم سنی جمعیت استان آذربایجان غربی در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۹۵
نمودار ۱۳: تصویر کلان بازار کار استان آذربایجان غربی در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۹۷
نمودار ۱۴: هرم سنی جمعیت استان اردبیل در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۱۰۰
نمودار ۱۵: تصویر کلان بازار کار استان اردبیل در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۱۰۲
نمودار ۱۶: هرم سنی جمعیت استان اصفهان در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۱۰۶
نمودار ۱۷: تصویر کلان بازار کار استان اصفهان در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۱۰۸
نمودار ۱۸: هرم سنی جمعیت استان البرز در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۱۱۱
نمودار ۱۹: تصویر کلان بازار کار استان البرز در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۱۱۳
نمودار ۲۰: هرم سنی جمعیت استان ایلام در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۱۱۶
نمودار ۲۱: تصویر کلان بازار کار استان ایلام در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۱۱۸
نمودار ۲۲: هرم سنی جمعیت استان بوشهر در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۱۲۱
نمودار ۲۳: تصویر کلان بازار کار استان بوشهر در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۱۲۳
نمودار ۲۴: هرم سنی جمعیت استان تهران در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۱۲۶
نمودار ۲۵: تصویر کلان بازار کار استان تهران در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۱۲۸
نمودار ۲۶: هرم سنی جمعیت استان چهارمحال و بختیاری در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۱۳۱
نمودار ۲۷: تصویر کلان بازار کار استان چهارمحال بختیاری در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۱۳۳
نمودار ۲۸: هرم سنی جمعیت استان خراسان جنوبی در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۱۳۶
نمودار ۲۹: تصویر کلان بازار کار استان خراسان جنوبی در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۱۳۸
نمودار ۳۰: هرم سنی جمعیت استان خراسان رضوی در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۱۴۱
نمودار ۳۱: تصویر کلان بازار کار استان خراسان رضوی در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۱۴۳
نمودار ۳۲: هرم سنی جمعیت استان خراسان شمالی در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۱۴۶
نمودار ۳۳: تصویر کلان بازار کار استان خراسان شمالی در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۱۴۸
نمودار ۳۴: هرم سنی جمعیت استان خوزستان در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۱۵۱
نمودار ۳۵: تصویر کلان بازار کار استان خوزستان در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۱۵۳
نمودار ۳۶: هرم سنی جمعیت استان زنجان در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۱۵۶
نمودار ۳۷: تصویر کلان بازار کار استان زنجان در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۱۵۸
نمودار ۳۸: هرم سنی جمعیت استان سمنان در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۱۶۲
نمودار ۳۹: تصویر کلان بازار کار استان سمنان در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۱۶۴
نمودار ۴۰: هرم سنی جمعیت استان سیستان و بلوچستان در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۱۶۷
نمودار ۴۱: تصویر کلان بازار کار استان سیستان و بلوچستان در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۱۶۹
نمودار ۴۲: هرم سنی جمعیت استان فارس در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۱۷۲

نمودار ۴۳: تصویر کلان بازار کار استان فارس در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۱۷۴
نمودار ۴۴: هرم سنی جمعیت استان قزوین در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۱۷۷
نمودار ۴۵: تصویر کلان بازار کار استان قزوین در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۱۷۹
نمودار ۴۶: هرم سنی جمعیت استان قم در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۱۸۲
نمودار ۴۷: تصویر کلان بازار کار استان قم در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۱۸۴
نمودار ۴۸: هرم سنی جمعیت استان کردستان در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۱۸۷
نمودار ۴۹: وضعیت اقتصادی استان کردستان در سال ۱۳۹۴.....	۱۸۸
نمودار ۵۰: تصویر کلان بازار کار استان کردستان در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۱۸۹
نمودار ۵۱: هرم سنی جمعیت استان کرمان در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۱۹۲
نمودار ۵۲: تصویر کلان بازار کار استان کرمان در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۱۹۴
نمودار ۵۳: هرم سنی جمعیت استان کرمانشاه در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۱۹۷
نمودار ۵۴: تصویر کلان بازار کار استان کرمانشاه در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۱۹۹
نمودار ۵۵: هرم سنی جمعیت استان کهگیلویه و بویراحمد در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۲۰۲
نمودار ۵۶: تصویر کلان بازار کار استان کهگیلویه و بویراحمد در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۲۰۴
نمودار ۵۷: هرم سنی جمعیت استان گلستان در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۲۰۷
نمودار ۵۸: تصویر کلان بازار کار استان گلستان در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۲۰۹
نمودار ۵۹: هرم سنی جمعیت استان گیلان در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۲۱۲
نمودار ۶۰: تصویر کلان بازار کار استان گیلان در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۲۱۴
نمودار ۶۱: هرم سنی جمعیت استان لرستان در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۲۱۷
نمودار ۶۲: تصویر کلان بازار کار استان لرستان در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۲۱۹
نمودار ۶۳: هرم سنی جمعیت استان مازندران در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۲۲۲
نمودار ۶۴: تصویر کلان بازار کار استان مازندران در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۲۲۴
نمودار ۶۵: هرم سنی جمعیت استان مرکزی در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۲۲۷
نمودار ۶۶: تصویر کلان بازار کار استان مرکزی در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۲۲۹
نمودار ۶۷: هرم سنی جمعیت استان هرمزگان در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۲۳۲
نمودار ۶۸: تصویر کلان بازار کار استان هرمزگان در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۲۳۴
نمودار ۷۰: هرم سنی جمعیت استان همدان در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۲۳۷
نمودار ۷۱: تصویر کلان بازار کار استان همدان در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۲۳۹
نمودار ۷۲: هرم سنی جمعیت استان یزد در سال ۱۳۹۵ (نفر).....	۲۴۲
نمودار ۷۳: تصویر کلان بازار کار استان یزد در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر).....	۲۴۴

مقدمه

با ابلاغ فرمان مقام معظم رهبری در اواخر سال گذشته، تدوین برنامه اصلاحات ساختاری بودجه کشور در دستور کار سازمان برنامه و بودجه کشور قرار گرفت. یکی از محورهای اصلی اصلاحات ساختاری پیشنهادی از سوی سازمان برنامه و بودجه کشور، برنامه محور شدن تمامی اجزای بودجه است.

بر این اساس و با توجه به این نکته که اعتبارات پیش بینی شده در لوایح سنواتی بودجه کشور برای حمایت از تولید و اشتغال پس از تصویب مجلس محترم شورای اسلامی، مبنای اجرای تمام برنامه های مربوط به این حوزه قرار خواهد گرفت، این مجلد به ارائه چارچوب کلان برنامه های تولید و اشتغال طی سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ اختصاص یافت. سازماندهی گزارش حاضر به شرح زیر است:

در بخش اول، تصویر کلان بازار کار کشور با تأکید بر ویژگی های بیکاری در ایران ارائه شده است. نتایج این مطالعات این بخش از گزارش نشان می دهد که بی شک همچنان عدم تعادل در بازار کار کشور که خود را به صورت نرخ بیکاری دو رقمی نشان می دهد یکی از دغدغه های اصلی اقتصاد کلان کشور است. افزودن ویژگی های ساختار جمعیتی کشور در کنار روند رو به تزاید ورود فارغ التحصیلان نظام گسترده آموزش عالی کشور و تفاوت شدید نرخ بیکاری در میان استان ها، نگرانی های موجود در این حوزه را دو چندان و نیاز به اجرای برنامه های کوتاه مدت و میان مدت مقابله با بیکاری در کنار اصلاحات ساختاری بلند مدت اقتصاد کشور را اجتناب ناپذیر می نماید.

بخش دوم گزارش به برآورد منابع در اختیار و قابل برنامه ریزی به منظور اجرای برنامه های تولید و اشتغال در سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ را ارائه می دهد. بر اساس منابع در نظر گرفته شده از محل اجرای قانون هدفمندسازی یارانه ها، تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی و نیز تسهیلات از محل منابع داخلی مؤسسات عامل پیش بینی می شود در سال های مذکور به ترتیب حدود ۲۷۵ و ۳۹۶ هزار میلیارد ریال منابع مالی برای پشتیبانی و اجرای برنامه های تولید و اشتغال تجهیز گردد.

بخش سوم گزارش به ارائه برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا و پیش بینی روند آتی آن در سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ اختصاص یافته است. در این بخش توجه به این نکته ضروری است که بر اساس بند الف و ب قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم مقررات مالی دولت (۲)، سهم غالب با بخش های کشاورزی و صنعت و معدن خواهد بود. بخش پایانی گزارش نیز به ارائه برش استانی برنامه های در دست اجرا و منابع پیش بینی شده در سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ اختصاص یافته است. ذکر این نکته ضروری است که برش های استانی ارائه شده بر اساس آخرین عملکرد برنامه در حال اجرا موجود برآورد شده و در فرآیند تصویب برنامه های پیشنهادی دستگاه های اجرایی تدقیق خواهند شد.

بخش اول

وضع موجود بازار کار ایران

۱- ابعاد و ویژگی‌های بیکاری در اقتصاد ایران

تحولات وضعیت جمعیت و بازار کار در کشور جدول (۱) نشان می‌دهد که جمعیت کشور طی سال‌های ۱۳۵۵ الی ۱۳۹۵ از حدود ۳۳/۷ میلیون نفر به ۸۰ میلیون نفر افزایش یافته است، به عبارت دیگر افزایش حدود ۲/۵ برابری جمعیت کشور طی سال‌های ذکر شده. پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد در سال ۱۳۹۸ جمعیت ایران به حدود ۸۲/۹ میلیون نفر رسیده است که نشان دهنده نرخ رشد سالانه ۱/۲ درصدی طی سال‌های ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۸ می‌باشد. ساختار جمعیت کشور نیز به گونه‌ای است که در حال حاضر شاهد انباشت جمعیت در سنین میانی هستیم که سنین فعالیت و اشتغال محسوب می‌شوند.

تعداد جمعیت فعال ۱۰ ساله و بیشتر کشور طی سال‌های ۱۳۵۵ الی ۱۳۹۷ از ۹/۸ میلیون نفر به بیش از ۲۷ میلیون نفر افزایش یافته است که حاکی از سه برابر شدن جمعیت فعال کشور طی سال‌های مورد بررسی است. جمعیت بیکار ۱۰ ساله و ۱۵ ساله و بیشتر نیز هرکدام به ترتیب از ۹۹۷ و ۸۷۳ هزار نفر در سال ۱۳۵۵ به ۳۲۶۱ و ۳۲۵۵ هزار نفر در سال ۱۳۹۷ رسیده است.

نوسانات نرخ بیکاری در اقتصاد ایران در دوره ۱۳۵۵ الی ۱۳۹۷ نشان می‌دهد نرخ بیکاری در کشور همواره بیش از ۹ درصد بوده است و در نهایت به ۱۲ درصد در سال ۱۳۹۷ رسیده است. در دوره‌هایی که اقتصاد کشور دچار رکود بوده (مانند سال‌های ۱۳۶۵ و ۱۳۹۱) به واسطه بیکاری ادواری، نرخ بیکاری مشاهده شده بیش از نرخ طبیعی آن بوده است. بیکاری ادواری در اقتصاد ایران بر اساس مشاهدات گذشته کمتر از ۴ درصد ارزیابی می‌شود.

نکته مهم در مورد شاخص‌های بازار کار این است که تنها به کمک نرخ بیکاری نمی‌توان تصویر کاملی از عملکرد بازار کار ارائه داد؛ در کشورهایی مانند ایران که نظام آماری روزآمدی در زمینه فرصت‌های شغلی ایجاد شده و ازدست‌رفته و تعداد افراد بیکار ندارند و بیمه بیکاری عمومیت ندارد، استفاده از دیگر شاخص‌های کلیدی بازار کار به موازات نرخ بیکاری مفید خواهد بود. ازجمله این شاخص‌ها می‌توان به نرخ مشارکت نیروی کار اشاره کرد. نرخ مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در سال‌های مورد مطالعه حول ۴۰ درصد در نوسان بوده است. واقعیت این است که به واسطه مشارکت اندک زنان در نیروی کار (۱۶/۱ درصد در سال ۱۳۹۷)، نرخ مشارکت کل نیروی کار در ایران پایین است (۴۰/۵ درصد در سال ۱۳۹۷). به نظر می‌رسد در آینده با ورود زنان جوان تحصیل کرده به بازار کار، باید شاهد نرخ مشارکت بالاتر نیروی کار در اقتصاد کشور باشیم.

با توجه به وضعیت بازار کار در کشور، به‌ویژه ساختار سنی جمعیت، نرخ بالای بیکاری، عدم تعادل‌های سنی، جنسی، تحصیلی و منطقه‌ای و چشم‌انداز افزایش تعداد کار جویان، همچنین نرخ مشارکت پایین و احتمال افزایش آن در آینده، اتخاذ سیاست‌های ویژه برای ایجاد فرصت‌های شغلی جدید در کنار حفظ فرصت‌های شغلی موجود ضروری است.

جدول ۱: تحولات وضع فعالیت جمعیت کشور در سال‌های ۱۳۵۵ الی ۱۳۹۸ (هزار نفر)

عنوان	۱۳۵۵	۱۳۶۵	۱۳۷۵	۱۳۸۵	۱۳۹۰	۱۳۹۵	۱۳۹۷	تابستان ۹۸
وضع فعالیت جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر								
کل جمعیت	۳۳۷۰۹	۴۹۴۱۹	۶۰۰۵۵	۷۰۴۹۶	۷۵۱۵۰	۷۹۹۲۶	۸۱۹۳۵	۸۲۸۸۱
جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر	۲۳۰۰۲	۳۲۸۴۹	۳۲۸۴۹	۵۹۵۲۳	۶۳۲۵۲	۶۶۴۲۲	۶۶۸۷۵	۶۷۹۷۸
جمعیت فعال	۹۷۹۶	۱۲۸۲۰	۱۶۰۲۷	۲۳۴۶۹	۲۴۱۰۷	۲۵۹۲۹	۲۷۰۷۴	۲۷۷۳۵
جمعیت شاغل	۸۷۹۹	۱۱۰۰۲	۱۴۵۷۲	۲۰۴۷۶	۲۰۵۴۷	۲۲۶۷۱	۲۳۸۱۳	۲۴۸۵۱
جمعیت بیکار	۹۹۷	۱۸۱۹	۱۴۵۶	۲۹۹۲	۳۵۶۰	۳۲۵۸	۳۲۶۱	۲۸۸۴
نرخ مشارکت اقتصادی (درصد)	۴۲.۶	۳۹.۰	۴۸.۸	۳۹.۴	۳۸.۱	۳۹.۰	۴۰.۵	۴۰.۸
نرخ بیکاری (درصد)	۱۰.۲	۱۴.۲	۹.۱	۱۲.۸	۱۴.۸	۱۲.۶	۱۲.۰	۱۰.۴
وضع فعالیت جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر								
جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر	۱۸۶۹۹	۲۶۹۴۵	۲۶۹۴۵	۵۲۸۱۴	۵۷۵۷۷	۶۰۷۳۴	۶۲۰۳۵	۶۱۵۸۲
جمعیت فعال	۹۱۶۱	۱۲۳۴۳	۱۵۶۵۹	۲۳۲۰۸	۲۴۰۱۹	۲۵۸۸۴	۲۶۹۸۶	۲۷۶۴۵
جمعیت شاغل	۸۲۸۸	۱۰۷۲۰	۱۴۳۰۷	۲۰۲۹۱	۲۰۴۷۸	۲۲۶۳۲	۲۳۷۳۱	۲۴۷۵۱
جمعیت بیکار	۸۷۳	۱۶۲۳	۱۳۵۲	۲۹۱۷	۳۵۴۱	۳۲۵۲	۳۲۵۵	۲۸۹۴
نرخ مشارکت اقتصادی (درصد)	۴۹.۰	۴۵.۸	۵۸.۱	۴۳.۹	۴۱.۷	۴۲.۶	۴۳.۵	۴۴.۹
نرخ بیکاری (درصد)	۹.۵	۱۳.۱	۸.۶	۱۲.۶	۱۴.۷	۱۲.۶	۱۲.۱	۱۰.۵

مأخذ: نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۷۵، ۱۳۸۵، ۱۳۹۰ و ۱۳۹۵

* سال ۱۳۹۷ و تابستان ۱۳۹۸ بر اساس اطلاعات طرح آمارگیری نیروی کار مرکز آمار ایران است.

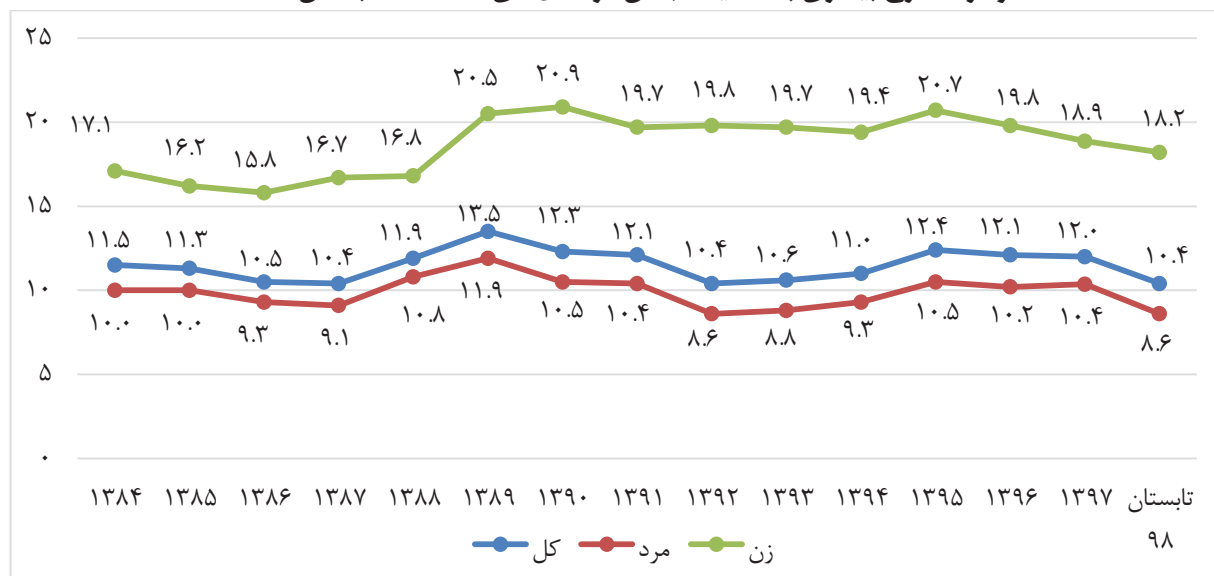
جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر تابستان ۱۳۹۸ بر اساس پیش بینی امور اقتصاد مقاومتی و شورای اقتصاد سازمان برنامه و بودجه کشور است.

نتایج طرح آمارگیری نیروی کار گویای این حقیقت است که از سال ۱۳۸۴ تا تابستان ۱۳۹۸ نرخ بیکاری جمعیت کشور به‌ویژه در میان زنان بالا بوده است (نمودار ۱). در این دوره زمانی نرخ بیکاری هرگز کمتر از ۱۰/۴ درصد نبوده است. در خصوص شرایط کلی بیکاری در ایران می‌توان گفت که ترتیبات نهادی و قوانین تعیین دستمزد، چسبندگی دستمزدهای اسمی را کاهش می‌دهد. درواقع شاخص تعدیل دستمزدها در ایران گذشته‌نگر و مبتنی بر شاخص قیمت خرده‌فروشی است. تاکنون نقش دولت در فرایند تعیین دستمزد، عبارت بوده از کاهش چسبندگی‌های حقیقی در وضعیت بحران و تمایل به افزایش آن‌ها در دوره قیمت‌های بالای نفت. بدین ترتیب بخش عمده بیکاری مشاهده‌شده را می‌توان به بیکاری درازمدت نسبت داد که اساساً ناشی از بیکاری ساختاری است. بالا بودن نرخ طبیعی بیکاری در اقتصاد ایران در مقایسه با کشورهای پیشرفته صنعتی، گویای این واقعیت است که نواقص ساختاری بازار کالاها و خدمات و بازار نیروی کار در کشور بیشتر از کشورهای صنعتی است.

در دوره رونق نفتی، به دلیل وفور منابع ارزی، نرخ اسمی ارز به‌رغم وجود نرخ‌های دو رقمی تورم، گرایش به ثبات دارد. دولت نیز از این نرخ به‌عنوان لنگر اسمی برای مقابله با تورم ناشی از تزریق دلارهای نفتی استفاده می‌کند. تثبیت نرخ اسمی ارز همراه با تورم داخلی بالا موجب تغییر نرخ واقعی ارز به زیان تولیدکنندگان داخلی می‌شود و از توان رقابتی آن‌ها می‌کاهد. پیامد این وضعیت، عبارت است از کاهش تقاضا برای صادرات غیرنفتی و افزایش واردات کالاهای رقیب تولیدات داخلی. این امر در بازار کالاهای قابل مبادله موجب رکود می‌شود و در پی آن تقاضا برای نیروی کار کاهش می‌یابد. از سوی دیگر تثبیت نرخ اسمی ارز موجب ارزانی نسبی واردات کالاهای سرمایه‌ای می‌شود، که این امر موجب

جایگزینی سرمایه با کار می‌شود. بدین ترتیب در دوره رونق نفتی تقاضا برای نیروی کار از دو مجرای مختلف کاهش می‌یابد. اما در همان حال به دلیل اتخاذ سیاست‌های انبساطی مالی و پولی، تقاضا برای کالاها و خدمات افزایش می‌یابد و تا جایی که بخشی از این تقاضای اضافی از داخل تأمین می‌شود، تقاضا برای نیروی کار بالا می‌رود. برآیند این نیروهای نا همسو در طی زمان تفاوت می‌کند. بدین معنی که رونق اولیه اقتصاد با گذر زمان جای خود را به رکود می‌دهد. این پدیده در دوره رونق نفتی ۹۰-۱۳۸۳ به وضوح مشاهده شد. بدین معنی که رشد بالای اقتصادی در دوره اولیه (۸۶-۱۳۸۳) با گذشت زمان جای خود را به رشد اندک اقتصادی در دوره بعدی داد.

نمودار ۱: نرخ بیکاری به تفکیک جنس در سال‌های ۱۳۸۴ تا تابستان ۱۳۹۸

مأخذ: مستخرج از مرکز آمار ایران، طرح آمارگیری نیروی کار

بر اساس تعریف استاندارد مرکز آمار ایران، جمعیت فعال اقتصادی شامل تمام افراد ۱۰ ساله و بیشتر است که در هفته تقویمی قبل از هفته آمارگیری (هفته مرجع) طبق تعریف کار در تولید کالا و خدمات مشارکت داشته (شاغل) یا از قابلیت مشارکت برخوردار بوده‌اند (بیکار). نرخ مشارکت اقتصادی نسبت جمعیت فعال (شاغل و بیکار) ۱۰ ساله و بیشتر به جمعیت در سن کار ۱۰ ساله و بیشتر را نشان می‌دهد. در این تعریف افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار نیز که به نوعی می‌توان آن‌ها را جزو جمعیت فعال محسوب کرد به عنوان جمعیت غیر فعال در نظر گرفته شده‌اند. همچنین نرخ بیکاری عبارت است از نسبت جمعیت بیکار به جمعیت فعال. جمعیت بیکار به افرادی گفته می‌شود که در هفته مرجع فاقد کار باشند، در هفته مرجع یا بعد از آن آماده به کار باشند، در هفته مرجع یا سه هفته قبل از آن جویای کار باشند و افرادی که در انتظار آغاز کار یا بازگشت به شغل قبلی خود در آینده باشند. جمعیت شاغل دربرگیرنده تمام افراد ۱۰ ساله و بیشتر است که در طول هفته مرجع طبق تعریف کار حداقل یک ساعت کار کرده یا به دلایلی به طور موقت کار را ترک کرده باشند. این تعاریف ابهاماتی را در مورد شاخص‌های اشتغال و بیکاری محاسبه شده با استفاده از آمارهای استاندارد ایجاد کرده است.

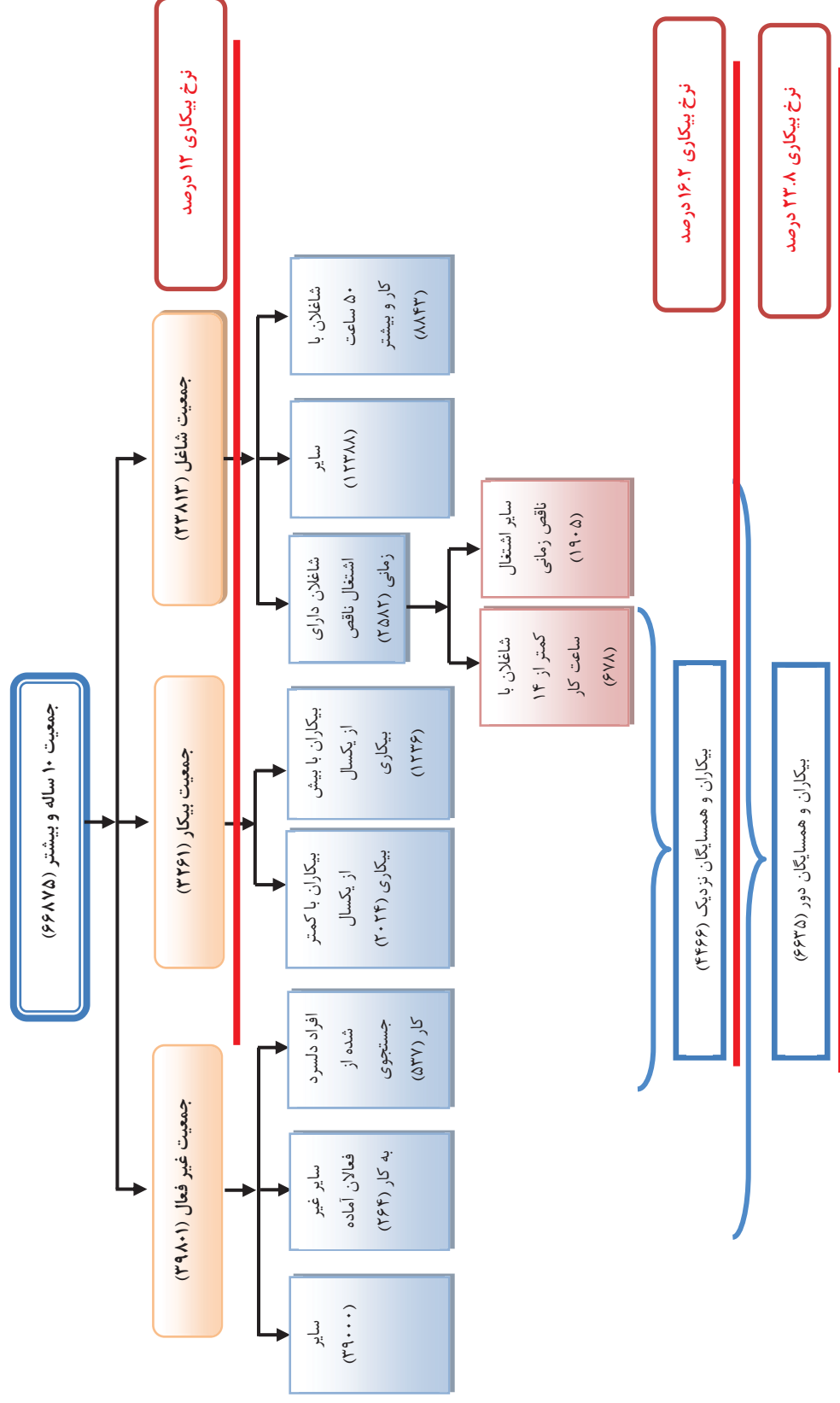
متخصصین برای رفع ابهام و شفافیت بیشتر شاخص‌های اشتغال و بیکاری افراد بالقوه بیکار را که شامل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار را جزو جمعیت بالقوه بیکار

و فعال مطرح کرده و دو رهیافت در این خصوص مطرح کرده‌اند. در رهیافت اول، شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار و افراد دلسرد شده از جستجوی کار را به عنوان همسایگان نزدیک بیکاران در نظر گرفته و در محاسبه نرخ بیکاری به جمعیت بیکار افزوده‌اند و از آن تحت عنوان نرخ بیکاری بیکاران و همسایگان نزدیک یاد می‌کنند. در رهیافت دوم، کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار به عنوان همسایگان دور بیکاران در نظر گرفته و در محاسبه نرخ بیکاری به جمعیت بیکار افزوده‌اند و از آن تحت عنوان نرخ بیکاری بیکاران و همسایگان دور یاد می‌کنند. لازم تأکید است که افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار که در تعریف استاندارد از فعالیت جزو جمعیت فعال در نظر گرفته نمی‌شوند، در رهیافت جدید جزو جمعیت فعال و بیکار می‌آیند و افراد شاغل دارای اشتغال زمانی جزو جمعیت بیکار محسوب می‌گردند.

نتایج آمارگیری نیروی کار در سال ۱۳۹۷ در نمودار (۲) آمده است. اطلاعات موجود نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر کشور برابر با ۶۶۸۷۵ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۲۷۰۷۴ هزار نفر فعال و ۳۹۸۰۱ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی کشور معادل ۴۰/۵ درصد بوده است. همچنین تعداد ۳۲۶۱ هزار نفر از جمعیت کشور بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری کشور برابر با ۱۲ درصد است. اطلاعات نیروی کار کشور نشان می‌دهد که با در نظر گرفتن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار)، نرخ بیکاری جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر کشور به ۱۶/۲ درصد افزایش می‌یابد.

همچنین ر با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، نرخ بیکاری جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر کشور به ۲۳/۸ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری کشور به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۲: تصویر کلان بازار کار کشور در سال ۱۳۹۷

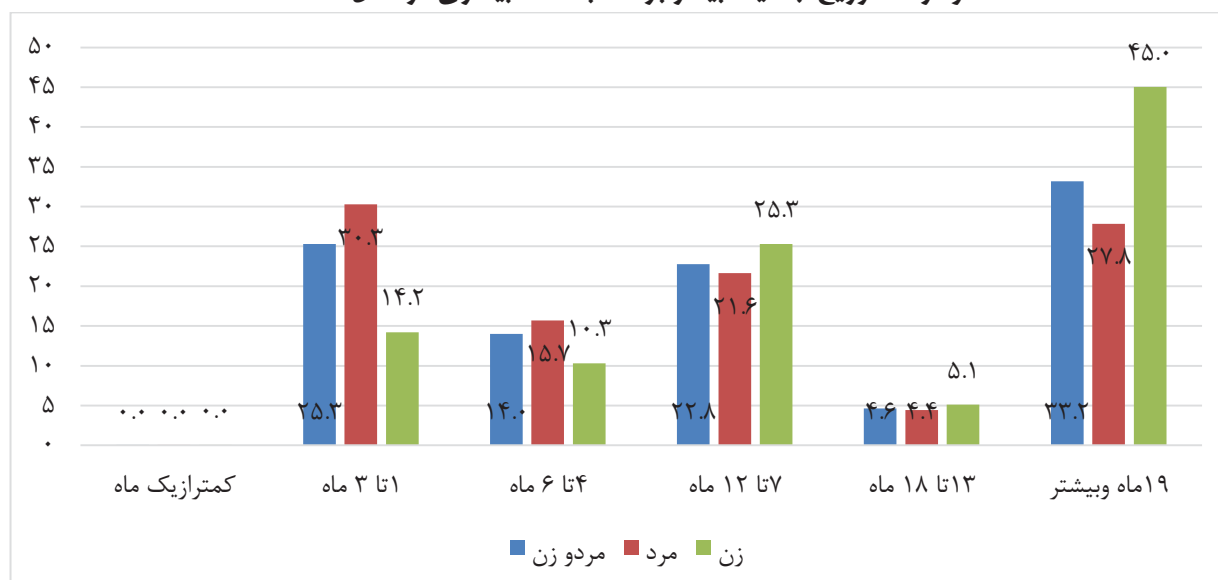

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس نتایج آمارگیری نیروی کار مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۷

۱-۱- وجود بیکاری درازمدت

پدیده بیکاری در ایران اساساً از نوع بیکاری درازمدت است. این نوع بیکاری در ادبیات اقتصادی بیکاری ساختاری نامیده می‌شود. همان‌طور که در نمودار (۳) زیر ملاحظه می‌شود ۳۳/۲ درصد بیکاران به مدت ۱۹ ماه و بیشتر بیکار می‌مانند و مدت بیکاری ۴/۶ درصد آن‌ها بین ۱۳ تا ۱۸ ماه است. بیکاری درازمدت نیروی کار در میان زنان شایع‌تر از مردان است.

نمودار ۳: توزیع جمعیت بیکار برحسب مدت بیکاری در سال ۱۳۹۷

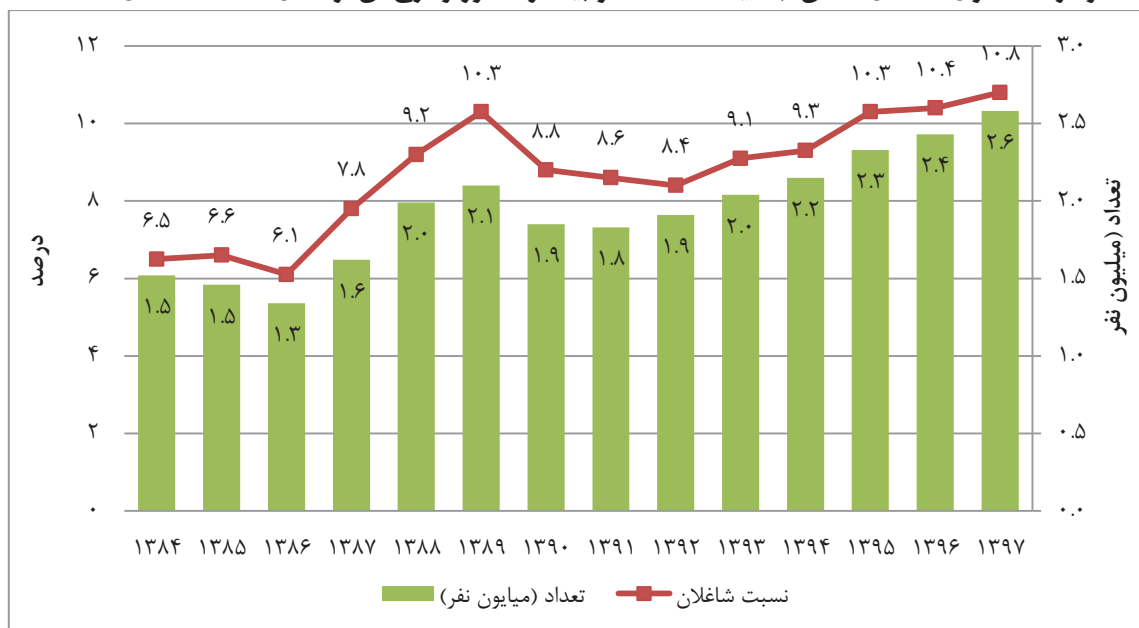
مأخذ: نتایج طرح آمارگیری نیروی کار مرکز آمار ایران (۱۳۹۷).

۱-۲- افزایش اشتغال ناقص

مسئله دیگری که در بازار کار کشور وجود دارد، اشتغال ناقص زمانی نیروی کار است. افراد دارای اشتغال ناقص زمانی شامل تمام شاغلانی است که در هفته مرجع، حاضر در سرکار یا غایب موقت از محل کار بوده و به دلایل اقتصادی نظیر رکود کاری، پیدا نکردن کار با ساعت کار بیشتر، قرار داشتن در فصل غیر کاری و غیره کمتر از ۴۴ ساعت کار کرده، خواهان و آماده برای انجام کار اضافی در هفته مرجع بوده‌اند.

بر اساس نتایج طرح آمارگیری نیروی کار مرکز آمار ایران، در فاصله زمانی ۱۳۸۴ الی ۱۳۹۷ اشتغال ناقص نیروی کار برحسب اوضاع و احوال اقتصادی در نوسان بوده ولی در مجموع با شیب صعودی از حدود ۱/۵ میلیون نفر (۶/۵ درصد کل شاغلان) به ۲/۶ میلیون نفر (۱۰/۸ درصد کل شاغلان) رسیده است (نمودار ۴). کسانی که به این نوع مشاغل روی می‌آورند، معمولاً تحت پوشش بیمه‌های اجتماعی قرار نمی‌گیرند.

نمودار ۴: تحول اشتغال ناقص جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر کشور و نرخ آن از سال ۱۳۸۴ تا سال ۱۳۹۷

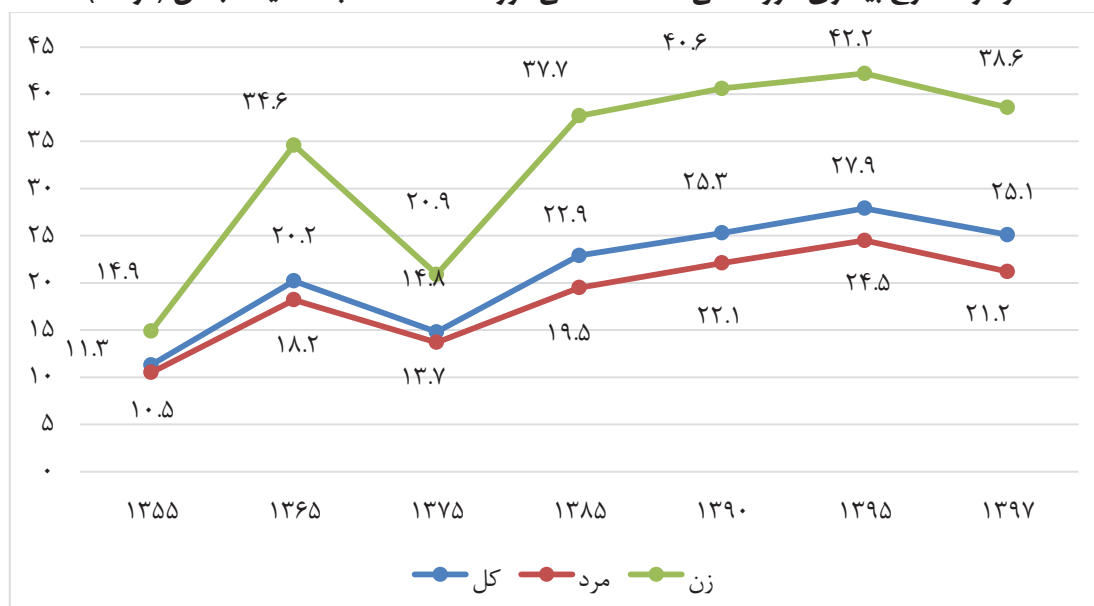

مأخذ: مرکز آمار ایران، نتایج آمارگیری نیروی کار، سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۷

۱-۳- نرخ بیکاری بالا در میان جوانان به‌ویژه زنان جوان

به دلیل حجم بالای جمعیت به‌ویژه تحصیلکردگان در سنین جوانی و شرایط خاص این سنین، وضعیت شاخص‌های اشتغال و بیکاری این قشر از جمعیت از حساسیت و اهمیت بالاتری برخوردار است. در سال ۱۳۹۷ درحالی‌که میانگین نرخ بیکاری در ایران ۱۲ درصد بوده، این نرخ برای زنان و جوانان بالاتر بوده است. در سال ۱۳۹۷ نرخ بیکاری زنان و مردان به ترتیب برابر با ۱۰/۴ و ۱۸/۲ درصد، در بین مردان جوان ۱۵ تا ۲۹ ساله در کشور ۲۱/۱ درصد و در میان زنان واقع در این گروه سنی ۳۸/۶ درصد بوده است.

نمودار ۵: نرخ بیکاری گروه سنی ۱۵ تا ۲۹ طی دوره ۹۷-۱۳۵۵ به تفکیک جنس (درصد)

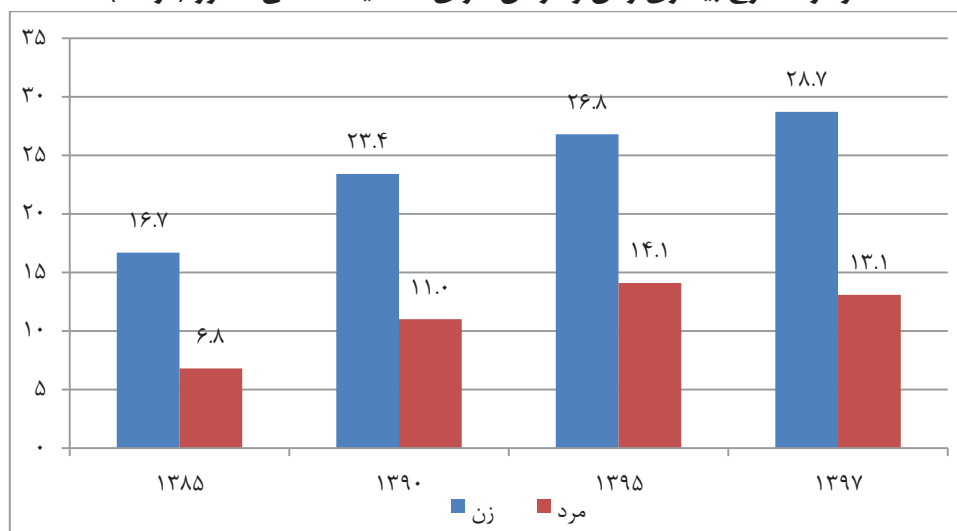
مأخذ: نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۵۵، ۱۳۶۵، ۱۳۷۵، ۱۳۸۵، ۱۳۹۰ و ۱۳۹۵
* سال ۱۳۹۷ بر اساس اطلاعات طرح آمارگیری نیروی کار مرکز آمار ایران است.

۱-۴- نرخ بیکاری بالا در میان نیروی کار تحصیل کرده

در ادبیات بازار کار از نیروی انسانی متخصص به عنوان مهمترین عامل در رشد بهره‌وری و رشد اقتصادی یاد شده است و کشورهای مختلف سرمایه‌گذاری زیادی را در زمینه آموزش به‌ویژه آموزش‌های دانشگاهی به عمل می‌آورند. اگر سطح تحصیلات را به عنوان شاخص مهارت در نظر بگیریم، یکی از اهداف توسعه آموزش، ارتقای بهره‌وری بخش خصوصی و همچنین کمک به ایجاد اشتغال از طریق انباشت سرمایه انسانی، بویژه برای جوانان فارغ التحصیل از دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی است. ولی نرخ بیکاری در ایران به‌ویژه در میان نیروی کار با تحصیلات عالی و به‌طور خاص زنان تحصیل کرده، به شدت بالاست. به نحوی که در سال ۱۳۹۵ بالای ۲۰ درصد و در سال ۱۳۹۷ بیش از ۱۸ درصد بوده است. این مطلب حاکی از آن است که گذراندن سطوح بالاتر آموزشی لزوماً تضمین کننده اشتغال برای تحصیل‌کردگان نیست.

نمودار (۶) نرخ بیکاری زنان و مردان دارای تحصیلات عالی در کشور در سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰، ۱۳۹۵ و ۱۳۹۷ را نشان می‌دهد. بر اساس اطلاعات موجود نرخ بیکاری زنان و مردان دارای تحصیلات عالی کشور از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۷ روندی صعودی داشته است. نرخ بیکاری زنان و مردان دارای تحصیلات عالی در سال ۱۳۹۷ به ترتیب به حدود ۲۹ و ۱۳ درصد رسیده است.

نمودار ۶: نرخ بیکاری زنان و مردان دارای تحصیلات عالی کشور (درصد)

مأخذ: سرشماری سال‌های ۱۳۸۵، ۱۳۹۰ و ۱۳۹۵ و طرح آمارگیری نیروی کار ۱۳۹۷

جدول (۲) وضعیت بازار کار جمعیت دارای تحصیلات عالی در کشور را نشان می‌دهد. جمعیت فعال دارای آموزش عالی طی سال‌های ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۷ از ۳۶۹۰ هزار نفر به ۷۵۸۴ هزار نفر و جمعیت فعال مردان و زنان دارای تحصیلات عالی به ترتیب از ۱۲۲۵ و ۲۴۶۵ هزار نفر به ۲۵۵۴ و ۵۰۳۰ هزار نفر رسیده است.

کل شاغلان دارای تحصیلات عالی در سال ۱۳۸۵ بالغ بر ۳۳۱۶ هزار نفر بوده است که در سال ۱۳۹۷ به ۶۱۹۴ هزار نفر رسیده است. همچنین طی سال‌های مورد بررسی جمعیت بیکار دارای تحصیلات عالی از ۳۷۴ هزار نفر به ۱۳۸۹ هزار نفر افزایش یافته است. نرخ بیکاری متناظر با داده‌های فوق نشان دهنده افزایش شدید بیکاری تحصیل‌کردگان دانشگاهی است. نرخ بیکاری جمعیت دارای تحصیلات عالی کشور زنان تقریباً دو برابر این رقم در میان مردان دارای تحصیلات عالی است.

جدول ۲: تعداد بیکاران و نرخ بیکاری در میان زنان و مردان دارای تحصیلات عالی کشور (هزار نفر)

شرح	۱۳۸۵	۱۳۹۰	۱۳۹۵	۱۳۹۷*
کل جمعیت فعال دارای تحصیلات عالی	۳۶۹۰	۵۰۳۶	۶۴۹۱	۷۵۸۴
کل شاغلان دارای تحصیلات عالی	۳۳۱۶	۴۲۶۸	۵۳۰۶	۶۱۹۴
کل بیکاران دارای تحصیلات عالی	۳۷۴	۷۶۷	۱۱۸۵	۱۳۸۹
نرخ بیکاری دارای تحصیلات عالی (درصد)	۱۰.۱	۱۵.۲	۱۸.۳	۱۸.۳
کل جمعیت فعال دارای تحصیلات عالی	۱۲۲۵	۱۷۲۵	۲۱۴۹	۲۵۵۴
کل شاغلان دارای تحصیلات عالی	۱۰۲۰	۱۳۲۱	۱۵۷۴	۱۸۲۲
کل بیکاران دارای تحصیلات عالی	۲۰۵	۴۰۴	۵۷۵	۷۳۲
نرخ بیکاری دارای تحصیلات عالی (درصد)	۱۶.۷	۲۳.۴	۲۶.۸	۲۸.۷
کل جمعیت فعال دارای تحصیلات عالی	۲۴۶۵	۳۳۱۱	۴۳۴۲	۵۰۳۰
کل شاغلان دارای تحصیلات عالی	۲۲۹۶	۲۹۴۷	۳۷۳۲	۴۳۷۲
کل بیکاران دارای تحصیلات عالی	۱۶۹	۳۶۳	۶۱۰	۶۵۷
نرخ بیکاری دارای تحصیلات عالی (درصد)	۶.۸	۱۱	۱۴.۱	۱۳.۱

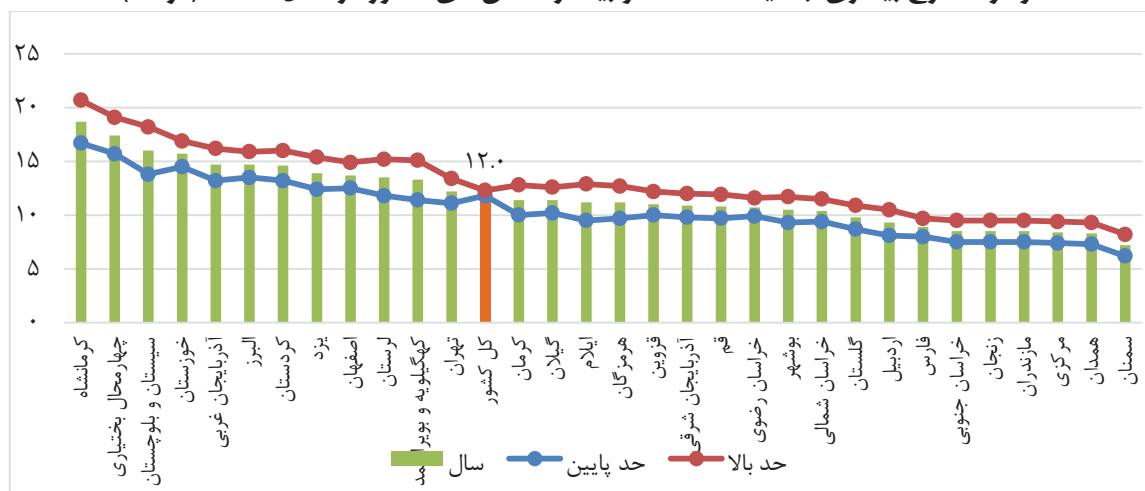
مأخذ: نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۸۵، ۱۳۹۰ و ۱۳۹۵ و طرح آمارگیری نیروی کار مرکز آمار ایران ۱۳۹۷

۱-۵- تفاوت نرخ بیکاری در استان‌ها

در میان مناطق مختلف کشور، شاهد تفاوت درخور توجه در نرخ بیکاری هستیم. نتایج آمارگیری نیروی کار مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۷ نمودار (۷) گویای آن است که:

- نرخ بیکاری بیشتر استان‌های کشور بیش از ۱۰ درصد است.
- در ۴ استان کرمانشاه، چهارمحال و بختیاری، سیستان و بلوچستان و خوزستان نرخ بیکاری بالاتر از ۱۵ درصد است.
- در ۹ استان کشور نرخ بیکاری کمتر از ۱۰ درصد است.

نمودار ۷: نرخ بیکاری جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر استان‌های کشور در سال ۱۳۹۷ (درصد)

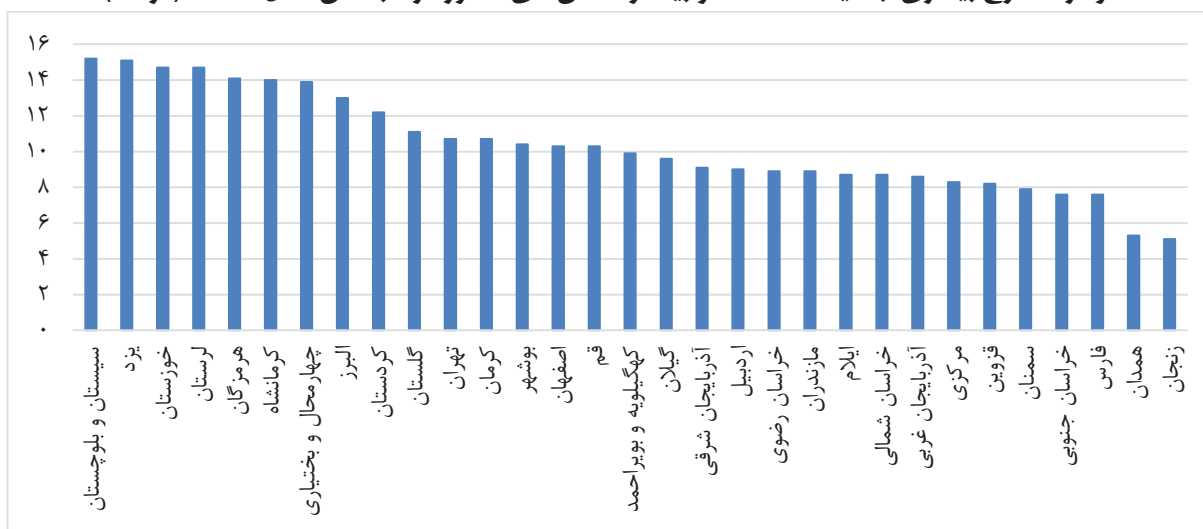

مأخذ: مرکز آمار ایران، چکیده نتایج آمارگیری نیروی کار، سال ۱۳۹۷.

تفاوت شدید در نرخ‌های بیکاری استان‌ها، بیانگر عدم تعادل‌های منطقه‌ای بازار کار کشور است که خود ناشی از عدم تحرک کافی نیروی کار در سطح ملی است. یکی از دلایل عدم تحرک نیروی کار، وجود فرصت‌های شغلی کم بازده و موقت است که جابجایی نیروی کار را موجه نمی‌سازد. به‌هرحال این مسئله ضرورت ایجاد شغل برای جوانان و زنان را در مناطقی که با نرخ‌های بالای بیکاری دست به گریبان‌اند، مطرح می‌سازد.

نتایج فصلی بازار کار کشور در تابستان سال ۱۳۹۸ گویای آن است که در مقایسه با تابستان سال ۱۳۹۷ حدود ۸۸۴ هزار فرصت شغلی جدید ایجاد شده است که در مقایسه با روند بلند مدت کشور نتایج قابل توجهی است. این وضعیت باعث کاهش نرخ بیکاری جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر کشور به ۱۰.۴ درصد شده است. در فاصله دو تابستان ۲۴ استان کشور با کاشه نرخ بیکاری مواجه بوده است.

نمودار ۸: نرخ بیکاری جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر استان‌های کشور در تابستان سال ۱۳۹۸ (درصد)

مأخذ: مرکز آمار ایران، چکیده نتایج آمارگیری نیروی کار، تابستان سال ۱۳۹۸

بخش دوم

منابع مالی برنامه‌های تولید و اشتغال

۲- منابع تجهیز شده برای برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا موضوع تبصره ۱۸ قانون بودجه

۲-۱- برداشت معادل ریالی یک میلیارد دلار از صندوق توسعه ملی

با توجه به محدودیت های بودجه عمومی کل کشور، عدم تحقق منابع پیش بینی شده در ردیف متفرقه ۵۴-۵۵۰۰۰۰ بودجه سال ۱۳۹۷ و عدم امکان جابه جایی ۲۰ درصد از اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای برای پشتیبانی از طرح های تولید و اشتغال کشور، بر اساس مصوبه شورای عالی هماهنگی اقتصادی معادل ریالی برداشت یک میلیارد دلار از منابع صندوق توسعه ملی برای این مهم با تأیید مقام معظم رهبری اختصاص یافت.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران طی ۵ مرحله در تاریخ های ۲۷ دی ماه، ۴ بهمن ماه و ۲۴ اسفند ماه سال ۱۳۹۷ و نیز در تاریخ های ۳ اردیبهشت و ۸ اردیبهشت سال ۱۳۹۸ جمعاً مبلغ ۷۷۵۹۸ میلیارد ریال را به حساب معرفی شده توسط سازمان برنامه و بودجه کشور نزد خزانه داری کل کشور واریز نمود. تا کنون با توجه به میزان عملکرد برنامه های مذکور میزان تخصیص اعتبارات از محل بودجه عمومی جمعاً معادل ۲۰۴۲۴ میلیارد ریال به شرح جدول زیر است:

جدول ۳: میزان تخصیص اعتبارات از محل بودجه عمومی (میلیارد ریال)

ردیف	عنوان	مبلغ تخصیص یافته از منابع تبصره ۱۸	میزان تخصیص	درصد تخصیص
۱	سیاست های فعال بازار کار	۷۵۲۳	۲۴۳۶	۳۲
۲	بافت فرسوده شهری	۳۷۷۰۰	۷۵۳۹	۲۰
۳	بخش کشاورزی	۸۸۶۹	۳۵۴۸	۴۰
۴	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۶۵۷	۱۳۱	۲۰
۵	شرکتهای دانش بنیان	۲۲۰۰	۱۵۴۰	۷۰
۶	صنعت و معدن	۱۰۶۷۷	۴۱۷۷	۳۹
۷	فرهنگ و هنر	۸۵۷	۱۰۷	۱۲
۸	حمل و نقل ریلی برون شهری	۴۷۳۰	۹۴۶	۲۰
	جمع	۷۳۲۱۳	۲۰۴۲۴	۲۸

۲-۲- سپرده گذاری ریالی صندوق توسعه ملی

بر اساس مفاد تبصره ۱۸ قانون بودجه کل کشور در سال های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ سپرده گذاری ریالی صندوق توسعه ملی (موضوع بند الف و ب ماده ۵۲ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)) و تفاهات انجام شده، صندوق توسعه ملی برای اجرای ۴ برنامه به شرح جدول زیر، مکلف به سپرده گذاری ریالی نزد مؤسسات عامل جمعاً به مبلغ ۱۸۴۲۸۳ میلیارد ریال شد. تا کنون از این میزان مبلغ ۷۹۴۵۰ میلیارد ریال توسط صندوق توسعه ملی سپرده گذاری شده است.

سایر منابع مالی مورد نیاز برای اجرای برنامه های مورد تفاهم به صورت تسهیلات بانکی از محل منابع داخلی مؤسسات عامل برنامه های مزبور تأمین می شود.

جدول ۴: منابع تجهیز شده از محل سپرده گذاری ریالی صندوق توسعه ملی

ردیف	عنوان برنامه	میزان سپرده گذاری انجام شده	میزان سپرده گذاری برنامه ریزی شده
۱	برنامه های بخش کشاورزی	۳۵۶۰۰	۴۰۱۷۱
۲	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۸۵۰۰	۳۴۴۶۲
۳	حمایت از شرکتهای دانش بنیان	۶۳۵۰	۹۰۰۰
۴	برنامه های حوزه صنعت و معدن	۲۹۰۰۰	۱۰۰۶۵۰
	جمع	۷۹۴۵۰	۱۸۴۲۸۳

۲-۳- کل منابع تخصیص داده شده به برنامه های در دست اجرا در ترکیب با منابع بانکی

تاکنون، در راستای اجرایی نمودن بند الف تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۷ و سال ۱۳۹۸ کل کشور، برنامه های تولید و اشتغال به شرح جدول زیر، با همکاری دستگاه های اجرایی تدوین و جهت اجرا به دستگاه های اجرایی و استانداری های کشور ابلاغ گردیده است.

جدول ۵: خلاصه برنامه های تولید و اشتغال تبصره ۱۸

ردیف	عنوان	پیش بینی ایجاد اشتغال (هزار نفر)	نحوه تأمین مالی (میلیارد ریال)			
			تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی		تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	
			کمک بلاعوض	یارانه سود تسهیلات	وجوه اداره شده	جمع
۱	سیاست های فعال بازار کار	۳۳۸	۸۷۵۰	-	۷۵۲۳	-
۲	بافت فرسوده شهری	۱۲۰	۲۲۷۰۰	-	۱۵۰۰۰	۳۷۷۰۰
۳	بخش کشاورزی	۶۰	۷۵۱۷۱	۴۰۱۷۱	-	۸۸۶۹
۴	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۱۲۲	۳۴۴۶۲	۳۴۴۶۲	۶۵۷	-
۵	شرکت های دانش بنیان	۶۴	۹۰۰۰	۹۰۰۰	۲۲۰۰	-
۶	صنعت و معدن	۲۷۰	۱۰۰۶۴۹.۵	۱۰۰۶۴۹.۵	۴۶۶	۱۰۶۷۷
۷	فرهنگ و هنر	۱۳	۱۶۴۵۶	-	۴۰	۸۵۷
۸	حمل و نقل ریلی برون شهری	۵	۱۰۸۰۲	-	-	۴۷۳۰
	جمع	۹۹۲	۲۷۷۹۹۱	۱۸۴۲۸۳	۲۵۸۸۶	۱۹۸۹۷

۳- منابع مالی تجهیز شده برای برنامه های تولید و اشتغال در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

همانگونه که در بند (الف) تبصره لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ درج شده است، منابع بودجه عمومی در این خصوص می تواند در قالب وجوه اداره شده، یارانه سود، کمک بلاعوض با منابع موضوع ماده (۵۲) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) در چهارچوب مصوبات هیأت امناء، ضوابط، مقررات و اساسنامه صندوق توسعه

ملی و همچنین تسهیلات بانکی ترکیب و برای اجرای برنامه‌های ایجاد اشتغال مولد، تثبیت اشتغال موجود، اجرای سیاست‌های بازار کار و تکمیل اجرای برنامه‌های بند «الف» تبصره (۱۸) قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور هزینه شود. بر اساس بند (الف) و (ب) ماده (۵۲) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، ۲۰ درصد از منابع ورود به صندوق توسعه ملی در هر سال مبنای پرداخت تسهیلات ریالی قرار خواهد گرفت که با ساز و کار تبصره ۱۸ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ مشابه سال‌های قبل می‌تواند در ترکیب با منابع داخلی بانک و منابع اختصاص یافته از بودجه عمومی کشور، منابع مالی مورد نیاز طرح‌های تولید و اشتغال را پشتیبانی نماید. بر اساس فروض مطرح در لایحه بودجه کل کشور، برآورد منابع موضوع بند (الف) و (ب) ماده (۵۲) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ به شرح جدول زیر به ترتیب معادل ۸۷۲۸۵ و ۱۳۷۸۷۴ میلیارد ریال است.

جدول ۶: برآورد منابع تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

۱۴۰۰	۱۳۹۹	
۱,۵۰۰,۰۰۰	۸۷۰,۰۰۰	صادرات نفت خام (بشکه در روز)
۵۰	۵۰	قیمت هر بشکه نفت خام (دلار)
۱۱۰,۰۰۰	۱۱۰,۰۰۰	معادل ریالی هر دلار (ریال)
۵,۴۷۵	۳,۱۷۶	سهم صندوق از صادرات نفت ۲۰ درصد (میلیون دلار)
۶۰۲,۲۵۰	۳۴۹,۳۰۵	سهم صندوق از صادرات نفت ۲۰ درصد (میلیارد ریال)
۸۷,۱۲۰	۸۷,۱۲۰	سهم صندوق از صادرات گاز (میلیارد ریال)
۶۸۹,۳۷۰	۴۳۶,۴۲۵	جمع منابع ورودی صندوق توسعه ملی (میلیارد ریال)
۱۳۷,۸۷۴	۸۷,۲۸۵	منابع تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی (موضوع بند الف و ب ماده ۵۲ قانون الحاق (۲))

با برآورد منابع تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی، جمع منابع قابل تجهیز برای تأمین مالی برنامه‌های تولید و اشتغال به شرح جدول زیر خواهد بود. شایان ذکر است میزان تسهیلات از منابع داخلی بانک به صورت حداکثر برآورد شده است، بدین معنی که در صورتی که منابع بودجه عمومی به صورت یارانه سود تسهیلات و کمک بلاعوض صرف برنامه‌های تولید و اشتغال شود، به همین میزان از سقف تسهیلات از محل منابع داخلی بانک‌های عامل موضوع این برنامه‌ها کاسته خواهد شد.

جدول ۷: جمع منابع قابل تجهیز برای تأمین مالی برنامه‌های تولید و اشتغال

۱۴۰۰	۱۳۹۹	عنوان
۶۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	منابع بودجه عمومی
۱۳۷,۸۷۴	۸۷,۲۸۵	منابع تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی (موضوع بند الف و ب ماده ۵۲ قانون الحاق (۲))
۱۹۷,۸۷۴	۱۳۷,۲۸۵	حداکثر تسهیلات از محل منابع داخلی بانک
۳۹۵,۷۴۸	۲۷۴,۵۷۰	پیش‌بینی مجموع منابع قابل تجهیز

۴- توزیع منابع مالی برنامه های تولید و اشتغال در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

پیش بینی توزیع منابع مالی برنامه های تولید و اشتغال در سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ با توجه به نکات زیر به شرح جدول (۸) است:

۱. با توجه به مفاد بند (الف) و (ب) ماده (۵۲) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) سهم بیشتر از تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی به برنامه های تولید و اشتغال برنامه های بخش های کشاورزی و صنعت و معدن، به میزان برابر اختصاص یافته است.
۲. با توجه به عملکرد سایر برنامه های تولید و اشتغال مورد تفاهم ذیل بند (الف) تبصره ۱۸ قانون بودجه، میزان تخصیص یافته به این منابع کاهش یافته است.
۳. سایر منابع برای تدوین برنامه های جدید طی سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ اختصاص یافته است.

علاوه بر برنامه های مورد تفاهم در سال ۱۳۹۷ که در اجرای آنها در سال ۱۳۹۸ نیز تدوام یافته است، این امکان وجود دارد که برنامه های دیگری نیز در سال ۱۳۹۸ مورد تفاهم سازمان برنامه و بودجه کشور و سایر دستگاه های اجرایی قرار گیرد. همچنین، این امکان وجود دارد که در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ نیز برنامه های تولید و اشتغال دیگری غیر از برنامه های در دست اجرا مورد تفاهم قرار گیرد. برای نمونه، در سال ۱۳۹۸، وزارتخانه های ارتباطات و فناوری اطلاعات، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و نیرو که تا کنون ذیل بند الف تبصره ۱۸ قانون بودجه سال های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ کل کشور موفق انعقاد تفاهم نامه با سازمان برنامه و بودجه کشور نشده اند، برنامه هایی را پیشنهاد کرده اند. افزون بر این، برنامه های دیگری در حوزه های توسعه حمل و نقل ریلی درون شهری، تعمیر اساسی اتوبوس های درون شهری، جایگزینی موتورسیکلت های کاربراتوری، توسعه نیروگاه های خورشیدی کوچک مقیاس نیز پیشنهاد شده اند، که می توانند به عنوان سایر برنامه های تولید و اشتغال در دستور کار قرار گیرند.

جدول ۸: پیش بینی توزیع منابع مالی برنامه های تولید و اشتغال در سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

سال ۱۴۰۰		سال ۱۳۹۹				برنامه های در دست اجرا			عنوان	ردیف
تأمین منابع	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی		
۲۰۰۰	۰	۰	۱۰۰۰	۰	۰	۷۵۲۳	-	۸۷۵۰	سیاست های فعال بازار کار	۱
۱۵۰۰۰	۰	۱۵۰۰۰	۱۰۰۰۰	۰	۱۰۰۰۰	۳۷۷۰۰	-	۲۲۷۰۰	بافت فرسوده شهری	۲
۱۲۵۰۰	۶۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۴۰۰۰۰	۴۰۰۰۰	۸۸۶۹	۴۰۱۷۱	۷۵۱۷۱	بخش کشاورزی	۳
	۲۵۰۰	۲۵۰۰	۰	۲۰۰۰	۲۰۰۰	۶۵۷	۳۴۴۶۲	۳۴۴۶۲	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۴
	۲۵۰۰	۲۵۰۰	۰	۲۰۰۰	۲۰۰۰	۲۲۰۰	۹۰۰۰	۹۰۰۰	شرکت های دانش بنیان	۵
۱۲۵۰۰	۶۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۴۰۰۰۰	۴۰۰۰۰	۱۰۶۷۷	۱۰۰۶۴۹۰۵	۱۰۰۶۴۹۰۵	صنعت و معدن	۶
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۸۵۷	-	۱۶۴۵۶	فرهنگ و هنر	۷
۱۵۰۰	۰	۳۴۲۶	۱۰۰۰	۰	۳۲۸۴	۴۷۳۰	-	۱۰۸۰۲	حمل و نقل ریلی برون شهری	۸
۱۶۵۰۰	۱۲۸۷۴	۳۹۳۷۴	۱۸۰۰۰	۳۲۸۵	۲۱۲۸۵				برنامه های جدید	۹
۶۰۰۰۰	۱۳۷۸۷۴	۱۷۲۸۰۰	۵۰۰۰۰	۸۷۲۸۵	۱۱۷۵۶۹	۷۳۲۱۳	۱۸۴۲۸۳	۲۷۷۹۹۱	جمع	

بخش سوم

برنامه‌های تولید و اشتغال به تفکیک
حوزه فعالیت‌های اصلی

۵- برنامه های تولید و اشتغال به تفکیک حوزه فعالیت های اصلی

همانگونه که در بخش های قبلی اشاره شد، تا کنون از محل منابع تجهیز شده برای برنامه های تولید و اشتغال، برنامه های ذیل بین سازمان برنامه و بودجه کشور و دستگاه اجرایی مسئول تفاهم نامه امضاء شده است:

- سیاست های فعال بازار کار
- بافت فرسوده شهری
- بخش کشاورزی
- میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی
- شرکت های دانش بنیان
- صنعت و معدن
- فرهنگ و هنر
- حمل و نقل ریلی برون شهری

در این قسمت با توجه به الزامات قانونی موجود و نیز روند اجرایی برنامه های بخش های مختلف، برآورد منابع پیش بینی شده برای اجرای برنامه های تولید و اشتغال در بخش های مختلف ارائه شده است.

۵-۱- برنامه تولید و اشتغال حوزه میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

در عصر حاضر، گردشگری و اقتصاد گردشگری در حال تبدیل شدن به یکی از سریعترین صنایع رو به رشد جهان، ابزاری برای ایجاد درآمد ملی، از اصلی ترین ارکان اقتصادی جهان و نیز از مفاهیم، اشکال و ارکان توسعه پایدار قلمداد می شود. چنانچه آمارها نشان می دهد، سهم ایران از جریان جهانی گردشگری بسیار ناچیز است و متأسفانه جایگاه مناسبی در جهان ندارد. از طرفی امروزه صنعت گردشگری به عنوان بخش اقتصادی محرک توسعه یک مقصد، مورد توجه بسیاری از کشورها قرار گرفته است. درآمد سرشار و دیگر منافع جنبی صنعت گردشگری که تعدادی از کشورها در سال های اخیر، به آن دست یافته اند، تعداد زیادی از مقاصد را به فکر توسعه این صنعت انداخته است.

بر اساس گزارش مجمع جهانی اقتصاد در سال ۲۰۱۷، رتبه ایران از جایگاه نهم در بین کشورهای خاورمیانه در سال ۲۰۱۵ به جایگاه هشتم در سال ۲۰۱۷ در این گروه صعود کرده است. طبق گزارش سال ۲۰۱۷ مجمع جهانی اقتصاد، با ورود ۲۵ میلیون گردشگر بین المللی به ایران و حدود ۵۳ میلیارد دلار هزینه های پرداخت شده توسط آنها، متوسط دریافتی های ایران به ازای ورود هر گردشگر، ۱۶۶۵ دلار بوده است. به طور کلی؛ صنعت سفر و گردشگری با ارزش افزوده حدود ۱۱۰ میلیارد دلاری، سهم ۵۲ درصدی از GDP را تشکیل داده و با ۴۷۶ هزار شغل، سهم ۹۱ درصدی از کل اشتغال کشور را به خود اختصاص داده اند.

۵-۱-۱- برنامه های در دست اجرا

هدف اصلی از برنامه های حوزه گردشگری به شرح زیر می باشد:

- ✓ حمایت از توسعه استارت آپ ها، شرکت های تولید و مدیریت محتوا و همچنین تولید اپلیکیشن های مرتبط با گردشگری
- ✓ حمایت از فعالیت های گردشگری دانش بنیان
- ✓ حمایت از کسب و کارهای مرتبط با راهنمایان تور به منظور ایجاد اشتغال برای فارغ التحصیلان دانشگاهی
- ✓ کمک به راه اندازی اقامتگاه های سنتی با مرمت خانه های تاریخی توسط بخش خصوصی

- ✓ ارائه تسهیلات برای ایجاد انواع هتل‌ها در نقاط مختلف کشور
- ✓ کمک به توسعه واحدهای پذیرایی سنتی و مجتمع‌های گردشگری بین‌راهی
- ✓ کمک به راه‌اندازی و توسعه مراکز گردشگری سلامت با توجه به تقاضای موجود
- ✓ ایجاد مراکز گردشگری ساحلی و دریایی به‌منظور ساماندهی سواحل و تفریحات دریایی توسط بخش خصوصی

برنامه‌های اشتغال حوزه میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی شامل موارد زیر است:

- توسعه زیرساخت‌های اقامتی (هتل)
- فعالیت‌ها و کسب‌وکارهای گردشگری
- سرمایه‌گذاری
- تبدیل اماکن مسکونی به کاربری هتل آپارتمان
- توسعه زیرساخت‌ها برای تولید سفر و گردشگری الکترونیک
- توسعه تولید صنایع‌دستی
- توسعه بازرگانی صنایع‌دستی

درمجموع، حدود ۱۲۲ هزار فرصت شغلی مستقیم درنتیجه اجرای ۵۳۳۹ پروژه در چارچوب برنامه‌های اشتغال فعالیت‌های میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی در مناطق شهری ایجاد خواهد شد. شایان ذکر است، برنامه‌های اشتغال میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی مناطق روستایی از محل تسهیلات قانون ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری تأمین می‌گردد. برای اجرای پروژه‌های ذکرشده، به ۶۵۷ میلیارد ریال اعتبار دولتی برای پرداخت یارانه سود تسهیلات بانکی، کمک‌های فنی و اعتباری و کمک‌های بلاعوض نیاز است که از محل اعتبارات پیش‌بینی شده در آیین‌نامه بند (الف) اجرایی تبصره ۱۸ تأمین می‌شود. درمجموع، حدود ۶۸۹۲۴ میلیارد ریال تسهیلات بانکی برای اجرای طرح‌های فوق موردنیاز است که با احتساب ۳۶۸۸۰ میلیارد ریال آورده متقاضیان، متوسط سرمایه‌گذاری به ازای هر فرصت شغلی حدود ۸۶ میلیون ریال برآورد می‌گردد.

برنامه حوزه شهری شامل توسعه زیرساخت‌ها (هتل و اقامتگاه)، تجهیز تأسیسات گردشگری، توسعه صنایع‌دستی، مرمت آثار تاریخی و راه‌اندازی موزه‌ها در مناطق شهری (شامل ۹ زیر برنامه) است. برنامه حوزه روستایی شامل توسعه زیرساخت‌ها (هتل و اقامتگاه)، تجهیز تأسیسات گردشگری، توسعه صنایع‌دستی، مرمت آثار تاریخی و راه‌اندازی موزه‌ها در مناطق روستایی (شامل ۵ زیر برنامه) است. پیش‌بینی می‌شود با اجرای این برنامه حدود ۶۸ هزار فرصت شغلی ایجاد شود.

جدول ۹: خلاصه طرح ویژه اشتغال فراگیر وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی - حوزه شهری

ردیف	عنوان برنامه	تعداد پروژه	اشتغال (نفر)				منابع مالی موردنیاز (ارقام به میلیارد ریال)			
			مستقیم	در حین ساخت	زنجیره	جمع	آورده متقاضی	کمک بلاعوض	تسهیلات	جمع
۱	توسعه زیرساخت‌های اقامتی (هتل)	۱۷۵	۱۰۲۵۳	۶۹۰۸	۰	۱۷۱۶۱	۲۴۶۴۰	۰	۱۲۱۲۰	۳۶۷۶۰
۲	فعالیت‌ها و کسب‌وکارهای گردشگری	۷۷۶	۳۶۸۷۵	۰	۵۶۴۹۰	۹۳۳۶۵	۰	۳۰۰	۲۶۰۰	۲۹۰۰

ردیف	عنوان برنامه	تعداد پروژه	اشتغال (نفر)				منابع مالی مورد نیاز (ارقام به میلیارد ریال)			
			مستقیم	در حین ساخت	زنجیره	جمع	آورده متقاضی	کمک بلاعوض	تسهیلات	جمع
۳	سرمایه گذاری	۱۸۰۰	۲۶۶۹۰	۰	۷۵۲۹۲	۱۰۱۹۸۲	۰	۰	۱۴۷۶۰	۱۴۷۶۰
۴	تبدیل اماکن مسکونی به کاربری هتل آپارتمان	۴۰۰	۴۰۰۰	۰	۱۲۰۰۰	۱۶۰۰۰	۸۷۰۰	۰	۲۰۳۰۰	۲۹۰۰۰
۵	توسعه زیرساخت‌ها برای تولید سفر و گردشگری الکترونیک	۷۲۰	۵۴۰۰	۰	۱۷۹۹۸	۲۳۳۹۸	۰	۰	۱۳۵۰	۱۳۵۰
۶	توسعه تولید صنایع دستی	۵۰۰	۳۵۰۰۰	۰	۰	۳۵۰۰۰	۲۱۰۰	۴۰	۱۰۵۰۰	۱۲۶۴۰
۷	توسعه بازرگانی صنایع دستی	۲۲۳	۲۶۶۲	۰	۰	۲۶۶۲	۱۴۴۰	۸۰	۲۵۱۰	۴۰۳۰
۸	مشارکت در مرمت و احیاء بناهای تاریخی	۷۱۱	۱۳۵۵	۳۲۵۶	۱۳۳	۴۷۴۴	۰	۱۳۰	۴۷۵۰	۴۸۸۰
۹	راه اندازی موزه‌ها با مشارکت بخش خصوصی	۳۴	۱۷۰	۰	۰	۱۷۰	۰	۳۴	۳۴	۶۸
جمع کل		۵۳۳۹	۱۲۲۴۰۵	۱۰۱۶۴	۱۶۱۹۱۳	۲۹۴۴۸۲	۳۶۸۸۰	۵۸۴	۶۸۹۲۴	۱۰۶۳۸۸

همین‌طور، برای برنامه فعالیت‌ها و کسب‌وکارهای گردشگری به ۳۰۰ میلیارد ریال کمک بلاعوض دولت و ۲۶۰۰ میلیارد ریال تسهیلات بانکی برای ایجاد ۳۶۸۷۵ شغل مستقیم و ۵۶۴۹۰ شغل در زنجیره فعالیت مورد نیاز است. که در مجموع ۹۳۳۶۵ نفر شغل برای ۷۷۶ پروژه برنامه فعالیت‌ها و کسب‌وکارهای گردشگری پیش‌بینی شده است. بر اساس گزارش ارسال شده از صندوق توسعه ملی، مبلغ ریالی سپرده‌گذاری شده در بانک‌های عامل معرفی شده توسط آن وزارت، در تاریخ‌های مختلف به میزان ۳۵۰۰ میلیارد ریال بوده است. همان‌طور که در جدول زیر نشان داده شده است مبلغ سپرده‌گذاری شده در مؤسسات عامل آینده، توسعه تعاون و گردشگری به ترتیب برابر با ۱۰۰۰، ۱۵۰۰ و ۱۰۰۰ برای مناطق برخوردار و کمتر برخوردار بوده است. از این مبالغ، تا تاریخ ۱۳۹۸/۶/۲۵، تنها بانک آینده توانسته است ۱۱۰ و ۱۰۰ میلیارد ریال تسهیلات به دو منطقه برخوردار و غیر برخوردار تخصیص دهد.

جدول ۱۰: فهرست قراردادهای سپرده گذاری ریالی از محل منابع تبصره ۱۸ قانون بودجه در بخش گردشگری- (میلیارد ریال)

ردیف	بانک عامل	مبلغ قرارداد	مبلغ تخصیص یافته	درصد جذب	تاریخ انعقاد	نوع تسهیلات	نوع منطقه
۱	آینده	۸۰۰	۱۱۰	۱۴	۱۳۹۷/۱۲/۱	طرح	برخوردار
۲	آینده	۲۰۰	۱۰۰	۵۰	۱۳۹۷/۱۲/۱	طرح	کمتر توسعه یافته
۳	توسعه تعاون	۱۰۰۰	۰	۰	۱۳۹۷/۱۲/۲۷	طرح	برخوردار

ردیف	بانک عامل	مبلغ قرارداد	مبلغ تخصیص یافته	درصد جذب	تاریخ انعقاد	نوع تسهیلات	نوع منطقه
۴	توسعه تعاون	۵۰۰	۰	۰	۱۳۹۷/۱۲/۲۷	طرح	کمتر توسعه یافته
۵	گردشگری	۱۰۰۰	۰	۰	۱۳۹۷/۱۲/۲۸	طرح	برخوردار
	جمع	۳۵۰۰	۲۱۰	۰.۶۴			

جدول ۱۱: خلاصه عملکرد برنامه تولید و اشتغال حوزه گردشگری به تفکیک بانک عامل (۱۳۹۸/۸/۲۵) - میلیارد ریال

بانک	کل معرفی		در حال بررسی		مصوب از محل منابع داخلی بانک		مصوب از محل منابع صندوق		پرداختی	
	تعداد	مبلغ	تعداد	مبلغ	تعداد	مبلغ	تعداد	مبلغ	تعداد	مبلغ
آینده	۳۳	۳۹۸۱	۲۱	۲۴۲۲	۱۰	۵۷۴	۱۰	۵۷۴	۶	۱۹۷
توسعه تعاون	۲۵	۳۷۹۰	۲۰	۲۴۰۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰
گردشگری	۲۳	۳۰۲۵	۱۳	۱۹۹۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کشاورزی	۵	۲۴۵۵	۵	۲۴۵۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰
رفاه کارگران	۲	۱۳۰	۱	۱۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
سپه	۲	۸۸	۱	۴۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
ملی	۶	۱۳۷۰	۵	۱۲۷۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
جمع کل	۹۶	۱۴۸۳۹	۶۶	۱۰۶۸۸	۱۰	۵۷۴	۱۰	۵۷۴	۶	۱۹۷

بر اساس جدول بالا، جمع کل طرح‌های معرفی شده به مؤسسات عامل، برابر با ۹۶ طرح بوده است که مبلغ درخواستی این طرح‌ها در مجموع برابر با ۱۴۸۳۹ میلیارد ریال بوده است. از این تعداد طرح معرفی شده ۲۰ مورد به مبلغ ۳۱۰۸ میلیارد ریال رد درخواست توسط بانک عامل شده است و ۶۶ مورد به مبلغ ۱۰۶۸۸ میلیارد ریال در حال بررسی در مؤسسات عامل معرفی شده توسط وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی می‌باشد. تا تاریخ ۱۳۹۸/۸/۲۸ گزارش ارسال شده توسط آن وزارت، ۱۰ طرح به مبلغ ۵۷۴ میلیارد ریال مورد تصویب بانک قرار گرفته است که از این طرح‌ها تسهیلات به ۶ مورد به مبلغ ۱۹۷ میلیارد ریال تنها توسط بانک آینده پرداخت گردیده است.

جدول ۱۲: عملکرد برنامه تولید و اشتغال حوزه گردشگری به تفکیک استان (۱۳۹۸/۸/۲۵) - میلیارد ریال

استان	مبلغ درخواستی	در حال بررسی	رد درخواست	تبصره ۱۸ مصوب از منابع داخلی	تبصره ۱۸ مصوب از منابع صندوق توسعه ملی	پرداختی
اصفهان	۲۳۱	۱۶۳	۳۰	۱۹	۱۹	۲۸
البرز	۸۰	۰	۸۰	۰	۰	۰
آذربایجان شرقی	۲۵۹.۹۲	۲۵۹.۹۲	۰	۰	۰	۰
آذربایجان غربی	۵۵۱	۴۲۰	۸۱	۲۵	۲۵	۱۳
بوشهر	۵۲۶	۲۶	۰	۲۰۰	۲۰۰	۰
تهران	۷۹۵	۷۹۵	۰	۰	۰	۰
چهارمحال و بختیاری	۵۰	۵۰	۰	۰	۰	۰

استان	مبلغ درخواستی	در حال بررسی	رد درخواست	تبصره ۱۸ مصوب از منابع داخلی	تبصره ۱۸ مصوب از منابع صندوق توسعه ملی	پرداختی
خراسان جنوبی	۹۰	۹۰	۰	۰	۰	۰
خراسان رضوی	۲۷۴۰	۲۵۴۰	۲۰۰	۰	۰	۰
خراسان شمالی	۹۸	۰	۴۸	۱۲۵	۱۲۵	۱۶
خوزستان	۸۶۱.۵	۶۶۱.۵	۱۰۰	۵۰	۵۰	۴۵
سمنان	۱۵۵.۴	۱۵۵.۴	۰	۰	۰	۰
فارس	۲۱۷	۱۵	۲۰۲	۰	۰	۰
قزوین	۵۰۰	۰	۵۰۰	۰	۰	۰
کردستان	۱۸۴	۱۸۴	۰	۰	۰	۰
کرمان	۱۲۸۰	۱۲۵۰	۳۰	۰	۰	۰
کهگیلویه و بویراحمد	۱۱۶	۱۱۰	۰	۰	۰	۰
گلستان	۷۰۰	۷۰۰	۰	۰	۰	۰
گیلان	۱۰۰	۱۰۰	۰	۰	۰	۰
مازندران	۱۷۴۶	۸۹۲	۵۴۵	۱۵۴.۵	۱۵۴.۵	۹۵
مرکزی	۹۲	۷۰	۲۲	۰	۰	۰
هرمزگان	۱۷۳۰	۱۵۶۰	۱۷۰	۰	۰	۰
همدان	۲۰۰	۰	۲۰۰	۰	۰	۰
یزد	۱۵۴۶	۶۴۶	۹۰۰	۰	۰	۰
جمع	۱۴۸۴۸.۸۲	۱۰۶۸۷.۸۲	۳۱۰۸	۵۷۳.۵	۵۷۳.۵	۱۹۷

براساس بالا، بیشترین مبلغ تسهیلات درخواستی مربوط به استان‌ها خراسان رضوی، مازندران و هرمزگان به ترتیب با مبالغ ۲۷۴۰، ۱۷۴۹ و ۱۷۳۰ میلیارد ریال بوده است. مبلغ ۱۰۶۸۸ میلیارد ریال تسهیلات از متقاضیان در حال بررسی می‌باشد که استان خراسان رضوی با مبلغ ۲۵۴۰ میلیارد ریال بیشترین پرونده در حال بررسی را در میان استانها دارا می‌باشد. در قسمت پرونده های که مصوب بانک را دریافت نموده‌اند استان‌های بوشهر، مازندران و خراسان شمالی به ترتیب با مبالغ ۲۰۰، ۱۵۴.۵ و ۱۲۵ میلیارد ریال مصوب بانک برای پرداخت تسهیلات را نموده‌اند. در میان این ۳۲ استان، استان مازندران، خوزستان و مازندران به ترتیب با بیشترین مبالغ به ترتیب ۹۵، ۴۵ و ۲۸ میلیارد ریال تسهیلات به متقاضیان پرداخت نموده‌اند.

۵-۱-۲- پیش بینی منابع مالی برای برنامه های سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

جدول زیر نشان می‌دهد در سال ۱۳۹۹ برای اجرای برنامه‌های این بخش مبلغ ۲۰۰۰ میلیارد ریال تسهیلات از محل منابع داخلی بانک‌ها، ۲۰۰۰ میلیارد ریال از محل تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی در نظر گرفته شده است. همچنین پیش‌بینی شده است هریک از منابع ذکر شده برای سال ۱۴۰۰ با ۲۵ درصد افزایش نسبت به سال ۱۳۹۹ به ترتیب به ۲۵۰۰ و ۲۵۰۰ میلیارد ریال افزایش یابد.

جدول (۱۴) پیش‌بینی توزیع استانی منابع مالی برنامه‌های بخش گردشگری را در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ را نشان می‌دهد. خاطر نشان می‌گردد که توزیع استانی برنامه بر اساس آخرین پیشنهاد وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی تدوین شده است.

جدول ۱۳: پیش‌بینی منابع مالی برنامه‌های بخش گردشگری (میلیارد ریال)

نوع منابع	۱۳۹۷-۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰
تسهیلات از محل منابع داخلی بانک‌ها	۳۴۴۶۲	۲۰۰۰	۲۵۰۰
تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۳۴۴۶۲	۲۰۰۰	۲۵۰۰
تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۶۵۷	-	-

جدول ۱۴: پیش‌بینی توزیع استانی منابع مالی برنامه‌های بخش گردشگری در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

استان	سال ۱۳۹۹			سال ۱۴۰۰		
	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	ریالی صندوق توسعه ملی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	ریالی صندوق توسعه ملی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	ریالی صندوق توسعه ملی
آذربایجان شرقی	۸۳	۸۳	۰	۱۰۴	۱۰۴	۰
آذربایجان غربی	۳۹	۳۹	۰	۴۹	۴۹	۰
اردبیل	۴۶	۴۶	۰	۵۸	۵۸	۰
اصفهان	۱۴۵	۱۴۵	۰	۱۸۱	۱۸۱	۰
البرز	۴۷	۴۷	۰	۵۹	۵۹	۰
ایلام	۱۳	۱۳	۰	۱۶	۱۶	۰
بوشهر	۲۱	۲۱	۰	۲۶	۲۶	۰
تهران	۱۶۵	۱۶۵	۰	۲۰۶	۲۰۶	۰
چهارمحال و	۴۹	۴۹	۰	۶۱	۶۱	۰
خراسان جنوبی	۴۱	۴۱	۰	۵۱	۵۱	۰
خراسان رضوی	۱۲۶	۱۲۶	۰	۱۵۷	۱۵۷	۰
خراسان شمالی	۲۸	۲۸	۰	۳۵	۳۵	۰
خوزستان	۷۴	۷۴	۰	۹۳	۹۳	۰
زنجان	۳۶	۳۶	۰	۴۵	۴۵	۰
سمنان	۱۹	۱۹	۰	۲۴	۲۴	۰
سیستان و بلوچستان	۶۴	۶۴	۰	۸۱	۸۱	۰
فارس	۹۱	۹۱	۰	۱۱۳	۱۱۳	۰
قزوین	۵۳	۵۳	۰	۶۷	۶۷	۰
قم	۴۱	۴۱	۰	۵۲	۵۲	۰
کردستان	۳۸	۳۸	۰	۴۷	۴۷	۰
کرمان	۶۴	۶۴	۰	۸۰	۸۰	۰
کرمانشاه	۵۰	۵۰	۰	۶۳	۶۳	۰
کهگیلویه و بویراحمد	۶۰	۶۰	۰	۷۴	۷۴	۰
گلستان	۸۷	۸۷	۰	۱۰۹	۱۰۹	۰
گیلان	۴۱	۴۱	۰	۵۱	۵۱	۰
لرستان	۱۳۶	۱۳۶	۰	۱۷۰	۱۷۰	۰
مازندران	۷۲	۷۲	۰	۹۰	۹۰	۰
مرکزی	۲۶	۲۶	۰	۳۲	۳۲	۰
هرمزگان	۶۹	۶۹	۰	۸۶	۸۶	۰
همدان	۳۴	۳۴	۰	۴۲	۴۲	۰
یزد	۱۴۲	۱۴۲	۰	۱۷۸	۱۷۸	۰
جمع استان‌ها	۲۰۰۰	۲۰۰۰	۰	۲۵۰۰	۲۵۰۰	۰

۵-۲- حوزه شرکت‌های دانش‌بنیان

در سالهای اخیر رشد سریع فناوری و پیدایش بیش از پیش فناوری‌های نوین، تاثیر روز افزونی روی بنیان‌های اقتصادی جهان داشته و تغییرات ساختاری مهمی در اغلب اقتصادهای پیشرفته ایجاد کرده است. یکی از مشخصه‌های کلیدی این تغییرات، اهمیت فزاینده دانایی در کلیه فعالیت‌های اقتصادی است و این امر موجب رونق حوزه دانش بنیان و ایجاد پارک‌های علمی و فناوری و مراکز رشد گردیده است. بطوریکه در کشورهای صنعتی و در حال توسعه، یک رکن اصلی در توسعه فناوری و اقتصادی بشمار می‌آیند. این مراکز و مؤسسات به عنوان رابطی بین دانشگاه و صنعت فعالیت می‌نمایند و رسالت انتقال علم از دانشگاه به صنعت و تعامل بین آنها را بر عهده دارند.

اهداف این مراکز، افزایش نوآوری تکنولوژیک، توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی متخصصین است. بطوریکه بسیاری از سیاست‌گذاران، از آنها به عنوان بخشی از یک راهبرد اندیشمند و هماهنگ برای توسعه ملی یا منطقه ای نام می‌برند. از طرف دیگر آنها به عنوان ابزار جلب شرکتهای مبتنی بر فن آوری پیشرفته در سطح بین‌المللی و جذب متخصصین و دانشمندان و توسعه فعالیت کارآفرینان شناخته می‌شوند. این مؤسسات به عنوان پایگاهی ملی یا محلی به منظور جذب، ابداع، توسعه و نشر تکنولوژی نوین، افزایش قابلیت‌ها و بهینه‌سازی تکنولوژی‌های بومی در جهت تقویت توان نوآوری کشور می‌باشند.

هدف دیگر این مراکز، کمک به افراد نوآور و کارآفرینی است که بتوانند شرکت‌هایی را ایجاد نمایند که با ریسک کمتری به موفقیت دست یافته و در سطح ملی و بین‌المللی رقابت نمایند تا بستر مناسبی برای توسعه واحدهای کوچک و متوسط اقتصادی را فراهم شود. بطور مثال کشورهای نظیر مالزی، چین و کره جنوبی توانسته اند از طریق ایجاد این مراکز و نیز پارک‌های علمی تحقیقاتی به ایجاد واحدهای کوچک و متوسط اقتصادی کمک نمایند و در نهایت زمینه توسعه اقتصادی را فراهم آورند و اهداف دیگر آنها عبارتند از:

۱- ارتقا و بهبود موجودی تکنولوژیکی صنایع کشور، به منظور بسط و توسعه قدرت رقابت آنها در بازارهای داخلی و بین‌المللی

۲- کاهش زمان مورد نیاز در فرآیند تجاری کردن دستاوردهای پژوهشی، بویژه برای شرکتهای و صنایع نوپا و آسیب‌پذیر

۳- کمک به بسط تخصص‌های بین رشته‌ای

۴- تشویق به ایجاد شرکتهای کوچک و متوسط متکی بر تکنولوژیهای پیشرفته.

۵- ایجاد ارتباط بین صنایع، مؤسسات دولتی، دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی

۶- آسان‌سازی همکاری و تشریک مساعی بخشهای دولتی و خصوصی

بنابراین، می‌توان با ایجاد مراکز رشد و پارک‌های علمی و فناوری در کنار دانشگاهها، چتری را فراهم نمود که نخبگان و محققان در این مراکز نتایج تحقیقات خود را به صنعت واگذار نمایند و صنایع با کار بروی نتایج تحقیقات، آن را به تولید انبوه رسانده و زمینه ای برای بی نیاز شدن و توسعه اقتصادی حاصل شود.

۵-۲-۱- برنامه در دست اجرا

بر مبنای الگوهای نوین توسعه، سرمایه انسانی یکی از مهم‌ترین سرمایه‌های کشور به شمار می‌رود و نیروی انسانی جوان، تحصیل‌کرده و باانگیزه محور اصلی توسعه در هر کشوری است که به‌منظور استفاده بهینه از این سرمایه اجتماعی و ورود آنها به عرصه اقتصادی از طریق اشتغال و کارآفرینی، نیازمند برنامه‌ریزی دقیق و منسجم است. در راستای اجرای برنامه‌های ایجاد و تثبیت اشتغال مولد در حوزه فعالیت‌های دانش‌بنیان با استفاده از سرمایه انسانی جوان،

تحصیل کرده و متخصص، سه رویکرد اصلی «نوآفرینی ساختارهای اقتصادی در راستای ارتقای توان ساخت داخل»، «توسعه اشتغال مبتنی بر تکمیل و ارتقای زیست‌بوم نوآوری کشور» و «رصد و به‌هم‌رسانی عرضه و تقاضای نیروی انسانی» مدنظر قرار گرفته تا با استفاده از منابع پیش‌بینی شده در بند (الف) تبصره (۱۸) قانون بودجه ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ کل کشور، سرمایه‌های متنوع بخش‌های دولتی و غیردولتی کشور را به سمت اشتغال مبتنی بر دانش سوق داده شود. به‌منظور اجرایی کردن سه رویکرد فوق‌الذکر، شش برنامه تدوین شده است که عبارتند از:

- ۱- ارتقاء تولید و اشتغال شرکت‌های دانش‌بنیان
- ۲- پلتفرم بازار سازی تجهیزات داخل
- ۳- توسعه تولید ۶ محصول تحول‌آفرین دانش‌بنیان
- ۴- توسعه صنایع خلاق با تمرکز بر نوآوری
- ۵- حضور شرکت‌های خصوصی و بخش‌های بزرگ در عرصه‌ی نوآوری
- ۶- به هم رسانی عرضه و تقاضای نیروی انسانی متخصص

به استناد «تفاهم‌نامه همکاری مشترک فی‌مابین سازمان برنامه‌بودجه کشور، معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و صندوق توسعه ملی» که در تاریخ ۱۳۹۷/۶/۲۴ با حضور بالاترین مقامات دستگاه‌های اجرایی امضاء گردید، مجموعاً حدود ۶۴ هزار فرصت شغلی برای دانش‌آموختگان دانشگاهی ایجاد خواهد شد که نیازمند ۲۰۲۰۰ میلیارد ریال منابع مالی است. حدود ۱۰,۱ درصد از این منابع که معادل ۲۲۰۰ میلیارد ریال کمک بلاعوض دولت از محل بند(الف) تبصره(۱۸) قانون بودجه سال ۱۳۹۷ و سال ۱۳۹۸ کل کشور می‌باشد و ۸۹,۱ درصد آن که معادل ۱۸۰۰۰ میلیارد ریال از محل تلفیق منابع صندوق توسعه ملی با منابع داخلی بانک‌ها تأمین اعتبار می‌گردد. تسهیلات بانکی به ازای هر شغل در حوزه فعالیت‌های دانش‌بنیان حدود ۲۸ میلیون تومان برآورد شده است.

جدول ۱۵: خلاصه برنامه اشتغال حوزه فعالیت‌های دانش‌بنیان در معاونت علمی و فناوری ریاست جمهور

ردیف	عنوان برنامه	تعداد فرصت شغلی جدید (نفر)		منابع مالی (میلیارد ریال)		
		مستقیم	جمع	تسهیلات	کمک بلاعوض	جمع
۱	ارتقای مقیاس تولید و اشتغال شرکت‌های دانش‌بنیان توانمند	۲۵۰۰۰	۴۵۰۰۰	۱۲۰۰۰	.	۱۲۰۰۰
۲	پلتفرم بازارسازی برای تجهیزات ساخت داخل	۱۰۰۰	۲۵۰۰	.	۱۰۰۰	۱۰۰۰
۳	برنامه توسعه تولید ۶ محصول تحول‌آفرین دانش‌بنیان	۱۲۰۰	۲۲۰۰	.	۱۰۰۰	۱۰۰۰
۴	توسعه صنایع خلاق با تمرکز بر نوآوری در مدل‌های کسب‌وکار و ارتقای صنایع فرهنگی	۲۵۰۰۰	۶۰۰۰۰	۳۰۰۰	.	۳۰۰۰
۵	حضور شرکت‌های خصوصی و بخش‌های بزرگ اقتصادی در عرصه‌ی نوآوری	۲۰۰۰	۵۰۰۰	۳۰۰۰	.	۳۰۰۰
۶	برنامه‌های به هم رسانی عرضه و تقاضای نیروی انسانی تحصیل کرده	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	.	۲۰۰	۲۰۰
جمع		۶۴۲۰۰	۱۲۴۷۰۰	۱۸۰۰۰	۲۲۰۰	۲۰۲۰۰

تا تاریخ تهیه این گزارش، خلاصه عملکرد برنامه های مورد تفاهم بین سازمان برنامه و بودجه کشور و معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور به شرح جدول زیر بوده است. در ادامه جزئیات عملکرد هر یک از این برنامه های تشریح می‌شود.

جدول ۱۶: خلاصه عملکرد حوزه دانش بنیان توسط معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور

عنوان برنامه		اشتغال (نفر)				عملکرد- (میلیارد ریال)
	اعتبار	درصد تحقق		عملکرد		تسهیلات
		غیر مستقیم	مستقیم	غیر مستقیم	مستقیم	
ارتقای مقیاس تولید و اشتغال شرکت‌های دانش بنیان توانمند	-	۱۴	۲۲.۲	۲۸۰۰	۵۵۶۰	۲۹۰۵.۵
پلتفرم بازاریابی برای تجهیزات ساخت داخل	۴۵۰	۱۶۵.۳	۲۳۵.۲	۲۴۸۰	۲۳۵۲	-
برنامه توسعه تولید ۶ محصول تحول آفرین دانش بنیان	۲۷۴	۸۱	۱۵۰.۷	۸۱۰	۱۸۰۹	-
توسعه صنایع خلاق با تمرکز بر نوآوری در مدل‌های کسب و کار و ارتقای صنایع فرهنگی	-	۱.۴	۲.۱۶	۴۹۰	۵۴۰	-
حضور شرکت‌های خصوصی و بخش‌های بزرگ اقتصادی در عرصه نوآوری	۷۰۰	۱۳۱.۶۷	۴۱۲.۹	۳۹۵۰	۸۲۵۸	۴۷.۵
برنامه‌های به هم رسانی عرضه و تقاضای نیروی انسانی تحصیل کرده	۱۱۲۶	-	۱۰۵.۴	۱۹۴۰	۱۰۵۴۴	-
جمع	۱۵۳۶.۶	۲۱	۴۵	۱۲۴۷۰	۲۹۰۶۳	۲۹۵۳

برنامه اول - توسعه مقیاس شرکت های دانش بنیان و فناوری

در راستای "ارتقای مقیاس تولید و اشتغال شرکت‌های دانش بنیان توانمند" تاکنون ۵۴ شرکت دانش بنیان توانستند جمعاً مبلغ ۲۹۰۵.۵ میلیارد ریال تسهیلات دریافت کنند که تعداد شغل ایجاد شده برای تسهیلات اعطایی حدود ۵۵۶۰ نفر بوده است.

۱- برنامه دوم- پلتفرم بازاریابی برای تجهیزات ساخت داخل (بازار هوشمند محصولات دانش بنیان)

برنامه های توسعه پلتفرم بازار هوشمند برای محصولات دانش بنیان ساخت داخل، با هدف ارتقای بازار و اهرمی کردن منابع دولت در جهت حمایت از شرکت های داخلی تنظیم شده است. در این راستا سعی شده است تا با طراحی مدل های جدید ارائه یارانه خرید در پنج حوزه ذیل اهداف مد نظر پیگیری شود.

❖ برگزاری نمایشگاه تجهیزات و مواد آزمایشگاهی ساخت ایران

این نمایشگاه بستری برای بازار سازی گسترده برای شرکت‌های دانش بنیان تولیدکننده تجهیزات و مواد آزمایشگاهی می باشد. بر این اساس، حدود ۵۰۰ شرکت متقاضی حدود ۹۰۰۰ مدل محصول تجهیزات و مواد آزمایشگاهی را در ششمین دوره نمایشگاه که در هفته اول دی ماه سال ۱۳۹۷ در محل دائمی نمایشگاه بین المللی تهران برگزار شده است، ارائه داده اند. این امر منجر به حدود ۵۸۳ میلیارد ریال فروش قطعی برای تولیدکنندگان تجهیزات شده و موجب پایدارسازی اشتغال افراد شاغل تحصیل کرده فعلی این شرکت ها شود.

تعداد شرکت های دارای فروش	میزان یارانه محصولات (میلیارد ریال)	فروش (میلیارد ریال)	تعداد اشتغال-نفر
۵۵۴	۲۰۰	۵۸۳	۵۱۸

خاطر نشان می سازد در واقع این یارانه خرید به دانشگاه ها و مراکز علمی و پژوهشی پرداخت می شود اما با توجه به آنکه این یارانه سبب خرید از بخش خصوصی می گردد لذا با افزایش تقاضای شرکت ها به نسبت اشتغال در شرکت ها توسعه می یابد. همچنین بر اساس آمار و اطلاعات حاصله از شرکت های تولید کننده علاوه بر اشتغال مستقیم ارائه شده در جدول فوق حدود ۱۵۰۰ نفر اشتغال غیر مستقیم در این بخش ایجاد شده است.

❖ برنامه حمایت از توسعه بازار تجهیزات و ماشین آلات صنعتی پیشرفته

صنعت ماشین سازی یکی از صنایع مادر بوده که تسلط بر آن از الزامات ورود به رده کشورهای نوآور صنعتی است، به گونه ای که کشورهای توسعه یافته به دلیل داشتن صنعت ماشین سازی توانمند، همواره صنعتی بالنده و پیشرو داشته اند. با توجه به اینکه یکی از مهمترین موانع رشد شرکت های فعال در این حوزه، عدم توفیق در بازاریابی و فروش محصولات و همچنین نداشتن ابزارهای مالی مناسب برای رقابت با ماشین آلات وارداتی است، معاونت علمی و فناوری در قالب برنامه "حمایت از توسعه بازار ماشین آلات صنعتی ساخت داخل" و از طریق ارائه یارانه خرید به خریداران ماشین آلات ساخت داخل، سازندگان آنها را مورد حمایت خود قرار داده است. لازم به ذکر است تاکنون از میان ۳۴۲ شرکت متقاضی استفاده از خدمات برنامه، پس از بررسی های صورت گرفته ۱۷۶ شرکت مورد تایید قرار گرفته اند که حدود ۱۰۰ میلیارد ریال یارانه خرید به این شرکت ها تخصیص یافته است. لازم به ذکر است که یارانه خرید اعطا شده از سوی این معاونت با منابع سایر صندوق ها ترکیب گردیده و در نهایت، منجر به ۳۳ میلیارد قرارداد خرید و فروش ماشین آلات شده است. که این حجم از قرارداد موجب توسعه بازار نزدیک به ۵۰۰ ماشین صنعتی پیشرفته شده است.

وضعیت کلی شرکت ها

موضوع	تعداد
تعداد شرکت های سازنده متقاضی استفاده از خدمات برنامه	شرکت ۳۴۲
تعداد شرکت های سازنده تایید شده	شرکت ۱۷۶
تعداد شرکت های در حال بررسی یا در حال تکمیل اطلاعات	شرکت ۱۳۱
تعداد ماشین آلات بررسی شده	ماشین ۵۹۰
تعداد ماشین آلات تایید شده	ماشین ۴۸۵

وضعیت یارانه ارائه شده از ابتدا تا کنون

موضوع	نام صندوق کارگزار	مبلغ یارانه (میلیون ریال)
یارانه تخصیص یافته	صندوق ایرانیان	۱۲۹,۶۹۴
	صندوق بین الملل	۵۰,۴۵۷
	صندوق دانشگاه تهران	۳,۳۰۰
	صندوق نانو	۲۴,۶۶۶
	مجموع	۲۰۸,۱۱۷
مبلغ ماشین آلات فروخته شده		۳۲۹,۸۶۸

فهرست یارانه در دست بررسی

موضوع	نام صندوق کارگزار	مبلغ یارانه (میلیون ریال)
یارانه در دست بررسی	صندوق ایرانیان	۱۳۷,۶۲۰
	صندوق بین الملل	۱۲۷,۹۰۵
	صندوق نانو	۲۸,۶۴۰
	مجموع	۲۹۴,۱۶۵

❖ برنامه شناسایی و رفع نیازهای راهبردی صنایع

این برنامه با هدف پشتیبانی و حمایت از این فرایند شناسایی و رفع نیازهای صنایع با استفاده از توانمندی‌های شرکت-های دانش‌بنیان، طراحی و اجرا گردیده است. لازم به ذکر است مرکز شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان با توجه به در اختیار داشتن ظرفیت‌های ذیل می‌تواند به رفع نیازهای فناورانه صنایع و نهادها کمک نماید:

- در اختیار داشتن بزرگترین بانک اطلاعاتی شرکت‌ها و محصولات دانش بنیان
- وجود شبکه گسترده کارگزاران و مشاوران فنی مسلط بر توانمندی‌های شرکت‌های دانش بنیان
- ارتباط مستمر با شرکت‌های دانش بنیان و در اختیار داشتن کانال‌های اطلاع رسانی
- تجربه اجرای موفق برنامه رفع نیازهای صنایع در برخی حوزه‌ها (نفت، تجهیزات پزشکی و...)
- تعامل با کارگزاران شناسایی و رفع نیاز
- تعامل با دستگاه‌های اجرایی و صنایع
- اجرای حمایت‌های مکمل و مشوق بازار (نظیر بیمه کالاهای دانش بنیان، فروش اقساطی محصولات دانش بنیان و...)

اجرای این برنامه، با استفاده از توان اجرایی کارگزاران بیرونی است. کارگزار مطلوب برای این موضوع باید دارای توانمندی‌های مشخص در شبکه‌سازی، ارزیابی، مدیریت مذاکرات، پیگیری، دسترسی به مشاوران فنی خبره و... باشند. برای این منظور پس از تعیین حوزه‌های صنعتی اولویت‌دار زیر، کارگزار مناسب برای هریک از آنها تعیین گردیده و تعاملات با دستگاه‌ها و نهادهای مسئول صورت می‌پذیرد. خاطر نشان می‌سازد پس از بررسی‌های صورت گرفته تاکنون حوزه‌های اولویت‌دار به شرح ذیل تعیین گردیده‌اند:

- تجهیزات پزشکی و بیمارستانی
- نفت، گاز، صنایع شیمیایی و پتروشیمی
- فولاد و صنایع فلزی
- ماشین سازی و تجهیزات
- کشاورزی و صنایع غذایی
- محیط زیست، آب و پساب
- دارو (شیمیایی و زیستی) و صنایع بهداشتی
- خودرو و نیرومحركه
- لوازم خانگی
- صنایع برق و نیروگاهی
- صنایع هوایی
- فناوری اطلاعات و ارتباطات

همچنین برای برقراری ارتباط مستقیم بین صنایع و نیازهای فناورانه با شرکت‌های دانش بنیان و فناور، لازم است رویدادهایی طراحی و اجرا شود یا از ظرفیت رویدادها و نمایشگاه‌های در حال برگزاری برای این منظور استفاده شود. حضور فعال کارگزاران مربوطه در نمایشگاه‌های تخصصی نیز در این راستا ضروری است، که برنامه ریزی لازم برای آن صورت پذیرفته‌است.

در نهایت با توجه به اینکه رویکرد رفع نیاز مبتنی بر توانمندی‌های داخلی از سابقه طولانی برخوردار نیست و احتمال شکست در این زمینه زیاد است، ارائه بسته‌ای از حمایت‌های خاص معطوف به شکل‌گیری همکاری فناورانه و کاهش ریسک تعاملات بین طرفین لازم است. به همین خاطر برنامه‌های زیر طراحی گردیده و در حال اجرا است:

- حمایت‌های تشویقی و کمک به شناسایی نیازهای صنایع و تدوین RFP،
 - ارائه تسهیلات برای تخفیف در قیمت محصولات دانش بنیان،
 - ارائه تسهیلات برای انجام تحقیق و توسعه تکمیلی در شرکت‌های دانش بنیان،
 - ارائه ضمانت نامه‌های اعتباری لازم برای تسهیل در به هم رسانی شرکت‌های دانش بنیان و صنایع
- در این باره لازم به توضیح است هدف از اجرای برنامه‌های بالا حمایت از شناسایی و مستند کردن نیاز فناورانه (تدوین RFP)، رقابتی کردن و پوشش هزینه اولیه طراحی، پوشش ریسک و ضمانت اجرای تعهدات می‌باشد و حمایت‌های دیگری نظیر لیزینگ، صدور گواهی کیفیت و استاندارد، بیمه مسئولیت کالا، ارائه تسهیلات و مشارکت مدنی برای انجام تحقیق و توسعه تکمیلی و... از طریق تعامل با سایر دستگاه‌های مسئول، نیز در حال پیگیری و نهایی‌سازی است.
- در نهایت به منظور تسهیل و ترویج فعالیت‌های واسطه‌های فناوری (بروکرها)، حمایت‌های دیگری نظیر دانش بنیان نمودن آنها، ارائه انواع حمایت‌های قانونی (نظیر تسهیلات مالی به آنها)، معرفی به صنایع به منظور برقراری ارتباط و تسهیل تعاملات، در اختیار گذاشتن بانک‌های اطلاعاتی مربوط به فعالیت شرکت‌های دانش بنیان، ارائه آموزش‌ها و مشاوره‌های لازم به منظور تقویت فعالیت‌های به هم رسانی (نظیر مشاوره‌های حقوقی و ارزشگذاری و...) نیز در حال اجرا می‌باشد.
- در پایان خاطر نشان می‌شود، تاکنون اقدامات انجام شده نظیر شناسایی حوزه‌های اولویت دار، گزینش کارگزاران اصلح، راه اندازی سامانه، زمینه سازی برای برگزاری رویداد ها و تعریف بسته‌های حمایتی مجموعاً ۵۰ میلیارد ریال هزینه داشته است.

❖ برنامه توانمندسازی شرکت های دانش بنیان

حضور موفق و پایدار شرکت‌های دانش بنیان در اقتصاد کشور، صرفاً متکی به توان فنی و تولیدی آنها نیست و مستلزم تقویت توانمندی‌های داخلی و بهره‌گیری از مجموعه خدمات تخصصی مورد نیاز برای تجاری‌سازی است. بر این اساس «برنامه توسعه کسب و کار دانش بنیان» در ۳ سرفصل کلی «مشاوره»، «آموزش» و «خدمات تجاری‌سازی» در مرکز شرکت‌ها و مؤسسات دانش بنیان تعریف شده و از سال ۱۳۹۵ اجرایی شد.

ذیل سرفصل اول (مشاوره) تاکنون بیش از ۱۱۰۰ جلسه مشاوره تخصصی در ۳۰ سرفصل همچون بیمه، مالیات، گمرک، حقوقی، مناقصات، مدیریت منابع انسانی، بازاریابی و... برگزار شده که با اثربخشی قابل توجهی همراه بوده است. به عنوان نمونه بر اساس مشاوره‌های انجام شده و لوايح تنظيم شده برای دفاع از شرکت‌های دانش بنیان در هیات‌های حل اختلاف مالیاتی و تشخیص مطالبات بیمه‌ای، بیش از ۸ میلیارد تومان از جرائم بیمه‌ای و مالیاتی شرکت‌ها بخشیده شده است.

همچنین ذیل سرفصل دوم (آموزش)، ۴۰ نشست پرسش و پاسخ در موضوعات کاربردی و به صورت هفتگی، با حضور صاحب‌نظران یا نمایندگان دستگاه‌های اجرایی مرتبط (نظیر سازمان امور مالیاتی، سازمان غذا و دارو، گمرک، شرکت‌های تابعه وزارت نفت، سازمان بورس و...) برگزار شده که بیش از ۲۳۰۰ نفر از اعضای شرکت‌های دانش بنیان در این نشست‌ها حضور داشته‌اند و حدود ۶۰۰۰ نفر نیز به صورت آنلاین از محتوای نشست‌ها استفاده کرده‌اند.

در این راستا سرفصل سوم (خدمات تجاری سازی) نیز در دستور کار قرار گرفته است. هم‌اکنون شرکت‌های دانش-بنیان (به ویژه شرکت‌های نوپا) با سه مشکل اصلی در این زمینه مواجهند: ۱) دسترسی به شرکت‌های حرفه‌ای و معتمد ارائه دهنده خدمات تجاری سازی، به سختی میسر است و شرکت‌ها امکان شناسایی خدمات دهندگان برتر و باصلاحیت و تمیز آنها از افراد مدعی را ندارند. ۲) هزینه‌های ارائه این خدمات بالا است و غالباً از عهده شرکت‌ها (به ویژه نوپا) خارج است. ۳) شرکت‌ها از نیاز واقعی خود به این خدمات آگاهی ندارند و در حالت عادی، به ارائه دهندگان خدمات تخصصی مراجعه نمی‌کنند.

توسعه این برنامه به حل هر سه مشکل فوق الذکر کمک می‌کند و در میان مدت، رونق بیشتر و تقویت بازار ارائه دهندگان خدمات تجاری سازی را به دنبال خواهد داشت. لازم به ذکر است از آنجا که تقویت شرکت‌ها در بازار داخلی، پیش شرط اصلی برای موفقیت آنها در بازارهای صادراتی است، این برنامه در واقع حلقه قبلی برنامه توسعه صادرات محسوب می‌شود. تجربه نشان داده است که ارائه این خدمات سبب توسعه کسب و کار شرکت‌های دانش بنیان و به تبع آن افزایش اشتغال افراد تحصیل کرده در این شرکت‌ها خواهد شد همچنین تا کنون بالغ بر ۱۰۰ شرکت از خدمات این برنامه بهره مند شده اند که برای این خدمات ۵۰ میلیارد ریال هزینه صرف شده است.

❖ حمایت از مواد و محصولات دانش بنیان ساخت داخل

در این برنامه سازوکاری تهیه گردیده تا به ارائه تسهیلات به شرکت‌های خریدار مواد و محصولات دانش بنیان امکان توسعه بازار و رونق صنایع دانش بنیان در کشور فراهم شود. بی شک توسعه بازار و افزایش حجم گردش مالی و خرید و فروش مواد و محصولات دانش بنیان سبب توسعه کسب و کارهای دانش بنیان و به تبع آن افزایش تقاضای نیروی تحصیل کرده در این شرکت‌ها می‌شود.

لازم به ذکر است که مبلغ ۵۰ میلیارد ریال یارانه خرید به مواد و محصولات دانش بنیان اختصاص یافته است که عبارتند از:

اقدامات انجام شده:

- ۱- برگزاری وبینار مخصوص شرکت‌های دانش بنیان.
- ۲- برگزاری سمینار معرفی خدمات و محصولات دانش بنیان در شهرک‌های صنعتی پرند و عباس‌آباد.
- ۳- شرکت در سمینار صنایع نساجی استان البرز به منظور معرفی طرح برای فعالان صنعت.
- ۴- استقرار در شهرک صنعتی عباس‌آباد، به منظور ارتباط گیری موثر با صنعتگران جهت معرفی خدمات و محصولات دانش بنیان.
- ۵- قرارداد با اداره شهرک‌های صنعتی و صنایع کوچک استان تهران مبنی بر همکاری دو جانبه برای پیشبرد اهداف طرح.

جدول ۱۷: گزارش عملکرد برنامه فروش اقساطی مواد و محصولات مصرفی دانش بنیان

ردیف	عنوان	تعداد
۱	شرکت‌های عضو برنامه شده	۱۳۲
۲	خریداران در حال تشکیل پرونده	۱۲
۳	شرکت‌های تخصیص اعتبار شده	۲۵
۴	مبلغ اعتبار تخصیص داده شده (میلیون ریال)	۴۳.۸۶۴

۲- برنامه سوم- توسعه تولید ۶ محصول تحول آفرین دانش بنیان

در این برنامه طرح های مختلف فناورانه مبتنی بر چالش های ملی در حوزه های مختلف شناسایی شده است. تا کنون طرح های تحول آفرین دو حوزه زیست فناوری و آب، خشکسالی، فرسایش و محیط زیست تصویب و ابلاغ شده است که در ادامه ارائه می شود:

❖ طرح های تحول آفرین حوزه زیست فناوری

عملکرد برنامه های حوزه زیست فناوری ذیل برنامه های اشتغال گسترده و مولد معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور به شرح جدول زیر است.

خاطر نشان می سازد با توجه به آنکه برخی از طرح ها هنوز به مرحله بهره برداری کامل نرسیده است لذا میزان اشتغال ایجاد شده ذکر نشده است اما میزان کل حمایت های مصوب به مبلغ ۲۰۰ میلیارد ریال تماما به مجریان پرداخت شده است.

جدول ۱۸: عملکرد برنامه های حوزه زیست فناوری معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور

عنوان طرح	اشتغال مصوب (نفر)		حمایت انجام شده (میلیون ریال)	اشتغال		استان
	مستقیم	غیر مستقیم		ایجاد شده	تعهد شده	
تولید مواد حد واسط دارویی	۷۵	۲۲۵	۴۰۰۰۰	۲۷۰	۳۰۰	البرز
تولید واکسن های دام، طیور و آبزیان	۱۰۰	۲۰۰	۵۰۰۰۰	۲۸۶	۳۰۰	البرز
تولید داروهای بیولوژیک نو ترکیب	۲۰	۴۰	۴۰۰۰۰	۵۸	۶۰	البرز
تولید بزه های سانن و موریسیا و تولید جنین با □□□	۱۷۰	-	۳۰۰۰۰	۱۶۵	۱۷۰	اصفهان
پلت فرم نوآوری باز	۲۰۰	۳۰۰	۱۰۰۰۰	۱۵۰	۵۰۰	تهران
ساماندهی تولید محصولات کشاورزی سالم بر اساس کارگزاری فروش نهاده- های تلفیقی و مدیریت	۱۱۰۰	۲۱۵۰	۱۵۰۰۰	۲۲۰	۳۲۵۰	تهران
برنامه مدیریت یکپارچه شبکه محصولات سالم (شمس)	۱۲۰۰	۲۰۰۰	۱۵۰۰۰	۲۰۰	۳۲۰۰	تهران
تولید صنعتی و تولید دانش فنی داروهای بیولوژیک	۴۰	۶۰	۳۵۰۰۰	۶۰	۱۰۰	گرگان
توسعه دانش فنی و افزایش سطح زیرکشت ریزجلبک از ۱۱۰ هکتار به میزان ۱۰۰۰ هکتار در استان گیلان و اخذ تمامی مجوزها و تأییدیه های نهادهای نظارتی	۱۵۰	۲۵۰	۵۰۰۰	۱۵۰	۴۰۰	گیلان
مجموع	۳۰۵۵	۵۲۲۵	۲۴۰/۰۰۰	۱۵۵۹	۸۲۸۰	

❖ طرح های تحول آفرین حوزه آب، خشکسالی، فرسایش و محیط زیست

علاوه بر حوزه زیست فناوری در حوزه آب، خشکسالی، فرسایش و محیط زیست نیز طرح های ذیل به مبلغ ۳۴ میلیارد ریال مصوب شده و هم اکنون پس از انعقاد موافقتنامه و پرداخت کامل مبالغ به مجریان پروژه های مورد نظر در حال اجرا می باشد.

جدول ۱۹: عملکرد برنامه های حوزه آب، خشکسالی، فرسایش و محیط زیست معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور

عنوان طرح	اشتغال ایجاد شده	حمایت انجام شده (میلیون ریال)	استان
ایجاد و توسعه مرکز شتابدهی فناوری های آب شیرین کن	۵۵	۱۲۰۰۰	تهران
ایجاد و توسعه مرکز شتابدهی فناوری های تصفیه و بازچرخانی	۷۵	۱۲۰۰۰	خراسان رضوی
برنامه بازاریابی و ارتقای توانمندی های فناورانه مربوط به پرورش آبزیان در قفس (اهرم سازی تسهیلات برای فروش اقساطی به خریدار)	۱۲۰	۱۰۰۰۰	خوزستان
مجموع	۲۵۰	۳۴/۰۰۰	

با توجه به محدودیت منابع، طرح های ارسالی از سایر حوزه های فناوری راهبردی نیز در حال بررسی می باشد تا در صورت احراز شرایط مناسب برای ایجاد اشتغال در دستور حمایت قرار گیرد.

۳- برنامه چهارم - حمایت از توسعه صنایع خلاق

برنامه حمایت از صنایع خلاق به عنوان مکمل قانون حمایت از شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان، در معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور اجرایی شده است. با توجه به اهمیت کسب و کارهای حوزه صنایع خلاق و دیجیتال در توسعه اقتصاد دانش بنیان، لزوم ارتقای زیرساخت های لازم برای توسعه این حوزه ها بیش از پیش احساس می گردد. در این راستا برنامه حمایت از توسعه صنایع خلاق طراحی و اجرا خواهد شد.

شمول صنایع خلاق در این برنامه، آن دسته از فعالیت های اقتصادی است که ریشه در نوآوری، خلاقیت، مهارت، استعداد و میراث فرهنگی به معنای عام داشته و پتانسیل مناسبی برای ایجاد شغل و ثروت از طریق تولید، خدمت و بهره برداری از دارایی های فکری دارد. براین اساس، صنایع خلاق در بخش های زیر دسته بندی شده اند:

- کسب و کارهای دیجیتال و فضای مجازی
- صنایع دیداری و شنیداری
- صنایع دستی، گردشگری و میراث فرهنگی
- هنرهای تجسمی و هنرهای نمایشی
- بازی، اسباب بازی و سرگرمی
- طراحی و معماری
- چاپ و نشر
- گیاهان دارویی و طب سنتی

همچنین الگوهای نوین کسب و کار (با اولویت کسب و کارهای IT محور) نیز مشمول حمایت‌های برنامه صنایع خلاق می‌باشند. الگوهای نوین کسب و کار عبارت است از خلق مزیت رقابتی مبتنی بر نوآوری در مدل کسب درآمد، کاهش هزینه‌ها، مدیریت زنجیره تأمین، بازاریابی، متمایز سازی محصولات، خدمات و سایر فعالیت‌هایی که منجر به ساختارهای جدید در الگوهای کسب و کار بنگاه می‌شود و عموماً مبتنی بر بکارگیری مؤثر ابزارهای فناوری اطلاعات در حوزه‌های خدمات و نیز سایر کسب و کارهای جدید از جمله نوآوری اجتماعی، خدمات کسب و کار جدید در حوزه‌های اولویت دار و صاحب مزیت کشور نظیر کشاورزی، گیاهان دارویی، حفاظت از محیط زیست، افزایش بهره‌وری، دسترسی برابر به منابع بهینه‌سازی مصرف و ... می‌باشد.

هدف این برنامه اشتغال‌زایی برای نیروهای جوان و تحصیل کرده و توسعه کیفی مشاغل موارد ذیل می‌شود:

- ایجاد و تقویت برندهای شرکت‌های خلاق در صنایع و محصولات فرهنگی کشور و خدمات جدید مبتنی بر فناوری و نوآوری
- کمک به حل معضلات اجتماعی و مشکلات اساسی کشور نظیر: مشکلات کم آبی و خشکسالی، پسماند، کنترل آلاینده‌های زیستی، بهینه سازی مصرف انرژی و آب و اصلاح الگوی مصرف با رویکردهای خلاقانه و نوآورانه

- تقویت صادرات و همکاری‌های بین‌المللی در حوزه صنایع خلاق و فرهنگی و کسب و کارهای نوآورانه لازم به ذکر است که اقدامات انجام شده در این حوزه از سال ۹۷ شتاب بیشتری گرفته و بسیار گسترده می‌باشد اما آنچه که در راستای برنامه اشتغال می‌باشد و تا کنون منجر به خروجی ملموس شده عبارتند از:

۱- تفاهم نامه همکاری "طرح فانوس" منعقد شده فی مابین معاونت اشتغال و خودکفایی کمیته

امداد امام خمینی (ره) و ستاد توسعه فناوری‌های نرم و هویت‌ساز

با عنایت به اهمیت ویژه ترویج و اطلاع‌رسانی کسب و کارهای نوین در حوزه صنایع خلاق و دانش‌بنیان و توسعه اشتغال برای اقشار آسیب‌پذیر، تفاهم‌نامه همکاری با موضوع "طرح فانوس"، فی مابین معاونت اشتغال و خودکفایی کمیته امداد امام خمینی (ره) و ستاد توسعه فناوری‌های نرم و هویت‌ساز در تاریخ مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۲۹ منعقد گردید. بدین منظور کارگروهی مشترک جهت ارزیابی و حمایت از پروژه های تعریف شده تشکیل گردید تا موضوعات اولویت دار مورد بررسی و حمایت قرار گیرد.

۲- تفاهم نامه همکاری منعقد شده فی مابین سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور و ستاد

توسعه فناوری‌های نرم و هویت‌ساز

با عنایت به ظرفیت های دو مجموعه به منظور برنامه ریزی و و حمایت از توسعه صنایع فرهنگی و خلاق و کسب و کار های مرتبط این تفاهم نامه منعقد گردید و در گام اول رویداد های آموزشی و توانمند سازی جهت ایجاد کسب و کار تعریف شده است که در سال ۹۸ برگزار خواهد شد.

۳- شتابدهنده ژرفا

کارخانه نوآوری ژرفا، مستقر در پارک علم و فناوری استان کردستان، به تیم‌های مستقر در پارک و شتابدهنده ژرفا در حوزه تخصصی صنایع خلاق، خدمات پیش شتابدهی و شتابدهی ارائه می‌نماید. این مجموعه با هدف آموزش و توانمندسازی تیم های مستقر، مشاوره و هدایت تیم‌ها جهت تجاری‌سازی محصولات و خدمات، فراهم نمودن بستر لازم برای ورود به بازار و جذب سرمایه‌گذار فعالیت می‌نماید. مطابق برنامه‌ریزی انجام شده در پایان سه سال، دستیابی به نتایج ذیل پیش‌بینی می‌گردد.

خروجی‌های توانمندسازی

افرادی که تحت آموزش قرار می‌گیرند	تیم‌هایی که دوره پیش‌شتابدهی را می‌گذرانند	تیم‌هایی که دوره شتابدهی را می‌گذرانند
۸۰۰ نفر	۱۲۰ تیم	۶۰ تیم

خروجی‌های تجاری

تیم‌های نوپا (دارای محصول/خدمت)	موسسه یا شرکت خروجی (دارای محصول/خدمت)
۳۰ تیم	۱۲ شرکت

خاطر نشان می‌سازد در این شتابدهنده ۲۰۰ نفر به صورت مستقیم و ۱۵۰ نفر نیز به صورت غیر مستقیم مشغول به کار شده‌اند.

۴- شتابدهنده "صنایع خلاق اصفهان"

شتابدهنده مذکور با هدف آموزش مهارت‌های فروش و صادرات و فراهم نمودن بستر لازم برای ورود به بازارهای خارجی، تربیت تیم‌های متخصص، توانمند و خلاق جذب شده به این مرکز و مشاوره و هدایت در زمینه‌های مختلف تجاری‌سازی صنایع خلاق استان با تمرکز بر صادرات و همچنین ارتقاء کمی و کیفی توان و مهارت مخاطبین این حوزه ایجاد خواهد شد. در پایان سه سال، دستیابی به نتایج ذیل پیش‌بینی می‌گردد.

خروجی‌های توانمندسازی

افرادی که تحت آموزش قرار می‌گیرند	تیم‌هایی که دوره‌های آموزشی در مجموعه را می‌گذرانند	تیم‌هایی که دوره شتابدهی را می‌گذرانند
۸۰۰ نفر	۱۴۰ تیم	۴۰ تیم

خروجی‌های تجاری

تیم‌های نوپا (دارای محصول/خدمت)	موسسه یا شرکت خروجی (دارای محصول/خدمت)	محصولات هنری حرفه‌ای (بامالکیت فردی)
۲۰ تیم	۱۲ شرکت	۱۵ محصول

خاطر نشان می‌سازد در این شتابدهنده ۱۸۰ نفر به صورت مستقیم و ۱۴۰ نفر نیز به صورت غیر مستقیم مشغول به کار شده‌اند.

۵- شتاب‌دهنده تخصصی "صنایع دستی روستایی"

این موسسه در گام نخست، پس از امکان‌سنجی در ۱۱۰ روستای استان اصفهان، اقدام به ایجاد ۱۰ مرکز جامع صنایع دستی روستایی برای تولید محصولات جهت تجاری‌سازی آن‌ها در شتاب‌دهنده نموده است. موسسه مذکور تلاش می‌نماید با شناسایی ظرفیت‌ها و توانایی‌های هنری، فرهنگی و خلاق، امکان تجاری‌سازی، ارزیابی و برندسازی ایده‌ها و طرح‌های خلاق را میسر نماید. مطابق برنامه‌ریزی انجام شده در پایان ۳ سال پیش‌بینی می‌شود نتایج زیر حاصل گردد:

خروجی‌های توانمندسازی

افرادی که تحت آموزش قرار می‌گیرند	تیم‌هایی که دوره پیش‌شناختی را می‌گذرانند	تیم‌هایی که دوره شناختی را می‌گذرانند
۷۵۰ نفر	۱۱۰ تیم	۵۵ تیم

خروجی‌های تجاری

تیم‌های نوپا (دارای محصول/خدمت)	موسسه یا شرکت خروجی (دارای محصول/خدمت)	محصولات هنری حرفه‌ای (با مالکیت فردی)
۲۵ تیم	۱۰ شرکت	۱۰ محصول

خاطر نشان می‌سازد در این شناختی ۱۶۰ نفر به صورت مستقیم و ۲۰۰ نفر نیز به صورت غیر مستقیم مشغول به کار شده‌اند.

۴- برنامه پنجم- افزایش حضور شرکت‌های خصوصی و بخش‌های بزرگ اقتصادی در عرصه نوآوری

در این برنامه ایجاد شناختی‌های تخصصی توسط شرکت‌های بزرگ خصوصی با رویکردهای ذیل در دستور کار قرار دارد:

۱. استفاده از ظرفیت و همکاری شرکت‌های خصوصی و بخش‌های بزرگ اقتصادی در بخش‌های تخصصی؛
۲. تدوین برنامه و چارچوب تخصصی لازم برای فعالیت شناختی‌های فناوری جدید ذیل الگوی تدوین شده مرکز فناوری‌های راهبردی با همکاری مرکز شناختی نوآوری پارک فناوری پردیس برای هر ستاد؛
۳. برنامه‌ریزی ایجاد حداقل ۲۰۰۰ شغل مستقیم و ۳۰۰۰ شغل غیرمستقیم برای نیروی انسانی متخصص. در ادامه اقدامات انجام شده در این حوزه به ترتیب ارائه می‌شود:

❖ توسعه شناختی‌های نوآوری

پدیده شناختی‌دهنده در سطح ملی و بین‌المللی، به عنوان یک عامل کلیدی برای موفقیت راه‌اندازی یک کسب‌وکار ذکر شده است. شناختی‌دهنده‌ها، ساختارهایی حمایت‌محور هستند که با سرمایه‌گذاری بخش خصوصی از شکل‌گیری استارت‌آپ‌ها و کسب‌وکارهای نوپا (استارت‌آپ) پشتیبانی می‌کنند. شناختی‌دهنده‌ها در مدت زمان محدودی که تیم‌های دارای ایده و توانمند را می‌کنند، امکاناتی نظیر فضای کار اشتراکی، سرمایه‌گذاری اولیه، مربی‌گیری و منتورینگ، آموزش‌های کسب و کار و سایر خدمات فنی و تجاری را در اختیار تیم‌های استارت‌آپی قرار می‌دهند و در قبال این خدمات هیچ‌گونه وجهی دریافت نمی‌کنند و تنها درصد کمی از سهم شرکت نوپا به آنها اختصاص می‌یابد. به ازای پیشرفت شرکت نوپا و افزایش ارزش شرکت، شناختی‌دهنده با بالا رفتن قیمت سهم در شرکت و در نهایت فروش آن منتفع می‌شود. با توجه به اینکه اکثریت سهم شرکت در اختیار مؤسسان و کارآفرینان است، تصمیم‌گیری‌های اصلی و انتخاب مسیر آتی شرکت در اختیار ایشان بوده و مشاوره‌های مربیان و شناختی‌دهنده در ادامه مسیر، کمک‌کننده استارت‌آپ خواهد بود. یکی از اهداف اصلی شناختی‌دهنده، شناختی‌دهی به ایجاد و توسعه محصول اولیه استارت‌آپ در دوره شناختی است به نحوی که محصول برای سرمایه‌گذاران به قدری جذاب باشد تا مجاب شوند بر روی آن سرمایه‌گذاری کنند. با درک اهمیت این مراکز و با هدف «اهرم کردن منابع دولتی برای افزایش جذب سرمایه‌های خصوصی»، «تقویت زیست‌بوم

استارت‌اپی و ترویج و ایجاد زمینه کارآفرینی، حمایت از نوآوری و خلاقیت نیروهای خودانگیخته»، «حمایت از شکل‌گیری شتاب‌دهنده‌ها، تیم‌های دارای ایده و تثبیت آن‌ها به منظور تشکیل کسب‌وکارهای پایدار» و همچنین «بسترسازی برای ایجاد، گسترش و رشد استارت‌آپ‌ها و کسب‌وکارهای نوپای دانش‌محور فعال در زمینه‌های فناوری»، برنامه توسعه شتاب‌دهنده‌های نوآوری اجرا خواهد شد.

بر اساس برآورد اولیه چنانچه در هر شتاب‌دهنده به طور متوسط حدود ۱۰ تیم یا استارت آپ حضور داشته باشند و سرجمع حمایت‌های انجام شده از هر تیم حدود ۵۰ میلیون تومان تخمین زده شود لذا برای هر شتاب‌دهنده حداقل حمایتی بین ۵۰۰ تا ۸۰۰ میلیون بایستی در نظر گرفته شود. لذا با توجه به ارزیابی‌های انجام شده از شتاب‌دهنده‌ها و تخصیص حمایت‌های مالی از آنها تا کنون ۲۳۵ میلیارد ریال بابت حمایت از شتاب‌دهنده‌های موجود (۴۰ شتاب‌دهنده) حمایت مالی بلاعوض شده است و ۴۷/۵ میلیارد ریال تسهیلات از محل صندوق توسعه ملی دریافت شده است. لازم به توضیح است که با توجه به اینکه هنوز تمامی شتاب‌دهنده‌های موجود از تمام ظرفیت خود استفاده نکرده اند لذا در آینده در صورت تخصیص اعتبار بخشی از منابع دوباره به این بخش اختصاص خواهد یافت.

در سه ماهه نخست سال ۹۸، تعداد ۱۳ شتاب‌دهنده در حوزه‌های سلامت، انرژی، فناوری‌های آب، تولید محتوا، فناوری‌های سخت‌افزاری و کسب و کارهای مبتنی بر فناوری اطلاعات، در مرکز شتابدهی نوآوری مورد تأیید قرار گرفتند. این شتاب‌دهنده‌ها در شهرهای ایلام، کرمان، قزوین، تبریز و تهران فعالیت می‌کنند. بر اساس تایید عضویت این ۱۳ شتاب‌دهنده، اعضای مرکز شتابدهی نوآوری به ۴۰ عضو افزایش یافت به طور کلی این برنامه از دو طریق به ایجاد اشتغال کمک می‌نماید:

اول: تعداد افراد شاغل در شتاب‌دهنده که این میزان برای ۴۰ شتاب‌دهنده و ۲۲۴ تیم مستقر به میزان ۱۵۳۰ نفر می‌رسد

دوم: میزان اشتغال ایجاد شده در استارت آپهای خروجی که به شرکت تبدیل شده اند که برای ۱۷۰ شرکت ایجاد شده حدود ۱۴۰۰ نفر اشتغال ایجاد شده است

لذا در مجموع در این برنامه ۲۹۳۰ نفر اشتغال ایجاد شده است. در جدول ذیل لیست شتاب‌دهنده‌های ایجاد شده ارائه شده است.

❖ توسعه شتاب‌دهنده‌های تخصصی

علاوه شتاب‌دهنده‌های عمومی که عمدتاً در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات و توسعه خدمات فعالیت می‌کنند توسعه نوآوری در کشور نیازمند توسعه شتاب‌دهنده‌های تخصصی می‌باشد که در جدول ذیل برخی از آنها ارائه شده است. شایان ذکر است که دورنمای این برنامه آن است تا در حوزه‌های ستادهای توسعه فناوری ذیل معاونت شتاب‌دهنده‌های تخصصی شکل گیرد که به توسعه نوآوری در آن حوزه کمک نماید.

بر اساس دستورالعمل حمایت از شتاب‌دهنده‌های نوآوری حمایت‌های معاونت از ایجاد شتاب‌دهنده به شرح ذیل می‌باشد:

- تامین فضای استقرار
- تجهیز و بازسازی فضا
- سیدمانی تیم‌ها
- مشوق به شتاب‌دهنده به ازای تعداد تیم‌های خروجی موفق

خاطر نشان می‌سازد که در این حوزه تا کنون حمایت از ۲۵ شتاب‌دهنده انجام شده است که مجموعاً حدود ۲۰۰ میلیارد ریال سهم حمایتی معاونت از ایجاد شتاب‌دهنده‌ها شده است. لازم به ذکر است که حمایت انجام شده از طرف معاونت از

شتابدهنده ها حداکثر ۱۵ تا ۲۰ درصد هزینه‌های شتابدهی را پوشش خواهد داد و مابقی سرمایه‌گذاری ها از طرف بخش خصوصی انجام خواهد گرفت.

❖ توسعه ۵ کارخانه نوآوری در کلان شهرها

در این برنامه تا کنون حمایت از ایستگاه نوآوری شریف به عنوان یکی از پنج کارخانه نوآوری انجام شده است و تعداد ۱۹۵ نفر در شرکتهای زیرمجموعه مشغول به کار می باشند. همچنین کارخانه نوآوری آزادی نیز با توسعه برنامه های خود و حمایت دریافتی از معاونت موفق به ایجاد ۶۵ نفر اشتغال شده است. در مجموع تا کنون ۲ مورد از کارخانه‌های نوآوری فعال از منابع معاونت حمایت مالی به ارزش ۵۰ میلیارد ریال دریافت نموده اند که عمده این حمایت ها صرف تجهیز و آماده سازی کارخانه‌های نوآوری برای حضور و پذیرش شتابدهنده ها و استارت آپ ها شده است.

❖ حمایت از ۴۰ مرکز نوآوری در مراکز استانی

یکی از اقدامات این معاونت برای توسعه کسب و کار دانش بنیان در استان‌ها حمایت از مراکز نوآوری استانی بوده است. این مراکز عمدتاً شامل نهادهای واسطه تجاری سازی اعم از پارک های علم و فناوری، مراکز نوآوری و رشد می‌باشند. تا کنون ۴۴ مرکز به ارزش ۲۱۵ میلیارد ریال در مراکز استانها مورد حمایت قرار گرفته اند که مجموعاً سبب ۳۰۸۸ تعداد اشتغال شده است.

۵- برنامه ششم- حمایت از به هم رسانی عرضه و تقاضای نیروی انسانی

❖ برنامه حمایت از توسعه همکاری با متخصصان و کارآفرینان ایرانی خارج از کشور

برنامه همکاری با متخصصان و کارآفرینان ایرانی خارج از کشور می تواند زمینه ساز تحولات گسترده ای در کشور باشد. این برنامه اهداف گوناگونی نظیر استفاده از ظرفیت علمی و پژوهشی متخصصان و دانشمندان ایرانی غیرمقیم در مراکز علمی، فناوری و صنعتی کشور، ترغیب، تسهیل و ایجاد انگیزه برای بازگشت دانش‌آموختگان و محققان به کشور، ارتقای سطح علمی و پژوهشی پایگاه تخصصی همکار، فراهم‌سازی شرایط مناسب جهت توسعه فناوری‌های نوظهور و پیشرفته در کشور و کمک به تاسیس شرکتهای دانش بنیان در حوزه‌های فناوری پیشرفته اجرا می شود.

در حال حاضر از زمان شروع برنامه تا کنون ۱۱۳۷ دانشمند و نخبه به کشور بازگشته اند که ۷۳ شرکت توسط این دانشمندان تاسیس شده است که سبب اشتغال بالغ بر ۱۲۰۰ نفر شده است. همچنین حدود ۷۹ نفر نیز در شرکت های دانش بنیان و بزرگ جذب شده اند.

لازم به توضیح است که هزینه‌های این برنامه اعم اقدامات اولیه برای آماده سازی دانشمندان برای جذب و حضور در کشور و برنامه‌های حمایتی برای راه اندازی کسب و کارهای دانش بنیان توسط این افراد می باشد. تا کنون ۷۳۵۰۰ میلیون ریال برای این برنامه حمایت شده است.

اشتغال ایجاد شده در برنامه همکاری با متخصصان ایرانی غیر مقیم

تعداد	نوع اشتغال
۷۹	اشتغال در شرکت خصوصی یا دولتی
۱۲۳۷	اشتغال به واسطه تاسیس ۷۳ شرکت دانش بنیان
۱۳۱۶	مجموع

۵-۲-۲- پیش بینی منابع مالی برای برنامه های سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

میزان کل اعتبار پیش بینی شده در سال ۱۳۹۹ برای برنامه حوزه دانش بنیان معادل ۴۰۰۰ میلیارد ریال می باشد که ۲۰۰۰ میلیارد ریال آن جهت پرداخت تسهیلات از منابع داخلی بانکی و ۲۰۰۰ میلیارد ریال آن از تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی در نظر گرفته شده است. در مجموع پیش بینی می شود که در سال ۱۳۹۹ میزان اشتغال مستقیم ایجاد شده توسط این برنامه حدود ۱۰۱۷۰ نفر است.

همچنین در سال ۱۴۰۰ میزان کل اعتبار پیش بینی شده به منظور اجرایی کردن برنامه مذکور معادل ۵۰۰۰ میلیارد ریال می باشد که ۲۵۰۰ میلیارد ریال آن جهت پرداخت تسهیلات از منابع داخلی بانکی و ۲۵۰۰ میلیارد ریال آن از تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی در نظر گرفته شده است. در مجموع پیش بینی می شود که در سال ۱۴۰۰ میزان اشتغال مستقیم ایجاد شده توسط این برنامه حدود ۱۲۷۱۳ نفر است.

جدول ۲۰: میزان منابع مالی و اشتغال پیش بینی شده برای حوزه دانش بنیان

سال	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی - میلیارد ریال	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی - میلیارد ریال	تأمین منابع از محل بودجه عمومی - میلیارد ریال	کل منابع پیش بینی شده - میلیارد ریال	میزان اشتغال پیش بینی سال - نفر
۱۳۹۹	۲۰۰۰	۲۰۰۰	۰	۴۰۰۰	۱۰۱۷۰
۱۴۰۰	۲۵۰۰	۲۵۰۰	۰	۵۰۰۰	۱۲۷۱۳

توزیع استان برنامه مذکور برای سالهای ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ به شرح جداول زیر می باشد:

جدول ۲۱: میزان منابع پیش بینی شده حوزه دانش بنیان در سال ۱۳۹۹ به تفکیک استان (میلیارد ریال)

ردیف	استان	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی
	کل کشور	۲۰۰۰	۲۰۰۰	۰
۱	آذربایجان شرقی	۶۹	۶۹	۰
۲	آذربایجان غربی	۱۱	۱۱	۰
۳	اردبیل	۱۰	۱۰	۰
۴	اصفهان	۲۱۴	۲۱۴	۰
۵	البرز	۶۴	۶۴	۰
۶	ایلام	۴	۴	۰
۷	بوشهر	۱۶	۱۶	۰
۸	تهران	۸۸۳	۸۸۳	۰
۹	چهارمحال و بختیاری	۱۱	۱۱	۰
۱۰	خراسان جنوبی	۲۴	۲۴	۰
۱۱	خراسان رضوی	۱۱۰	۱۱۰	۰
۱۲	خراسان شمالی	۴	۴	۰
۱۳	خوزستان	۵۱	۵۱	۰
۱۴	زنجان	۲۳	۲۳	۰

ردیف	استان	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی
۱۵	سمنان	۲۷	۲۷	۰
۱۶	سیستان و بلوچستان	۹	۹	۰
۱۷	فارس	۷۶	۷۶	۰
۱۸	قزوین	۲۳	۲۳	۰
۱۹	قم	۲۵	۲۵	۰
۲۰	کردستان	۲۱	۲۱	۰
۲۱	کرمان	۴۳	۴۳	۰
۲۲	کرمانشاه	۴۳	۴۳	۰
۲۳	کهگیلویه و بویراحمد	۱	۱	۰
۲۴	گلستان	۲۳	۲۳	۰
۲۵	گیلان	۲۷	۲۷	۰
۲۶	لرستان	۱۳	۱۳	۰
۲۷	مازندران	۵۱	۵۱	۰
۲۸	مرکزی	۳۳	۳۳	۰
۲۹	هرمزگان	۱۸	۱۸	۰
۳۰	همدان	۲۹	۲۹	۰
۳۱	یزد	۴۵	۴۵	۰

جدول ۲۲: میزان منابع پیش بینی شده حوزه دانش بنیان در سال ۱۴۰۰ به تفکیک استان (میلیارد ریال)

ردیف	استان	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی
	کل کشور	۲۵۰۰	۲۵۰۰	۰
۱	آذربایجان شرقی	۸۶	۸۶	۰
۲	آذربایجان غربی	۱۳	۱۳	۰
۳	اردبیل	۱۲	۱۲	۰
۴	اصفهان	۲۶۷	۲۶۷	۰
۵	البرز	۸۱	۸۱	۰
۶	ایلام	۵	۵	۰
۷	بوشهر	۲۰	۲۰	۰
۸	تهران	۱۱۰۳	۱۱۰۳	۰
۹	چهارمحال و بختیاری	۱۳	۱۳	۰
۱۰	خراسان جنوبی	۳۰	۳۰	۰
۱۱	خراسان رضوی	۱۳۸	۱۳۸	۰
۱۲	خراسان شمالی	۵	۵	۰
۱۳	خوزستان	۶۴	۶۴	۰
۱۴	زنجان	۲۹	۲۹	۰
۱۵	سمنان	۳۴	۳۴	۰

ردیف	استان	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی
۱۶	سیستان و بلوچستان	۱۱	۱۱	۰
۱۷	فارس	۹۵	۹۵	۰
۱۸	قزوین	۲۸	۲۸	۰
۱۹	قم	۳۲	۳۲	۰
۲۰	کردستان	۲۶	۲۶	۰
۲۱	کرمان	۵۳	۵۳	۰
۲۲	کرمانشاه	۵۳	۵۳	۰
۲۳	کهگیلویه و بویراحمد	۲	۲	۰
۲۴	گلستان	۲۸	۲۸	۰
۲۵	گیلان	۳۴	۳۴	۰
۲۶	لرستان	۱۶	۱۶	۰
۲۷	مازندران	۶۴	۶۴	۰
۲۸	مرکزی	۴۲	۴۲	۰
۲۹	هرمزگان	۲۲	۲۲	۰
۳۰	همدان	۳۶	۳۶	۰
۳۱	یزد	۵۶	۵۶	۰

۵-۳- برنامه بازآفرینی شهری

امروزه رویکرد جهانی به طرح های توسعه شهری، رویکرد مسئله محور برای حل مسایل شهری است و بدون شک بافت های فرسوده شهری یکی از مسائل اساسی و مهم است و از آنجا که شهرها به مثابه موجودات زنده ای هستند که همواره نیاز به تجدید حیات دارند و برای ادامه حیات، نیازمند احیای بافت های فرسوده خود هستند، شناخت و تحلیل این مسئله و ارائه راهکار در این زمینه، اصولاً از نتایج مورد انتظار طرح های توسعه شهری است.

بافت فرسوده شهری به عرصه هایی از محدود قانونی شهرها اطلاق می شود که به دلایل فرسودگی کالبدی، عدم برخورداری مناسب از دسترسی تاسیسات و خدمات و زیرساخت های شهری آسیب پذیر بوده و از ارزش مکانی، محیطی و اقتصادی به نسبت پایینی برخوردارند. این بافت ها به دلیل فقر ساکنین و مالکین آنها امکان نوسازی خود به خودی را نداشته و در نتیجه با توجه به پایین بودن صرفه اقتصادی، انگیزه و رغبت کافی برای سرمایه گذاری در آن مکان ها برای سرمایه گذاران وجود نداشته و یا در حد بسیار پایینی است. این مناطق به شدت از کمبود و ناکافی بودن سطح شبکه ها و معابر دسترسی به خدمات شهری، فرسودگی تاسیسات و زیرساخت های شهری، فقدان برخی خدمات فرهنگی، آموزشی و شهری به لحاظ کمی و کیفی رنج می برند. عموماً منابع درآمدی بیشتر ساکنان این مناطق نامعلوم بوده و یا در مشاغل غیررسمی و گاه غیرمجاز فعالیت می کنند.

مهمترین ویژگی‌های و مشکلات بافت‌های فرسوده شهری عبارتند از:

۱- ویژگی‌های کالبدی، سیما و منظر شهر

اغلب واحدهای ساختمانی در بافت‌های فرسوده شهری فاقد سیستم سازه‌ای و فاقد هرگونه محاسبات فنی برای مقاومت در برابر سوانح طبیعی از جمله زلزله می‌باشند و واحدهای فرسوده مزبور، به لحاظ زیبایی بصری، دچار ناهنجاری‌های متعدد بوده و روح جستجوگر زیبایی شهروندان را متناسب با سلیقه‌ای امروزی سیراب نمی‌کند و باعث رویگردانی آنها می‌شود.

عدم دسترسی مناسب به درون بافت و عرض کم معابر و حجم بالای ساختمان‌های کم دوام و ریزدانه از جمله آثار منفی بافت‌های فرسوده است.

۲- میزان برخورداری از شبکه‌های دسترسی، زیرساختها و تاسیسات شهری

بافت‌های فرسوده شهری از کمبود و ناکافی بودن سطح شبکه‌ها و معابر دسترسی به خدمات شهری رنج می‌برد و تاسیسات و زیرساخت‌های شهری به دلیل گذشت زمان، فرسوده شده‌اند.

۳- میزان بهره‌مندی از خدمات شهری

بافت‌های فرسوده شهری از فقدان برخی خدمات فرهنگی، آموزشی و شهری به لحاظ کمی و کیفی رنج می‌برند و در برخی خدمات، نیز دچار نقص می‌باشند. در این محدوده‌ها بندرت مراکز فرهنگی و عمومی نظیر کتابخانه‌های عمومی، فرهنگسراها و مراکز بهداشتی و درمانی، امداد و نجات و فضاهای سبز و عمومی لازم و کافی وجود دارد.

سرانه کم خدمات شهری و مشکل امداد رسانی در مواقع بحرانی از آثار منفی خدمات شهری در این بافت‌ها می‌باشند.

۴- ویژگی مالی، اقتصادی و سرمایه‌گذاری

عمده محدوده بافت‌های فرسوده شهری بویژه در لایه‌های مرکزی شهرها از چرخه و حیات اقتصادی شهر خارج شده‌اند و به عبارت ساده‌تر، از بین رفتن توجیه اقتصادی و مالی موجب فرار سرمایه‌ها از این مناطق و عدم سرمایه‌گذاری در آنها گردیده است.

ارزش زمین و مسکن در بافت‌های فرسوده، عموماً در نسبت با سایر نقاط شهر پایین است و منابع درآمدی بیشتر ساکنان نامعلوم است. بیشتر ساکنان این بافت‌ها در مشاغل غیررسمی و گاه غیرمجاز فعالیت کرده و اکثر آنها در دهک‌های درآمدی پایین طبقه بندی می‌گردند. اجاره مسکن این بافت‌ها بسیار پایین است و همچنین بیکاری از مهمترین مشکلات این بافت‌ها است.

۵- ویژگی اجتماعی و فرهنگی

توسعه فرسودگی و از بین رفتن مرغوبیت محدوده بافت‌های شهری و به عبارت دیگر، تنزل رتبه اجتماعی محدوده‌های مزبور در نگاه شهروندان، باعث افزایش میزان مهاجرت افراد اصیل و بومی با توان اقتصادی مطلوب و جایگزین شدن آنان با افراد با توان اقتصادی پایین‌تر، اقشار مبتلا به آسیب اجتماعی نظیر معتادان و مهاجران بیگانه شده است.

در واقع هنجارهای اجتماعی و فرهنگی محدوده بافت فرسوده به ناهنجاری بدل گردیده است. از سوی دیگر، به دلیل پایین بودن میزان مقاومت واحدهای فرسوده در برابر سوانح طبیعی به میزان قابل توجهی، سطح امنیت روانی ساکنان را کاهش داده است.

تراکم بالای جمعیت، گسترش فرسودگی و تبدیل آن به محل و مأمن برای بزهکاران و افزایش آسیب های اجتماعی و تبدیل شدن به گونه های و ناهنجار شهری و کمبود امکانات گذراندن اوقات فراغت به ویژه برای کودکان و نوجوانان، از جمله آثار منفی اجتماعی و فرهنگی بافت های فرسوده می باشند.

۶- ویژگی های محیطی - زیست محیطی

بافت های فرسوده معمولاً از کیفیت محیطی و زیست محیطی نازل و فضایی غیربهداشتی برخوردارند و گاهی آلودگی های ناشی از فقدان سیستم فاضلاب، آبهای سطحی و جمع آوری زباله در آنها دیده می شود. حال از یکسو به منظور تحقق عدالت اجتماعی، مقابله با فقر و فرصت برابر در برخورداری از محیط زیست مناسب برای زندگی و فعالیت های شهروندی و از سوی دیگر وجود مخاطرات طبیعی مانند زلزله و همچنین تکالیف تصریح شده در قوانین بالادستی و قوانین پنجساله توسعه کشور لزوم و ضرورت نوسازی بافت های فرسوده را در کشور دو چندان می کند.

۵- ۴- ۱- برنامه های در دست اجرا

پدیده آشنای توسعه شهرنشینی در شرایط رشد سریع جمعیت و گسترش مهارناپذیر شهرها که کم و بیش در بسیاری از کشورهای دیگر نیز در مقاطع تاریخی مختلف بروز کرده، در ایران در دو دهه پس از انقلاب نمود آشکارتری یافته است. جمعیت بافت های مرکزی بسیاری از شهرها جابجا شده اند، روند فرسودگی بافت های تخلیه شده شدت گرفته و این بافت ها نه تنها در برابر زلزله ناپایدار می باشند بلکه به مأمن ناهنجاری های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی تبدیل شده اند. سیاست گذاری و برنامه ریزی جامع و پایدار برای بهسازی، نوسازی و بازسازی بافت های قدیم شهری ضمن حفاظت از میراث تاریخی فرهنگی و توجه به سازگاری و انطباق آن ها با ساختارهای محیط زیست و ساختارهای فرهنگی موجب توسعه پایدار شهری می شود. به همین منظور به استناد ماده ۵۹ قانون برنامه ششم توسعه کشور، وزارتخانه های راه و شهرسازی و کشور و شهرداری ها مکلف اند بهسازی، نوسازی، مقاوم سازی و بازآفرینی سالانه دست کم ۲۷۰ محله در قالب مطالعات مصوب ستاد ملی بازآفرینی شهری و ارتقای دسترسی به خدمات و بهبود زیرساخت ها با رویکرد محله محور اقدام کنند.

به استناد «تفاهم نامه همکاری مشترک فی مابین سازمان برنامه و بودجه کشور، وزارت راه و شهرسازی و صندوق توسعه ملی» که در تاریخ ۱۳۹۷/۷/۲۸ با حضور بالاترین مقامات دستگاه های اجرایی امضاء گردید و دستورالعمل اجرایی و نظارتی آن، در برنامه ملی بازآفرینی شهری پایدار احداث ۱۰۰ هزار واحد مسکونی در بافت های فرسوده، در دستور کار قرار دارد که این واحدها در ۳۱ استان کشور، در قالب ۴۸۶ محله توزیع شده است. در این برنامه، سرانه در نظر گرفته شده برای نیازهای اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ساکنان بافت های فرسوده و ناکارآمد، به طور متوسط برای ۵۰۰ واحد مسکونی، ۲ هزار و ۳۰۰ مترمربع کاربری مذهبی، ۲ هزار و ۸۰۰ مترمربع کاربری فرهنگی، ۷ هزار و ۷۰ مترمربع کاربری بهداشتی و درمانی، ۱۹۰ هزار مترمربع تعریض و اصلاح معابر، ۷ هزار و ۶۰۰ مترمربع کاربری ورزشی، ۱۴۰۰ مترمربع فضای آموزشی و ۲۲ هزار مترمربع فضای سبز است.

بر اساس برآورد وزارت راه و شهرسازی، با اجرای برنامه اشتغال بازآفرینی شهری پایدار، حدود ۱۲۰ هزار فرصت شغلی مستقیم در بخش مسکن و حدود ۱۸۰ هزار فرصت شغلی به صورت غیرمستقیم در فعالیتهای مرتبط با بخش مسکن (مانند صنایع تولید مصالح ساختمانی، خدمات فنی و مهندسی مرتبط با ساختمان سازی و معادن مرتبط با تولید مصالح ساختمانی) ایجاد خواهد شد. البته، با توجه به وجود ظرفیتهای بیکار در بخش صنعت و خدمات، اجرای برنامه بازآفرینی شهری پایدار ممکن است به ایجاد اشتغال جدید در بخشهای صنعت و خدمات منجر نشود و بیشتر به تثبیت اشتغال کمک نموده و مانع از تعدیل و ریزش نیروی کار شود. همچنین در بخش ساختمان نیز به دلیل وجود اشتغال ناقص نیروی کار و کم بودن تعداد ساعات کار در هفته شاغلان، ممکن است ۱۲۰ هزار فرصت شغلی جدید در بخش مسکن ایجاد نشود و رقم تحقق یافته به مراتب کمتر از آن باشد. به طوری که در سال ۱۳۹۶، حدود ۴۳٫۴ درصد شاغلان بخش ساختمان (معادل حدود ۱٫۳ میلیون نفر) حداکثر ۴۰ ساعت در هفته در شغل اصلی خود کار کرده اند و متوسط ساعات کار در هفته آنها حدود ۲۵ ساعت بوده است. بنابراین، اشتغال ناقص گسترده ای در بخش مسکن وجود دارد. در بخش تولید صنعتی، حدود ۲۳٫۳ درصد شاغلان (معادل حدود ۹۱۹ هزار نفر) حداکثر ۴۰ ساعت در هفته در شغل اصلی خود کار کرده اند و متوسط ساعات کار در هفته آنها حدود ۲۲ ساعت بوده است. بنابراین، اشتغال ناقص به نسبت زیادی در بخش صنعت نیز وجود دارد. با توجه به مباحث مذکور، انتظار نمی رود در اثر اجرای این برنامه، اهداف ایجاد اشتغال تحقق یابد و به نظر می رسد اجرای برنامه بازآفرینی شهری، علاوه بر تثبیت مشاغل موجود، حداکثر حدود ۱۰۰ هزار فرصت شغلی جدید ایجاد نماید.

به منظور اجرایی کردن برنامه بازآفرینی شهری پایدار تأمین مالی به میزان ۳۷۶۹۵ میلیارد ریال پیش بینی شده است که یک میلیارد دلار از منابع صندوق توسعه ملی برای پشتیبانی از برنامه های تولید و اشتغال (موضوع مصوبه جلسه مورخ ۹۷/۴/۱۶ شورای عالی هماهنگی اقتصادی) تأمین می گردد، ۱۵ هزار میلیارد ریال آن به صورت کمک بلاعوض برای تملک اراضی و تأمین خدمات زیربنایی و روبنایی، ۲۱،۱۹۵ هزار میلیارد ریال وجوه اداره شده برای اعطای تسهیلات دوران مشارکت مدنی دوره ساخت و ۱۵۰۰ میلیارد ریال پرداخت تسهیلات به میزان ۲۲۶۹۵ میلیارد ریال است که حدود ۲۱،۱۹۵ هزار میلیارد ریال برای اعطای تسهیلات دوران مشارکت مدنی دوره ساخت و ۱۵۰۰ میلیارد ریال برای اعطای تسهیلات ودیعه اسکان موقت از محل منابع نظام بانکی به نحوی که در ترکیب با وجوه اداره شده تأمین شده توسط دولت، نرخ سود تسهیلات موضوع این برنامه را به میزان ۵۰ درصد نرخ مصوب شورای پول و اعتبار باشد. در ضمن، آورده بخش خصوصی بابت مشارکت مدنی دوره ساخت حدود ۵۵ هزار میلیارد ریال و ۱۰۰ هزار میلیارد ریال برای احداث روبناها و زیربناها برآورد می گردد. افزون بر این، بودجه دستگاه های دولتی عضو ستاد بازآفرینی شهری به میزان ۴۰ هزار میلیارد ریال و بودجه شهرداری ها به میزان ۷۰ هزار میلیارد ریال، منابع مالی مورد نیاز برای اجرای برنامه را تشکیل می دهند.

ویژگی های این برنامه در مرحله اول مشارکت مردمی بالا در قالب نهادهای توسعه گر، مشارکت مالکین در بافت های فرسوده، پشتیبانی همه جانبه در قالب طرح محله محوری، پشتیبانی همه جانبه دولت به صورت تأمین خدمات دوگانه زیربنایی، تأمین تسهیلات مورد نیاز در قالب وجوه اداره شده، مشارکت نهادهای بومی غیردولتی از جمله شهرداری ها و همچنین تأمین امکانات زیربنایی و روبنایی برای تمامی محلات هدف برنامه بازآفرینی شهری است.

برنامه اشتغال بازآفرینی شهری پایدار

نحوه تأمین منابع مالی برنامه	اهداف
الف- منابع دولتی به میزان ۳۷۶۹۵ میلیارد ریال شامل: ■ ۱۵۰۰۰ میلیارد ریال کمک بلاعوض برای تملک اراضی و تأمین خدمات زیربنایی و روبنایی ■ ۲۱۱۹۵ میلیارد ریال وجوه اداره شده برای اعطای تسهیلات دوران مشارکت مدنی دوره ساخت ■ تا سقف ۱۵۰۰ میلیارد ریال وجوه اداره شده برای اعطای تسهیلات ودیعه اسکان موقت توجه: منابع تعهد شده توسط دولت برای اجرای این برنامه، از محل برداشت یک میلیارد دلار از منابع صندوق توسعه ملی برای پشتیبانی از برنامه‌های تولید و اشتغال (موضوع مصوبه جلسه مورخ ۹۷/۴/۱۶ شورای عالی هماهنگی اقتصادی) تأمین می‌گردد. ب- منابع نظام بانکی به میزان ۲۲۶۹۵ میلیارد ریال شامل: ■ ۲۱۱۹۵ میلیارد ریال تسهیلات مشارکت مدنی دوره ساخت ■ ۱۵۰۰ میلیارد ریال برای اعطای تسهیلات ودیعه اسکان موقت ج- منابع بخش خصوصی به میزان ۱۵۵۰۰۰ میلیارد ریال شامل: ■ سهم آورده متقاضی ۵۵۰۰۰ میلیارد ریال بابت مشارکت مدنی دوره ساخت ■ آورده نقدی سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای احداث روبناها و زیربناها بالغ بر ۱۰۰۰۰۰ میلیارد ریال د- بودجه دستگاه‌های دولتی عضو ستاد بازآفرینی بالغ بر ۴۰۰۰۰ میلیارد ریال ه- بودجه شهرداری‌ها بالغ بر ۷۰۰۰۰ میلیارد ریال	■ نوسازی ۱۰۰ هزار واحد مسکونی با متوسط مساحت زیربنای ۸۵ مترمربع در بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری و ارتقای خدمات زیربنایی و روبنایی محلات هدف در ۴۸۶ محله ■ ایجاد ۱۲۰ هزار فرصت شغلی به‌صورت مستقیم ■ ایجاد ۱۸۰ هزار فرصت شغلی به‌صورت غیرمستقیم

جدول ۲۳: برنامه ملی بازآفرینی شهری پادار به تفکیک استان

فرمت شغلی تغییرشغلی	فرمت شغلی مشغول	منابع تأمین اعتبار سالانه بازآفرینی شهری در راستای تحقق برنامه پادار						برنامه سالانه پادار به تفکیک استان						نام استان	تعداد محله							
		منابع تأمین اعتبار سالانه بازآفرینی شهری در راستای تحقق برنامه پادار به تفکیک استان (میلیارد ریال)						برنامه سالانه پادار به تفکیک استان														
		بخش خصوصی	شهرداری‌ها	بودجه دولتی عضو سازمان	بودجه دولتی غیر عضو	بودجه عمومی دولت (از محل تیرماه ۱۴۰۰)																
						سکنی	تسهیلات و روانی															
۱-۵۸۲	۷-۵۵	۵۰۸۱	۳۴۳۳	۱۴۱۳	۱۵۰۸	۵۳۰	۳۴۹۱	۱۵۰۸	۳۰۱۵	۶۳۳۸	۱۶۳۳۳	۱۹۰۶۱	۲۱۵۵	۲۰۶۸	۲۷۰۵۳	۹۶۰۹	۵۸۳۳۶	۱۲۸۷۸	۹۳۱۷۸	۱۵	آذربایجان شرقی	
۶-۲۵	۴۰۱۷	۳۳۳۸	۲۵۳۹	۱۴۲۵	۶۵۹	۵۳۲	۱۸۱۲	۶۵۹	۱۳۰۸	۳۳۳۴	۳۳۹۸۲	۱۹۰۷۷	۲۲۰۵	۲۰۶۸	۴۳۳۱۱	۲۸۱۳۳	۹۹۰۶	۵۵۶۰۲	۱۳۱۷۵	۹۵۳۶۴	۱۷	آذربایجان غربی
۵۶۹۹	۳۳۹۹	۳۰۸۲	۲۰۴۴	۱۱۶۸	۶۴۳	۳۳۸	۱۷۶۸	۶۴۳	۱۲۸۶	۳۳۱۵	۳۳۳۸	۱۶۳۸	۱۷۸۲	۱۰۹۸	۳۱۹۵۵	۳۳۳۷۸	۸۰۰۳۴	۲۸۱۷۳	۱۰۶	۷۷۰۷۷	۱۳	اردبیل
۹۶۴۴	۶۳۰۹	۴۸۱۰	۲۷۵۸	۱۵۷۶	۱۱۲۷	۵۸۱	۳۰۳۷	۱۱۲۷	۲۳۵۴	۵۸۱۳۷	۵۸۱۳۷	۳۱۰۶۶	۲۲۰۳	۲۰۷۷	۸۱۵۳۹	۳۱۵۰۱	۱۰۷۰۸	۶۴۴۳۶	۱۳۳۶۴	۱۰۳۶۸۸	۳۷	اصفهان
۴۵۳۶	۳۰۱۷	۲۷۳۶	۲۲۱۷	۱۲۶۷	۵۷۷	۴۷۵	۱۳۱۱	۵۷۷	۱۱۵۴	۲۳۸۴	۱۹۵۶۲	۱۷۰۵	۱۹۳۱	۲۰۱۸	۲۸۷۵۱	۲۵۲۰۶	۸۶۰۱۸	۵۲۱۹۱	۱۱۴۰۹۱	۸۲۵۰۶	۷	البرز
۴۳۶۸	۳۹۱۲	۲۶۱۹	۴۶۳	۱۱۹۷	۴۶۳	۴۴۹	۱۷۳۲	۴۶۳	۹۲۵	۲۳۱۲	۱۷۳۶۶	۱۷۰۵	۱۸۲۶	۲۰۰۸	۲۵۵۲۰	۳۳۹۱۳	۸۲۰۳۲	۴۴۳۳۳	۱۰۸۰۹۷	۷۸۵۸۱	۸	ایلام
۳۹۷۳	۱۹۸۱	۱۸۲۱	۱۵۲۶	۸۷۳	۳۰۹	۳۳۷	۸۵۰	۳۰۹	۶۱۸	۱۵۲۵	۱۰۰۰۷	۱۲۰۱۱	۱۳۳۱	۱۰۴۹	۱۵۳۸۷	۱۷۳۳۵	۵۹۰۴۴	۲۵۷۸۸	۷۹۰۲۵	۵۷۵۶۵	۱۰	بوشهر
۱۵۱۰۲	۱۰۰۶۸	۷۱۴۰	۳۳۹۹	۱۸۸۵	۲۳۳۰	۷۰۷	۵۰۱۹	۲۳۳۰	۴۴۶۰	۹۱۲۵	۵۵۵۴۲	۲۶۰۵۲	۲۸۷۶	۳۰۲۷	۸۱۶۰۵	۳۳۷۳۲	۱۲۸۰۷۸	۷۷۳۲۲	۱۷۱۳۸	۱۳۳۵۶	۱۳	تهران
۳۶۳۵	۳۴۳۳	۳۳۰۵	۲۰۰۲	۱۱۴۴	۳۲۰	۴۴۹	۱۰۸۸	۳۲۰	۷۴۰	۱۸۵۱	۸۶۷۵	۱۵۰۷۶	۱۷۴۶	۱۰۹۸	۱۳۳۳۹	۳۳۸۸۳	۷۸۰۲۶	۴۴۷۹۱	۱۰۰۰۰۱	۷۵۵۰۶	۱۰	چهارمحال و بختیاری
۳۵۱۹	۲۳۳۶	۲۲۸۳	۲۰۴۴	۱۱۶۸	۳۵۲	۳۳۸	۹۶۹	۳۵۲	۷۰۵	۱۷۶۲	۱۵۵۸۸	۱۶۰۵	۱۷۸۲	۱۰۹۸	۲۳۳۶۲	۳۳۳۷۸	۸۰۰۳۴	۲۸۱۶۵	۱۰۶	۷۷۰۶۴	۲۱	خراسان جنوبی
۷۳۹۴	۴۱۶۳	۴۱۴۸	۳۰۳۳	۱۷۳۳	۸۸۸	۶۵۰	۲۱۹۸	۸۸۸	۱۷۷۵	۴۹۱۶	۱۰۰۸۳۷	۳۴۰۵۵	۲۶۴۵	۲۰۹۷	۱۳۳۳۵	۳۳۶۷۱	۱۱۸۰۸۷	۷۱۹۳۳	۱۵۷۰۵۱	۱۱۳۳۵۸	۴۹	خراسان رضوی
۳۶۸۳	۳۶۵۵	۲۳۳۶	۲۰۴۹	۱۱۷۱	۳۳۴	۴۴۹	۱۰۶۹	۳۳۴	۷۴۸	۱۸۷۰	۷۸۱۶	۱۶۰۳۳	۱۷۸۴	۱۰۹۸	۱۳۳۳۱	۳۳۳۷۸	۸۰۰۳۴	۲۸۱۳۹	۱۰۶۰۹۹	۷۷۱۵۱	۸	خراسان شمالی
۸۲۱۲	۵۴۳۴	۲۲۸۷	۲۸۸۳	۱۶۱۹	۹۵۷	۶۰۷	۲۵۶۶	۹۵۷	۱۹۱۳	۴۶۶۵	۳۵۰۹۲	۲۱۰۶۴	۳۳۴۰	۲۰۷۷	۶۴۴۶۴	۳۳۳۹۳	۱۱۰۰۹۵	۶۶۷۶۹	۱۳۳۰۶	۱۰۶۸۳۱	۴۹	خوزستان
۴۴۴۸	۳۱۶۵	۲۶۸۲	۱۹۳۷	۱۱۰۷	۵۲۳	۴۱۵	۱۳۳۷	۵۲۳	۱۰۶۵	۲۶۱۲	۲۱۷۶۲	۱۵۰۷۶	۱۶۸۹	۱۰۸۸	۳۱۵۰۲	۳۳۱۰۹	۷۵۰۲۹	۲۵۶۶۶	۱۰۰۰۰۴	۷۳۰۳۴	۵	زنجبار
۴۳۳۲	۲۸۸۱	۲۵۰۹	۱۹۰۴	۱۰۸۸	۴۶۷	۴۰۸	۱۷۵۵	۴۶۷	۹۲۵	۳۳۳۷	۶۷۶۹	۱۴۰۸۱	۱۶۶۱	۱۰۸۸	۱۱۳۳۹	۲۱۷۳۳	۷۴۰۳	۴۴۰۰۲	۹۹۰۰۶	۷۱۸۴۴	۱۳	سمنان
۵۶۸۴	۳۷۸۹	۳۳۳۸	۲۵۵۲	۱۴۶۴	۶۱۱	۵۴۹	۱۶۸۱	۶۱۱	۱۲۳۳	۳۰۵۷	۹۹۷۴۷	۳۰۰۲۷	۲۳۳۲	۲۰۵۸	۱۳۶۶۸۸	۳۳۱۳۳	۱۰۰۰۰۵	۶۰۳۳۰	۱۳۳۰۷۳	۹۶۵۱۳	۳۱	سیستان و بلوچستان
۶۱۱۶	۴۰۷۷	۳۳۱۹	۲۳۳۲	۱۳۸۴	۷۱۶	۵۱۹	۱۶۶۲	۷۱۶	۱۵۷۱	۳۳۵۵	۲۹۴۴۷	۱۹۰۵۹	۲۱۱۰	۲۰۳۸	۴۳۳۰۰	۲۱۶۳۸	۹۴۰۱۱	۵۷۰۲۰	۱۲۵۸۱	۹۱۳۳۸	۲۰	قزوین

نام استان	تعداد محله	برنامه سالانه اقدامات، روایتی، زیربنایی و توانمندسازی محلات هدف در راستای تحقق برنامه پنج‌ساله از محل تیرماه ۱۸م آلودگی بودجه																					
		نوع فعالیت (منابع به میلیارد ریال)																					
		خدمات زیربنایی		پیشازی محیطی	خدمات روایتی		توانمندسازی		تسلط	تعداد خودرو		منابع سهم دولت و بودجه اداره شهرداری (میلیارد ریال)	منابع سهم بخش خصوصی (میلیارد ریال)	منابع سهم دستگاه‌های دولتی و بودجه شهرداری (میلیارد ریال)	بودجه عمومی دولت (از محل تیرماه ۱۸م)	بودجه اختصاصی بخش شهرداری‌ها							
		طول شبکه	منابع		منابع (مترمربع)	منابع	جمعیت	منابع		منابع (مترمربع)	منابع						منابع (مترمربع)						
قزوین	۱۲	۶۷۷۲۹	۹۳۰۱۲	۴۳۳۳۱	۷۰۰۳۳	۲۰۳۱۹	۲۰۵۰۶	۱۰۵۲۷	۱۰۷۸	۱۵۶۶	۱۴۰۸۱	۶۹۸۲	۲۱۴۴	۸۵۸	۳۲۹	۱۱۷۹	۳۸۵	۴۲۹	۱۰۳۷	۱۹۷۱	۲۳۳۴	۲۶۵۷	۳۹۸۶
قم	۲۳	۷۷۰۸۹	۱۰۶	۴۸۱۸۰	۸۰۰۳۴	۳۳۱۲۷	۳۳۳۲۷۸	۸۴۹۸۶	۱۰۹۸	۱۷۸۳	۱۶۰۹۴	۶۳۳۵۵	۲۱۶۶	۱۰۸۳	۵۲۳	۱۱۹۱	۳۳۸	۵۲۳	۱۱۶۸	۲۰۴۴	۲۵۰۵	۳۷۵۰	۴۱۲۵
کردستان	۱۹	۵۵۸۹۶	۱۱۸۸۷	۵۳۴۸۵	۸۹۰۱۵	۲۵۶۹۹	۲۶۰۵۳	۵۲۶۵۹	۲۰۲۸	۱۹۰۶	۱۸۰۱	۳۷۶۹۱	۲۷۲۳	۱۱۰۹	۵۵۴	۱۵۵۵	۳۸۸	۵۵۴	۱۳۰۰۱	۳۲۷۷	۲۹۸۹	۳۴۲۳	۵۱۳۴
کرمان	۱۰	۹۳۸۸۴	۱۲۹۰۳۷	۵۵۶۸۴	۹۷۰۰۸	۲۸۱۶۸	۲۸۵۳۱	۲۱۱۷۳	۲۰۴۸	۱۹۰۱۶	۲۱۷۱	۱۳۲۱۹	۳۵۲۰	۱۴۳۸	۷۱۴	۱۶۶۴	۵۲۴	۷۱۴	۱۴۲۴	۳۴۹۲	۳۵۶۶	۴۲۸۲	۶۴۲۳
کرمانشاه	۱۳	۸۹۳۳۳	۱۲۳۸۸۴	۵۵۲۷۰	۹۲۰۱۳	۲۶۲۷۰	۲۲۰۰۳۴	۷۰۰۱۱۱	۲۰۳۸	۱۹۰۲۶	۲۰۶۴	۵۰۹۹۹	۲۷۲۴	۱۱۰۶	۵۵۳	۱۵۲۰	۵۵۳	۱۳۵۲	۳۳۶۶	۳۳۶۶	۳۰۹۱	۳۴۴۰	۵۱۶۰
گیلویه و بویراحمد	۸	۷۳۰۸۴	۱۰۰۰۰۴	۴۵۶۲۷	۷۵۰۳۹	۲۱۶۲۵	۳۳۱۰۹	۱۳۰۸۲	۱۸۸	۱۵۰۳۹	۱۶۹۰	۸۳۳۵	۱۸۱۵	۷۲۶	۳۶۳	۹۹۸	۴۱۶	۳۶۳	۱۱۰۰۹	۱۹۴۱	۲۲۲۶	۳۳۷۰	۳۵۵۵
گلستان	۱۵	۸۱۶۹۲	۱۱۲۶۳۳	۵۱۰۲۶	۸۴۰۲	۳۴۴۹۳	۳۳۷۶۵	۳۳۸۸۸	۲۰۱۸	۱۷۰۲۶	۱۸۸۸	۱۵۸۳۳	۳۴۹۲	۱۱۱۷	۵۵۸	۱۵۳۶	۳۶۴	۵۵۸	۱۳۳۷	۳۱۶۵	۲۹۲۸	۳۴۱۱	۵۱۱۶
گیلان	۱۴	۷۹۰۳۳	۱۰۸۰۹۷	۴۹۳۸۹	۸۲۰۳۳	۳۳۹۰۳۳	۳۳۹۰۳۳	۳۵۸۷۷	۲۰۰۸	۱۸۲۷	۱۶۰۶۳	۳۴۱۱۵	۳۷۸۵	۱۵۲۴	۷۵۷	۲۰۸۲	۴۴۹	۷۵۷	۱۱۹۷	۳۰۹۵	۳۴۲۹	۴۲۸۴	۶۵۲۶
لرستان	۱۷	۸۵۰۲۸	۱۱۷۸۸۸	۵۳۱۲۳	۸۸۰۱۶	۲۵۵۰۸	۲۵۷۰۵۶	۴۶۰۷۱	۲۰۲۸	۱۷۰۳۳	۱۹۰۳۳	۳۳۰۶۵	۳۳۱۶	۹۲۶	۴۶۳	۱۲۴۴	۴۸۳	۴۶۳	۱۲۸۸	۳۲۵۴	۲۷۲۳	۲۶۶۰	۴۴۴۰
مازندران	۱۷	۹۴۴۶۹	۱۳۰۰۱۶	۵۵۰۳۲۸	۹۸۰۰۷	۲۸۳۲۸	۲۱۶۰۳۹	۲۹۷۵۶	۲۰۴۸	۱۹۰۰۲	۳۱۸۴	۱۸۲۷۲	۵۱۱۳	۳۰۳۵	۱۰۳۳	۲۸۱۲	۵۳۷	۱۰۳۳	۱۴۲۳	۳۵۰۶	۴۴۲۳	۵۸۲۹	۸۷۴۴
مرکزی	۱۱	۷۰۵۶۷	۹۷۰۰۸	۴۴۱۰۴	۷۳۰۳۱	۲۱۱۷۰	۲۱۳۰۳۷	۳۸۲۶۵	۱۸۸	۱۵۰۳۳	۱۶۳۲	۲۷۳۲۹	۲۰۸۷	۸۲۵	۴۱۷	۱۱۶۸	۴۰۲	۴۱۷	۱۰۷۳	۱۸۷۶	۳۳۵۴	۳۹۳۳	۳۹۳۵
هرمزگان	۸	۷۷۹۱۲	۱۰۰۰۷۵۸	۴۸۶۸۵	۸۰۰۳۴	۳۳۳۲۴	۳۳۵۲۷	۲۲۲۶۵	۲۰۰۸	۱۸۰۲	۱۷	۱۸۲۳۳	۳۰۰۲	۱۳۰۰۱	۶۰۰	۱۶۵۱	۴۴۳	۶۰۰	۱۱۸۱	۳۰۶۷	۲۹۸۰	۳۵۳۳	۵۳۸۹
همدان	۱۶	۷۹۹۰۹	۱۰۹۰۹۶	۴۹۹۲۳	۸۳۰۳۱	۳۳۱۷۳	۳۴۲۰۷	۱۱۶۴۵۵	۲۰۰۸	۱۷۰۱۷	۱۸۴۸	۵۷۵۷۰	۳۰۶۹	۱۳۲۸	۶۱۴	۱۶۸۸	۳۵۵	۶۱۴	۱۲۱۳	۳۱۱۳	۳۰۵۳	۳۶۷۶	۵۵۱۴
یزد	۷	۸۵۳۰۴	۱۱۷۸۸۸	۵۳۳۱۵	۸۸۰۱۶	۲۵۵۹۱	۲۵۸۵۵	۱۵۷۷۹	۲۰۲۸	۱۸۰۶	۱۹۷۳	۹۳۳۷	۳۳۳۵	۱۳۳۰	۶۶۵	۱۸۲۹	۴۸۶	۶۶۵	۱۲۶۶	۳۲۸۷	۳۲۸۷	۳۹۷۳	۵۵۶۰
جمع کل	۴۸۶	۳۶۳۸۷۸۴۳	۳۶۴۱۰۴۸	۱۳۴۸۹۶	۲۷۷۳۰۰۸	۷۹۹۴۷۲	۷۹۹۹۰۱۸	۳۰۵۴۰۰۴	۲۹۰۲۶	۲۱۰۰۰۹	۵۵۷۰۰۱	۹۵۰۴۳۵	۱۰۰۰۰۰۰	۴۳۳۹۰	۲۱۱۹۵	۵۵۰۰۰	۱۵۰۰۰	۲۱۱۹۵	۴۰۰۰۰	۷۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۱۳۰۰۰۰	۱۸۰۰۰۰

به استناد «تفاهم‌نامه همکاری مشترک فی‌مابین سازمان برنامه‌وبودجه کشور، وزارت راه و شهرسازی و صندوق توسعه ملی» که در تاریخ ۱۳۹۷/۷/۲۸ با حضور بالاترین مقامات دستگاه‌های اجرایی امضا گردیده است، میزان اعتبار پیش‌بینی شده معادل ۳۷۷۰۰ میلیارد ریال می‌باشد که از این میزان تاکنون ۲۰ درصد آن، معادل ۷۵۳۹ میلیارد ریال است به دستگاه اجرایی ذیربط تخصیص یافته است.

همانطور که جدول زیر نشان می‌دهد؛ ۶۰ درصد مبلغ تخصیص داده شده که معادل ۴۵۴۰ میلیارد ریال می‌باشد نزد بانک مسکن به عنوان وجوه اداره شده جهت پرداخت تسهیلات سپرده گذاری شده است که با این میزان وجوه اداره شده بانک می‌بایست مبلغ ۹۰۸۰ میلیارد ریال (۴۵۴۰ وجوه اداره شده و ۴۵۴۰ منابع داخلی نظام بانکی) تسهیلات پرداخت نماید. براساس آخرین گزارش عملکرد ارسالی، تاکنون مبلغ ۲۱۱۸ میلیارد ریال پرداخت و ۵۹۱۷.۱۵ میلیارد ریال آن قرارداد منعقد گردیده است. همچنین ۴۰ درصد مبلغ تخصیص یافته که معادل ۲۹۹۹ میلیارد ریال است بصورت کمک بلاعوض جهت تامین منابع مالی اقدامات مشترک (خدمات روبنایی، زیربنایی) به دستگاه اجرایی ذیربط اختصاص یافته و معادل ۷۲ درصد آن جهت انجام پروژه های اقدامات مشترک پرداخت گردیده است.

جدول ۲۴: تصویر کلان عملکرد منابع برنامه ملی بازآفرینی شهری پایدار- میلیارد ریال

تسهیلات	تخصیص داده شده	مبلغ پرداخت شده	مبلغ منعقد
۹۰۸۰	۲۴۴۲.۵۵	۵۹۱۷.۱۵	
۲۹۹۹	۲۱۵۴.۷۱	-	
کمک بلاعوض			

به‌منظور اجرایی کردن برنامه ملی بازآفرینی شهری پایدار، به میزان ۲۹۹۹ میلیارد ریال منابع مالی جهت اقدامات مشترک تخصیص داده شده که میزان ۲۱۵۴.۷۰۹ میلیارد ریال آن درمجموع پرداخت شده است که به ترتیب استان‌های **کردستان** ۷۴.۶۱ درصد (۳۶۴۰.۷۶ میلیارد ریال)، **بوشهر** ۴۳.۶۷ درصد (۱۴۲۸.۰۶ میلیارد ریال)، **ایلام** ۲۵.۳ درصد (۱۱۳.۵۹۷ میلیارد ریال)، **آذربایجان غربی** ۲۳.۳۶ درصد (۱۲۶۶ میلیارد ریال) و **کرمان** ۲۲.۲۴ درصد (۱۱۸.۷۴۹ میلیارد ریال) بیشترین جذب منابع را برای پروژه های مذکور به خود اختصاص داده اند.

جدول ۲۵: عملکرد توزیع استانی اقدامات برنامه ملی تولید و اشتغال بخش بازآفرینی شهری- میلیارد ریال

ردیف	استان	مبلغ برنامه ریزی شده	مبلغ پرداخت شده	پیشرفت مالی (درصد)
۱	آذربایجان شرقی	۵۳۰	۶۱.۱۷۵	۱۱.۵۴
۲	آذربایجان غربی	۵۴۲	۱۲۶.۶	۲۳.۳۶
۳	اردبیل	۴۳۸	۱۹.۸۵۹	۴.۵۳
۴	اصفهان	۵۹۱	۲۵.۴۵۲	۴.۳۱
۵	البرز	۴۷۵	۸۲.۹۷۹	۱۷.۴۷
۶	ایلام	۴۴۹	۱۱۳.۵۹۷	۲۵.۳۰
۷	بوشهر	۳۲۷	۱۴۲.۸۰۶	۴۳.۶۷
۸	تهران	۷۰۷	۲۲.۳۵۱	۳.۱۶
۹	چهارمحال و بختیاری	۴۲۹	۵۲.۹۸۷	۱۲.۳۵
۱۰	خراسان جنوبی	۴۳۸	۷۳.۹۰۲	۱۶.۸۷

ردیف	استان	مبلغ برنامه ریزی شده	مبلغ پرداخت شده	پیشرفت مالی (درصد)
۱۱	خراسان رضوی	۶۵۰	۱۲۴.۴	۱۹.۱۴
۱۲	خراسان شمالی	۴۳۹	۶۲.۵۴	۱۴.۲۵
۱۳	خوزستان	۶۰۷	۱۱۹.۶۴۱	۱۹.۷۱
۱۴	زنجان	۴۱۵	۱۲.۶۷۱	۳.۰۵
۱۵	سمنان	۴۰۸	۲۹.۵۶۴	۷.۲۵
۱۶	سیستان و بلوچستان	۵۴۹	۵۱.۴۲۱	۹.۳۷
۱۷	فارس	۵۱۹	۵۶.۸۶۶	۱۰.۹۶
۱۸	قزوین	۳۸۵	۱۱.۱۴۹	۲.۹۰
۱۹	قم	۴۳۸	۲۹.۱۴۹	۶.۶۶
۲۰	کردستان	۴۸۸	۳۶۴.۰۷۶	۷۴.۶۱
۲۱	کرمان	۵۳۴	۱۱۸.۷۴۹	۲۲.۲۴
۲۲	کرمانشاه	۵۰۷	۴۰.۷۷۳	۸.۰۴
۲۳	کهگیلویه و بویراحمد	۴۱۶	۲۶.۰۷	۶.۲۷
۲۴	گلستان	۴۶۴	۰	۰.۰۰
۲۵	گیلان	۴۴۹	۲۰.۵۷۴	۴.۵۸
۲۶	لرستان	۴۸۳	۸۸.۴۵۹	۱۸.۳۱
۲۷	مازندران	۵۳۷	۷۴.۳۱۶	۱۳.۸۴
۲۸	مرکزی	۴۰۲	۱۶.۸۹۳	۴.۲۰
۲۹	هرمزگان	۴۴۳	۵۴.۲۵۸	۱۲.۲۵
۳۰	همدان	۴۵۵	۷۱.۰۹۲	۱۵.۶۲
۳۱	یزد	۴۸۶	۶۰.۳۴	۱۲.۴۲
جمع کل استان ها		۱۵۰۰۰	۲۱۵۴.۷۰۹	۱۴.۳۶

به منظور اجرایی کردن برنامه بازآفرینی شهری پایدار به میزان ۴۵۴۰ میلیارد ریال منابع مالی جهت پرداخت تسهیلات بصورت وجوه اداره شده به دستگاه اجرایی ذیربط تخصیص داده شده که به ترتیب استان های تهران (۷۹۹.۵۷ میلیارد ریال)، اردبیل (۲۵۲.۱۴ میلیارد ریال)، مازندران (۱۵۰.۸ میلیارد ریال)، آذربایجان شرقی (۱۳۵.۴ میلیارد ریال) و گلستان (۱۳۴.۷۷ میلیارد ریال) بیشترین میزان تسهیلات پرداختی را به خود اختصاص داده اند.

جدول ۲۶: عملکرد تسهیلات بافت فرسوده و بازآفرینی شهری از محل قرارداد عاملیت - میلیارد ریال

ردیف	نام استان	تسهیلات برنامه ریزی شده		تسهیلات منعقد شده		تسهیلات پرداخت شده
		تعداد واحد	مبلغ	تعداد واحد	مبلغ	مبلغ
۱	آذربایجان شرقی	۶۳۴۸	۳۰۱۵	۷۱۴	۳۶۳.۸۲	۱۳۵.۴۰
۲	آذربایجان غربی	۳۲۹۴	۱۳۱۸	۱۰۰	۴۵.۴۰	۱۷.۷۹
۳	اردبیل	۳۲۱۵	۱۲۸۶	۹۵۶	۵۴۶.۳۴	۲۵۲.۱۴

ردیف	نام استان	تسهیلات برنامه ریزی شده		تسهیلات منعقدہ		تسهیلات پرداخت شده
		تعداد واحد	مبلغ	تعداد واحد	مبلغ	مبلغ
۴	اصفهان	۵۵۲۱	۲۴۵۴	۲۱۶	۱۱۱.۲۶	۵۹.۵۶
۵	البرز	۲۳۸۴	۱۱۵۴	۳۲	۱۶.۰۰	۷.۶۸
۶	ایلام	۲۳۱۳	۹۲۵	۴۱۰	۲۳۵.۶۰	۱۲۹.۶۷
۷	بوشهر	۱۵۴۵	۶۱۸	۲۰۴	۱۳۹.۵۸	۴۱.۴۵
۸	تهران	۹۱۲۵	۴۴۶۰	۲,۷۸۸	۱۷۲۶.۰۰	۷۹۹.۵۷
۹	چهارمحال و بختیاری	۱۸۵۱	۷۴۰	۴۶	۲۵.۵۰	۱۴.۴۳
۱۰	خراسان جنوبی	۱۷۶۲	۷۰۵	۲۰	۱۱.۲۰	۷.۵۶
۱۱	خراسان رضوی	۳۹۹۶	۱۷۷۵	۶۶	۳۸.۰۰	۱۱.۷۱
۱۲	خراسان شمالی	۱۸۷۰	۷۴۸	۱۷۴	۸۴.۲۰	۵۱.۱۶
۱۳	خوزستان	۴۶۶۵	۱۹۱۳	۱۵۴	۷۷.۹۴	۲۷.۴۲
۱۴	زنجان	۲۶۱۲	۱۰۴۵	۲۴۴	۱۴۱.۸۰	۶۷.۸۰
۱۵	سمنان	۲۳۳۷	۹۳۵	۳۰۰	۱۶۷.۶۰	۹۸.۶۵
۱۶	سیستان و بلوچستان	۳۰۵۷	۱۲۲۳	۱۳۸	۸۲.۲۰	۳۸.۵۴
۱۷	فارس	۳۳۸۵	۱۵۷۱	۴۱۰	۲۲۰.۳۰	۱۱۱.۹۵
۱۸	قزوین	۲۱۴۴	۸۵۸	۱۱۸	۵۰.۸۰	۲۳.۰۵
۱۹	قم	۲۱۶۶	۱۰۸۳	۱۰۲	۵۱.۹۰	۲۵.۶۸
۲۰	کردستان	۲۷۷۲	۱۱۰۹	۲۸۲	۱۵۰.۵۹	۷۳.۷۰
۲۱	کرمان	۳۵۷۰	۱۴۲۸	۳۶۸	۲۱۹.۷۴	۹۱.۳۶
۲۲	کرمانشاه	۲۷۶۴	۱۱۰۶	۱۰۴	۵۱.۶۰	۲۶.۱۴
۲۳	کهگیلویه و بویراحمد	۱۸۱۵	۷۲۶	۴۰	۲۲.۴۰	۱۷.۸۰
۲۴	گلستان	۲۷۹۲	۱۱۱۷	۵۹۴	۳۱۵.۳۴	۱۳۴.۷۷
۲۵	گیلان	۳۷۸۵	۱۵۱۴	۳۵۰	۱۷۲.۵۰	۸۴.۰۷
۲۶	لرستان	۲۳۱۶	۹۲۶	۶۴	۳۴.۴۰	۱۶.۰۲
۲۷	مازندران	۵۱۱۳	۲۰۴۵	۶۳۲	۳۴۱.۳۸	۱۵۰.۸۰
۲۸	مرکزی	۲۰۸۷	۸۳۵	۱۸۲	۱۰۲.۱۶	۵۷.۹۱
۲۹	هرمزگان	۳۰۰۲	۱۲۰۱	۲۳۲	۱۳۵.۲۰	۵۷.۷۶
۳۰	همدان	۳۰۶۹	۱۲۲۸	۴۴۸	۲۳۶.۴۰	۱۲۲.۷۳
۳۱	یزد	۳۳۲۵	۱۳۳۰	۰	۰.۰۰	۰.۰۰
جمع کل		۱۰۰۰۰۰	۴۲۳۹۰	۱۰,۴۸۸	۵۹۱۷.۱۵	۲۴۴۲.۵۵

۵- ۴- ۲- پیش بینی منابع مالی برای برنامه های سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

میزان کل اعتبار پیش بینی شده در سال ۱۳۹۹ برای برنامه ملی بازآفرینی شهری معادل ۲۰۰۰۰ میلیارد ریال می باشد که ۱۰۰۰۰ میلیارد ریال آن از محل بودجه عمومی کشور جهت اجرایی کردن پروژه های اقدامات مشترک و ۱۰۰۰۰ میلیارد ریال آن جهت پرداخت تسهیلات در نظر گرفته شده است. در مجموع پیش بینی می شود که در سال ۱۳۹۹ میزان اشتغال مستقیم ایجاد شده توسط این برنامه حدود ۵۰۹۲۸ نفر است.

همچنین در سال ۱۴۰۰ میزان کل اعتبار پیش بینی شده به منظور اجرایی کردن برنامه مذکور معادل ۳۰۰۰۰ میلیارد ریال می باشد که ۱۵۰۰۰ میلیارد ریال آن از محل بودجه عمومی کشور جهت اجرایی کردن پروژه های اقدامات مشترک و ۱۵۰۰۰ میلیارد ریال آن جهت پرداخت تسهیلات در نظر گرفته شده است. در مجموع پیش بینی می شود که در سال ۱۴۰۰ میزان اشتغال مستقیم ایجاد شده توسط این برنامه حدود ۷۶۳۹۳ نفر است.

جدول ۲۷: میزان منابع مالی و اشتغال پیش بینی شده برای برنامه ملی بازآفرینی شهری پایدار

سال	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی- میلیارد ریال	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی- میلیارد ریال	تأمین منابع از محل بودجه عمومی- میلیارد ریال	کل منابع پیش بینی شده- میلیارد ریال	پیش بینی میزان اشتغال سال - نفر
۱۳۹۹	۱۰۰۰۰	۰	۱۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۵۰۹۲۸
۱۴۰۰	۱۵۰۰۰	۰	۱۵۰۰۰	۳۰۰۰۰	۷۶۳۹۳

توزیع استان برنامه مذکور برای سالهای ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ به شرح جدول زیر می باشد:

جدول ۲۸: میزان منابع پیش بینی شده برنامه ملی بازآفرینی شهری پایدار در سال ۱۳۹۹ به تفکیک استان (میلیارد ریال)

ردیف	استان	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی
	کل کشور	۱۰۰۰۰	۰	۱۰۰۰۰
۱	آذربایجان شرقی	۵۶۳	۰	۵۶۳
۲	آذربایجان غربی	۳۳۲	۰	۳۳۲
۳	اردبیل	۲۹۹	۰	۲۹۹
۴	اصفهان	۵۰۲	۰	۵۰۲
۵	البرز	۲۹۱	۰	۲۹۱
۶	ایلام	۲۵۲	۰	۲۵۲
۷	بوشهر	۱۷۶	۰	۱۷۶
۸	تهران	۸۱۱	۰	۸۱۱
۹	چهارمحال و بختیاری	۲۲۱	۰	۲۲۱
۱۰	خراسان جنوبی	۲۱۸	۰	۲۱۸
۱۱	خراسان رضوی	۴۲۵	۰	۴۲۵
۱۲	خراسان شمالی	۲۲۵	۰	۲۲۵
۱۳	خوزستان	۴۳۲	۰	۴۳۲

ردیف	استان	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی
۱۴	زنجان	۲۵۹	۰	۲۵۹
۱۵	سمنان	۲۴۲	۰	۲۴۲
۱۶	سیستان و بلوچستان	۳۳۱	۰	۳۳۱
۱۷	فارس	۳۶۰	۰	۳۶۰
۱۸	قزوین	۲۲۵	۰	۲۲۵
۱۹	قم	۲۷۱	۰	۲۷۱
۲۰	کردستان	۲۸۸	۰	۲۸۸
۲۱	کرمان	۳۴۵	۰	۳۴۵
۲۲	کرمانشاه	۲۹۳	۰	۲۹۳
۲۳	کهگیلویه و بویراحمد	۲۱۵	۰	۲۱۵
۲۴	گلستان	۲۸۲	۰	۲۸۲
۲۵	گیلان	۳۳۳	۰	۳۳۳
۲۶	لرستان	۲۶۱	۰	۲۶۱
۲۷	مازندران	۴۳۱	۰	۴۳۱
۲۸	مرکزی	۲۲۶	۰	۲۲۶
۲۹	هرمزگان	۲۸۸	۰	۲۸۸
۳۰	همدان	۲۹۵	۰	۲۹۵
۳۱	یزد	۳۱۸	۰	۳۱۸

جدول ۲۹: میزان منابع پیش بینی شده برنامه ملی بازآفرینی شهری پایدار در سال ۱۴۰۰ به تفکیک استان (میلیارد ریال)

ردیف	استان	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی
	کل کشور	۱۵۰۰۰	۰	۱۵۰۰۰
۱	آذربایجان شرقی	۸۴۴	۰	۸۴۴
۲	آذربایجان غربی	۴۹۸	۰	۴۹۸
۳	اردبیل	۴۴۸	۰	۴۴۸
۴	اصفهان	۷۵۳	۰	۷۵۳
۵	البرز	۴۳۶	۰	۴۳۶
۶	ایلام	۳۷۸	۰	۳۷۸
۷	بوشهر	۲۶۴	۰	۲۶۴
۸	تهران	۱۲۱۷	۰	۱۲۱۷
۹	چهارمحال و بختیاری	۳۳۱	۰	۳۳۱
۱۰	خراسان جنوبی	۳۲۸	۰	۳۲۸
۱۱	خراسان رضوی	۶۳۷	۰	۶۳۷
۱۲	خراسان شمالی	۳۳۷	۰	۳۳۷

ردیف	استان	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی
۱۳	خوزستان	۶۴۸	۰	۶۴۸
۱۴	زنجان	۳۸۸	۰	۳۸۸
۱۵	سمنان	۳۶۳	۰	۳۶۳
۱۶	سیستان و بلوچستان	۴۸۱	۰	۴۸۱
۱۷	فارس	۵۴۱	۰	۵۴۱
۱۸	قزوین	۳۳۷	۰	۳۳۷
۱۹	قم	۴۰۶	۰	۴۰۶
۲۰	کردستان	۴۳۲	۰	۴۳۲
۲۱	کرمان	۵۱۷	۰	۵۱۷
۲۲	کرمانشاه	۴۳۹	۰	۴۳۹
۲۳	کهگیلویه و بویراحمد	۳۲۳	۰	۳۲۳
۲۴	گلستان	۴۲۴	۰	۴۲۴
۲۵	گیلان	۵۰۰	۰	۵۰۰
۲۶	لرستان	۳۹۲	۰	۳۹۲
۲۷	مازندران	۶۴۶	۰	۶۴۶
۲۸	مرکزی	۳۴۰	۰	۳۴۰
۲۹	هرمزگان	۴۳۲	۰	۴۳۲
۳۰	همدان	۴۴۳	۰	۴۴۳
۳۱	یزد	۴۷۷	۰	۴۷۷

۵-۴- بخش کشاورزی

جایگاه کشاورزی در اقتصاد و زنجیره تولید ملی، سهم قابل توجه آن در اشتغال جامعه و نقش آن در توزیع درآمد سبب شده است این بخش همواره در اسناد بالادستی مورد توجه باشد. مطابق جدول زیر در برنامه ششم توسعه کشور، رشد تولید و رشد اشتغال به ترتیب ۸ و ۳.۹ درصد برای کل اقتصاد و نیز بخش کشاورزی هدف گذاری شده است. همان طور که پیداست در این برنامه مشارکتی که هر یک از بخش‌های اقتصادی باید در تحقق اهداف کلان اقتصادی ایفا کنند تعیین شده است. بخش کشاورزی نیز به طور سنتی سهم عمده‌ای در تحقق اهداف کلان اقتصادی- اجتماعی کشور برعهده داشته است. تحقق این میزان رشد در تولید و اشتغال طبعاً می‌بایست از طریق رشد در فعالیت‌های مختلف تولیدی در بخش کشاورزی که در مناطق مختلف کشور پراکنده‌اند تامین شود.

جدول ۳۰: تصویر کلان اهداف اقتصادی بخش‌های مختلف در قانون برنامه ششم توسعه ایران

شاخص‌ها (درصد/سالانه)	کشاورزی	نفت	صنعت	معادن	آب، برق و گاز	ساختمان	حمل و نقل	ارتباطات	سایر	جمع
متوسط رشد ارزش افزوده	۸	۷	۸/۸	۹/۳	۹	۷/۵	۸/۳	۱۹/۴	۵/۸	۸
متوسط رشد اشتغال	۳/۹	۲/۱	۴/۶	۳/۴	۶/۶	۳/۷	۵	۹/۵	۴/۳	۳/۹
متوسط رشد سرمایه‌گذاری	۲۰/۳	۳۹/۵	۲۶/۱		۳۰/۲	۲۶/۵	۲۲/۶	۵۱/۸	۱۸/۱	۲۱/۵
متوسط رشد بهره‌وری کل	۳/۲	۱/۸	۲/۴	۲	۲	۲/۸	۲/۱	۶/۵	۰/۸	۲/۸

ماخذ: قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۶-۱۴۰۰).

بنابراین، برای دستیابی به اهداف کلان اقتصادی در سطح ملی باید هر یک از بخش‌های اقتصادی سهم خود را در رشد تولید، اشتغال و بهره‌وری ایفا کنند تا برآیند تحقق اهداف بخشی، زمینه تحقق آرمان ملی را فراهم کند. با بررسی حساب‌های ملی و جدول داده ستانده سال ۱۳۹۰ مرکز آمار ایران مشخص می‌شود که از مجموع پرداختی‌های زیربخش زراعت (۲۵۰ هزارمیلیارد ریال) حدود ۲۶ درصد آن مربوط به کالا و خدمات واسطه‌ای مصرف‌شده در این زیربخش بوده است. حدود ۵۷/۲ درصد به عوامل تولید اقتصاد یعنی نیروی کار، زمین و سرمایه تحت عنوان ارزش افزوده تعلق گرفته است. ۱۹/۲ درصد از محصولات زراعی از دنیای خارج تامین شده است و خالص مالیات بر تولید و واردات نیز حدود ۲/۴- درصد بوده است که به نوعی یارانه پرداخت شده به زیربخش زراعت بحساب می‌آید. به طور کلی ۴۷/۵ درصد از ارزش افزوده زیربخش زراعت به نیروی کار پرداخت می‌شود. زمین‌های زراعی ۲۳/۹ درصد از ارزش افزوده را به خود اختصاص می‌دهند و ۲۸/۶ درصد از ارزش افزوده بخش کشاورزی نیز متعلق به عامل سرمایه است.

ارزش تولید محصولات باغی در سال ۱۳۹۰ حدود ۱۵۶ هزارمیلیارد ریال بوده است. از این مقدار حدود ۲۳ درصد صرف کالا و خدمات واسطه‌ای مورد نیاز در زیربخش باغبانی شده است، حدود ۷۴/۳ درصد به عنوان ارزش افزوده تولید محصولات باغبانی به عوامل تولید پرداخت شده است و حدود ۵/۷ درصد از محصولات باغبانی از دنیای خارج تامین شده است. برای تولید و تامین محصولات باغبانی در این زیربخش نیز حدود ۳ درصد یارانه پرداخت شده است. همچنین از مجموع ۱۱۶ هزارمیلیارد ریال ارزش افزوده زیربخش باغبانی نیز حدود ۲۷/۹ درصد به نیروی کار، ۲۲/۶ درصد به زمین و ۴۹/۵ درصد به سرمایه موجود در این بخش پرداخت شده است.

ارزش خدمات کشاورزی و محصولات جنگلداری در سال ۱۳۹۰ حدود ۳۶ هزارمیلیارد ریال بوده است. از رقم یاد شده حدود ۵۰/۶ درصد صرف پرداخت‌های واسطه‌ای به دیگر کالاها و خدمات مصرفی و حدود ۵۵/۱ درصد به عوامل تولید اقتصاد تحت عنوان ارزش افزوده پرداخت شده است. همچنین، حدود ۰/۲ درصد بابت واردات به دنیای خارج پرداخت شده است. بنابراین، مشخص است که در این سال دولت حدود ۵/۹ درصد یارانه به این زیربخش کشاورزی پرداخت کرده است.

ارزش تولید محصولات دامداری، زنبورداری، پرورش کرم ابریشم و شکار در سال ۱۳۹۰ حدود ۱۹۵ هزارمیلیارد ریال برآورد شده است که ۶۳/۷ درصد این ارزش برای تقاضای کالاها و خدمات واسطه‌ای، ۳۷/۹ درصد به عنوان ارزش افزوده عوامل تولید اقتصاد و ۰/۷ درصد هم برای واردات به دنیای خارج پرداخت شده است. بر این اساس مشخص

می‌شود مجموع یارانه‌ای که دولت برای عرضه کالاهای دامی در سال ۱۳۹۰ پرداخت کرده است حدود ۲.۳ درصد ارزش تولید محصولات دامی بوده است. از سوی دیگر، حدود ۵۹.۸ درصد از ارزش افزوده این زیربخش متعلق به عامل نیروی کار و ۴۰.۲ درصد از ارزش افزوده متعلق به عامل سرمایه است.

ارزش محصولات مرغ، جوجه و دیگر ماکیان زنده در سال ۱۳۹۰ حدود ۴۹ هزار میلیارد ریال برآورد شده است. از این رقم ۹۳.۷ درصد برای تقاضاهای واسطه‌ای، ۶.۴ درصد برای عوامل تولید و ۰.۴ درصد برای واردات صرف شده است و حدود ۰.۴ درصد نیز یارانه برای عرضه این محصولات توسط دولت پرداخت شده است. در این زیربخش سهم عامل نیروی کار و سرمایه از کل ارزش افزوده محصولات تولیدی به ترتیب ۴۷.۳ و ۵۲.۷ درصد برآورد شده است.

مجموع ارزش ماهی و سایر محصولات ماهیگیری زیربخش شیلات کشور در سال ۱۳۹۰ حدود ۲۷ هزار میلیارد ریال برآورد شده است. حدود ۳۸.۵ درصد از ارزش تولیدات برای تقاضای واسطه‌ای و ۶۰.۴ درصد برای جبران خدمات عوامل تولید صرف شده است. همچنین حدود ۰.۳ درصد از محصولات این زیربخش از دنیای خارج تامین شده است. افزون بر این، حدود ۰.۷ درصد از ارزش محصولات این زیربخش به عنوان مالیات تولید و واردات به دولت پرداخت شده است. در بخش پرداختی به عوامل تولید، ۶۸.۵ درصد از ارزش افزوده این زیربخش برای پرداخت دستمزد و ۳۱.۵ درصد دیگر برای پرداخت سود سرمایه هزینه شده است.

بر اساس تجربه کشورهای مختلف هم‌زمان با روند توسعه؛ سهم نسبی کشاورزی از تولید کل و اشتغال طی زمان کاهش می‌یابد؛ لیکن، سهم کسب‌وکارهای کشاورزی در اشتغال و تولید روند رو به رشدی داشته است. بنابراین، برای توسعه اشتغال در بخش کشاورزی لازم است بر توسعه کسب‌وکارهای کشاورزی تمرکز نمود. با توجه به موارد فوق، برای بررسی اهمیت بخش کشاورزی در اشتغال، لازم است سهم کسب‌وکارهای کشاورزی از مرحله تأمین نهاده‌ها تا تجارت و عرضه محصول به مصرف‌کنندگان در بازارهای داخلی و بین‌المللی برجسته شود. بر این اساس، سهم کسب‌وکارهای بخش کشاورزی در ایران، بیش از ۳۰٪ از کسب‌وکارهای کشور است. لذا، ضرورت دارد تا با بهبود کسب‌وکارهای بخش کشاورزی، ضمن صیانت از اشتغال موجود بخش، به اشتغال پایدار در بخش کشاورزی و مناطق روستایی کمک نمود.

برنامه اشتغال وزارت جهاد کشاورزی با تأکید بر ایجاد و تثبیت اشتغال از طریق حرکت از کشاورزی رایج (Agriculture) به کسب‌وکارهای کشاورزی (Agribusiness)، با تمرکز بر تأمین مالی زنجیره عرضه/ارزش به‌جای فعالیت‌های مستقل و جزیره‌ای در قالب دو سناریو ارائه گردیده است.

در ادامه نخست خلاصه‌ای از برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرای بخش کشاورزی ارائه شده است و پس از آن برنامه دو سالانه تولید و اشتغال بخش کشاورزی در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ ارائه شده است.

۵-۴-۱- برنامه‌های در دست اجرا

به طور کلی برنامه‌های اشتغال در دست اجرای بخش کشاورزی دارای ویژگی‌های زیر است:

- توجه به توسعه کسب‌وکارهای بخش کشاورزی در اشتغال و ارزش افزوده
- توسعه و تکمیل زنجیره عرضه و ارزش محصولات کشاورزی
- سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های پیشین و پسین بخش کشاورزی
- توجه به طرح‌ها و پروژه‌های توسعه‌ای و تکمیلی در کنار طرح‌های ایجاد
- توجه به نهادسازی و بازار فروش محصولات کشاورزی
- سرمایه‌گذاری برای ورود فناوری‌های جدید در ساختار تولید

- توجه به اولویت‌های اصلی بخش از جمله توسعه گلخانه‌ها، توسعه آبی‌پروری، صنایع تبدیلی و تکمیلی، گیاهان دارویی و ...
- برنامه‌های اشتغال جاری بخش کشاورزی و فعالیت‌های مرتبط (وابسته)، افزایش تولید و ایجاد ۴۹ هزار فرصت شغلی جدید است. محورهای مهم برنامه‌های اشتغال عبارت‌اند از:

الف) برنامه تولید و ایجاد فرصت‌های شغلی بر مبنای رسته فعالیت‌های اولویت‌دار بخش کشاورزی:

توسعه رسته فعالیت‌های اولویت‌دار بخش کشاورزی و فعالیت‌های مرتبط با آن بشرح ذیل:

۱. رسته فعالیت محصولات گلخانه
۲. رسته فعالیت شیلات و آبزیان
۳. رسته فعالیت گیاهان دارویی
۴. رسته فعالیت صنایع تبدیلی و تکمیلی
۵. رسته فعالیت محصولات دامی
۶. رسته فعالیت خدمات دامپزشکی و گیاه پزشکی
۷. رسته فعالیت خدمات فنی و مشاوره‌ای مرتبط با کشاورزی
۸. رسته فعالیت ساماندهی کسب و کارهای نوپا و دانش‌بنیان مرتبط با کشاورزی
۹. رسته فعالیت خدمات مکانیزاسیون و مدرن‌سازی کشاورزی
۱۰. رسته فعالیت خدمات توسعه کسب و کارهای بازرگانی

برای توسعه این رسته فعالیت‌ها منابع مالی زیر در نظر گرفته شده است:

• ۵۶۱۴۲ میلیارد ریال تسهیلات از محل ترکیب منابع صندوق توسعه ملی و نظام بانکی به نسبت مساوی

• ۵۷۲۱ میلیارد ریال یارانه نرخ سود تسهیلات از منابع عمومی

قابل توجه است، متوسط سرانه تسهیلات بانکی به ازای هر شغل حدود ۱۱۵ میلیون تومان و با فرض ۱۵ درصد آورده متقاضیان بخش خصوصی و تعاونی، متوسط سرمایه‌گذاری به ازای هر شغل حدود ۱۳۵ میلیون تومان است. با توجه به این که متوسط سرمایه‌گذاری برای ایجاد هر شغل در طرح‌های برنامه اشتغال فراگیر بانک کشاورزی حدود ۱۱۴ میلیون تومان بوده است و در شش ماهه اول تورم بالایی در خصوص کالاهای سرمایه‌ای وجود داشته است، بنابراین رقم ۱۳۵ میلیون تومان سرمایه‌گذاری برای ایجاد هر شغل در بخش کشاورزی منطقی است.

ب) برنامه ارتقای توان تولید ملی و تثبیت اشتغال در قالب بازسازی، نوسازی و سرمایه در گردش واحدها:

برنامه ارتقای توان تولید ملی و تثبیت اشتغال شامل ۱- برنامه ارتقای توان تولید ملی و تثبیت اشتغال در قالب بازسازی و نوسازی و ۲- برنامه ارتقای توان تولید ملی و تثبیت اشتغال در قالب تأمین سرمایه در گردش واحدها می‌باشد. که برای تأمین مالی آن مورد زیر در نظر گرفته شده است.

• ۲۰۰۰۰ میلیارد ریال تسهیلات از محل ترکیب منابع صندوق توسعه ملی و نظام بانکی به نسبت

مساوی برای بازسازی و نوسازی واحدهای تولیدی و ۱۵۹۴ میلیارد ریال یارانه سود تسهیلات،

• ۳۵۰۰۰ میلیارد ریال تسهیلات از محل منابع نظام بانکی برای تأمین سرمایه در گردش واحدهای

تولیدی و ۱۰۵۰ میلیارد ریال یارانه نرخ سود تسهیلات،

ج) پروژه ارتقای معیشت مناطق مرزی:

پروژه ارتقای معیشت مناطق مرزی عموماً از طریق توسعه باغات در استان‌های مرزی انجام می‌پذیرد که منابع مالی زیر برای آن در نظر گرفته شده است:

- ۴۲۰۰ میلیارد ریال تسهیلات از محل ترکیب منابع صندوق توسعه ملی و نظام بانکی به نسبت مساوی
- ۵۰۴ میلیارد ریال یارانه نرخ سود تسهیلات،

جدول ۳۱: منابع مالی مورد نیاز پیاده‌سازی برنامه تولید و اشتغال وزارت جهاد کشاورزی

منابع مالی مورد نیاز برنامه‌های کشاورزی (میلیارد ریال)					نام برنامه
صندوق توسعه ملی	تسهیلات نظام بانکی	آورده متقاضی	جمع تسهیلات	یارانه نرخ سود تسهیلات	
۲۸۰۷۱	۲۸۰۷۱	۱۰۱۷۰	۶۶۳۱۲	۵۷۲۱	برنامه‌های تولید و ایجاد فرصت‌های شغلی بر مبنای رسته فعالیت‌های اولویت‌دار بخش کشاورزی
۱۰۰۰۰	۴۵۰۰۰	-	۵۵۰۰۰	۲۶۴۴	برنامه ارتقای توان تولید ملی و تثبیت اشتغال
۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	-	۲۰۰۰۰	۱۵۹۴	بازسازی و نوسازی
-	۳۵۰۰۰	-	۳۵۰۰۰	۱۰۵۰	سرمایه در گردش
۲۱۰۰	۲۱۰۰	-	۴۲۰۰	۵۰۴	پروژه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات در استان‌های مرزی
۴۰۱۷۱	۷۵۱۷۱	۱۰۱۷۰	۱۲۵۵۱۲	۸۸۶۹	جمع

بررسی عملکرد برنامه تولید و اشتغال بخش کشاورزی نشان می‌دهد تا کنون حدود ۴۰ درصد یارانه سود تسهیلات (معادل ۳۵۴۸ میلیارد ریال) توسط سازمان برنامه و بودجه کشور به این برنامه تخصیص داده شده است. همچنین در مجموع صندوق توسعه ملی نسبت به سپرده گذاری مبلغ ۳۵۶۰۰ میلیارد ریال سهم خود در سه بانک کشاورزی، توسعه تعاون و پست بانک اقدام نموده است.

جدول زیر عملکرد پرداخت تسهیلات برنامه‌های حوزه کشاورزی را تا کنون نشان می‌دهد. بر اساس اطلاعات دریافت شده از سامانه تسهیلات سیتا وزارت جهاد کشاورزی تعداد ۲۷,۷۵۱ پرونده درخواست تسهیلات در این سامانه ثبت شده است. در مجموع از این تعداد درخواست ثبت شده تعداد ۱۰,۵۲۲ مورد با مبلغ ۱۷۲ هزار میلیارد ریال در کارگروه استانی بررسی شده و ۹,۰۵۳ مورد درخواست با مبلغ ۱۲۹ هزار میلیارد ریال به شعب مؤسسات عامل ارجاع شده است. با این وجود تاکنون تنها حدود ۷۱۱ درخواست با مبلغ ۵۰۱ هزار میلیارد ریال مصوب بانک شده است و ۶۲۱ درخواست با مبلغ ۴۰۸ هزار میلیارد ریال به مرحله انعقاد قرار داد پرداخت تسهیلات با بانک رسیده و در مجموع ۵۵۹ مورد تسهیلات به مبلغ ۴۰۴ هزار میلیارد ریال تسهیلات پرداخت شده است.

جدول ۳۲: عملکرد اجرای برنامه‌های بخش کشاورزی (پرداخت تسهیلات)

ردیف	عنوان مرحله	تعداد پرونده	مبلغ (میلیارد ریال)
۱	تشکیل پرونده	۲۷۷۵۱	۳۳۶۰۱۱۰
۲	بررسی شده در کارگروه استانی	۱۰۵۲۲	۱۷۱۹۷۶
۳	معرفی شده به بانک	۹۰۵۳	۱۲۸۹۹۶
۴	مصوب شده در بانک	۷۱۱	۵۰۷۱
۵	طرح های عقد قرارداد شده	۶۲۱	۴۸۴۷
۶	تسهیلات پرداخت شده	۵۵۹	۴۳۵۱

جدول ۳۳: عملکرد استانی اجرای برنامه‌های بخش کشاورزی (میلیارد ریال)

استان	کل ثبت نام		ارسال شهرستان شده		بررسی شده در کارگروه استانی		بررسی شده در کارگروه ملی		معرفی شده به بانک		مصوب شده در بانک		طرح های عقد قرارداد شده		تسهیلات پرداخت شده	
	تعداد	اعتبار	تعداد	اعتبار	تعداد	اعتبار	تعداد	اعتبار	تعداد	اعتبار	تعداد	اعتبار	تعداد	اعتبار	تعداد	اعتبار
آذربایجان شرقی	۱,۴۸۳	۲۸۸۲۶	۷۳۱	۱۵۴۳۵	۳۱۵	۱۱۵۸۱	۸	۹۷۷۳	۳۰۸	۹۳۲۱	۱۵	۶۷	۱۵	۶۷	۱۱	۳۹
آذربایجان غربی	۹۳۸	۲۲۸۵۵	۱,۱۱۳	۲۰,۱۱۱۰۲	۳۹۶	۶۹۷۴	۴	۳۱۹۰	۲۸۴	۱۵۲۰	۹	۷۷	۸	۶۹	۵	۳۹
اردبیل	۴۸۴	۳۱۱۵۳	۲۸۲	۱۳۷۳۹	۲۰۱	۱۰۱۵۳	۱۰	۷۹۵۸	۱۹۹	۹۷۶۸	۱۹	۵۱	۱۶	۵۰	۱۵	۴۵
اصفهان	۱,۴۸۰	۱۴۸۹۴	۹۱۸	۷۸۴۱	۷۲۸	۷۰۶۹	۴	۱۷۲۴	۷۱۶	۶۸۶۲	۵۲	۳۵۳	۴۸	۳۴۸	۴۶	۳۲۵
البرز	۱۸۵	۵۰۱۳	۱۴۲	۴۴۲۴	۱۱۱	۲۶۸۱	۱	۷۴۹	۱۰۱	۲۵۹۰	۵	۳۹	۵	۳۹	۵	۳۹
ایلام	۱۲۲	۳۱۰۳۵	۶۰	۵۶۲	۳۰	۲۱۱	۰	۰	۲۷	۲۰۸	۳	۱۳	۳	۱۳	۳	۱۳
بوشهر	۳۲۸	۱۲۵۱۹	۲۸۲	۷۶۱۶۷۰	۱۲۱	۳۰۰۰	۰	۰	۸۷	۲۱۶۳	۸	۷۴	۸	۷۴	۷	۷۲
تهران	۵۶۶	۳۰۲۸۴	۵۴۰	۱۸۲۳۲۵۴۹	۳۹۵	۱۴۰۵۶	۱۱	۴۱۸۶	۳۲۹	۹۹۲۸	۲۰	۳۱۳	۱۹	۳۰۳	۱۵	۲۰۲
جنوب کرمان	۴۶۶	۳۹۵۷۷	۱۸۷	۱۸۲۶۷	۱۴۵	۳۳۷۲	۲	۲۳۲۷	۱۳۲	۱۶۸۵	۲۵	۱۰۶	۲۴	۱۰۱	۲۳	۹۹
چهارمحال و بختیاری	۶۳۷	۴۱۴۳۶	۲۱۵	۳۵۱۰	۷۶	۱۲۳۶	۲	۴۶۲	۱۱۰	۱۵۷۷	۶	۵۶	۱	۵	۱	۵
خراسان جنوبی	۱,۵۵۱	۳۴۵۰۱۳	۱,۱۳۹	۳۶۲۳	۱,۰۱۲	۲۱۷۰	۱	۴۸۰	۸۷۸	۱۵۷۲	۱۷۳	۷۷	۱۳۸	۶۵	۱۲۱	۵۹
خراسان رضوی	۱,۴۶۹	۴۳۵۴۸۰	۸۸۳	۹۰۱۵۹۷۰	۵۱۶	۹۵۸۹	۱۰	۴۲۶۹	۴۷۹	۸۴۷۱	۱۲	۲۲۲	۱۱	۲۲۱	۹	۷۱
خراسان شمالی	۸۲۳	۶۷۳۳	۳۶۸	۲۵۷۶	۲۰۲	۱۳۳۹	۰	۰	۱۶۳	۱۰۱۱	۸	۴۷	۶	۴۶	۶	۴۶
خوزستان	۱,۷۹۹	۶۶۵۳۷	۹۰۴	۱۳۵۵۰۷	۴۷۸	۹۵۶۳	۴	۲۴۱۵	۵۰۵	۸۶۶۲	۱۵	۷۳	۱۲	۶۷	۹	۲۹
زنجان	۴۲۸	۳۲۳۴۹	۲۹۶	۸۵۴۳۲۶۹	۱۵۰	۴۲۹۲	۱	۳۱۲۵	۱۴۲	۴۲۴۸	۳	۱۳	۳	۱۳	۲	۵
سمنان	۵۳۳	۵۰۹۱۴	۳۷۷	۱۶۲۳۷۸۸۴	۳۰۲	۵۸۳۸	۶	۳۵۳۰	۳۰۵	۵۷۰۳	۴۲	۱۶۰	۴۱	۱۵۷	۳۵	۱۴۱
سیستان و بلوچستان	۱۲۳	۷۶۸۲	۷۹	۱۱۶۵	۲۴	۱۰۴۹	۰	۰	۱۳	۱۲۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰
فارس	۲,۹۷۹	۱۰۹۴۴۷۰	۱,۸۲۲	۲۲۰۸۳۲۱	۷۷۹	۱۹۰۴۸	۲۱	۵۲۵۴	۲۱۹	۵۳۸۵	۱۶	۳۶۴	۱۶	۳۶۴	۱۴	۳۶۲
قزوین	۲۵۴	۱۷۹۷۸	۱۶۸	۵۲۱۳	۸۱	۲۹۳۶	۰	۰	۷۷	۲۸۹۷	۱	۱۲	۱	۱۲	۰	۰
قم	۲۳۳	۷۶۸۸	۱۵۵	۳۴۸۴	۱۵۳	۳۱۸۲	۲	۱۰۳۸	۱۱۷	۱۶۹۲	۱۰	۶۴	۱۰	۶۴	۹	۶۱
کردستان	۱,۲۰۷	۲۲۴۰۳	۱,۰۴۷	۵۳۶۷	۳۹۲	۱۷۰۱	۳	۷۱۸	۲۷۱	۱۲۶۲	۱۲	۶۳۰	۹	۶۲۹	۹	۶۲۹
کرمان	۷۱۲	۲۷۲۸۹	۶۱۶	۶۵۲۲	۴۳۸	۴۶۵۳	۵	۱۰۰۴	۳۸۸	۳۶۴۹	۲۷	۲۷۲	۲۴	۲۵۵	۲۳	۲۲۹
کرمانشاه	۴۳۱	۲۰۵۹۲	۲۳۶	۲۰۲۰	۱۹۵	۸۳۰	۰	۰	۱۸۳	۶۸۸	۳	۶	۰	۰	۰	۰
کهگیلویه و بویراحمد	۳۸۱	۴۶۰۲۲	۳۱۳	۱۵۰۵۵	۲۲۶	۲۷۳۸	۱	۲۲۰	۲۱۴	۲۴۷۳	۲	۳۹	۲	۳۹	۲	۳۹
گلستان	۸۹۶	۳۲۶۹۷	۲۰۳	۹۱۹۳	۱۲۱	۹۱۰۲	۴	۵۲۳۱	۱۰۲	۷۵۱۰	۱۸	۲۶۴	۱۸	۲۶۴	۱۸	۲۶۴
گیلان	۴۴۵	۵۲۳۵۴۲	۲۵۳	۱۸۵۳۹۵۸	۱۶۴	۲۹۷۵	۲	۱۵۳۰	۱۲۶	۲۸۱۶	۱۴	۵۱	۱۴	۵۱	۱۴	۵۱
لرستان	۱,۱۹۷	۲۳۴۹۲	۶۶۱	۳۷۵۶۲۳۸	۴۱۱	۴۰۵۵	۲	۲۴۹۵	۳۹۶	۲۹۱۳	۱۳	۷۸	۶	۴۹	۵	۴۸
مازندران	۳,۰۷۶	۱۸۰۰۳۶	۱,۷۱۵	۲۱۴۸۵	۶۸۰	۵۱۹۷	۴	۱۲۸۷	۶۴۷	۳۲۷۷	۲۲	۲۳	۱۷	۲۰	۱۵	۱۹
متمركز ستادی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
مرکزی	۵۵۷	۲۹۹۰۵	۲۱۳	۴۱۵۹۶۶۱۴	۱۳۲	۱۸۸۵	۲	۵۲۵	۱۲۹	۱۸۴۸	۴	۵	۴	۵	۴	۵
هرمزگان	۴۰۷	۴۷۲۰۷	۳۲۸	۱۶۱۸۸۰	۲۷۷	۱۰۵۹۰	۱۲	۳۳۷۰	۲۷۲	۱۰۲۱۹	۲۹	۱۰۰۲	۲۷	۹۹۶	۲۶	۹۶۲
همدان	۶۱۱	۶۵۴۶۲	۲۳۹	۶۶۵۲۴۳۹۹	۱۲۵	۲۰۱۳	۲	۳۰۵	۸۵	۱۰۶۱	۶	۴۹	۳	۲۱	۳	۲۱
یزد	۱,۹۵۰	۲۹۱۲۸	۱,۴۷۲	۸۶۷۶	۱,۱۴۶	۶۸۹۵	۱	۳۰۰	۱۰۴۹	۵۸۹۳	۱۱۹	۴۷۳	۱۱۲	۴۴۱	۱۰۴	۴۲۲
جمع کل	۲۷,۷۵۱	۳۳۶۰۱۱۰	۱۷,۹۵۷	۳۴۲۱۲۲۵۱۶	۱۰,۵۲۲	۱۷۱۹۷۶	۱۲۵	۶۷۴۵۵	۹,۰۵۳	۱۲۸۹۹۶	۷۱۱	۵۰۷۱	۶۲۱	۴۸۴۷	۵۵۹	۴۳۵۱

۵- ۴- ۲- پیش بینی منابع مالی برای برنامه های سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

پیش بینی منابع مالی برنامه های رونق تولید و اشتغال بخش کشاورزی نشان می دهد در سال ۱۳۹۹ برای اجرای برنامه های این بخش مبلغ ۴۰۰۰۰ میلیارد ریال تسهیلات از محل منابع داخلی بانک ها، ۴۰۰۰۰ میلیارد ریال از محل تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی و ۱۰۰۰۰ میلیارد ریال از محل بودجه عمومی در نظر گرفته شده است. همچنین پیش بینی شده است هریک از منابع ذکر شده برای سال ۱۴۰۰ با ۵۰ و ۲۵ درصد افزایش نسبت به سال ۱۳۹۹ به ترتیب به ۶۰۰۰۰، ۱۲۵۰۰ و ۱۰۰۰۰ میلیارد ریال افزایش یابد.

جداول زیر پیش بینی توزیع استانی منابع مالی برنامه های بخش کشاورزی را در سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ را نشان می دهد. شایان یادآوری است که توزیع استانی برنامه دو سالانه بر اساس آخرین اصلاحیه برنامه تولید و اشتغال سال ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ انجام شده است.

جدول ۳۴: پیش بینی منابع مالی برنامه های بخش کشاورزی (میلیارد ریال)

نوع منابع	۱۳۹۷-۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰
تسهیلات از محل منابع داخلی بانک ها	۷۵۱۷۱	۴۰۰۰۰	۶۰۰۰۰
تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۴۰۱۷۱	۴۰۰۰۰	۶۰۰۰۰
تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۸۸۶۹	۱۰۰۰۰	۱۲۵۰۰

جدول ۳۵: پیش بینی توزیع استانی منابع مالی برنامه های بخش کشاورزی در سال ۱۳۹۹ (میلیارد ریال)

ردیف	استان	سهم از کل کشور	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی
۱	آذربایجان شرقی	۳.۴	۱۳۶۰	۱۳۶۰	۳۴۰
۲	آذربایجان غربی	۲	۸۰۰	۸۰۰	۲۰۰
۳	اردبیل	۲.۲	۸۸۰	۸۸۰	۲۲۰
۴	اصفهان	۴.۵	۱۸۰۰	۱۸۰۰	۴۵۰
۵	البرز	۳.۱	۱۲۴۰	۱۲۴۰	۳۱۰
۶	ایلام	۰.۶	۲۴۰	۲۴۰	۶۰
۷	بوشهر	۵.۳	۲۱۲۰	۲۱۲۰	۵۳۰
۸	تهران	۵.۶	۲۲۴۰	۲۲۴۰	۵۶۰
۹	چهارمحال و بختیاری	۵.	۲۰۰۰	۲۰۰۰	۵۰۰
۱۰	خراسان جنوبی	۱.۳	۵۲۰	۵۲۰	۱۳۰
۱۱	خراسان رضوی	۱.۴	۵۶۰	۵۶۰	۱۴۰
۱۲	خراسان شمالی	۵.۶	۲۲۴۰	۲۲۴۰	۵۶۰
۱۳	خوزستان	۱	۴۰۰	۴۰۰	۱۰۰
۱۴	زنجان	۵.۴	۲۱۶۰	۲۱۶۰	۵۴۰
۱۵	سمنان	۱.۱	۴۴۰	۴۴۰	۱۱۰
۱۶	سیستان و بلوچستان	۱.۳	۵۲۰	۵۲۰	۱۳۰
۱۷	فارس	۷.۵	۳۰۰۰	۳۰۰۰	۷۵۰
۱۸	قزوین	۷.۸	۳۱۲۰	۳۱۲۰	۷۸۰
۱۹	قم	۱.۵	۶۰۰	۶۰۰	۱۵۰
۲۰	کردستان	۱.۲	۴۸۰	۴۸۰	۱۲۰
۲۱	کرمان	۱.۴	۵۶۰	۵۶۰	۱۴۰

ردیف	استان	سهم از کل کشور	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی
۲۲	کرمان جنوب	۱.۷	۶۸۰	۶۸۰	۱۷۰
۲۳	کرمانشاه	۲.۵	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۲۵۰
۲۴	کهگیلویه و بویراحمد	۱	۴۰۰	۴۰۰	۱۰۰
۲۵	گلستان	۳.۱	۱۲۴۰	۱۲۴۰	۳۱۰
۲۶	گیلان	۳.۸	۱۵۲۰	۱۵۲۰	۳۸۰
۲۷	لرستان	۲.۳	۹۲۰	۹۲۰	۲۳۰
۲۸	مازندران	۶.۱	۲۴۴۰	۲۴۴۰	۶۱۰
۲۹	مرکزی	۱.۴	۵۶۰	۵۶۰	۱۴۰
۳۰	هرمزگان	۵.۷	۲۲۸۰	۲۲۸۰	۵۷۰
۳۱	همدان	۱.۸	۷۲۰	۷۲۰	۱۸۰
۳۲	یزد	۲.۴	۹۶۰	۹۶۰	۲۴۰
	جمع	۱۰۰	۴۰۰۰۰	۴۰۰۰۰	۱۰۰۰۰

جدول ۳۶: پیش‌بینی توزیع استانی منابع مالی برنامه‌های بخش کشاورزی در سال ۱۴۰۰ (میلیارد ریال)

ردیف	استان	سهم از کل کشور	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی
۱	آذربایجان شرقی	۳.۴	۲۰۴۰	۲۰۴۰	۴۲۵
۲	آذربایجان غربی	۲	۱۲۰۰	۱۲۰۰	۲۵۰
۳	اردبیل	۲.۲	۱۳۲۰	۱۳۲۰	۲۷۵
۴	اصفهان	۴.۵	۲۷۰۰	۲۷۰۰	۵۶۳
۵	البرز	۳.۱	۱۸۶۰	۱۸۶۰	۳۸۸
۶	ایلام	۰.۶	۳۶۰	۳۶۰	۷۵
۷	بوشهر	۵.۳	۳۱۸۰	۳۱۸۰	۶۶۳
۸	تهران	۵.۶	۳۳۶۰	۳۳۶۰	۷۰۰
۹	چهارمحال و بختیاری	۵.	۳۰۰۰	۳۰۰۰	۶۲۵
۱۰	خراسان جنوبی	۱.۳	۷۸۰	۷۸۰	۱۶۳
۱۱	خراسان رضوی	۱.۴	۸۴۰	۸۴۰	۱۷۵
۱۲	خراسان شمالی	۵.۶	۳۳۶۰	۳۳۶۰	۷۰۰
۱۳	خوزستان	۱	۶۰۰	۶۰۰	۱۲۵
۱۴	زنجان	۵.۴	۳۲۴۰	۳۲۴۰	۶۷۵
۱۵	سمنان	۱.۱	۶۶۰	۶۶۰	۱۳۸
۱۶	سیستان و بلوچستان	۱.۳	۷۸۰	۷۸۰	۱۶۳
۱۷	فارس	۷.۵	۴۵۰۰	۴۵۰۰	۹۳۸
۱۸	قزوین	۷.۸	۴۶۸۰	۴۶۸۰	۹۷۵
۱۹	قم	۱.۵	۹۰۰	۹۰۰	۱۸۸
۲۰	کردستان	۱.۲	۷۲۰	۷۲۰	۱۵۰
۲۱	کرمان	۱.۴	۸۴۰	۸۴۰	۱۷۵
۲۲	کرمان جنوب	۱.۷	۱۰۲۰	۱۰۲۰	۲۱۳
۲۳	کرمانشاه	۲.۵	۱۵۰۰	۱۵۰۰	۳۱۳
۲۴	کهگیلویه و بویراحمد	۱	۶۰۰	۶۰۰	۱۲۵
۲۵	گلستان	۳.۱	۱۸۶۰	۱۸۶۰	۳۸۸

ردیف	استان	سهم از کل کشور	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی
۲۶	گیلان	۳.۸	۲۲۸۰	۲۲۸۰	۴۷۵
۲۷	لرستان	۳.۲	۱۳۸۰	۱۳۸۰	۲۸۸
۲۸	مازندران	۶.۱	۳۶۶۰	۳۶۶۰	۷۶۳
۲۹	مرکزی	۱.۴	۸۴۰	۸۴۰	۱۷۵
۳۰	هرمزگان	۵.۷	۳۴۲۰	۳۴۲۰	۷۱۳
۳۱	همدان	۱.۸	۱۰۸۰	۱۰۸۰	۲۲۵
۳۲	یزد	۲.۴	۱۴۴۰	۱۴۴۰	۳۰۰
	جمع	۱۰۰	۶۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	۱۲۵۰۰

۵-۵- بخش صنعت و معدن

بخش صنعت و معدن در ایران به دلیل این که سهم بالایی را در اقتصادی کشور به خود اختصاص داده است، دارای تعامل گسترده ای با سایر بخش های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی جامعه ایران است و می تواند یکی از موثر ترین پیشران های اقتصادی کشور باشد. بنابراین، آشنایی با وضع موجود، برنامه ها و سیاست های این بخش می تواند تصویر روشنی از وضعیت و توان آینده اقتصادی کشور در اختیار سیاست گذاران و برنامه ریزان این حوزه قرار دهد. بخش صنعت، معدن و تجارت نه تنها می تواند سهم بالایی در ساماندهی معیشت جامعه داشته باشد، بلکه می تواند اقتدار و کارآمدی کشور را برای دستیابی به امنیت، عدالت، رفاه، آزادی، استقلال و عزت ملی تقویت نماید. ارتباط گسترده بخش صنعت با سایر بخش های مختلف اقتصادی مانند حوزه پولی و بانکی، بورس، تولید، توزیع، اشتغال مولد، واردات، صادرات، ارتباط بین مصرف کننده و تولید کننده و بسیاری بخش های دیگر و میزان اثر گذاری و اثر پذیری از این بخش ها از همدیگر نشان دهنده اهمیت حیاتی بخش صنعت و معدن در اقتصاد کشور است.

بر اساس طرح آمارگیری نیروی کار ۱۳۹۷ حدود ۳۲ درصد از شاغلان کشور (۷۶۲۷۶۶۰ نفر) در بخش صنعت مشغول به فعالیت بوده اند. این نسبت در بین مردان شاغل ۳۳/۲ درصد و برای زنان شاغل ۲۶/۹ درصد بوده است. در سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ به ترتیب تعداد ۷۲۰۰۳۸۷ و ۷۵۴۴۷۰۹ نفر از شاغلان کشور (۳۱/۹ و ۳۲/۳ درصد) در بخش صنعت اشتغال داشته اند. نکته مهم در خصوص اشتغال بخش صنعت در سال های اخیر کاهش نسبت شاغلان مرد در بخش صنعت نسبت به زنان است و به نظر می رسد زنان نسبت به گذشته اقبال بیشتری برای ورود به بازار کار در بخش صنعت دارند.

همچنین بر اساس گزارش مرکز آمار ایران نرخ رشد اقتصادی بخش صنعت در سال های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ به ترتیب ۶/۵ و ۳/۶ درصد بوده است ولی اطلاعات سال ۱۳۹۷ نشان دهنده نرخ رشد اقتصادی منفی در این سال می باشد با توجه به شرایط موجود و پتانسیل بالای بخش صنعت در ایجاد اشتغال مولد و رونق اقتصادی کشور، برنامه ریزی و سیاست گذاری دقیق در این حوزه می تواند راهگشای بسیاری از مشکلات کشور در حوزه های گوناگون باشد.

۵-۵-۱- برنامه های در دست اجرا

مبنای تخصیص منابع در برنامه های بخش صنعت و معدن بر اساس پایش وضع موجود، جهت گیری تقاضا برای تسهیلات در این بخش و نیز ارزیابی های فنی لازم بوده است. برای تدوین برنامه بخش صنعت سعی شده است تخصیص منابع مالی تسهیلات به استان ها و برنامه ها منطبق با سطح تقاضا برای تسهیلات بانکی در استان ها و نیز

ملاحظات فنی و نهادی سازمان‌های ذی‌ربط باشد. بر این اساس برنامه‌های اشتغال حوزه کسب‌وکارهای صنعتی و معدنی، در چهار بخش به شرح زیر ارائه شده است:

- تسهیلات برنامه تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام
- تسهیلات برنامه بازسازی و نوسازی
- تأمین سرمایه در گردش واحدها
- توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی

در نتیجه اجرای طرح‌های فوق، مجموعاً ۲۷۰ هزار فرصت شغلی ایجاد خواهد شد که برای تحقق آن‌ها حدود ۱۰۰ هزار میلیارد ریال تسهیلات از محل منابع بانکی و حدود ۱۰۰ هزار میلیارد ریال تسهیلات از محل صندوق توسعه ملی در نظر گرفته شده است. همچنین، حدود ۴۶۶ میلیارد ریال کمک‌های فنی و اعتباری برای توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی در نظر گرفته شده است. افزون بر این، حدود ۱۰۲۱۱ میلیارد ریال یارانه سود تسهیلات به سه برنامه اول اختصاص می‌یابد. همان‌طور که اهداف کمی برنامه نشان می‌دهد، متوسط مبلغ تسهیلات مورد نیاز برای هر شغل در برنامه تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام و برنامه بازسازی و نوسازی به ترتیب حدود ۱۹ و ۳۳ میلیارد ریال می‌باشد.

جدول ۳۷: برنامه تولید و اشتغال وزارت صنعت، معدن و تجارت

اهداف	نحوه تأمین منابع مالی برنامه
■ ایجاد ۱۳۰ هزار فرصت شغلی جدید در حوزه برنامه تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام صنعتی و معدنی ■ ایجاد ۵۲ هزار فرصت شغلی جدید در حوزه برنامه توسعه واحدهای موجود (بازسازی و نوسازی) ■ ایجاد ۸۷ هزار فرصت شغلی جدید در حوزه تأمین سرمایه در گردش برای واحدهای فعال صنعتی و معدنی موجود ■ ایجاد ۱ هزار فرصت شغلی جدید در حوزه توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی	■ تسهیلات نظام بانکی ۱۰۰۶۴۹٫۵ میلیارد ریال ■ تسهیلات صندوق توسعه ملی ۱۰۰۶۴۹٫۵ میلیارد ریال ■ یارانه نرخ سود تسهیلات ۱۰۲۱۱ میلیارد ریال ■ ۴۶۶ میلیارد ریال کمک فنی و اعتباری.

لازم به ذکر است در برنامه توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی مجموعه‌ای از واحدهای کسب‌وکار با چهار ویژگی زیر هستند که به آن‌ها خوشه کسب‌وکار اطلاق می‌شود:

الف- در یک منطقه جغرافیایی متمرکز شده‌اند،

ب- محصول یا خدمت مشترک را تولید و عرضه می‌نمایند،

ج- فعالیت‌های همدیگر را تکمیل می‌نمایند،

د- با چالش‌ها و فرصت‌های مشترک مواجهه هستند.

بر اساس آمار، اکثر بنگاه‌های فعال در سطح خوشه‌ها، خرد و کوچک هستند. بنگاه‌های خرد و کوچک به دلیل محدودیت‌های فنی، اقتصادی و بازاری نیازمند حمایت بیشتر هستند. این محدودیت‌ها به‌طور مشخص شامل مواردی نظیر عدم صرفه اقتصادی فعالیت‌ها به دلیل حجم پایین تولید، مدیریت سنتی و ناکارآمد، ناتوانی در خرید مواد اولیه به قیمت مناسب، ناتوانی در تأمین هزینه‌های فعالیت‌های بازاریابی، ناتوانی در دریافت تسهیلات به دلیل عدم ثبات مالی و ناتوانی در ورود به بازارهای ملی و بین‌المللی می‌باشد.

❖ مشخصات کلی برنامه تولید و اشتغال بخش صنعت و معدن

به طور کلی در میان برنامه‌های حوزه اشتغال و تولید که از منابع تبصره ۱۸ تأمین مالی می‌شوند بیشترین سهم از مجموع تسهیلات اعطای به فعالیت‌های حوزه صنعت و معدن تخصیص داده شده است. با نگاهی به برنامه‌های تدوین شده ذیل تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۸ مشخص می‌شود که حدود ۴۵ درصد از مجموع منابع مالی که فعالیت‌های مختلف تحت عنوان تسهیلات بانکی تخصیص داده شده است مربوط به کسب و کارهای صنعتی و معدنی است. بر همین اساس مشخص می‌شود که نقش این بخش در تحریک و ایجاد اشتغال به شکل ویژه‌ای برجسته است و با اجرای برنامه‌های مورد تفاهم در این بخش انتظار می‌رود در سال پیشرو حدود ۲۷۰ هزار شغل ایجاد شود که از دیدگاه اشتغال سهمی حدود ۲۷ درصد را به خود اختصاص داده است. در ادامه مختصات و ویژگی‌های این برنامه بیان شده است.

الف) برنامه تکمیل طرح‌های نیمه تمام صنعتی و معدنی

✓ واحدهای صنعتی و معدنی با پیشرفت فیزیکی بالای ۶۰ درصد

✓ برنامه‌ریزی برای تکمیل ۲۰۶۶ واحد نیمه تمام صنعتی و معدنی

✓ پیش‌بینی ایجاد فرصت‌های شغلی جدید به میزان ۱۲۹۸۶۲ نفر

✓ توزیع جغرافیایی گسترده: ۳۱ استان کشور

ب) برنامه توسعه واحدهای موجود (بازسازی و نوسازی):

✓ بازسازی و نوسازی ۲۱۶۵ واحد صنعتی و معدنی کشور

✓ پیش‌بینی ایجاد فرصت‌های شغلی جدید به میزان ۵۱۷۱۰ نفر

✓ توزیع جغرافیایی گسترده: ۳۱ استان کشور

ج) تأمین سرمایه در گردش برای واحدهای فعال صنعتی و معدنی موجود:

✓ پیش‌بینی ایجاد فرصت‌های شغلی جدید به میزان ۸۷۴۲۹ نفر

✓ توزیع جغرافیایی گسترده: ۳۱ استان کشور

د) کمک‌های فنی و اعتباری برای توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی:

✓ پیش‌بینی ایجاد فرصت‌های شغلی جدید به میزان ۱۰۰۰ نفر

✓ توزیع جغرافیایی گسترده: ۳۱ استان کشور

❖ ویژگی‌های تأمین مالی برنامه تولید و اشتغال حوزه صنعت و معدن

✓ نرخ سود تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی برای برنامه‌های حوزه صنعت و معدن به تفکیک مناطق

محروم و غیر محروم به ترتیب ۱۲ و ۱۶ درصد است.

✓ نرخ سود تسهیلات از محل منابع بانکی ۱۸ درصد است.

✓ تسهیلات پرداختی در برنامه حاضر از محل ترکیب تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی و منابع نظام بانکی

با قدرالسهم مساوی تأمین خواهد شد. بنابراین نرخ سود تسهیلات مناطق محروم و غیر محروم به ترتیب ۱۵

و ۱۷ درصد است.

✓ با تأمین ۳ درصد یارانه سود تسهیلات توسط دولت، نرخ سود تسهیلات مناطق محروم و غیر محروم به

ترتیب ۱۲ و ۱۴ درصد کاهش خواهد یافت.

✓ مقدار ارزش حال یارانه سود تسهیلات موضوع برنامه‌های سه‌گانه پیشنهادی بر اساس نرخ ۱۵ درصد

محاسبه شده است.

جدول ۳۸: برنامه‌های تولید و اشتغال وزارت صنعت، معدن و تجارت - میلیارد ریال

برنامه	تسهیلات از محل منابع بانکی	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	جمع کل تسهیلات	یارانه سود تسهیلات	کمک‌های فنی و اعتباری	اشتغال (نفر)
تسهیلات برنامه تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام	۲۰۱۰۹	۲۰۱۰۹	۴۰۲۱۸	۳۱۸۴	-	۱۲۹۸۶۱
تسهیلات برنامه بازسازی و نوسازی	۳۵۲۱۷,۵	۳۵۲۱۷,۵	۷۰۴۳۵	۵۵۷۷	-	۵۱۷۱۰
تأمین سرمایه گردش واحدها	۴۵۳۲۳	۴۵۳۲۳	۹۰۶۴۶	۱۴۵۰	-	۸۷۴۲۹
توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی	-	-	۰	-	۴۶۶	۱۰۰۰
جمع کل	۱۰۰۶۴۹,۵	۱۰۰۶۴۹,۵	۲۰۱۲۹۹	۱۰۲۱۱	۴۶۶	۲۷۰۰۰۰

همان‌طور که در جدول توزیع استانی اشتغال برنامه صنعت و معدن مشاهده می‌شود، از مجموع ۲۶۹ هزار شغل ایجاد شده در برنامه‌های سه‌گانه این دستگاه، استان اصفهان با ۴۱ هزار فرصت شغلی رتبه نخست را به خود اختصاص داده است و پس‌از این استان، تهران و آذربایجان شرقی در جایگاه دوم و سوم قرار گرفته‌اند. بررسی جزئیات طرح‌های نیمه‌تمام با پیشرفت بالای ۶۰ درصد استان اصفهان نشان می‌دهد که عمده آن‌ها سرانه اشتغال بالای دارند و به همین دلیل سهم این استان در ایجاد اشتغال به‌طور معنی‌داری بیش از سایر استان‌هاست.

جدول ۳۹: توزیع استانی ایجاد اشتغال در برنامه‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت - نفر

ردیف	استان	طرح‌های نیمه‌تمام	بازسازی و نوسازی	سرمایه در گردش	مجموع	سهم
۱	آذربایجان شرقی	۸۴۲۵	۵۷۷۴	۵۰۷۳	۱۹۲۷۲	۷٪
۲	آذربایجان غربی	۳۸۲۱	۲۱۰۴	۲۳۸۱	۸۳۰۶	۳٪
۳	اردبیل	۱۱۴۵	۴۶۴	۱۴۰۸	۳۰۱۷	۱٪
۴	اصفهان	۲۶۷۶۳	۳۷۶۴	۱۰۵۰۲	۴۱۰۲۹	۱۵٪
۵	البرز	۱۰۵۵۱	۲۴۰۴	۲۸۷۷	۱۵۸۳۲	۶٪
۶	ایلام	۱۰۱۹	۴۶۰	۶۵۰	۲۱۲۹	۱٪
۷	بوشهر	۴۲۹	۱۰۲۴	۱۱۵۸	۲۶۱۱	۱٪
۸	تهران	۸۷۹۳	۳۴۱۴	۹۳۴۹	۲۱۵۵۶	۸٪
۹	چهارمحال و بختیاری	۶۳۱	۲۱۴	۲۰۶۰	۲۹۰۵	۱٪
۱۰	خراسان جنوبی	۱۲۷۵	۱۲۰۴	۸۹۰	۳۳۶۹	۱٪
۱۱	خراسان رضوی	۷۵۷	۱۰۹۴	۴۶۲۲	۶۴۷۳	۲٪
۱۲	خراسان شمالی	۶۷۲۳	۳۳۱۴	۷۳۲	۱۰۷۶۹	۴٪
۱۳	خوزستان	۶۵۷	۷۱۴	۳۰۰۲	۴۳۷۳	۲٪
۱۴	زنجان	۱۳۲۹۷	۱۲۸۴	۱۸۹۱	۱۶۴۷۲	۶٪
۱۵	سمنان	۲۶۲۹	۱۱۵۴	۲۸۶۹	۶۶۵۲	۲٪
۱۶	سیستان و بلوچستان	۳۶۰۷	۱۹۶۴	۲۶۲۲	۸۱۹۳	۳٪
۱۷	فارس	۱۰۱۳	۹۸۴	۶۵۹۴	۸۵۹۱	۳٪
۱۸	قزوین	۱۸۳۵	۱۸۲۴	۱۷۹۳	۵۴۵۲	۲٪
۱۹	قم	۶۶۷۱	۲۴۷۴	۲۴۶۸	۱۱۶۱۳	۴٪
۲۰	کردستان	۸۶۹	۱۳۴۴	۱۳۱۳	۳۵۲۶	۱٪
۲۱	کرمان	۹۲۹	۵۶۴	۴۰۶۹	۵۵۶۲	۲٪
۲۲	کرمانشاه	۸۱۱۹	۱۰۴۴	۱۱۶۳	۱۰۳۲۶	۴٪
۲۳	کهگیلویه و بویراحمد	۷۹۵	۹۷۱	۸۸۶	۲۶۵۲	۱٪
۲۴	گلستان	۳۸۵	۷۷۴	۱۴۴۵	۲۶۰۴	۱٪
۲۵	گیلان	۱۲۳۵	۲۲۵۴	۱۷۷۱	۵۲۶۰	۲٪

ردیف	استان	طرح های نیمه تمام	بازسازی و نوسازی	سرمایه در گردش	مجموع	سهم
۲۶	لرستان	۳۷۷۱	۱۷۳۱	۸۲۲	۶۳۲۴	٪۲
۲۷	مازندران	۴۸۵	۹۴۴	۳۰۷۸	۴۵۰۷	٪۲
۲۸	مرکزی	۶۲۷۳	۲۱۳۴	۳۱۱۵	۱۱۵۲۲	٪۴
۲۹	هرمزگان	۵۳۱۷	۲۲۲۴	۱۱۸۶	۸۷۲۷	٪۳
۳۰	همدان	۶۰۷	۷۳۰	۲۴۴۱	۳۷۷۸	٪۱
۳۱	یزد	۱۰۳۶	۱۳۶۴	۳۱۹۹	۵۵۹۹	٪۲
	مجموع	۱۲۹۸۶۲	۵۱۷۱۰	۸۷۴۲۹	۲۶۹۰۰۰	٪۱۰۰

بررسی توزیع استانی برنامه صنعت در استان های مختلف نشان می دهد، استان اصفهان به تخصیص ۱۷۷۶۵ میلیارد ریال (۹ درصد) در جایگاه نخست و پس از این استان، تهران با سهمی حدود ۷ درصد و استان های آذربایجان شرقی، قزوین و خراسان رضوی هر یک با سهمی حدود ۶ درصد در جایگاه دوم تا پنجم قرار گرفته اند.

جدول ۴۰: توزیع استانی تسهیلات برنامه های وزارت صنعت، معدن و تجارت - میلیارد ریال

ردیف	استان	طرح های نیمه تمام	بازسازی و نوسازی	سرمایه در گردش	مجموع	سهم
۱	آذربایجان شرقی	۱۵۴۲	۵۷۴۴	۴۹۷۴	۱۲۲۶۰	٪۶
۲	آذربایجان غربی	۸۸۳	۳۳۳۸	۲۴۹۹	۶۷۲۰	٪۳
۳	اردبیل	۲۶۷	۵۵۵	۱۴۰۶	۲۲۲۷	٪۱
۴	اصفهان	۵۰۷۷	۱۷۷۱	۱۰۹۱۷	۱۷۷۶۵	٪۹
۵	البرز	۱۲۲۱	۴۴۱۳	۳۰۱۹	۸۶۵۳	٪۴
۶	ایلام	۱۳۳	۴۹	۶۲۰	۸۰۱	۰٫۴٪
۷	بوشهر	۱۰۸۷	۵۸۵	۱۱۹۹	۲۸۷۱	٪۱
۸	تهران	۱۴۰۷	۲۶۱۸	۹۸۴۵	۱۳۸۷۰	٪۷
۹	چهارمحال و بختیاری	۱۵۹	۱۶۶۶	۲۱۴۱	۳۹۶۵	٪۲
۱۰	خراسان جنوبی	۳۳	۱۳۶۹	۸۱۳	۲۲۱۶	٪۱
۱۱	خراسان رضوی	۲۴۶۴	۳۶۹۹	۴۹۲۴	۱۱۰۸۷	٪۶
۱۲	خراسان شمالی	۱۱	۱۱۹۲	۷۳۹	۱۹۴۲	٪۱
۱۳	خوزستان	۶۶۶۰	۵۳۷	۳۱۷۸	۱۰۳۷۵	٪۵
۱۴	زنجان	۵۰۳	۴۰۳۶	۱۹۶۶	۶۵۰۵	٪۳
۱۵	سمنان	۸۶۵	۱۸۲۸	۲۹۴۷	۵۶۴۱	٪۳
۱۶	سیستان و بلوچستان	۳۱	۶۴۵	۲۶۷۹	۳۳۵۶	٪۲
۱۷	فارس	۱۱۲۱	۱۷۴۱	۶۸۵۴	۹۷۱۶	٪۵
۱۸	قزوین	۱۷۹۵	۷۷۱۸	۱۸۷۱	۱۱۳۸۴	٪۶
۱۹	قم	۲۵۱	۱۴۷۱	۲۷۸۰	۴۵۰۱	٪۲
۲۰	کردستان	۲۶	۷۴۰	۱۳۲۵	۲۰۹۱	٪۱
۲۱	کرمان	۶۰۶۵	۷۰۱	۴۱۶۳	۱۰۹۲۸	٪۵
۲۲	کرمانشاه	۳۱۶	۶۸۲	۱۲۰۳	۲۲۰۱	٪۱
۲۳	کهگیلویه و بویراحمد	۱۳۱	۹۶۳	۹۰۳	۱۹۹۶	٪۱
۲۴	گلستان	۸۴	۴۴۶۰	۱۵۳۳	۶۰۷۷	٪۳
۲۵	گیلان	۸۳۴	۱۰۷۳	۱۸۲۴	۳۷۳۰	٪۲
۲۶	لرستان	۱۰۶	۱۳۷۰	۷۶۷	۲۲۴۴	٪۱
۲۷	مازندران	۶۷۸	۴۴۱	۳۲۳۷	۴۳۵۶	٪۲
۲۸	مرکزی	۱۰۶۵	۳۱۱۵	۳۲۸۹	۷۴۶۹	٪۴

ردیف	استان	طرح‌های نیمه تمام	بازسازی و نوسازی	سرمایه در گردش	مجموع	سهم
۲۹	هرمزگان	۸۰۳	۷۰۸۳	۱۱۹۹	۹۰۸۵	۵٪
۳۰	همدان	۱۲۳	۲۴۰۲	۲۴۷۹	۵۰۰۳	۲٪
۳۱	یزد	۴۴۸۰	۲۴۳۱	۳۳۵۲	۱۰۲۶۳	۵٪
	مجموع	۴۰۲۱۸	۷۰۴۳۵	۹۰۶۴۶	۲۰۱۲۹۸	۱۰۰٪

عملکرد منابع برنامه‌های رونق تولید و اشتغال بخش صنعت نشان می‌دهد در مجموع ۲۰۱۲۹۹ میلیارد ریال تسهیلات برای زیر برنامه‌های تسهیلات برنامه تکمیل طرح‌های نیمه تمام، تسهیلات برنامه بازسازی و نوسازی و تأمین سرمایه در گردش واحدها در نظر گرفته شده است و برای پرداخت این تسهیلات مبلغ ۱۰۲۱۱ میلیارد ریال یارانه سود تسهیلات در نظر گرفته شده است که ۴۰ درصد از کل مبلغ یارانه در دو مرحله پرداخت شده است. دیگر برنامه این بخش توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی با ۴۶۶ میلیارد ریال کمک‌های فنی و اعتباری است که ۲۰ درصد اعتبار اجرای آن پرداخت شده است.

جدول زیر عملکرد پرداخت تسهیلات برنامه‌های بخش صنعت را تا تاریخ ۱۳۹۸/۰۸/۲۹ نشان می‌دهد. بر اساس اصلاحات موجود تعداد ۶۳۸۸ پرونده درخواست تسهیلات در سامانه هماهنگ ثبت شده است. در مجموع از این تعداد بنگاه ثبت نام شده تا تاریخ تهیه این گزارش ۵۰۲۰ مورد با مبلغ ۴۱۷۳۸۵۰ میلیارد ریال در حال بررسی در کمیته بررسی، ۱۷۱۴ مورد با مبلغ ۹۸۷۸۶ میلیارد ریال در حال بررسی در کمیته استانی است، ۱۵۵۹ پرونده با مبلغ ۹۱۸۴۰ میلیارد ریال به شعبه بانک ارجاع شده است، ۸۰۷ پرونده با مبلغ ۵۳۲۹۹ میلیارد ریال در حال تکمیل مدارک، ۲۷۶ مورد با مبلغ ۱۹۳۳۲ میلیارد ریال در مرحله پرداخت تسهیلات است و در مجموع ۱۶۶ مورد تسهیلات به مبلغ ۹۷۷۹ میلیارد ریال تسهیلات پرداخت شده است. جدول (۴۲) نیز توزیع استانی عملکرد پرداخت تسهیلات برنامه رونق تولید و اشتغال بخش صنعت را نشان می‌دهد.

جدول ۴۱: عملکرد اجرای برنامه‌های بخش صنعت (پرداخت تسهیلات) (میلیون ریال)

ردیف	عنوان مرحله	تعداد پرونده	مبلغ (میلیون ریال)
۱	تشکیل پرونده	۶۳۸۸	---
۲	کمیته بررسی	۵۰۲۰	۴۱۷۳۸۴۹۷۴۹
۳	کارگروه استانی	۱۷۱۴	۹۸۷۸۵۶۸۱
۴	ارجاع به شعبه بانک	۱۵۵۹	۹۱۸۳۹۹۰۳
۵	تکمیل مدارک	۸۰۷	۵۳۲۹۸۱۹۵
۶	بررسی و تصویب	۳۳۵	---
۷	پرداخت تسهیلات	۲۷۶	۱۹۳۳۲۲۶۳
۸	پرداخت شده	۱۶۶	۹۷۷۸۷۲۶

(دریافت شده از سامانه هماهنگ در تاریخ ۱۳۹۸/۰۸/۲۹)

جدول ۴۲: عملکرد اجرای برنامه‌های بخش صنعت به تفکیک استان های کشور (پرداخت تسهیلات) (میلیون ریال)

ردیف	استان	ثبت نام	معرفی به بانک	مبلغ معرفی به بانک	پرداختی	مبلغ پرداختی
۱	آذربایجان شرقی	۳۰۸	۶۹	۳۶۹۹۱۸۹	۸	۵۶۰۹۰۰
۲	آذربایجان غربی	۱۶۱	۸۰	۲۷۴۱۲۰۰	۴	۷۸۰۰۰
۳	اردبیل	۱۹۶	۶۵	۱۸۹۴۰۰۳	۱	۱۴۰۰۰
۴	اصفهان	۴۷۷	۱۰۱	۷۲۹۴۴۴۸	۱۰	۳۸۹۹۵۰
۵	البرز	۳۰۳	۹۶	۵۵۳۹۵۰۰	۱۶	۹۴۷۰۰۰
۶	ایلام	۶۸	۱۹	۹۰۷۳۰۰	۱	۵۰۰۰
۷	بوشهر	۲۴	۱۸	۹۶۳۶۰۰	۳	۱۴۰۰۰
۸	جنوب کرمان	۱۷	۱۲	۱۳۲۹۸۰	۱	۹۵۰۰
۹	چهارمحال و بختیاری	۱۱۳	۳۸	۴۴۶۵۰۰	۱	۴۸۰۰
۱۰	خراسان جنوبی	۳۱	۲۵	۱۴۶۵۲۰۰	۳	۷۵۰۰۰
۱۱	خراسان رضوی	۳۲۴	۸۶	۵۷۹۶۲۰۰	۴	۳۲۱۷۶۱
۱۲	خراسان شمالی	۵۸	۲۷	۱۳۸۸۰۸۴	۰	۰
۱۳	خوزستان	۱۶۶	۴۴	۲۱۳۲۸۷۰	۱	۱۰۰۰۰۰
۱۴	زنجان	۱۳۵	۷۰	۳۴۴۶۰۰۰	۲۳	۷۹۱۵۲۵
۱۵	سمنان	۱۴۴	۵۷	۴۰۸۳۶۴۰	۱۵	۱۱۱۰۰۰۰
۱۶	سیستان و بلوچستان	۳۰	۱۴	۱۱۷۰۷۰۰	۴	۱۳۸۰۰۰
۱۷	تهران	۲۳۲	۱۲۱	۱۳۳۵۹۱۳۲	۶	۹۰۶۰۰۰
۱۸	فارس	۲۰۱	۸۵	۷۳۴۳۴۳۰	۸	۶۴۷۰۰۰
۱۹	قزوین	۱۶۹	۴۶	۳۳۳۷۰۰۰	۴	۶۴۵۰۰۰
۲۰	قم	۸۶	۴۱	۲۴۰۶۵۰۰	۱۱	۶۱۳۰۰۰
۲۱	کردستان	۹	۴	۶۴۰۰۰	۱	۱۷۰۰۰
۲۲	کرمان	۱۳۴	۴۱	۱۲۱۶۰۰۰	۴	۱۷۴۰۰۰
۲۳	کرمانشاه	۱۰۶	۵۴	۱۶۲۲۰۰۰	۳	۲۱۲۹۰۰
۲۴	کهگیلویه و بویر احمد	۵۵	۳۶	۶۱۵۰۷۰	۶	۱۱۷۱۰۰
۲۵	گلستان	۱۶۵	۵۶	۴۳۱۶۰۰۰	۳	۳۲۵۰۰۰
۲۶	گیلان	۱۴۳	۲۹	۱۳۱۶۸۰۰	۳	۵۹۰۰۰
۲۷	لرستان	۶۷	۵۵	۷۰۴۰۰۰	۲	۱۰۰۰۰۰
۲۸	مازندران	۲۹۶	۲۹	۱۴۹۰۰۰۰	۰	۰
۲۹	مرکزی	۲۵۱	۷۱	۶۰۶۸۱۰۰	۱۰	۸۱۱۸۹۰
۳۰	هرمزگان	۳۳	۲۱	۲۱۰۱۰۵۷	۳	۳۱۹۳۰۰
۳۱	همدان	۷۱	۱۶	۱۵۹۳۱۰۰	۲	۸۲۱۰۰
۳۲	یزد	۳۶۷	۳۳	۱۱۸۵۷۰۰	۵	۱۹۰۰۰۰
۳۳	مناطق آزاد	۸۰	۰	۰	۰	۰
	جمع	۵۰۲۰	۱۵۵۹	۹۱۸۳۹۹۰۳	۱۶۶	۹۷۷۸۷۲۶

(دریافت شده از سامانه هماهنگ در تاریخ ۱۳۹۸/۰۸/۲۹)

۵-۲- پیش بینی منابع مالی برای برنامه های سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

پیش بینی منابع مالی برنامه های رونق تولید و اشتغال بخش صنعت جدول زیر نشان می دهد در سال ۱۳۹۹ برای اجرای برنامه های این بخش مبلغ ۴۰۰۰۰ میلیارد ریال تسهیلات از محل منابع داخلی بانک ها، ۴۰۰۰۰ میلیارد ریال از محل تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی و ۱۰۰۰۰ میلیارد ریال از محل بودجه عمومی در نظر گرفته شده است. همچنین پیش بینی شده است هریک از منابع ذکر شده برای سال ۱۴۰۰ با ۲۵ درصد افزایش نسبت به سال ۱۳۹۹ به ترتیب به ۶۰۰۰۰، ۱۲۵۰۰ و ۱۰۰۰۰ میلیارد ریال افزایش یابد.

جدول (۴۴) پیش بینی توزیع استانی منابع مالی برنامه های بخش صنعت را در سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ را نشان می دهد. خاطر نشان می گردد که توزیع استانی برنامه بر اساس آخرین پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت تدوین شده است.

جدول ۴۳: پیش بینی منابع مالی برنامه های بخش صنعت در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ (میلیارد ریال)

نوع منابع	۱۳۹۷-۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰
تسهیلات از محل منابع داخلی بانک ها	۱۰۰۶۵۰	۴۰۰۰۰	۶۰۰۰۰
تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۰۰۶۵۰	۴۰۰۰۰	۶۰۰۰۰
تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۰۶۷۷	۱۰۰۰۰	۱۲۵۰۰

جدول ۴۴: پیش بینی توزیع استانی منابع مالی برنامه های بخش صنعت در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

استان	سال ۱۳۹۹			سال ۱۴۰۰		
	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	ریالی صندوق توسعه ملی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	ریالی صندوق توسعه ملی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی
آذربایجان شرقی	۲۰۰۰	۲۰۰۰	۵۰۰	۳۰۰۰	۳۰۰۰	۶۲۵
آذربایجان غربی	۱۲۸۰	۱۲۸۰	۳۲۰	۱۹۲۰	۱۹۲۰	۴۰۰
اردبیل	۶۸۰	۶۸۰	۱۷۰	۱۰۲۰	۱۰۲۰	۲۱۳
اصفهان	۳۴۸۰	۳۴۸۰	۸۷۰	۵۲۲۰	۵۲۲۰	۱۰۸۸
البرز	۱۶۰۰	۱۶۰۰	۴۰۰	۲۴۰۰	۲۴۰۰	۵۰۰
ایلام	۴۰۰	۴۰۰	۱۰۰	۶۰۰	۶۰۰	۱۲۵
بوشهر	۴۸۰	۴۸۰	۱۲۰	۷۲۰	۷۲۰	۱۵۰
تهران	۴۵۲۰	۴۵۲۰	۱۱۳۰	۶۷۸۰	۶۷۸۰	۱۴۱۳
جنوب کرمان	۴۰۰	۴۰۰	۱۰۰	۶۰۰	۶۰۰	۱۲۵
چهارمحال و	۸۰۰	۸۰۰	۲۰۰	۱۲۰۰	۱۲۰۰	۲۵۰
خراسان جنوبی	۵۲۰	۵۲۰	۱۳۰	۷۸۰	۷۸۰	۱۶۳
خراسان رضوی	۲۱۲۰	۲۱۲۰	۵۳۰	۳۱۸۰	۳۱۸۰	۶۶۳
خراسان شمالی	۴۰۰	۴۰۰	۱۰۰	۶۰۰	۶۰۰	۱۲۵
خوزستان	۸۰۰	۸۰۰	۲۰۰	۱۲۰۰	۱۲۰۰	۲۵۰
زنجان	۹۲۰	۹۲۰	۲۳۰	۱۳۸۰	۱۳۸۰	۲۸۸
سمنان	۱۴۴۰	۱۴۴۰	۳۶۰	۲۱۶۰	۲۱۶۰	۴۵۰
سیستان و بلوچستان	۴۸۰	۴۸۰	۱۲۰	۷۲۰	۷۲۰	۱۵۰
فارس	۱۷۲۰	۱۷۲۰	۴۳۰	۲۵۸۰	۲۵۸۰	۵۳۸
قزوین	۱۷۲۰	۱۷۲۰	۴۳۰	۲۵۸۰	۲۵۸۰	۵۳۸

استان	سال ۱۳۹۹			سال ۱۴۰۰		
	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	ریالی صندوق توسعه ملی	تسهیلات از محل تأمین منابع عمومی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	ریالی صندوق توسعه ملی	تسهیلات از محل تأمین منابع عمومی
قم	۱۲۰۰	۱۲۰۰	۳۰۰	۱۸۰۰	۱۸۰۰	۳۷۵
کردستان	۴۰۰	۴۰۰	۱۰۰	۶۰۰	۶۰۰	۱۲۵
کرمان	۱۲۰۰	۱۲۰۰	۳۰۰	۱۸۰۰	۱۸۰۰	۳۷۵
کرمانشاه	۵۲۰	۵۲۰	۱۳۰	۷۸۰	۷۸۰	۱۶۳
کهگیلویه و بویراحمد	۴۸۰	۴۸۰	۱۲۰	۷۲۰	۷۲۰	۱۵۰
گلستان	۱۴۸۰	۱۴۸۰	۳۷۰	۲۲۲۰	۲۲۲۰	۴۶۳
گیلان	۱۴۸۰	۱۴۸۰	۳۷۰	۲۲۲۰	۲۲۲۰	۴۶۳
لرستان	۱۰۸۰	۱۰۸۰	۲۷۰	۱۶۲۰	۱۶۲۰	۳۳۸
مازندران	۱۶۸۰	۱۶۸۰	۴۲۰	۲۵۲۰	۲۵۲۰	۵۲۵
مرکزی	۱۶۰۰	۱۶۰۰	۴۰۰	۲۴۰۰	۲۴۰۰	۵۰۰
هرمزگان	۵۲۰	۵۲۰	۱۳۰	۷۸۰	۷۸۰	۱۶۳
همدان	۹۲۰	۹۲۰	۲۳۰	۱۳۸۰	۱۳۸۰	۲۸۸
یزد	۱۶۸۰	۱۶۸۰	۴۲۰	۲۵۲۰	۲۵۲۰	۵۲۵
جمع استان ها	۴۰۰۰۰	۴۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	۱۲۵۰۰

۵-۶- برنامه حوزه فرهنگ و هنر

فعالیت‌های بخش فرهنگ در شمار فعالیت‌های دانش‌بنیان و آفرینندگی در حوزه صنایع خلاق و کسب درآمد از این طریق در راستای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در کشور ضروری است. اقتصادی کردن فعالیت‌های فرهنگی با ایجاد و تعریف دقیق زنجیره ارزش ممکن است. فعالیت‌های فرهنگی و هنری از آنجاکه مبتنی بر آفرینش‌گری و خلاقیت است قابلیت اقتصادی شدن در پهنه ملی و سرزمینی را نیز دارند. اولویت رسته‌های منتخب کسب‌وکارهای بخش فرهنگ و هنر به‌قرار زیر هستند:

- کسب‌وکارهای رسانه‌ای و تولید محتوای دیجیتال
- کسب‌وکارهای فرهنگی
- کسب‌وکارهای هنری

۵-۶-۱- برنامه های در دست اجرا

اهداف کلان

- ✓ ایجاد زمینه برای افزایش میزان رشد درآمد ناخالص ملی در بخش اقتصاد فرهنگ و هنر
- ✓ کاهش فاصله میان دولت و صنوف فرهنگ و هنر با ایجاد فهم مشترک از اقتصاد فرهنگ میان دولت، صنوف فرهنگی و سایر کارگزاران و اثرگذاری بهینه در بازار و محیط کسب‌وکارهای فرهنگی
- ✓ ایجاد انگیزه برای کارآفرینی در صنوف و فعالان فرهنگی و هنری

اهداف کاربردی

- ❖ افزایش کارایی نظام بروکراسی (رفع موانع توسعه، رفع اختلال در بهبود فضای کسب‌وکار)

- ❖ کاهش تصدی گری دولت و افزایش اختیارات صنفی
- ❖ کاهش مراحل مجوزدهی
- ❖ تفسیر موسع از قوانین
- ❖ کاهش رانت (افزایش شفافیت قانونی و اجرایی)
- ❖ اجرای قانون دسترسی آزاد به اطلاعات

در نتیجه اجرای طرح‌های فوق، مجموعاً ۱۹ هزار فرصت شغلی ایجاد خواهد شد که برای تحقق آن‌ها به ۲۰۸۲۶ میلیارد ریال کل تسهیلات که ۱۶۴۵۶ میلیارد ریال تسهیلات شهری از محل تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ و ۴۳۷۰ میلیارد ریال از محل قانون حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری نیاز است. در ضمن، حدود ۴۰ میلیارد ریال از کمک بلاعوض دولت برای سه رسته فعالیت این حوزه استفاده خواهد شد. افزون بر این، حدود ۸۱۷ میلیارد ریال یارانه سود تسهیلات برای سه برنامه معرفی شده اختصاص پیدا می‌کند. در نهایت، متوسط مبلغ تسهیلات مورد نیاز برای هر شغل در مناطق شهری برابر با ۱۳۰ میلیون تومان و برای مناطق روستایی ۶۰ میلیون تومان برآورد می‌گردد.

جدول ۴۵: برنامه تولید و اشتغال وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

اهداف	نحوه تأمین منابع مالی برنامه
■ ایجاد ۷ هزار فرصت شغلی جدید در حوزه برنامه رسانه‌ی و تولید محتوای دیجیتالی ■ ایجاد ۶ هزار فرصت شغلی جدید در حوزه برنامه فرهنگی ■ ایجاد ۶ هزار فرصت شغلی جدید در حوزه هنری	● ۴۰ میلیارد ریال کمک بلاعوض دولت برای سه رسته فعالیت ● ۲۰۸۲۶ میلیارد ریال اعطای کل تسهیلات بانکی ✓ ۱۶۴۵۶ میلیارد ریال تسهیلات اشتغال شهری از محل تبصره ۱۸ قانون بودجه ✓ ۴۳۷۰ میلیارد ریال از محل قانون حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری

کسب‌وکارهای فرهنگی و هنری از نظر اندازه عمدتاً در دسته کسب‌وکارهای کوچک و متوسط قرار می‌گیرند. این کسب‌وکارهای دارای تولید غیر انبوه و گوشه بازارهای^۱ متعدد هستند. با توجه به ماهیت و اندازه کسب‌وکارهای فرهنگی مشخصات برنامه تولید و اشتغال بخش فرهنگ و هنر به شرح جدول زیر می‌باشد. بر طبق این جدول، اشتغال از محل تبصره ۱۸ برای سه رسته فعالیت رسانه‌ی و تولید محتوای دیجیتالی، فرهنگی و هنری به ترتیب برابر با ۴۷۸۲، ۴۱۲۸ و ۳۷۴۸ نفر که در مجموع ۱۲۶۵۸ نفر شغل پیش‌بینی شده است. تسهیلات از محل نظام بانکی با نرخ تسهیلات پیشنهادی ۱۶ درصد با دوره بازپرداخت پیشنهادی ۴ سال به ترتیب برابر با ۶۲۱۷، ۵۳۶۷ و ۴۸۷۳ میلیارد ریال مصوب خواهد شد. یارانه سود مورد نیاز برابر با ۲ درصد در نظر گرفته شده است که برای رسته رسانه‌ی و تولید محتوای دیجیتالی مبلغ ۳۰۹ میلیارد ریال و برای دو رسته فعالیت فرهنگی و هنری مبلغ ۲۶۷ و ۲۴۲ میلیارد ریال یارانه سود محاسبه شده است.

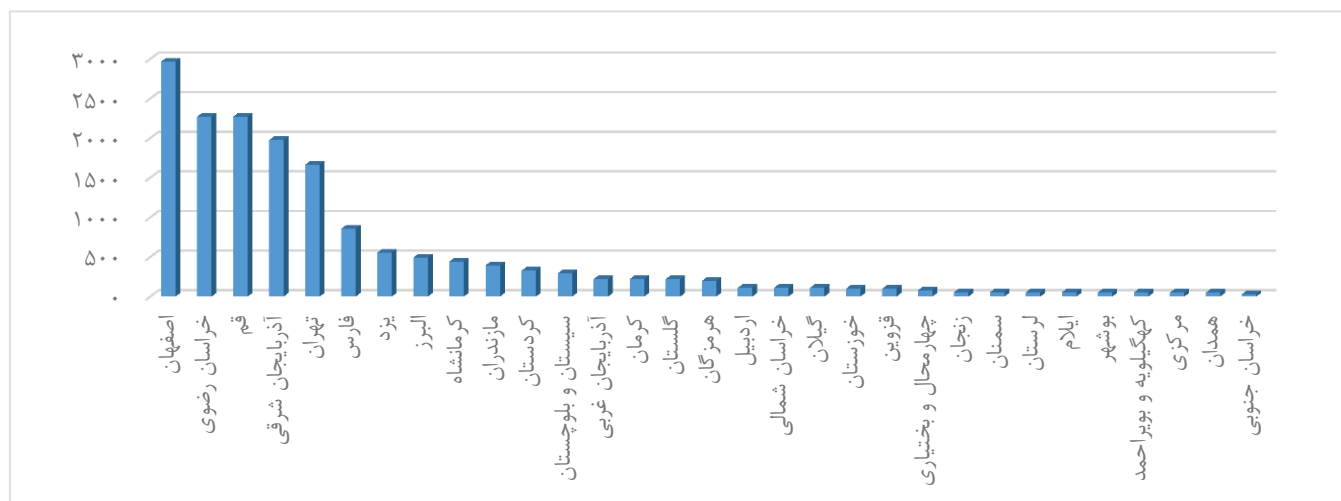
۱- niche markets

جدول ۴۶: مشخصات برنامه‌های تولید و اشتغال وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

رسته‌های منتخب	اشتغال (نفر)	تسهیلات بانکی (میلیارد ریال)	نرخ سود تسهیلات	دوره بازپرداخت (سال)	یارانه سود (درصد)	یارانه سود (میلیارد ریال)
رسانه‌ای و تولید محتوای دیجیتال	۴۷۸۲	۶۲۱۷	٪۱۶	۴	٪۲	۳۰۹
فرهنگی	۴۱۲۸	۵۳۶۷	٪۱۶	۴	٪۲	۲۶۷
هنری	۳۷۴۸	۴۸۷۳	٪۱۶	۴	٪۲	۲۴۲
جمع	۱۲۶۵۸	۱۶۴۵۶	–	–	–	۸۱۷

در جدول زیر برش استانی برنامه حوزه فرهنگ و هنر آورده شده است. همچنین در نمودار (۹) توزیع استانی تسهیلات برنامه‌های وزارت فرهنگ و ارشاد از محل منابع تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۷ و سال ۱۳۹۸ رسم شده است بر طبق این نمودار استان اصفهان با بیشترین مقدار تسهیلات ۲۹۶۶ میلیارد ریال و استان خراسان جنوبی با کمترین مقدار تسهیلات ۳۰ میلیارد ریال برخوردار خواهند بود. به همین ترتیب برای اشتغال استانی، میزان کمک‌های بلاعوض و میزان یارانه سود دولت به همین نسبت بین استان‌ها ایران توزیع شده است.

نمودار ۹: توزیع استانی تسهیلات برنامه‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - میلیارد ریال

جدول ۴۷: توزیع استانی منابع مالی برنامه‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - میلیارد ریال

ردیف	استان	اشتغال شهری	تسهیلات از محل تبصره ۱۸ (میلیارد ریال)	ظرفیت کل اشتغال	کل میزان اعتبارات بانکی مورد نیاز (میلیارد ریال)	کمک‌های بلاعوض (میلیارد ریال)	میزان یارانه سود (میلیارد ریال)
۱	آذربایجان شرقی	۱۵۲۱	۱۹۷۷	۲۳۹۶	۲۵۰۲	۴,۸	۹۸
۲	آذربایجان غربی	۱۷۱	۲۲۲	۲۶۹	۲۸۱	۰,۵	۱۱
۳	اردبیل	۸۵	۱۱۱	۱۳۵	۱۴۱	۰,۳	۶
۴	اصفهان	۲۲۸۱	۲۹۶۶	۳۵۹۴	۳۷۵۳	۷,۲	۱۴۷
۵	البرز	۳۸۰	۴۹۴	۵۹۹	۶۲۵	۱,۲	۲۵
۶	ایلام	۴۲	۵۵	۶۶	۶۹	۰,۱	۳

ردیف	استان	اشتغال شهری	تسهیلات از محل تبصره ۱۸ (میلیارد ریال)	ظرفیت کل اشتغال	کل میزان اعتبارات بانکی مورد نیاز (میلیارد ریال)	کمک‌های بلاعوض (میلیارد ریال)	میزان یارانه سود (میلیارد ریال)
۷	بوشهر	۴۱	۵۴	۶۵	۶۸	۰,۱	۳
۸	تهران	۱۲۸۱	۱۶۶۶	۲۰۱۹	۲۱۰۸	۴	۸۳
۹	چهارمحال و بختیاری	۶۲	۸۱	۹۸	۱۰۲	۰,۲	۴
۱۰	خراسان جنوبی	۲۳	۳۰	۳۷	۳۸	۰,۱	۲
۱۱	خراسان رضوی	۱۷۴۷	۲۲۷۲	۲۷۵۳	۲۸۷۵	۵,۵	۱۱۳
۱۲	خراسان شمالی	۸۵	۱۱۱	۱۳۵	۱۴۱	۰,۳	۶
۱۳	خوزستان	۷۸	۱۰۱	۱۲۲	۱۲۸	۰,۲	۵
۱۴	زنجان	۴۳	۵۶	۶۷	۷۰	۰,۱	۳
۱۵	سمنان	۴۳	۵۶	۶۷	۷۰	۰,۱	۳
۱۶	سیستان و بلوچستان	۲۲۵	۲۹۳	۳۵۵	۳۷۱	۰,۷	۱۵
۱۷	فارس	۶۶۰	۸۵۸	۱۰۴۰	۱۰۸۶	۲,۱	۴۳
۱۸	قزوین	۷۶	۹۹	۱۲۰	۱۲۵	۰,۲	۵
۱۹	قم	۱۷۴۷	۲۲۷۲	۲۷۵۳	۲۸۷۵	۵,۵	۱۱۳
۲۰	کردستان	۲۵۲	۳۲۸	۳۹۸	۴۱۵	۰,۸	۱۶
۲۱	کرمان	۱۷۱	۲۲۲	۲۶۹	۲۸۱	۰,۵	۱۱
۲۲	کرمانشاه	۳۴۲	۴۴۴	۵۳۸	۵۶۲	۱,۱	۲۲
۲۳	کهگیلویه و بویراحمد	۴۰	۵۲	۶۴	۶۶	۰,۱	۳
۲۴	گلستان	۱۷۱	۲۲۲	۲۶۹	۲۸۱	۰,۵	۱۱
۲۵	گیلان	۸۵	۱۱۱	۱۳۵	۱۴۱	۰,۳	۶
۲۶	لرستان	۴۳	۵۶	۶۷	۷۰	۰,۱	۳
۲۷	مازندران	۳۰۴	۳۹۵	۴۷۹	۵۰۰	۱	۲۰
۲۸	مرکزی	۳۹	۵۰	۶۱	۶۴	۰,۱	۳
۲۹	هرمزگان	۱۵۲	۱۹۸	۲۴۰	۲۵۰	۰,۵	۱۰
۳۰	همدان	۳۹	۵۰	۶۱	۶۴	۰,۱	۳
۳۱	یزد	۴۲۷	۵۵۵	۶۷۳	۷۰۳	۱,۳	۲۸
جمع		۱۲۶۵۹	۱۶۴۵۶	۱۹۹۴۱	۲۰۸۲۶	۳۹,۹	۸۱۷

با توجه به تأخیر در اجرای برنامه فوق در سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ برای تداوم برنامه های این حوزه منابع جدید پیش بینی نشده است. البته از منابع پیش بینی شده برای برنامه های جدید امکان تجهیز منابع برای برنامه های جدید این حوزه وجود خواهد داشت.

۵-۷- برنامه حوزه حمل و نقل ریلی برون شهری

به طور کلی خدمات حمل و نقل کشور به چهار حوزه حمل و نقل جاده‌ای، ریلی، هوایی و دریایی تقسیم می‌شود که سهم هریک از این بخش‌ها در اقتصاد حمل و نقل کشور به ترتیب حدود ۸۰، ۳، ۱۱ و ۶ درصد است. بررسی ارزش

افزوده بخش ریلی و خدمات حمل و نقل با راه آهن نشان می‌دهد به طور متوسط حدود ۶۰ درصد از ارزش افزوده خلق شده در این صنعت بابت جبران خدمات کارکنان به نیروی کار فعال در این بخش پرداخت می‌شود. بر اساس اهداف قانون برنامه ششم توسعه کشور نیز متوسط رشد ارزش افزوده بخش حمل و نقل باید سالانه حدود ۸.۳ درصد رشد کند. همچنین میزان متوسط رشد اشتغال این حوزه نیز ۵ درصد در سال هدف‌گذاری شده است. بر اساس اهداف برنامه برای تحقق این مقدار رشد در بخش تولید و اشتغال حوزه حمل و نقل کشور ضرورت دارد تا سالانه به طور متوسط حدود ۲۲.۶ درصد در این حوزه سرمایه‌گذاری شود. در دولت یازدهم و دوازدهم سرمایه‌گذاری عظیمی در توسعه خطوط ریلی کشور انجام گرفته است. اما آنچه به عنوان مکمل این سرمایه‌گذاری می‌تواند موجبات افزایش کارایی و اثربخشی این هزینه‌ها را فراهم آورد، بهره‌برداری با ظرفیت بالا از خطوط ریلی در حوزه مسافری و باری است.

۵-۷-۱- برنامه‌های در دست اجرا

برنامه تولید و ایجاد اشتغال در بخش حمل و نقل ریلی برون‌شهری با هدف ایجاد و تثبیت ظرفیت خدمات حمل بار و مسافر و نیز توسعه اشتغال در بخش صنایع پیشین و خدمات حمل و نقل بار و مسافر تدوین شده است. در این برنامه بازسازی و تولید ۹۷۴ دستگاه واگن مسافری و باری، ریل‌باس و لکوموتیو پیش‌بینی شده است.

۱. بازسازی واگن مسافری (۲۳۰ دستگاه)
۲. تولید واگن مسافری (۳۰ دستگاه)
۳. تولید ریل‌باس (۲۴ دستگاه)
۴. تولید لکوموتیو (۴۰ دستگاه)
۵. تولید واگن باری (۶۵۰ دستگاه)

بر اساس بررسی‌های انجام شده انتظار می‌رود میزان اشتغال مستقیم این برنامه معادل ۴۸۴۱ نفر باشد که حدود ۳ هزار نفر آن در بخش تولید ادوات ریلی مسافری است. از سوی دیگر میزان سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای اجرای این برنامه مبلغ ۱۹۴۱۵ میلیارد ریال برآورد شده است که مدل تامین مالی آن به شرح زیر است:

- ✓ آورده متقاضی حداقل معادل ۲۰ درصد سرمایه‌گذاری معادل ۳۸۸۳ میلیارد ریال
- ✓ تسهیلات بانکی با نرخ ۱۸ درصد معادل ۱۰۸۰۲ میلیارد ریال
- ✓ وجوه اداره شده از محل منابع بودجه عمومی کشور معادل ۴۷۳۰ میلیارد ریال

نرخ سود تسهیلات برای تولید و بازسازی واگن مسافری و ریل‌باس ۱۲ درصد و برای تولید واگن‌های باری و لکوموتیو حدود ۱۳ درصد در نظر گرفته شده است که با استفاده از وجوه اداره شده نرخ‌های مورد نظر تامین می‌شود. در مجموع نرخ سود تسهیلات برای کل برنامه حدود ۱۲.۵ درصد می‌باشد.

همچنین برنامه زمانبندی تحویل واگن‌های بازسازی شده مسافری، واگن‌های خریداری شده مسافری و باری و نیز لکوموتیوها در یک دوره یک‌ساله به شرح جدول زیر خواهد بود. در این برنامه دوره تنفس ۶ ماهه دوره است و بازپرداخت تسهیلات در یک دوره ۶۰ ماهه با اقساط ماهانه برنامه‌ریزی شده است.

جدول ۴۸: خلاصه برنامه تولید و اشتغال حوزه حمل و نقل ریلی برون شهری

اشتغال	منابع مالی (میلیارد ریال)				
	آورده متقاضی	تسهیلات بانکی	وجوه اداره شده	جمع منابع مالی	
۲۳۰۰	۶۱۰	۱۶۲۷	۸۱۳	۳۰۵۰	بازسازی ۲۳۰ واگن مسافری
۴۲۰	۳۷۲	۹۹۲	۴۹۶	۱۸۶۰	خرید ۳۰ واگن مسافری
۳۳۶	۸۸۸	۲۳۶۸	۱۱۸۴	۴۴۴۰	خرید ۲۴ ریل باس
۱۶۰	۱۲۸۰	۳۶۹۸	۱۴۲۲	۶۴۰۰	خرید ۴۰ لکوموتیو
۱۶۲۵	۷۳۳.۱	۲۱۱۸	۸۱۴	۳۶۶۵.۱	خرید ۶۵۰ واگن باری
۴۸۴۱	۳۸۸۳	۱۰۸۰۲	۴۷۳۰	۱۹۴۱۵	جمع

تا کنون ۲۰ درصد از اعتبار منابع وجوه اداره شده (از مجموع ۴۷۳۰ میلیارد ریال) برنامه حمل و نقل ریلی تخصیص داده شده است. جدول زیر مشخصات قرارداد عاملیت برنامه تولید و اشتغال حوزه حمل و نقل ریلی برون شهری را نشان می‌دهد. همان طور که مشاهده می‌شود از مجموع از مجموع ۴۷۳۰ میلیارد ریال وجوه اداره شده تخصیص یافته به برنامه، عاملیت حدود ۲۳۰۰ میلیارد ریال آن به بانک توسعه تعاون، ۲۰۰۰ میلیارد ریال آن به بانک صادرات، ۱۰۰۰ میلیارد ریال به بانک آینده و ۲۰۰ میلیارد دیگر به بانک ایران-ونزوئلا واگذار شده است.

جدول ۴۹: مشخصات قرارداد عاملیت برنامه تولید و اشتغال حوزه حمل و نقل ریلی برون شهری

مشخصات قرارداد عاملیت برنامه	وجوه اداره شده	منابع داخلی بانک	جمع کل تسهیلات
کل منابع بر اساس تفاهم‌نامه	۴۷۳۰	۱۰۸۰۲	۱۵۵۳۲
بانک صادرات	۲۰۰۰	۵۰۰۰	۷۰۰۰
بانک ایران-ونزوئلا	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
بانک آینده	۱۰۰۰	۲۶۰۰	۳۶۰۰
بانک توسعه تعاون	۲۳۰۰	۵۰۰۰	۷۳۰۰
جمع قراردادهای عاملیت	۵۵۰۰	۱۳۰۰۰	۱۸۵۰۰

بررسی عملکرد برنامه حوزه حمل و نقل ریلی نشان می‌دهد تا کنون ۴ دستگاه واگن مسافری بازسازی شده است. همچنین حدود ۱۴۴ دستگاه واگن باری، و یک دستگاه لکوموتیو توسط شرکت‌های تولیدکننده تولید و به شرکت‌های متقاضی واگذار شده است.

جدول ۵۰: خلاصه عملکرد برنامه تولید و اشتغال حوزه حمل و نقل ریلی برون شهری

نوع قرارداد	تعداد مندرج در پیوست تفاهم نامه	قیمت هر دستگاه (میلیارد ریال) به استناد قرارداد فی مابین متقاضی و پیمانکار (تولید کننده)	برنامه تعداد تحویلی از (پیمانکار/ تولید کننده) (دستگاه)											تعداد (پیمانکار/ تولید کننده) تحویل شده از (دستگاه)	
			ماه اول	ماه دوم	ماه سوم	ماه چهارم	ماه پنجم	ماه ششم	ماه هفتم	ماه هشتم	ماه نهم	ماه دهم	ماه یازدهم		ماه دوازدهم
بازسازی واگن مسافری	۲۳۰	۷۹.۸۹	۰	۰	۰	۲	۲	۴۰	۳۹	۴۰	۴۱	۳۸	۳۶	۳۲	۴
تولید واگن مسافری	۰	۲۲۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۸	۸	۸	۸	۰
تولید ریل باس	۰	۱۸۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۴	۴	۶	۶	۰
تولید واگن باری	۶۵۰	۳.۳	۳۵	۳۵	۱۰	۰	۰	۱۰	۱۰	۰	۱۳۵	۱۶۰	۱۴۵	۱۶۰	۱۴۴
تولید لکوموتیو	۲۸	۰	۰	۰	۰	۱	۲	۲	۲	۲	۲	۳	۳	۳	۱
جمع کل	۹۰۸	۴۹۳	۳۵	۳۵	۱۰	۳	۴	۴۲	۵۱	۱۸۹	۱۷۵	۲۱۳	۱۹۸	۲۰۹	۱۴۹

۵-۷-۲- پیش بینی منابع مالی برای برنامه های سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

پیش بینی منابع مالی برنامه های حوزه حمل و نقل ریلی نشان می دهد در سال ۱۳۹۹ برای اجرای برنامه های این بخش مبلغ ۲۲۸۴ میلیارد ریال تسهیلات از محل منابع داخلی بانک ها و ۱۰۰۰ میلیارد ریال از محل بودجه عمومی در نظر گرفته شده است. همچنین پیش بینی شده است هریک از منابع ذکر شده برای سال ۱۴۰۰ با ۵۰ درصد افزایش نسبت به سال ۱۳۹۹ به ترتیب به ۳۴۲۶ و ۱۵۰۰ میلیارد ریال افزایش یابد.

جدول ۵۱: پیش بینی منابع مالی برنامه های بخش حمل و نقل ریلی برون شهری (میلیارد ریال)

نوع منابع	۱۳۹۷-۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰
تسهیلات از محل منابع داخلی بانک ها	۱۰۸۰۲	۲۲۸۴	۳۴۲۶
تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۴۷۳۰	۱۰۰۰	۱۵۰۰

۵-۸- برنامه های حوزه سیاست های فعال بازار کار

سیاست های بازار کار بیان کننده خط مشی و تصمیم گیری های دولت در استقرار و استمرار فرآیندهای توسعه بازار کار است که از طریق ایجاد زیر ساخت ها و بهبود عملکرد وظایف حاکمیتی دولتی در بازار کار و اقدامات حمایتی این نهاد برای بهبود فضای کسب و کار و همچنین تقویت و نهادینه سازی فرآیند پایداری و توسعه اشتغال انجام می شود. در بیشتر مواقع دولت ها با هدف اشتغالزایی و عمدتاً از طریق مداخلات دولت در بازارهای مختلف و برای برداشتن محدودیت های اشتغالزایی در گروه ها و مناطق هدف، سیاست های فعالی در بازار کار را پی می گیرند. در مقایسه با سیاست های منفعل بازار کار، مانند بیمه بیکاری، سیاست های فعال تلاش می کند با افزایش عرضه و تقاضای نیروی کار و افزایش کارآیی جوسازی بازار کار (یعنی وصل کردن تقاضا کننده و عرضه کننده)، بیکاری را کاهش دهد. از جمله این سیاست ها می توان به خدمات کاریابی، آموزش فنی و حرفه ای، یارانه دستمزد یا یارانه اشتغال، کارآموزی یا اشتغال در بنگاه های دولتی، حمایت از ایجاد بنگاه های خرد و ... اشاره کرد. چارچوب متداول پیاده سازی سیاست های فعال بازار کار را می توان در چهار گام صورت داد: شناسایی جمعیت هدف و شناخت قیدهای پیش روی آنها برای اشتغال، انتخاب مداخله های مرتبط با قیدها بر مبنای تجربه های جهانی، انطباق مداخله های انتخابی با توجه به عوامل منطقه ای و

مختص به گروه هدف و در نهایت ارزیابی سیاست‌ها. حال نهاد سیاستگذار باید به این نکته توجه کند که پیگیری هرگونه سیاست فعال در بازار کار و پیاده‌سازی آنها، نیازمند سه مولفه بسیار مهم است که در صورت عدم توجه به آنها، هرگونه سیاست فعالی در بازار ایران بدون نتیجه خواهد بود. این سه مولفه، منابع مالی، نیروی کارشناسی و بانک‌های اطلاعاتی هستند.

از منظر اقتصاد کلان بازار کار از جمله محورهای مهم کلان اقتصادی در برنامه‌های توسعه محسوب می‌شود و اهمیت موضوع اشتغال و بازار کار در برنامه ششم توسعه به حدی است که به عنوان یکی از موضوعات خاص کلان فرابخشی در بند ۲ ماده ۲ قانون برنامه ششم توسعه گنجانده شده است. با توجه به موضوع اقتصاد مقاومتی و ضرورت تقویت بنیه اقتصادی کشور از منظر تولید و بازار کار، نوع و رویه‌های سیاست‌گذاری در حوزه اشتغال و بازار کار از ابعاد مختلف حائز اهمیت می‌باشد.

کاهش نرخ بیکاری کشور، به توان اقتصاد و فراهم سازی ایجاد فرصت‌های شغلی جوان بر می‌گردد بنابراین ایجاد فرصت‌های شغلی جدید برای تازه واردین به بازار کار به خصوص بیکاران دانش آموخته دانشگاهی (در کنار صیانت از اشتغال موجود کشور) از جمله دغدغه های سیاست گذاری های اقتصادی است. بر همین اساس دولت جهت تحرک بخشی در بازار کار برای ایجاد فرصت های شغلی به خصوص برای جوانان و فارغ التحصیلان دانشگاهی بنا دارد طرح ها و اقداماتی برای توسعه فرصت‌های شغلی در حوزه ها و مداخلات مختلف از جمله مداخلات سیاستی و فعال بازار کار و اشتغال خرد و حمایتی در قالب برنامه‌های رونق تولید و اشتغال ذیل تبصره ۱۸ قانون بودجه سالانه کشور مورد توجه قرار دهد. در این راستا، استمرار طرح های کارورزی، مشوق های بیمه کارفرمایی، مهارت آموزی در محیط کار واقعی، توسعه و حمایت از مشاغل خانگی و توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی و همچنین اجرای طرح جدید یارانه دستمزد برای کمک به هزینه های جذب و به کارگیری جوانان شغل اولی در بنگاه‌های اقتصادی در برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری اقتصادی و اجتماعی و ایجاد فرصت‌های شغلی دانش آموختگان جدید به عنوان گروه هدف برنامه در دستور کار قرار داشته که تجربه سال‌های گذشته می‌تواند برای اجرای موثرتر این طرح‌ها در سطح اجرایی مفید و موثرتر باشد.

شایان ذکر است این طرح ها و اقدامات با هماهنگی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها و با همکاری سایر دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط علی‌الخصوص اداره کل آموزش فنی و حرفه‌ای در خصوص طرح مهارت آموزی در محیط کار واقعی و همچنین اداره کل بهزیستی پیرامون طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی انجام می‌شود.

۵-۸-۱- برنامه های در دست اجرا

برنامه‌های در دست اجرا در حوزه سیاست‌های فعال بازار کار، شامل موارد زیر است:

- طرح کارورزی دانش‌آموختگان دانشگاهی
- طرح مهارت‌آموزی در محیط کار واقعی
- طرح مشوق‌های بیمه سهم کارفرمایی
- طرح پرداخت یارانه دستمزد
- طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی
- طرح توسعه و حمایت از مشاغل خانگی
- حمایت از واحدهای اقتصادی مشکل دار موجود برای حفظ و صیانت از اشتغال موجود

• نظارت بر هر یک از اقدامات و طرح ها

در نتیجه اجرای طرح های فوق، مجموعاً ۳۳۸ هزار فرصت شغلی ایجاد خواهد شد که برای تحقق آن ها به کمک های بلاعوض دولتی به میزان ۷۵۲۳ میلیارد ریال نیاز است. در ضمن، حدود ۲۰ میلیارد تومان از اعتبار مذکور برای حمایت از واحدهای اقتصادی مشکل دار برای حفظ و صیانت از اشتغال موجود در یک استان به صورت پایلوت اختصاص می یابد. افزون بر این، حدود ۲۰ میلیارد تومان از اعتبار ذکر شده برای نظارت و ارزیابی برنامه های اشتغال حوزه سیاست های فعال بازار کار اختصاص می یابد. در نهایت، برای توسعه اشتغال در مشاغل خانگی به ۸۷۵۰ میلیارد ریال تسهیلات بانکی نیاز است که متوسط تسهیلات مورد نیاز برای هر شغل حدود ۲۴ میلیون تومان برآورد می گردد. گفتنی است، اخیراً اعتبارات لازم به سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ها برای اجرا ابلاغ شده است.

جدول ۵۲: خلاصه برنامه اشتغال سیاست های فعال بازار کار

عنوان	اشتغال (نفر)	کمک بلاعوض پیش بینی شده (میلیارد ریال)	تسهیلات بانکی پیش بینی شده (میلیارد ریال)	منابع تخصیص یافته (میلیارد ریال)
کارورزی دانش آموختگان دانشگاهی	۷۰۰۰۰	۱۶۷۶	۰	۶۷۰
مشوق بیمه سهم کارفرمایی	۱۳۰۰۰۰	۳۲۰۳	۰	۱۲۸۱
مهارت آموزی در محیط واقعی کار	۳۵۰۰۰	۱۶۰	۰	۳۲
یارانه دستمزد	۶۰۰۰۰	۱۶۰۴	۰	۳۲۱
توسعه تامین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	۶۰۰۰	۱۲۰	۱۲۰۰	۲۴
توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	۳۶۵۸۲	۳۶۰	۷۵۵۰	۱۰۸
حمایت از واحدهای اقتصادی مشکل دار موجود برای حفظ و صیانت از اشتغال موجود	---	۲۰۰	۰	-
نظارت بر هر یک از اقدامات و طرح ها	---	۲۰۰	۰	-
جمع	۳۳۷۵۸۲	۷۵۲۳	۸۷۵۰	۲۴۳۶

عملکرد برنامه اشتغال سیاست های فعال بازار نشان می دهد تا تاریخ تدوین این گزارش مبلغ ۲۴۳۶ میلیارد ریال از منابع در نظر گرفته شده برای کمک های بلاعوض این برنامه پرداخت شده است. لازم به ذکر است که بر اساس تفاهم بین وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان برنامه و بودجه کشور تخصیص اعتبار برنامه بر اساس عملکرد برنامه و به صورت مرحله ای انجام شود که بر این اساس ۴۰ درصد اعتبار هر کدام از برنامه های طرح کارورزی دانش آموختگان دانشگاهی و طرح مشوق های بیمه سهم کارفرمایی، ۳۰ درصد اعتبار طرح توسعه و حمایت از مشاغل خانگی و ۲۰ درصد اعتبار برنامه های طرح پرداخت یارانه دستمزد و طرح مهارت آموزی در محیط کار واقعی تخصیص یافته است.

جدول ۵۳: خلاصه عملکرد برنامه اشتغال سیاست‌های فعال بازار

عنوان برنامه	منابع پیش‌بینی شده (میلیارد ریال)		مبلغ تخصیص یافته	تعداد مشمولین (هدف برنامه - نفر)	اشتغال در برنامه (نفر)	عملکرد	
	کمک بلاعوض	تسهیلات				تعداد مشمولین (نفر)	مبلغ هزینه شده
طرح کارورزی دانش‌آموختگان دانشگاهی	۱۶۷۶	۰	۶۷۰	۱۰۰۰۰	۷۰۰۰	۸۳۶۴۱	۳۸۰
طرح مشوق‌های بیمه سهم کارفرمایی	۳۲۰۳	۰	۱۲۸۲	۲۰۰۰۰	۱۳۰۰۰	۲۳۰۰۴	۱۶۶
طرح مهارت آموزی در محیط کار واقعی	۱۶۰	۰	۳۲	۲۰۰۰۰	۳۵۰۰	۳۴۹۷۹	۱۱
طرح پرداخت یارانه دستمزد	۱۶۰۴	۰	۳۲۱	---	۶۰۰۰	۶۴۰۰	۱۶۳
طرح توسعه تأمین مالی خرد بارویکرد بانکداری پیوندی	۱۲۰	۱۲۰۰	۲۴	۶۰۰۰	۶۰۰۰	۶۲۷۴۲	۵
طرح توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	۳۶۰	۷۵۵۰	۱۰۸	---	۳۶۵۸۲	۰	۰
جمع	۷۱۲۳	۸۷۵۰	۲۴۳۶	۰۰۰۶۰۵	۳۳۷۵۸۲	۲۴۰۶۶	۷۲۵

۵-۸-۲- پیش‌بینی منابع مالی برای برنامه‌های سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

منابع مالی پیش‌بینی شده برای برنامه‌های سیاست‌های فعال بازار کار از محل بودجه عمومی دولت به تفکیک استان در جدول زیر آمده است. بر این اساس مبلغ ۱۰۰۰ میلیارد ریال برای اجرای این برنامه‌ها در سال ۱۳۹۹ و مبلغ ۲۰۰۰ میلیارد ریال برای سال ۱۴۰۰ پیش‌بینی شده است. لازم به ذکر است که منابع پیش‌بینی شده برای سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ جهت تداوم برنامه‌های مورد تفاهم بین سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ می‌باشد و برنامه‌های جدید در این حوزه منوط به ارائه برنامه توسط دستگاه مسئول می‌باشد.

جدول ۵۴: پیش‌بینی منابع مالی برنامه‌های بخش سیاست‌های فعال بازار کار (میلیارد ریال)

سال	تسهیلات از محل منابع داخلی بانک‌ها	تأمین منابع از محل بودجه عمومی
۱۳۹۷-۱۳۹۸	۸۷۵۰	۷۱۲۳
۱۳۹۹	۰	۱۰۰۰
۱۴۰۰	۰	۲۰۰۰

جدول ۵۵: منابع برنامه دو سالانه بخش سیاست‌های فعال بازار کار از محل بودجه عمومی به تفکیک استان
(میلیارد ریال)

استان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
کل کشور	۱۰۰۰	۲۰۰۰
آذربایجان شرقی	۶۵۸۰	۱۳۲۰۲۰
آذربایجان غربی	۲۹۰۹۱	۶۰۰۰۹
اردبیل	۲۲۰۹۳	۴۵۰۰۷
اصفهان	۷۲۰۷۸	۱۴۵۰۲۲
البرز	۱۵۰۹۵	۳۳۰۰۵

استان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
ایلام	۱۵.۹۵	۳۲.۰۵
بوشهر	۲۴.۹۳	۴۹.۰۷
تهران	۷۸.۷۶	۱۵۸.۲۴
چهارمحال و بختیاری	۲۷.۹۲	۵۶.۰۸
خراسان جنوبی	۲۷.۹۲	۵۵.۰۸
خراسان رضوی	۸۶.۷۴	۱۷۳.۲۶
خراسان شمالی	۲۱.۹۳	۴۴.۰۷
خوزستان	۳۸.۸۸	۷۹.۱۲
زنجان	۱۵.۹۵	۳۱.۰۵
سمنان	۱۰.۹۷	۲۲.۰۳
سیستان و بلوچستان	۹۱.۲۸	۵۸.۰۹
فارس	۴۴.۸۷	۸۹.۱۳
قزوین	۲۲.۹۳	۴۶.۰۷
قم	۱۰.۹۷	۲۱.۰۳
کردستان	۲۵.۹۲	۵۲.۰۸
کرمان	۲۰.۹۴	۴۱.۰۶
کرمانشاه	۴۱.۸۷	۸۳.۱۲
کهگیلویه و بویراحمد	۱۰.۹۷	۲۲.۰۳
گلستان	۲۱.۹۳	۴۴.۰۷
گیلان	۳۴.۹۰	۷۰.۱۱
لرستان	۲۷.۹۲	۵۶.۰۸
مازندران	۵۶.۸۳	۱۱۴.۱۷
مرکزی	۲۱.۹۳	۴۴.۰۷
هرمزگان	۲۱.۹۳	۴۴.۰۷
همدان	۲۸.۹۱	۵۷.۰۹
یزد	۲۰.۹۴	۴۲.۰۶

۵-۹- پیش بینی منابع برای برنامه های جدید در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

علاوه بر تداوم برنامه های تشریح شده در بندهای قبلی، سایر منابع تجهیز شده صرف برنامه های تولید و اشتغال جدید خواهد شد که بر اساس ساز و کار اجرایی آیین نامه بند الف تبصره ۱۸ قانون بودجه به تصویب رسیده و اجرایی خواهد شد. توزیع این منابع بر اساس شاخص های معکوس درآمد سرانه و نیز تعداد بیکاران به شرح جدول زیر است.

جدول ۵۶: توزیع منابع تجهیز شده برای برنامه های جدید تولید و اشتغال در سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ (میلیارد ریال)

استان	سال ۱۳۹۹			سال ۱۴۰۰		
	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی
آذربایجان شرقی	۷۲۴	۱۱۲	۶۱۲	۱۹۳۸	۸۴۹	۱۰۸۹
آذربایجان غربی	۱۰۶۴	۱۶۴	۹۰۰	۸۸۷	۳۸۹	۴۹۸
اردبیل	۵۱۱	۷۹	۴۳۲	۶۶۶	۲۹۲	۳۷۴
اصفهان	۸۵۱	۱۳۱	۷۲۰	۲۱۳۵	۹۳۶	۱۱۹۹
البرز	۷۴۵	۱۱۵	۶۳۰	۴۸۲	۲۱۱	۲۷۱
ایلام	۵۵۳	۸۵	۴۶۸	۴۶۷	۲۰۵	۲۶۲
بوشهر	۲۱۳	۳۳	۱۸۰	۷۲۲	۳۱۶	۴۰۵
تهران	۱۰۶۴	۱۶۴	۹۰۰	۲۳۲۰	۱۰۱۷	۱۳۰۳
چهارمحال و	۱۰۰۰	۱۵۴	۸۴۶	۸۲۱	۳۶۰	۴۶۱
خراسان جنوبی	۴۹۰	۷۶	۴۱۴	۸۰۹	۳۵۵	۴۵۴
خراسان رضوی	۸۵۱	۱۳۱	۷۲۰	۲۵۴۲	۱۱۱۴	۱۴۲۸
خراسان شمالی	۶۸۱	۱۰۵	۵۷۶	۶۴۲	۲۸۱	۳۶۱
خوزستان	۹۵۸	۱۴۸	۸۱۰	۱۱۵۷	۵۰۷	۶۵۰
زنجان	۳۴۱	۵۳	۲۸۸	۴۵۹	۲۰۱	۲۵۸
سمنان	۱۹۲	۳۰	۱۶۲	۳۱۷	۱۳۹	۱۷۸
سیستان و بلوچستان	۱۲۹۸	۲۰۰	۱۰۹۸	۸۵۷	۳۷۶	۴۸۲
فارس	۵۹۶	۹۲	۵۰۴	۱۳۰۹	۵۷۴	۷۳۵
قزوین	۴۲۶	۶۶	۳۶۰	۶۸۲	۲۹۹	۳۸۳
قم	۵۷۵	۸۹	۴۸۶	۳۱۳	۱۳۷	۱۷۶
کردستان	۱۰۰۰	۱۵۴	۸۴۶	۷۶۹	۳۳۷	۴۳۲
کرمان	۶۸۱	۱۰۵	۵۷۶	۶۰۵	۲۶۵	۳۴۰
کرمانشاه	۱۰۸۶	۱۶۸	۹۱۸	۱۲۲۴	۵۳۶	۶۸۷
کهگیلویه و بویراحمد	۷۶۶	۱۱۸	۶۴۸	۳۲۶	۱۴۳	۱۸۳
گلستان	۶۸۱	۱۰۵	۵۷۶	۶۴۷	۲۸۴	۳۶۳
گیلان	۶۸۱	۱۰۵	۵۷۶	۱۰۳۰	۴۵۱	۵۷۹
لرستان	۹۱۵	۱۴۱	۷۷۴	۸۲۷	۳۶۲	۴۶۵
مازندران	۴۶۸	۷۲	۳۹۶	۱۶۷۵	۷۳۴	۹۴۱
مرکزی	۲۷۷	۴۳	۲۳۴	۶۴۴	۲۸۲	۳۶۲
هرمزگان	۵۳۲	۸۲	۴۵۰	۶۴۳	۲۸۲	۳۶۱
همدان	۵۱۱	۷۹	۴۳۲	۸۴۱	۳۶۸	۴۷۲
یزد	۵۵۳	۸۵	۴۶۸	۶۲۰	۲۷۲	۳۴۸
جمع استان ها	۲۱۲۸۵	۳۲۸۵	۱۸۰۰۰	۲۹۳۷۴	۱۲۸۷۴	۱۶۵۰۰

بخش چهارم

برنامه‌های تولید و اشتغال به تفکیک
استان‌های کشور

۶- برنامه‌های تولید و اشتغال به تفکیک استان‌های کشور تا سال ۱۴۰۰

در این قسمت توزیع استانی برنامه‌های تولید و اشتغال تشریح شده در بخش سوم گزارش ارائه می‌شود. گزارش برنامه‌های تولید و اشتغال هر یک از استان‌های کشور شامل اجزای زیر است:

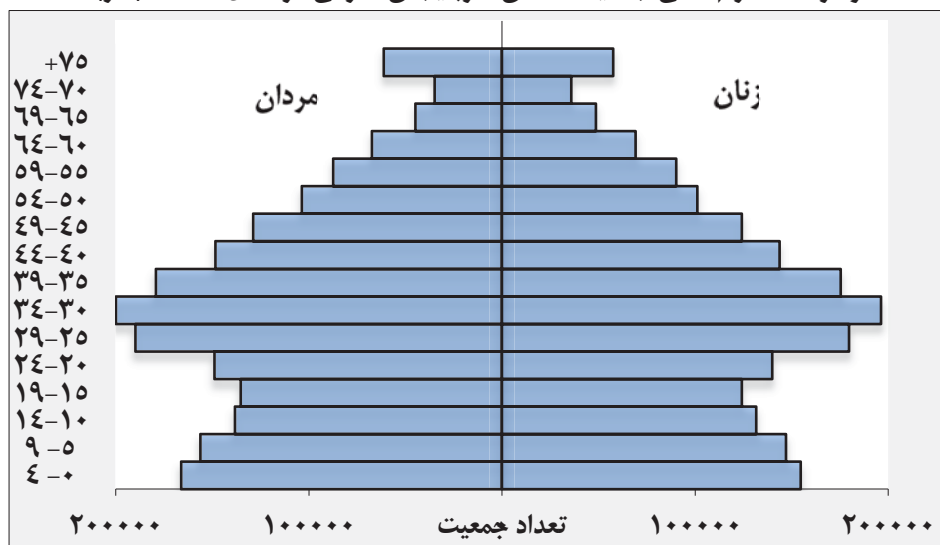
- ✓ تحلیل ساختار جمعیت استان
- ✓ تحلیل ساختار تولید استان
- ✓ ارائه تصویر کلان بازار کار استان
- ✓ برش استانی برنامه‌های تولید و اشتغال در سطح استان
- ✓ برش منابع مالی تجهیز شده برای برنامه‌های تولید و اشتغال سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ در استان

۶-۱- استان آذربایجان شرقی

الف) تعداد و ساختار جمعیت استان آذربایجان شرقی

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان آذربایجان شرقی برابر با ۳۹۱۰ هزار نفر بوده (۴/۱۱ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۱۹۸۹ هزار نفر مرد و ۱۹۲۰ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک‌صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۴ می‌باشد. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۲۸۰۹ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۱۱۰۰ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۷۱/۹ درصد را به تصویر می‌کشد. تحولات جمعیت استان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۰/۹۷ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۰/۶۶ درصد) شاهد افزایش رشد جمعیت استان هستیم که به دلیل کاهش مهاجرفرستی استان رخ داده است. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش مولید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۱۰: هرم سنی جمعیت استان آذربایجان شرقی در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۳.۳ و ۳.۷ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش صنعت، عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای و کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری که به ترتیب برابر با ۲۸.۸، ۱۳.۱ و ۱۱.۵ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش استخراج سایر معادن سهم ۵.۹ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۵۷: وضعیت اقتصادی استان آذربایجان شرقی در سال ۱۳۹۴

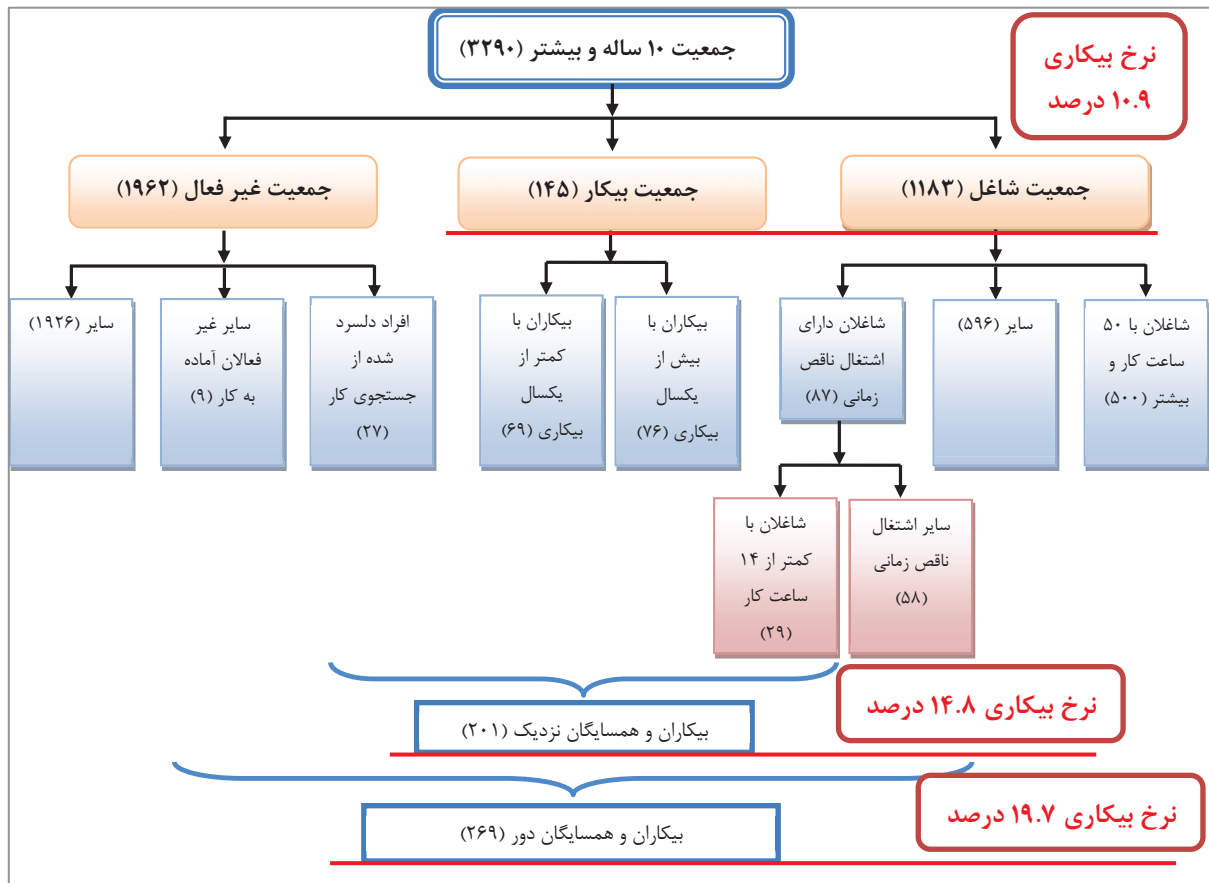
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۴۶۱۴۱.۹	۳.۹	۱۱.۵
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۰.۰	۰.۰	۰.۰
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۴۵۶۸.۳	۵.۹	۱.۱
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۱۱۵۶۱۱.۹	۵.۳	۲۸.۸
تأمین برق، گاز، بخار و تپه‌یو هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۹۱۶۹.۵	۱.۸	۲.۳
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۸۰۴.۹	۱.۹	۰.۲
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۱۹۸۹۲.۳	۳.۶	۵.۰
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۵۲۶۰۲.۸	۳.۸	۱۳.۱
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۲۹۴۵۴.۸	۳.۲	۷.۳
فعالیت خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۳۹۴۶.۴	۲.۲	۱.۰
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۳۰۲۱.۱	۱.۲	۰.۸
فعالیتهای مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۴۹۹۱.۶	۱.۷	۱.۲
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۴۱۴۵۸.۴	۲.۷	۱۰.۳
فعالیتهای حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۳۵۰۲.۷	۳.۴	۰.۹
فعالیتهای اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۱۸۱۹.۴	۳.۶	۰.۵
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۲۲۶۳۱.۸	۳.۷	۵.۶
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۱۹۲۸۰.۴	۴.۵	۴.۸
فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۱۸۶۸۰.۰	۴.۵	۴.۷
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۳۸۹۷.۰	۳.۰	۱.۰
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۳.۳	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۳.۷	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان آذربایجان شرقی

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان آذربایجان شرقی برابر با ۳۲۹۰ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۱۳۲۸ هزار نفر فعال و ۱۹۶۲ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۴۰/۴ درصد بوده است. همچنین تعداد ۱۴۵ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۱۰/۹ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۴/۸ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۱۹/۷ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۱۱: تصویر کلان بازار کار استان آذربایجان شرقی در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د) برنامه‌های در دست اجرا

برنامه‌های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه‌ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۵۸: اعتبارات تخصیص داده شده به استان آذربایجان شرقی بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	آذربایجان شرقی	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاه‌ها	کل برنامه‌های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۲۶۰۰۶	۵,۸٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۱۶۱۴	۷,۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۱۱۷۹	۵,۹٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۸۹۲	۳,۴٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۵۵۱۱۵	۵,۶٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راه‌اندازی طرح‌های نیمه تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۱۵۴۲	۳,۸٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۱۲۲	۳,۸٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۹۸۶۲	۸۴۲۵	۶,۵٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه‌ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۵۷۴۴	۸,۲٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۴۵۵	۸,۲٪
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۵۷۷۴	۱۱,۳٪
	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۴۹۷۴	۵,۵٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۸۰	۵,۵٪
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۵۰۷۳	۵,۸٪
	توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی	اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۶۳	۶,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۲۹	۶,۳٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۲۲۹۰	۴,۱٪
وزارت جهاد کشاورزی	رسته فعالیت‌های اولویت دار بخش کشاورزی	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۱۸۴	۳,۲٪
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۲۰۰۸	۴,۱٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰	۷۵۸	۳,۸٪
	بازسازی و نوسازی	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۶۰	۳,۸٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰	۱۳۳۵	۳,۸٪
	سرمایه در گردش	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۵۴	۵,۱٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۱۰۵۶	۲۵,۱٪
	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۱۲۷	۲۵,۱٪
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۲۷۰۷	۲۵,۱٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۳۲۷۴	۴,۷٪
سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	اشتغال (نفر)	۱۲۲۴۰۵	۵۸۱۴	۴,۷٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۵۶۴	۲۲	۳,۹٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۹۳	۰	۰,۱٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۶۲۲	۳,۵٪
معاونت علمی و فناوری	طرح‌های دانش بنیان	اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۲۲۲۲	۳,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۷۶	۳,۵٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	آذربایجان شرقی	سهم استان از برنامه
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	اشتغال (نفر)	۷۰۰۰۰	۲۵۹۰	۳,۷٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۶۲	۳,۷٪
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰۰	۴۸۱۰	۳,۷٪
		کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۱۱۹	۳,۷٪
	طرح مهارت آموزی در محیط واقعی کار	اشتغال (نفر)	۳۵۰۰۰	۱۸۶۱	۵,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۹	۵,۳٪
	طرح یارانه دستمزد	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰۰		٪۰
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴		٪۰
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	تسهیلات	۱۲۰۰	۳۸	۳,۲٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۱۹۰	۳,۲٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۴	۳,۲٪
	توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۷۸۲	۱۰,۴٪
		اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۵۰۰۳	۱۳,۷٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۳۷	۱۰,۴٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰		٪۰
وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۱۵۰۸	۷,۱٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۱۵۰۸	۷,۱٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰۰	۷۰۵۵	۵,۹٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۵۳۰	۳,۵٪
	بازآفرینی شهری (ودیه مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۱۰۷	۷,۱٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۱۰۷	۷,۱٪
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	فرهنگ و هنر	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۱۹۷۷	۱۲٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۹۸	۱۲٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۱۵۲۱	۱۲٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۵	۱۲,۱٪

هـ) برش استانی برنامه‌های تولید و اشتغال سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه‌های پیش‌بینی شده در این سال‌ها، جمع منابع پیش‌بینی شده برای اجرای برنامه‌های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۵۹: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان آذربایجان شرقی (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	۰	۰
	۰	۰
	۶۶۰	۱۳۲۰
بازآفرینی شهری	۵۶۳۰	۸۴۴۰
	۰	۰
	۵۶۳۰	۸۴۴۰

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
کشاورزی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۳۶۰۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۰۴۰۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۴۲۵۰
گردشگری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۸۳۳
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۰۴۰۱
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰۰
معاونت علمی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۶۹۱
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۸۶۴
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰۰
صنعت و معدن	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۰۰۰۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۳۰۰۰۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۶۲۵۰
برنامه های جدید	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۷۲۳۷
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۸۴۹۵
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۰۸۸۷
جمع	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۴۷۹۹۰۱
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۶۰۸۰۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۳۱۱۵۱

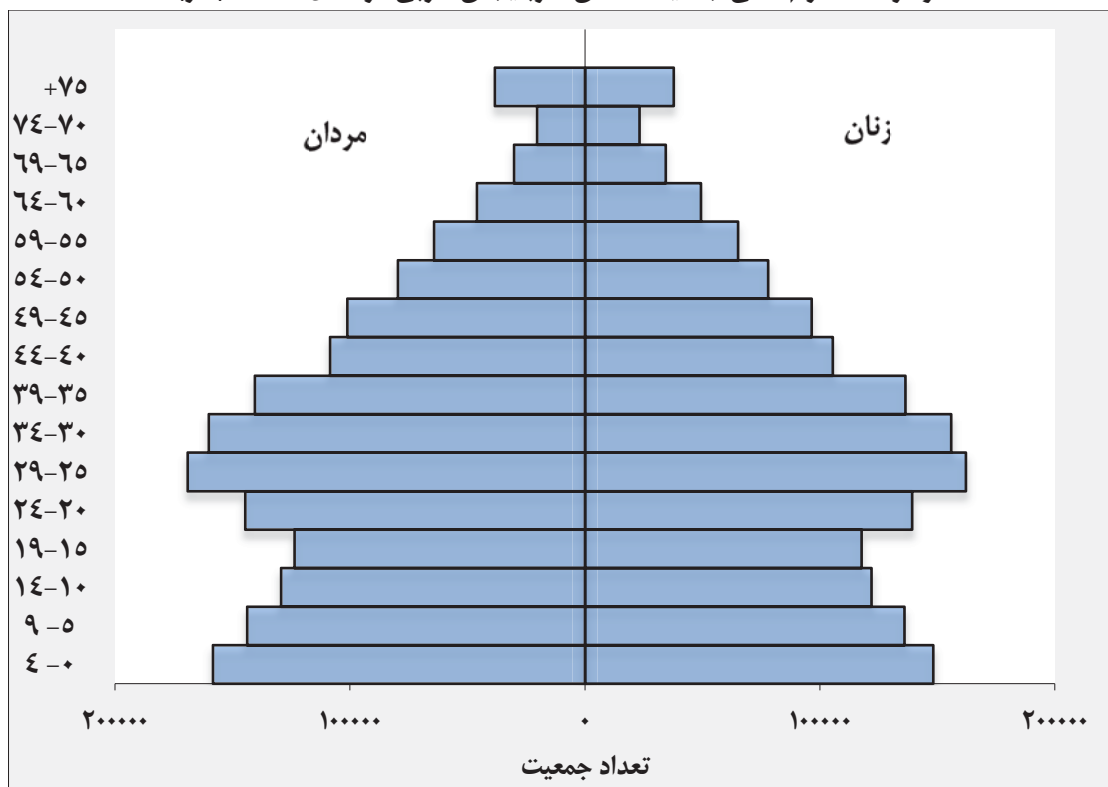
۶-۲- استان آذربایجان غربی

الف) تعداد و ساختار جمعیت استان آذربایجان غربی

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان آذربایجان غربی برابر با ۳۲۶۵ هزار نفر بوده (۴/۰۹ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۱۶۵۸ هزار نفر مرد و ۱۶۰۷ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یکصد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۳ می‌باشد. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۲۱۳۶ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۱۱۲۹ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۶۵/۴ درصد را به تصویر می‌کشد.

تحولات جمعیت استان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۱/۱۷ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۱/۴ درصد) شاهد کاهش رشد جمعیت استان هستیم. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش مولید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۱۲: هرم سنی جمعیت استان آذربایجان غربی در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۲.۱ و ۲.۴ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری، عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای و املاک و مستغلات که به ترتیب برابر با ۱۹، ۱۳.۲، ۱۱.۶ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری سهم ۴.۱ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۶۰: وضعیت اقتصادی استان آذربایجان غربی در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۴۸۲۳۰.۸	۴.۱	۱۹.۰
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۰.۰	۰.۰	۰.۰
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۱۳۹۶.۳	۱.۸	۰.۵
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۲۱۸۲۶.۱	۱.۰	۸.۶
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۵۲۱۴.۱	۱.۰	۲.۱

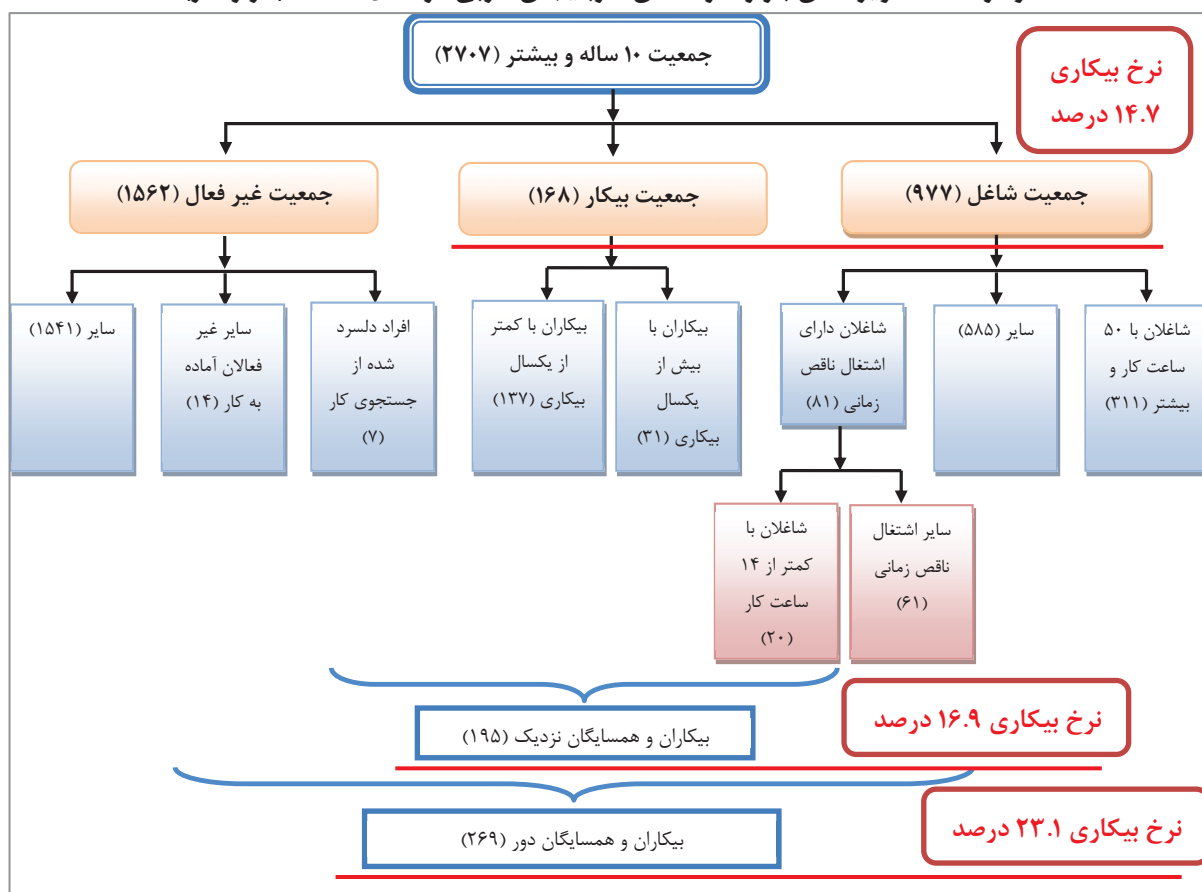
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه ساختمان	۴۱۲۹۴.۵	۱۲۱۲.۰	۲.۹	۰.۵
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای حمل و نقل و انبارداری و پست	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۳۳۵۱۲.۴	۲.۴	۱۳.۲
فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا	۹۳۲۰۰۵.۱	۲۵۷۸۷.۷	۲.۸	۱۰.۲
اطلاعات و ارتباطات	۱۷۹۵۱۰.۹	۳۷۷۸.۸	۲.۱	۱.۵
فعالیتهای مالی و بیمه	۲۵۷۸۳۰.۸	۲۴۰۶.۰	۰.۹	۰.۹
املاک و مستغلات	۲۸۵۳۵۴.۲	۳۰۱۵.۲	۱.۱	۱.۲
فعالیتهای حرفه ای، علمی و فنی	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۲۹۴۹۸.۵	۱.۹	۱۱.۶
فعالیتهای اداری و خدمات پشتیبانی	۱۰۱۸۶۷.۲	۲۰۱۴.۱	۲.۰	۰.۸
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۵۰۵۴۵.۹	۱۳۹۲.۰	۲.۸	۰.۵
آموزش	۶۰۶۶۸۹.۰	۲۳۵۱۰.۹	۳.۹	۹.۳
فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۲۹۱۳۶.۴	۱۴۰۷۳.۳	۳.۳	۵.۵
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۴۱۴۱۲۱.۲	۱۳۲۸۶.۰	۳.۲	۵.۲
سهم استان از □□□ (درصد)	۱۲۸۱۴۲.۸	۴۲۶۲.۲	۳.۳	۱.۷
سهم استان از □□□ بدون نفت (درصد)	-	-	۲.۱	-
	-	-	۲.۴	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان آذربایجان غربی

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان آذربایجان غربی برابر با ۲۷۰۷ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۱۱۴۵ هزار نفر فعال و ۱۵۶۲ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۴۲/۳ درصد بوده است. همچنین تعداد ۱۶۸ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۱۴/۷ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۶/۹ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۲۳/۱ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۱۳: تصویر کلان بازار کار استان آذربایجان غربی در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د برنامه‌های در دست اجرا

برنامه‌های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه‌ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۶۱: اعتبارات تخصیص داده‌شده به استان آذربایجان غربی بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	آذربایجان غربی	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاه‌ها	کل برنامه‌های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۱۳۵۳۷	۳٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۷۰۵	۳,۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۶۴۷	۳,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۷۵۲	۲,۹٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۲۷۶۷۸	۲,۸٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راه‌اندازی طرح‌های نیمه‌تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۸۸۳	۲,۲٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۷۰	۲,۲٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۹۸۶۲	۳۸۲۱	۲,۹٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه‌ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۳۳۳۸	۴,۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۲۶۴	۴,۷٪
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۲۱۰۴	۴,۱٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	آذربایجان غربی	سهم استان از برنامه
وزارت جهاد کشاورزی	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۲۴۹۹	۲,۸٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۴۰	۲,۸٪
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۲۳۸۱	۲,۷٪
	توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی	اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۲۵	۲,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۱۲	۲,۵٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۱۷۳۳	۳,۱٪
	رسته‌فعالیت‌های اولویت‌دار بخش کشاورزی	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۱۰۶	۱,۹٪
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۱۵۲۲	۳,۱٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰۰	۵۸۴	۲,۹٪
	بازسازی و نوسازی	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۴۷	۲,۹٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰۰	۹۳۲	۲,۷٪
	سرمایه‌در گردش	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۴۱	۳,۹٪
سازمان میراث فرهنگی	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۵۷۰	۱۳,۶٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۶۸	۱۳,۶٪
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۱۴۶۱	۱۳,۶٪
	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۱۸۵۲	۲,۷٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۲۴۰۵	۳۲۸۹	۲,۷٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۵۶۴	۱۶	۲,۸٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۹۳	۰	٪۰
	طرح‌های دانش‌بنیان	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۹۶	۰,۵٪
		اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۳۵۱	۰,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۱۲	۰,۵٪
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	اشتغال (نفر)	۷۰۰۰۰	۲۲۴۰	۳,۲٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۵۴	۳,۲٪
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰۰	۴۱۶۰	۳,۲٪
		کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۱۰۳	۳,۲٪
	طرح مهارت‌آموزی در محیط واقعی کار	اشتغال (نفر)	۳۵۰۰۰	۱۴۱۳	٪۴
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۶	٪۴
	طرح یارانه دستمزد	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰۰	٪۰	٪۰
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴	٪۰	٪۰
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	تسهیلات	۱۲۰۰	۲۴	٪۲
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۱۲۰	٪۲
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۲	٪۲
	توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۹۸	۱,۳٪
		اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۶۰۲	۱,۶٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۵	۱,۳٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰	٪۰	٪۰
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۶۵۹	۳,۱٪
شهرداری راه و	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۶۵۹	۳,۱٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰۰	۴۰۱۷	۳,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۵۴۲	۳,۶٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	آذربایجان غربی	سهم استان از برنامه
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	بازآفرینی شهری (ودیعہ مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۴۷	۳,۱٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۴۷	۳,۱٪
	فرهنگ و هنر	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۲۲۲	۱,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۱۱	۱,۳٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۱۷۱	۱,۴٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۱	۱,۳٪

هـ) برش استانی برنامه‌های تولید و اشتغال سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه‌های پیش‌بینی شده در این سال‌ها، جمع منابع پیش‌بینی شده برای اجرای برنامه‌های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۶۲: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان آذربایجان غربی (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	۰.۰	۰.۰
	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی
	تسهیلات از محل بودجه عمومی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی
بازآفرینی شهری	۳۳۱.۸	۳۰.۲
	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی
	تسهیلات از محل بودجه عمومی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی
کشاورزی	۸۰۰.۰	۱۲۰۰.۰
	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی
	تسهیلات از محل بودجه عمومی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی
گردشگری	۳۹.۴	۴۹.۳
	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی
	تسهیلات از محل بودجه عمومی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی
معاونت علمی	۱۰.۷	۱۳.۴
	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی
	تسهیلات از محل بودجه عمومی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی
صنعت و معدن	۱۲۸۰.۰	۱۹۲۰.۰
	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی
	تسهیلات از محل بودجه عمومی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی
برنامه‌های جدید	۱۰۶۴.۳	۸۸۷.۳
	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی
	تسهیلات از محل بودجه عمومی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی
جمع	۳۵۲۶.۱	۴۵۶۷.۶
	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی
	تسهیلات از محل بودجه عمومی	تأمین منابع از محل بودجه عمومی

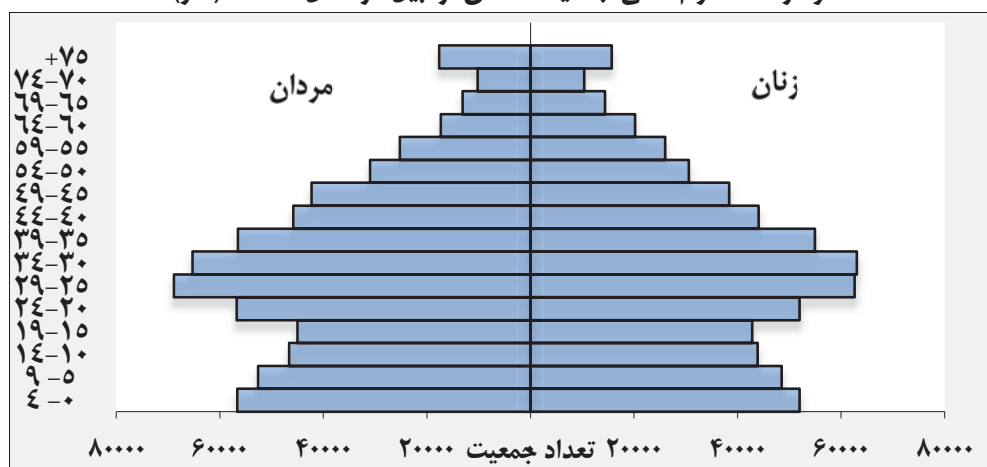
۶-۳- استان اردبیل

الف) تعداد و ساختار جمعیت استان اردبیل

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان اردبیل برابر با ۱۲۷۰ هزار نفر بوده (۱/۵۹ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۶۵۰ هزار نفر مرد و ۶۲۰ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک‌صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۵ می‌باشد. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۸۶۶ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۴۰۴ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۶۸/۲ درصد را به تصویر می‌کشد.

تحولات جمعیت استان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۰/۳۵ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۰/۳۳ درصد) شاهد افزایش اندکی در رشد جمعیت استان هستیم. متوسط رشد سالانه پایین در این استان به دلیل مهاجرفرستی بوده است و به نظر می‌رسد افزایش اندک آن در دوره ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ به دلیل کاهش مهاجرفرستی استان رخ داده است. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش مولید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۱۴: هرم سنی جمعیت استان اردبیل در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۱ و ۱۰۲ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری، عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها و صنعت که به ترتیب برابر با ۲۴.۲، ۱۹.۴، ۱۲.۷ درصد می‌باشند.

- این استان در بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری سهم ۲۶ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۶۳: وضعیت اقتصادی استان اردبیل در سال ۱۳۹۴

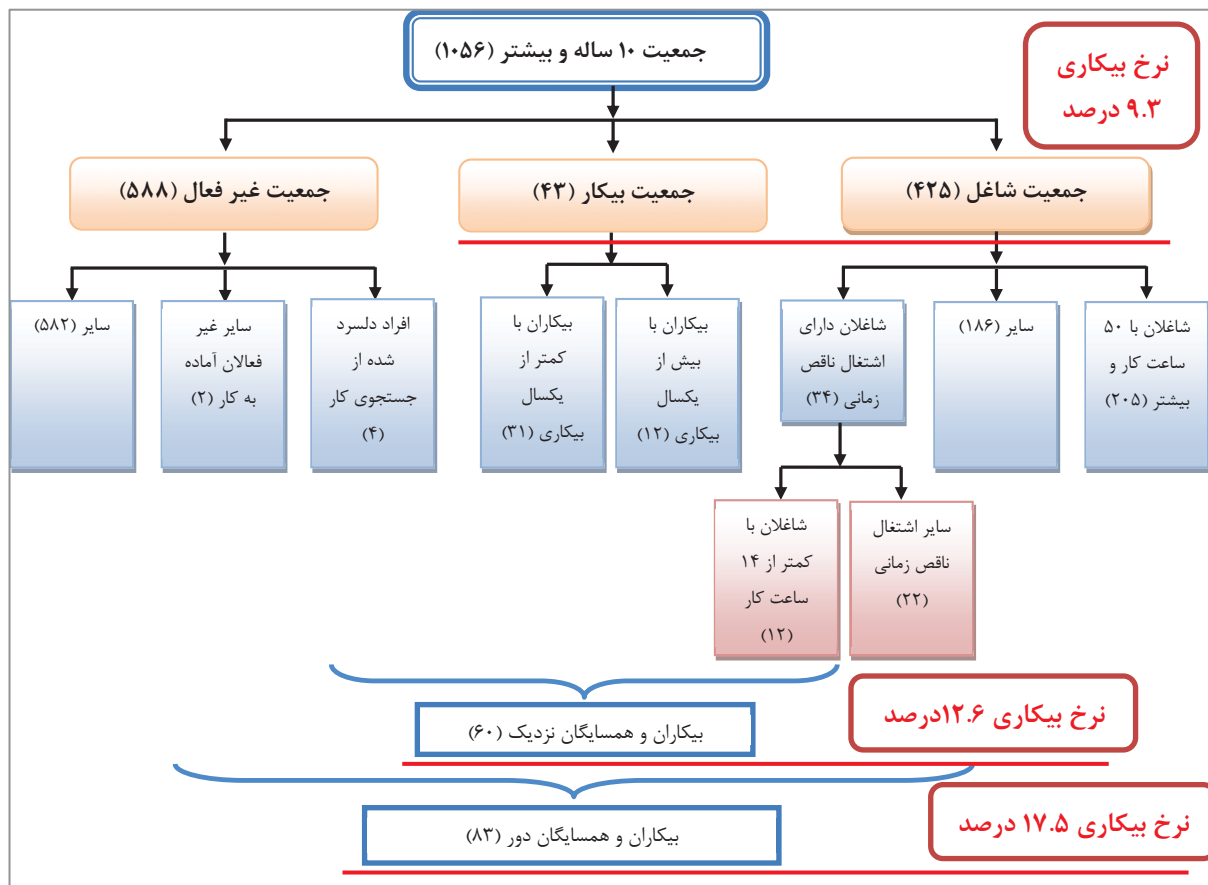
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۳۰۸۸۸.۲	۲۶	۲۴.۲
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۰.۰	۰.۰	۰.۰
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۱۰۷.۲	۰.۱	۰.۱
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۱۶۲۲۴.۶	۰.۷	۱۲.۷
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۲۱۴۶.۶	۰.۴	۱.۷
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۵۲۹.۴	۱.۳	۰.۴
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۶۰۶۸.۱	۱.۱	۴.۸
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۲۴۷۹۵.۲	۱.۸	۱۹.۴
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۷۸۷۴.۴	۰.۸	۶.۲
فعالیت خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۳۱۴۸.۳	۱.۸	۲.۵
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۱۰۱۰.۴	۰.۴	۰.۸
فعالیتهای مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۱۲۵۳.۴	۰.۴	۱.۰
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۱۰۷۵۱.۸	۰.۷	۸.۴
فعالیتهای حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۱۰۹۰.۳	۱.۱	۰.۹
فعالیتهای اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۶۴۵.۲	۱.۳	۰.۵
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۶۴۱۶.۹	۱.۱	۵.۰
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۷۴۰۳.۱	۱.۷	۵.۸
فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۵۶۲۹.۱	۱.۴	۴.۴
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۱۵۰۷.۳	۱.۲	۱.۲
سهم استان از □□□ (درصد)	-	-	۱	-
سهم استان از □□□ بدون نفت (درصد)	-	-	۱.۲	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان اردبیل

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان اردبیل برابر با ۱۰۵۶ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۴۶۸ هزار نفر فعال و ۵۸۸ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۴۴/۳ درصد بوده است. همچنین تعداد ۴۳ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۹/۳ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۲/۶ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۱۷/۵ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۱۵: تصویر کلان بازار کار استان اردبیل در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د) برنامه‌های در دست اجرا

برنامه‌های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه‌ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۶۴: اعتبارات تخصیص داده شده به استان اردبیل بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	اردبیل	سهم استان از برنامه	
مجموع دستگاه‌ها	کل برنامه‌های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۷۳۱۰	۱,۶٪	
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۶۸۹	۳٪	
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۳۶۷	۱,۸٪	
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۶۰۷	۲,۳٪	
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۱۹۱۷۶	۱,۹٪	
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راه‌اندازی طرح‌های نیمه‌تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۲۶۷	۰,۷٪	
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۲۱	۰,۷٪	
		اشتغال (نفر)	۱۲۹۸۶۲	۱۱۴۵	۰,۹٪	
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه‌ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۵۵۵	۰,۸٪	
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۴۴	۰,۸٪	
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۴۶۴	۰,۹٪	
	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۱۴۰۶	۱,۶٪	
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۲۲	۱,۶٪	
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۱۴۰۸	۱,۶٪	
	توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی	اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۱۲	۱,۲٪	
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۶	۱,۲٪	
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۱۳۷۸	۲,۵٪	
	وزارت جهاد کشاورزی	رسته‌فعالیت‌های اولویت‌دار بخش کشاورزی	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۱۲۲	۲,۱٪
			اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۱۲۰۴	۲,۴٪
			تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰۰	۲۷۷	۱,۴٪
بازسازی و نوسازی		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۲۲	۱,۴٪	
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰۰	۵۵۷	۱,۶٪	
سرمایه‌درگردش		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۳۶	۳,۴٪	
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۷۸۰	۱۸,۶٪	
برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۹۴	۱۸,۶٪	
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۲۰۰۰	۱۸,۶٪	
سازمان میراث فرهنگی		میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۱۰۹۳	۱,۶٪
	اشتغال (نفر)		۱۲۲۴۰۵	۱۹۴۱	۱,۶٪	
	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)		۵۶۴	۱۶	۲,۸٪	
	کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)		۹۳	۰	٪۰	
معاونت علمی و فناوری	طرح‌های دانش‌بنیان	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۸۷	۰,۵٪	
		اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۳۶۸	۰,۶٪	
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۱۱	۰,۵٪	
	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	اشتغال (نفر)	۷۰۰۰۰	۱۸۲۰	۲,۶٪
کمک بلاعوض (میلیارد ریال)			۱۶۷۶	۴۴	۲,۶٪	
طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی		اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰۰	۳۳۸۰	۲,۶٪	
		کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۸۳	۲,۶٪	
طرح مهارت‌آموزی در محیط واقعی کار		اشتغال (نفر)	۳۵۰۰۰	۵۴۶	۱,۶٪	
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۳	۱,۶٪	

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	اردبیل	سهم استان از برنامه
	طرح یارانه دستمزد	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰		٪۰
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴		٪۰
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	تسهیلات	۱۲۰۰	۳۲	۲,۷٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۱۶۰	۲,۷٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۳	۲,۷٪
	توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۷۸	٪۱
		اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۸۴۳	۲,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۴	٪۱
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰		٪۰
	وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۶۴۳
وجوه اداره شده (میلیارد ریال)			۲۱۱۹۵	۶۴۳	٪۳
اشتغال (نفر)			۱۲۰۰۰۰	۳۷۹۹	۳,۲٪
بازآفرینی شهری (ودیعہ مسکن)		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۴۳۸	۲,۹٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۴۶	٪۳
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۴۶	٪۳
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	فرهنگ و هنر	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۱۱۱	۰,۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۶	۰,۷٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۸۵	۰,۷٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۰	۰,۸٪

هـ) برش استانی برنامه‌های تولید و اشتغال سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه‌های پیش‌بینی شده در این سال‌ها، جمع منابع پیش‌بینی شده برای اجرای برنامه‌های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۶۵: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان اردبیل (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	۰,۰	۰,۰
	۰,۰	۰,۰
	۲۲,۷	۴۵,۳
بازآفرینی شهری	۲۹۸,۷	۴۴۸,۰
	۰,۰	۰,۰
	۲۹۸,۷	۴۴۸,۰
کشاورزی	۸۸۰,۰	۱۳۲۰,۰
	۸۸۰,۰	۱۳۲۰,۰
	۲۲۰,۰	۲۷۵,۰
گردشگری	۴۶,۳	۵۷,۹
	۴۶,۳	۵۷,۹

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰	۰.۰
تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۹.۷	۱۲.۱
تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۹.۷	۱۲.۱
تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰	۰.۰
تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۶۸۰.۰	۱۰۲۰.۰
تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۶۸۰.۰	۱۰۲۰.۰
تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۷۰.۰	۲۱۲.۵
تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۵۱۰.۸	۶۶۵.۶
تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۷۸.۸	۲۹۱.۷
تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۴۳۲.۰	۳۷۳.۹
تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۴۲۵.۵	۳۵۲۳.۷
تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۶۹۴.۹	۲۷۰۱.۸
تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۱۴۳.۳	۱۳۵۴.۷

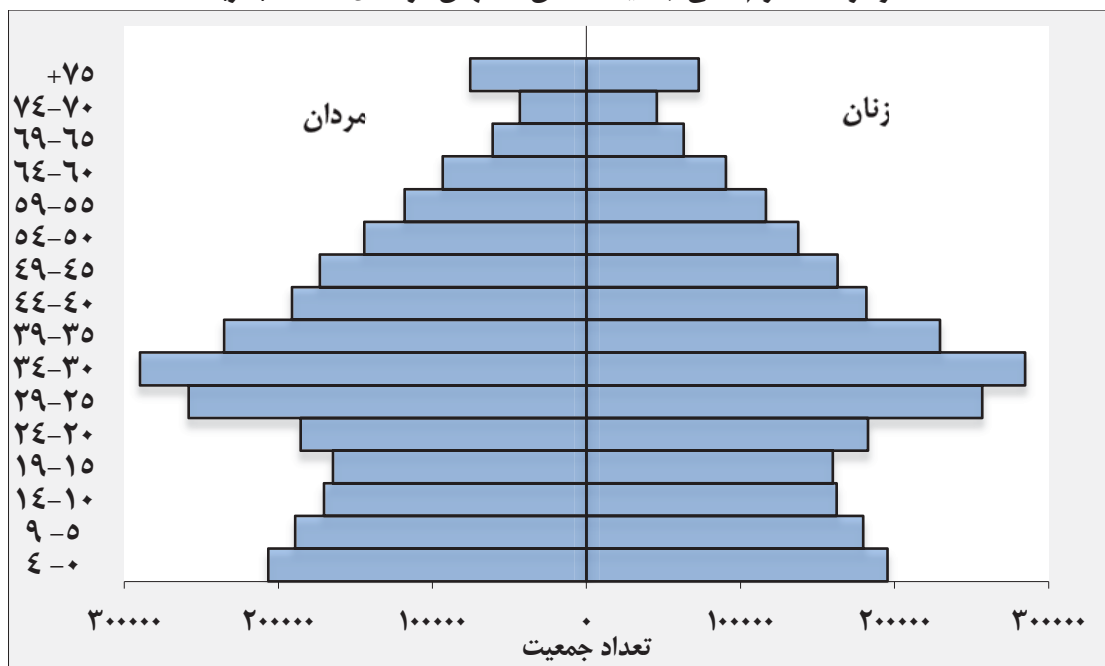
۶- ۴- استان اصفهان

الف) تعداد و ساختار جمعیت استان اصفهان

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان اصفهان برابر با ۵۱۲۱ هزار نفر بوده (۶/۴۱ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۲۵۹۹ هزار نفر مرد و ۲۵۲۱ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۳ می‌باشد. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۴۵۰۷ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۶۱۴ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۸۸ درصد را به تصویر می‌کشد.

تحولات جمعیت استان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۰/۹۷ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۱/۳۷ درصد) شاهد کاهش زیادی در متوسط رشد سالانه جمعیت استان هستیم. به دلیل مهاجریزری استان در سال‌های گذشته، بخشی از کاهش متوسط رشد سالانه جمعیت در این استان می‌تواند ناشی از کاهش مهاجرت به استان باشد. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش مولید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۱۶: هرم سنی جمعیت استان اصفهان در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۵.۷ و ۶.۳ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش صنعت، املاک و مستغلات و عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای که به ترتیب برابر با ۲۳، ۱۶.۳ و ۱۶.۲ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای سهم ۸.۱ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۶۶: وضعیت اقتصادی استان اصفهان در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۵۰۵۲۲.۹	۴.۳	۷.۲
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۶۴.۷	۰.۰	۰.۰
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۲۴۳۵.۲	۳.۱	۰.۳
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۱۶۰۵۵۴.۹	۷.۳	۲۳.۰
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۱۹۷۰۳.۸	۳.۸	۲.۸
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۳۳۳۶.۲	۸.۱	۰.۵
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۳۵۰۰۱.۶	۶.۳	۵.۰
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۱۱۳۱۹۸.۸	۸.۱	۱۶.۲
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۶۹۴۸۱.۷	۷.۵	۹.۹

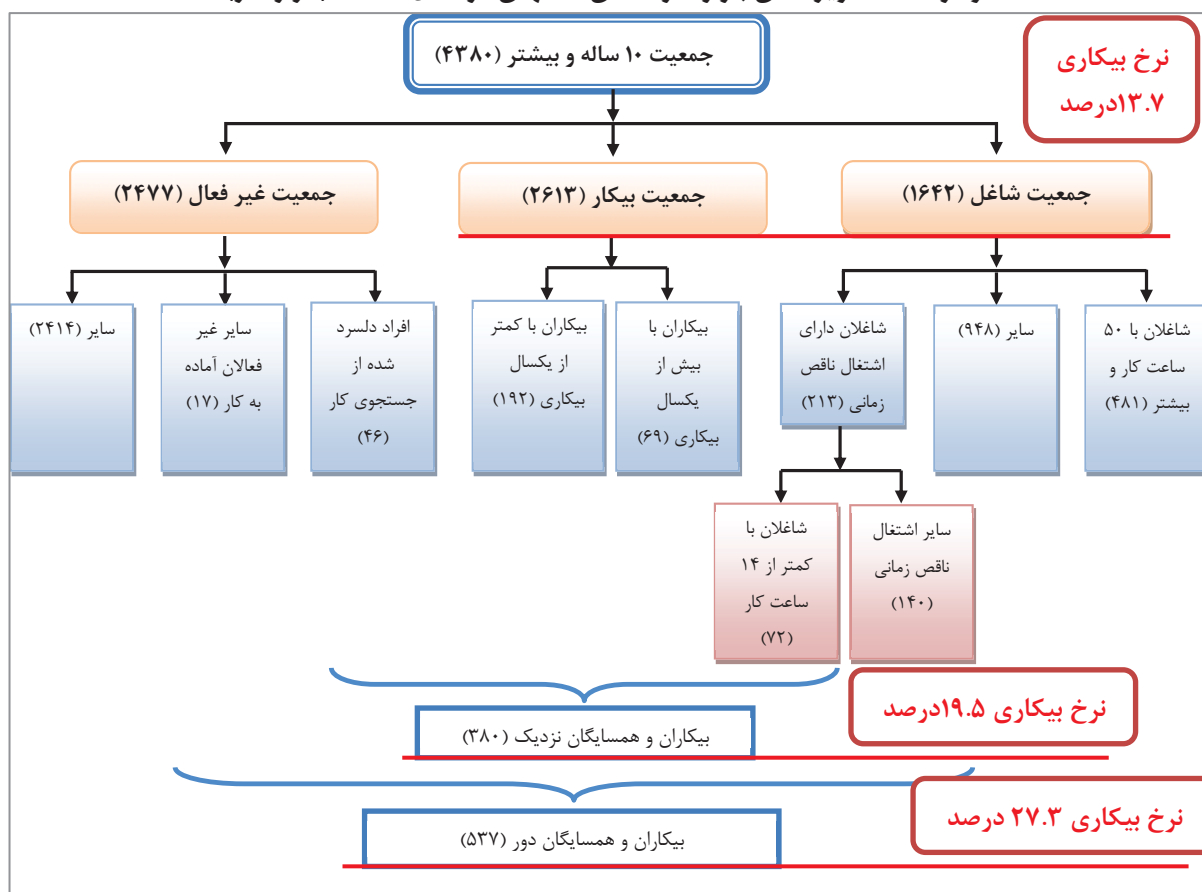
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۱۰۷۱۸.۷	۶.۰	۱.۵
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۳۸۳۶.۸	۱.۵	۰.۵
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۹۴۱۶.۰	۳.۳	۱.۳
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۱۱۳۹۴۴.۶	۷.۳	۱۶.۳
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۵۵۷۹.۴	۵.۵	۰.۸
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۳۸۰۵.۹	۷.۵	۰.۵
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۸۹.۰	۳۵۳۱۵.۷	۵.۸	۵.۱
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۲۵۷۳۳.۸	۶.۰	۳.۷
فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۲۸۰۷۲.۲	۶.۸	۴.۰
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۷۷۱۵.۰	۶.۰	۱.۱
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۵.۷	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۶.۳	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان اصفهان

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان اصفهان برابر با ۴۳۸۰ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۱۹۰۳ هزار نفر فعال و ۲۴۷۷ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۴۳/۴ درصد بوده است. همچنین تعداد ۲۶۱ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۱۳/۷ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۹/۵ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۲۷/۳ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۱۷: تصویر کلان بازار کار استان اصفهان در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د) برنامه‌های در دست اجرا

برنامه‌های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه‌ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۶۷: اعتبارات تخصیص داده شده به استان اصفهان بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	اصفهان	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاهها	کل برنامه‌های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۳۷۴۴۵	۸,۳٪
		وجه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۱۳۱۴	۵,۸٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۱۳۳۱	۶,۷٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۱۱۴۵	۴,۴٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۸	۸۲۵۴۱	۸,۴٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راهاندازی طرح‌های نیمه تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۵۰۷۷	۱۲,۶٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۴۰۲	۱۲,۶٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه‌ای)	اشتغال (نفر)	۱۳۹۸۶۲	۲۶۷۶۳	۲۰,۶٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۱۷۷۱	۲,۵٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۱۴۰	۲,۵٪
	تسهیلات سرمایه در گردش	اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۳۷۶۴	۷,۳٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۱۰۹۱۷	۱۲٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۱۷۵	۱۲٪
	توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات	اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۱۰۵۰۲	۱۲٪
		اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۱۲۲	۱۲,۲٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	اصفهان	سهم استان از برنامه
وزارت جهاد کشاورزی	کلینیکی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۵۷	۱۲,۲٪
	رسته فعالیتهای اولویت دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۳۱۲۰	۵,۶٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۳۱	۲۷۸	۴,۹٪
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۲۶۴۴	۵,۴٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰	۱۵۷۳	۷,۹٪
	بازسازی و نوسازی	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۱۲۵	۷,۸٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰	۲۹۴۵	۸,۴٪
	سرمایه در گردش	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۶۴	۶,۱٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۰	۰٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۰	۰٪
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۰	۰٪
	سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۴۵۸۰
اشتغال (نفر)			۱۲۳۴۰۵	۸۱۳۴	۶,۶٪
کمک بلاعوض (میلیارد ریال)			۵۶۴	۱۱	۱,۹٪
کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)			۹۳	۰	۰,۱٪
معاونت علمی و فناوری	طرح های دانش بنیان	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۱۹۲۳	۱۰,۷٪
		اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۶۸۷۰	۱۰,۷٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۲۳۵	۱۰,۷٪
		اشتغال (نفر)	۷۰۰۰	۲۴۵۰	۳,۵٪
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۵۹	۳,۵٪
		اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰۰	۴۵۵۰	۳,۵٪
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۱۱۲	۳,۵٪
		اشتغال (نفر)	۳۵۰۰۰	۲۵۷۵	۷,۴٪
	طرح مهارت آموزی در محیط واقعی کار	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۱۲	۷,۴٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰۰	۰	۰٪
	طرح یارانه دستمزد	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴	۰	۰٪
		تسهیلات	۱۲۰۰	۳۹	۳,۳٪
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۱۹۵	۳,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۴	۳,۳٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۱۲۲۱	۱۶,۲٪
		اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۵۳۸۲	۱۴,۷٪
توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۵۸	۱۶,۲٪	
	کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰	۰	۰٪	
	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۱۲۲۷	۵,۸٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۱۲۲۷	۵,۸٪
اشتغال (نفر)		۱۲۰۰۰۰	۶۳۰۹	۵,۳٪	
کمک بلاعوض (میلیارد ریال)		۱۵۰۰۰	۵۹۱	۳,۹٪	
بازآفرینی شهری (ودیه مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۸۷	۵,۸٪	
	وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۸۷	۵,۸٪	
	فرهنگ و هنر	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۲۹۶۶	۱۸٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۱۴۷	۱۸٪
اشتغال (نفر)		۱۲۶۵۶	۲۲۸۱	۱۸٪	
کمک بلاعوض (میلیارد ریال)		۴۰	۷	۱۸,۳٪	

هـ) برش استانی برنامه‌های تولید و اشتغال سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه‌های پیش‌بینی شده در این سال‌ها، جمع منابع پیش‌بینی شده برای اجرای برنامه‌های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۶۸: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان اصفهان (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۴۵.۳
بازآفرینی شهری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۷۲.۷
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۵۰۲.۲
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۷۵۳.۳
کشاورزی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۸۰۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۷۰۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۵۶۲.۵
گردشگری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۴۴.۶
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۸۰.۷
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۸۰.۷
معاونت علمی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۱۳.۷
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۶۷.۱
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۲۶۷.۱
صنعت و معدن	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۳۴۸۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۵۲۲۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۵۲۲۰.۰
برنامه‌های جدید	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۸۷۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۰۸۷.۵
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۲۱۳۴.۷
جمع	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۳۱.۴
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۹۳۵.۶
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۱۹۹.۱
	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۶۹۹۱.۸
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۱۲۵۵.۸
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۹۳۰۳.۴
	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۶۱۴.۹
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۳۷۴۷.۸
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۳۷۴۷.۸

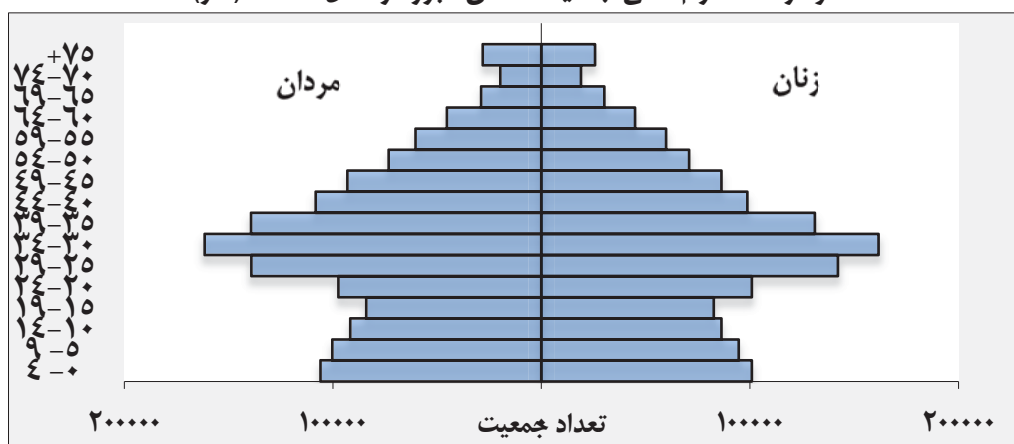
۶-۵- استان البرز

الف) تعداد و ساختار جمعیت استان البرز

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان البرز برابر با ۲۷۱۲ هزار نفر بوده (۳/۳۹ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۱۳۷۶ هزار نفر مرد و ۱۳۳۶ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک‌صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۳ می‌باشد. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۲۵۱۳ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۲۰۰ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۹۲/۶ درصد را به تصویر می‌کشد.

تحولات جمعیت استان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۲/۳۳ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۳/۰۴ درصد) شاهد کاهش رشد جمعیت استان هستیم. استان البرز به دلیل مهاجرپذیری سال‌های گذشته، دارای نرخ رشد جمعیت بالاتری نسبت به سایر استان‌ها و کل کشور بوده است ولی به نظر می‌رسد در دوره ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ تا حدودی از شدت مهاجرت به استان کاسته شده است. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش مولید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۱۸: هرم سنی جمعیت استان البرز در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۳.۳ و ۳.۹ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش صنعت، عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها و املاک و مستغلات که به ترتیب برابر با ۲۹.۳، ۱۸.۹ و ۱۷.۶ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش ساختمان سهم ۶.۳ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۶۹: وضعیت اقتصادی استان البرز در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۲۵۴۸۳.۸	۲.۲	۶.۲
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۰.۰	۰.۰	۰.۰
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۱۹۷.۲	۰.۳	۰.۰

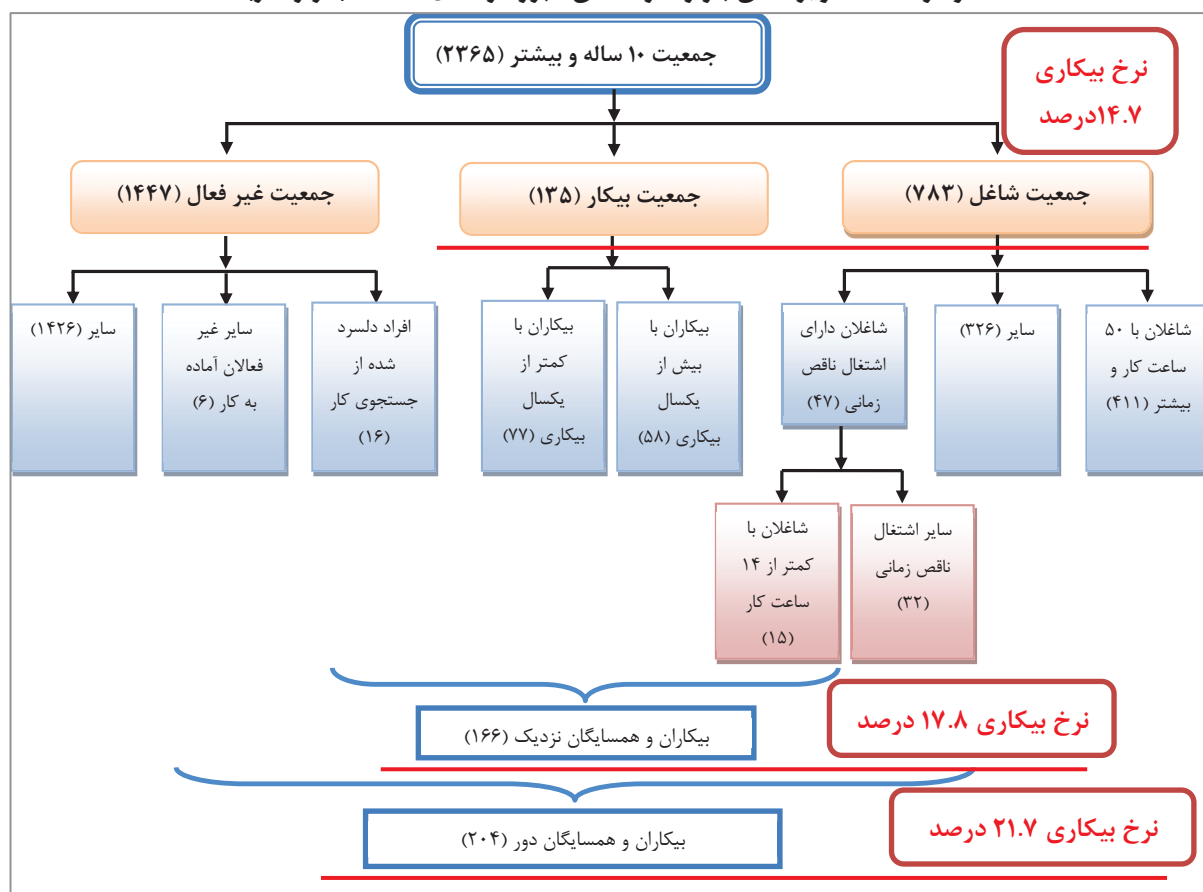
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۱۲۰۱۲۷.۲	۵.۵	۲۹.۳
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۳۶۱۴.۱	۰.۷	۰.۹
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۹۰۹.۸	۲.۲	۰.۲
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۳۵۴۵۲.۶	۶.۳	۸.۶
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۷۷۵۵۸.۷	۵.۵	۱۸.۹
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۱۴۶۷۹.۰	۱.۶	۳.۶
فعالیت خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۸۴۲۹.۵	۴.۷	۲.۱
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۵۴۲.۶	۰.۲	۰.۱
فعالیتهای مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۳۲۹۹.۰	۱.۲	۰.۸
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۷۲۱۴۸.۲	۴.۶	۱۷.۶
فعالیتهای حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۲۳۴۵.۴	۲.۳	۰.۶
فعالیتهای اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۱۳۷۷.۷	۲.۷	۰.۳
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۲۱۷۹۹.۷	۳.۶	۵.۳
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۸۴۶۸.۶	۲.۰	۲.۱
فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۸۸۹۳.۶	۲.۱	۲.۲
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۵۲۹۶.۳	۴.۱	۱.۳
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۳.۳	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۳.۹	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان البرز

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان البرز برابر با ۲۳۶۵ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۹۱۸ هزار نفر فعال و ۱۴۴۷ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۳۸/۸ درصد بوده است. همچنین تعداد ۱۳۵ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۱۴/۷ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۷/۸ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۲۱/۷ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۱۹: تصویر کلان بازار کار استان البرز در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د برنامه‌های در دست اجرا

برنامه های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۷۰: اعتبارات تخصیص داده شده به استان البرز بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	البرز	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاهها	کل برنامه های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۱۴۲۰۱	۳,۱٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۶۱۸	۲,۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۶۳۷	۳,۲٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۶۸۹	۲,۷٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۲۹۸۰۸	۳٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راه اندازی طرح های نیمه تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۱۲۲۱	۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۹۷	۳٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۹۸۶۲	۱۰۵۵۱	۸,۱٪
	بازسازی و نوسازی (یا مجوز توسعه ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۴۴۱۳	۶,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۳۴۹	۶,۳٪
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۲۴۰۴	۴,۶٪
	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۳۰۱۹	۳,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۴۸	۳,۳٪
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۲۸۷۷	۳,۳٪
	توسعه خوشه های صنعتی و خدمات کلینیکی	اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۲۸	۲,۸٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۱۳	۲,۸٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	البرز	سهم استان از برنامه
وزارت جهاد کشاورزی	رسته فعالیت های اولویت دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۹۲۹	۱,۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۶۷	۱,۲٪
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۷۸۸	۱,۶٪
	بازسازی و نوسازی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰۰	۴۴۲	۲,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۳۵	۲,۳٪
	سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰۰	۷۸۵	۲,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۱۶	۱,۵٪
	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۰	٪۰
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۰	٪۰
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۰	٪۰
سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۱۶۳۱	۲,۴٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۳۴۰۵	۲۸۹۷	۲,۴٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۵۶۴	۳۲	۵,۷٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۹۳	۰	٪۰
معاونت علمی و فناوری	طرح های دانش بنیان	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۵۸۰	۳,۲٪
		اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۲۰۷۵	۳,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۷۱	۳,۳٪
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	اشتغال (نفر)	۷۰۰۰۰	۱۲۶۰	۱,۸٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۳۰	۱,۸٪
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰۰	۲۳۴۰	۱,۸٪
		کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۵۸	۱,۸٪
	طرح مهارت آموزی در محیط واقعی کار	اشتغال (نفر)	۳۵۰۰۰	۹۶۶	۲,۸٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۴	۲,۸٪
	طرح یارانه دستمزد	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰۰	٪۰	٪۰
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴	٪۰	٪۰
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	تسهیلات	۱۲۰۰	۳۰	۲,۵٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۱۵۰	۲,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۳	۲,۵٪
	توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۳۸	۰,۵٪
		اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۷۵	۰,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۲	۰,۵٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰	٪۰	٪۰
وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۵۷۷	۲,۷٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۵۷۷	۲,۷٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰۰	۳۰۱۷	۲,۵٪
	بازآفرینی شهری (ودیه مسکن)	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۴۷۵	۳,۳٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۴۱	۲,۷٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۴۱	۲,۷٪
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	فرهنگ و هنر	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۴۹۴	٪۳
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۲۵	٪۳
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۳۸۰	٪۳
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۱	٪۳

هـ) برش استانی برنامه های تولید و اشتغال سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه های پیش بینی شده در این سال ها، جمع منابع پیش بینی شده برای اجرای برنامه های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۷۱: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان البرز (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۳۲.۸
بازآفرینی شهری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۹۰.۷
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۴۳۶.۰
کشاورزی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۲۴۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۸۶۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۳۸۷.۵
گردشگری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۴۷.۲
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۵۹.۱
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
معاونت علمی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۶۴.۵
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۸۰.۶
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
صنعت و معدن	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۶۰۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۴۰۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۵۰۰.۰
برنامه‌های جدید	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۷۴۵.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۱۱.۳
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۲۷۰.۸
جمع	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۳۹۸۷.۴
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۴۶۱۰.۹
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۶۲۷.۲

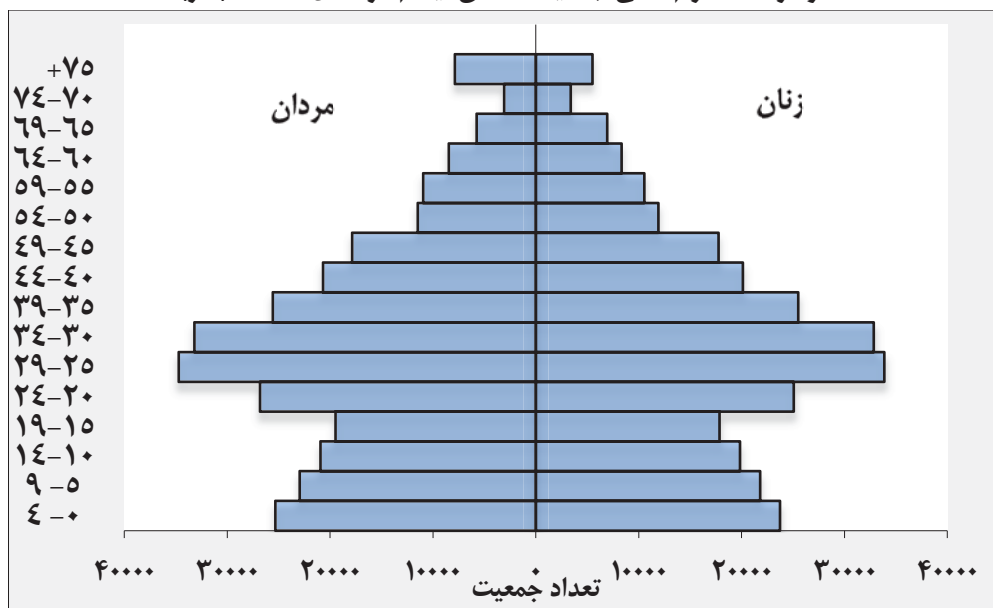
۶-۶- استان ایلام

الف) تعداد و ساختار جمعیت استان ایلام

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان ایلام برابر با ۵۸۰ هزار نفر بوده (۰/۷۳ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۲۹۵ هزار نفر مرد و ۲۸۵ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک‌صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۴ می‌باشد. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۳۹۵ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۱۸۵ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۶۸/۱ درصد را به تصویر می‌کشد.

تحولات جمعیت استان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۰/۸ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۰/۴۳ درصد) شاهد افزایش در متوسط رشد سالانه جمعیت استان هستیم. بخشی از افزایش متوسط رشد سالانه جمعیت در استان ایلام ناشی از کاهش مهاجرت از استان است. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش مولید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۲۰: هرم سنی جمعیت استان ایلام در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۰.۷ و ۰.۶ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش استخراج سایر معادن، استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن و آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه که به ترتیب برابر با ۲۷، ۱۳.۷ و ۱۲.۹ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری سهم ۴.۳ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۷۲: وضعیت اقتصادی استان ایلام در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۱۱۳۸۴.۸	۴.۳	۷.۲
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۲۲۳۹۵.۳	۱.۰	۱۳.۷
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۲۱۰.۵	۱.۷	۲۷.۰
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۳۰۸۱.۹	۰.۳	۰.۳
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۱۰۶۷۰.۵	۰.۱	۳.۷
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۲۹۹.۰	۲.۰	۱۲.۹
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۳۲۴۹.۸	۰.۷	۰.۴
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۶۲۳۱.۹	۰.۶	۳.۹
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۴۱۴۸.۱	۰.۴	۷.۵

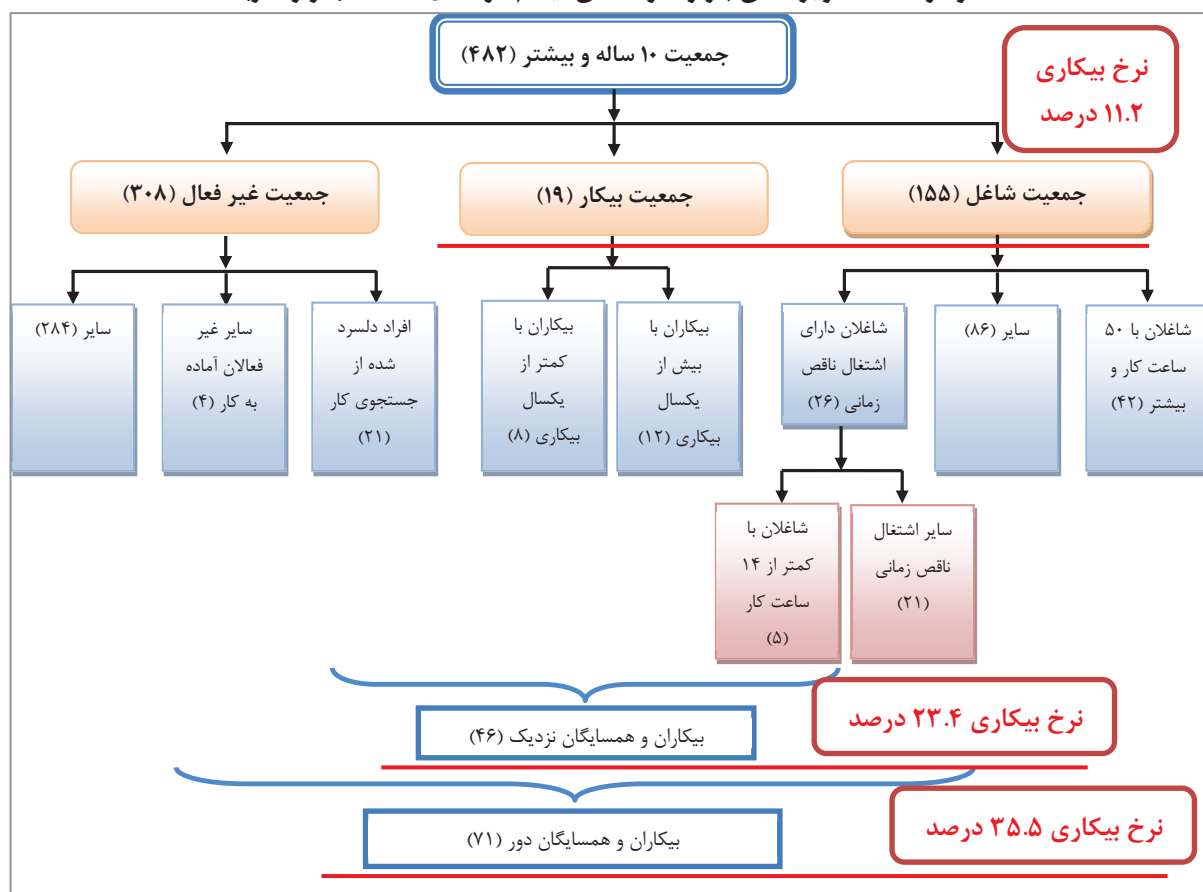
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۳۴۱.۰	۰.۴	۵.۰
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۵۸۴.۵	۰.۲	۰.۴
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۷۰۱.۷	۰.۲	۰.۷
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۴۵۱۲.۰	۰.۲	۰.۸
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۳۸۰.۰	۰.۳	۵.۴
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۳۱۷.۷	۰.۴	۰.۵
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۴۹۶۱.۵	۰.۶	۰.۴
آموزش	۴۳۹۱۳۶.۴	۴۴۵۷.۹	۰.۸	۶.۰
فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۴۱۴۵.۳	۱.۰	۵.۴
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۸۱۰.۰	۱.۰	۵.۰
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۰.۷	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۰.۶	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان ایلام

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان ایلام برابر با ۴۸۲ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۱۷۴ هزار نفر فعال و ۳۰۸ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۳۶/۱ درصد بوده است. همچنین تعداد ۱۹ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۱۱/۲ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۲۳/۴ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۳۵/۵ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۲۱: تصویر کلان بازار کار استان ایلام در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د برنامه‌های در دست اجرا

برنامه های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۷۳: اعتبارات تخصیص داده شده به استان ایلام بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	ایلام	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاهها	کل برنامه های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۳۱۱۴	۰.۷٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۴۹۵	۲.۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۱۱۳	۰.۶٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۶۹۷	۲.۷٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۱۶۳۶۵	۱.۷٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راه اندازی طرح های نیمه تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۱۳۳	۰.۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۱۰	۰.۳٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۹۸۶۲	۱۰۱۹	۰.۸٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۴۹	۰.۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۴	۰.۱٪
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۴۶۰	۰.۹٪
	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۶۲۰	۰.۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۱۰	۰.۷٪
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۶۵۰	۰.۷٪
	توسعه خوشه های صنعتی و خدمات کلینیکی	اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۱۳	۱.۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۶	۱.۳٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	ایلام	سهم استان از برنامه
وزارت جهاد کشاورزی	رسته فعالیت های اولویت دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۴۴۳	۰٫۸٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۳۶	۰٫۶٪
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۳۸۳	٪۰٫۸
	بازسازی و نوسازی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰۰	۱۷۶	۰٫۹٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۱۴	۰٫۹٪
	سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰۰	۳۰۹	۰٫۹٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۱۵	۱٫۴٪
	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۱۸۰	۴٫۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۲۲	۴٫۳٪
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۴۶۱	۴٫۳٪
سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۵۰۱	۰٫۷٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۲۴۰۵	۸۸۹	۰٫۷٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۵۶۴	۱۰	۱٫۹٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۹۳	۰	٪۰
معاونت علمی و فناوری	طرح های دانش بنیان	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۳۵	۰٫۲٪
		اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۱۲۳	۰٫۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۴	۰٫۳٪
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	اشتغال (نفر)	۷۰۰۰۰	۱۷۵۰	۲٫۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۴۲	۲٫۵٪
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰۰	۳۲۵۰	۲٫۵٪
		کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۸۰	۲٫۵٪
		اشتغال (نفر)	۳۵۰۰۰	۳۶۴	٪۱
	طرح مهارت آموزی در محیط واقعی کار	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۲	٪۱
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰۰	۳۴۸۰	۵٫۸٪
	طرح یارانه دستمزد	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴	۹۳	۵٫۸٪
		تسهیلات	۱۲۰۰	۹۰	۷٫۵٪
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۴۵۰	۷٫۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۹	۷٫۵٪
	توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۳۰	۰٫۴٪
		اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۱۱۸	۰٫۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۱	۰٫۴٪
کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)		۴۰۰	٪۰		
وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۴۶۳	٪۲٫۲
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۴۶۳	۲٫۲٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰۰	۲۹۱۲	۲٫۴٪
	بازآفرینی شهری (ودیه مسکن)	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۴۴۹	٪۳
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۳۳	۲٫۲٪
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	فرهنگ و هنر	وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۳۳	۲٫۲٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۵۵	۰٫۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۳	۰٫۳٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۴۲	۰٫۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۰	۰٫۳٪

هـ) برش استانی برنامه های تولید و اشتغال سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه های پیش بینی شده در این سال ها، جمع منابع پیش بینی شده برای اجرای برنامه های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۷۴: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان ایلام (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	۰.۰	۰.۰
	۰.۰	۰.۰
	۰.۰	۰.۰
بازآفرینی شهری	۲۵۱.۹	۳۱۸
	۰.۰	۰.۰
	۰.۰	۰.۰
کشاورزی	۲۴۰.۰	۳۶۰.۰
	۲۴۰.۰	۳۶۰.۰
	۶۰.۰	۷۵.۰
گردشگری	۱۲.۶	۱۵.۷
	۱۲.۶	۱۵.۷
	۰.۰	۰.۰
معاونت علمی	۳.۹	۴.۸
	۳.۹	۴.۸
	۰.۰	۰.۰
صنعت و معدن	۴۰۰.۰	۶۰۰.۰
	۴۰۰.۰	۶۰۰.۰
	۱۰۰.۰	۱۲۵.۰
برنامه‌های جدید	۵۵۳.۴	۴۶۷.۲
	۸۵.۴	۲۰۴.۸
	۴۶۸.۰	۲۶۲.۵
جمع	۱۴۶۱.۷	۱۸۲۵.۶
	۷۴۱.۹	۱۱۸۵.۳
	۸۹۵.۸	۸۷۲.۱

۶-۷- استان بوشهر

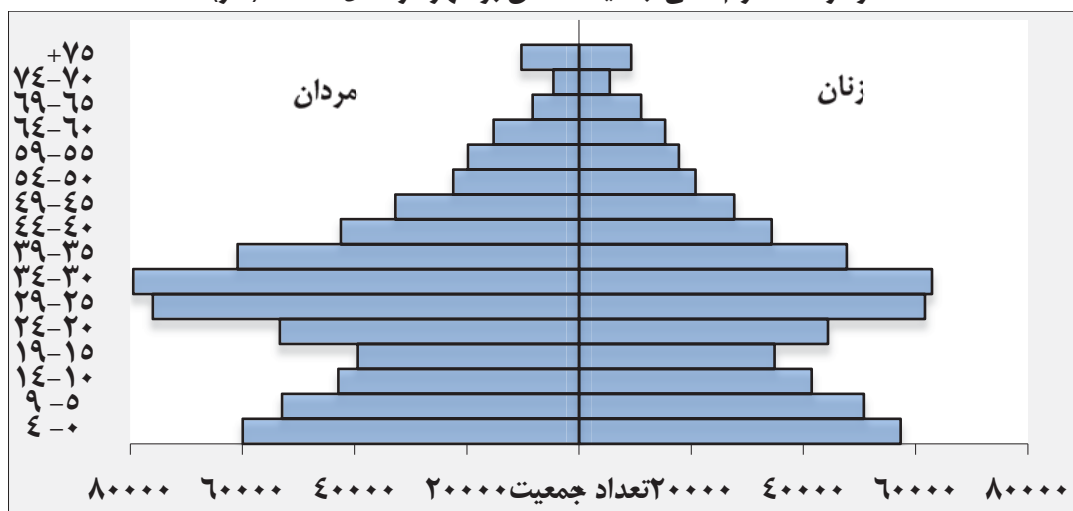
الف) تعداد و ساختار جمعیت استان بوشهر

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان بوشهر برابر با ۱۱۶۳ هزار نفر بوده (۱/۴۶ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۶۲۱ هزار نفر مرد و ۵۴۳ هزار زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک‌صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۱۴ می‌باشد. نسبت جنسی بالای استان بوشهر را می‌توان به مهاجرت نیروی کار مرد از سایر نقاط کشور به این استان نسبت داد. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۸۳۶ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۳۲۷ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۷۱/۹ درصد را به تصویر می‌کشد.

تحولات جمعیت استان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۲/۴۱ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۳/۱۱ درصد) شاهد کاهش در متوسط رشد سالانه جمعیت استان هستیم. این استان به دلیل مهاجرت‌پذیری، نسبت به سایر استان‌ها و کل کشور دارای رشد جمعیت بالایی است ولی بخشی از کاهش متوسط رشد جمعیت در این استان می‌تواند ناشی از کاهش

مهاجرت به استان باشد. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش مولید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۲۲: هرم سنی جمعیت استان بوشهر در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۴.۳ و ۴.۶ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا، صنعت و استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن که به ترتیب برابر با ۳۹.۱، ۳۳ و ۶ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا سهم ۳۹.۱ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۷۵: وضعیت اقتصادی استان بوشهر در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۱۷۹۹۹.۵	۱.۵	۳.۴
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۳۱۷۱۸.۶	۲.۴	۶.۰
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۲۹۵.۲	۰.۴	۰.۱
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۱۷۲۹۰۷.۲	۷.۹	۳۳.۰
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۲۰۴۸۹۲.۰	۳۹.۱	۳۹.۱
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۱۰۵۱.۶	۲.۵	۰.۲
ساخت‌وساز	۵۵۹۹۴۲.۵	۹۳۵۱.۲	۱.۷	۱.۸
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۱۲۷۶۳.۷	۰.۹	۲.۴

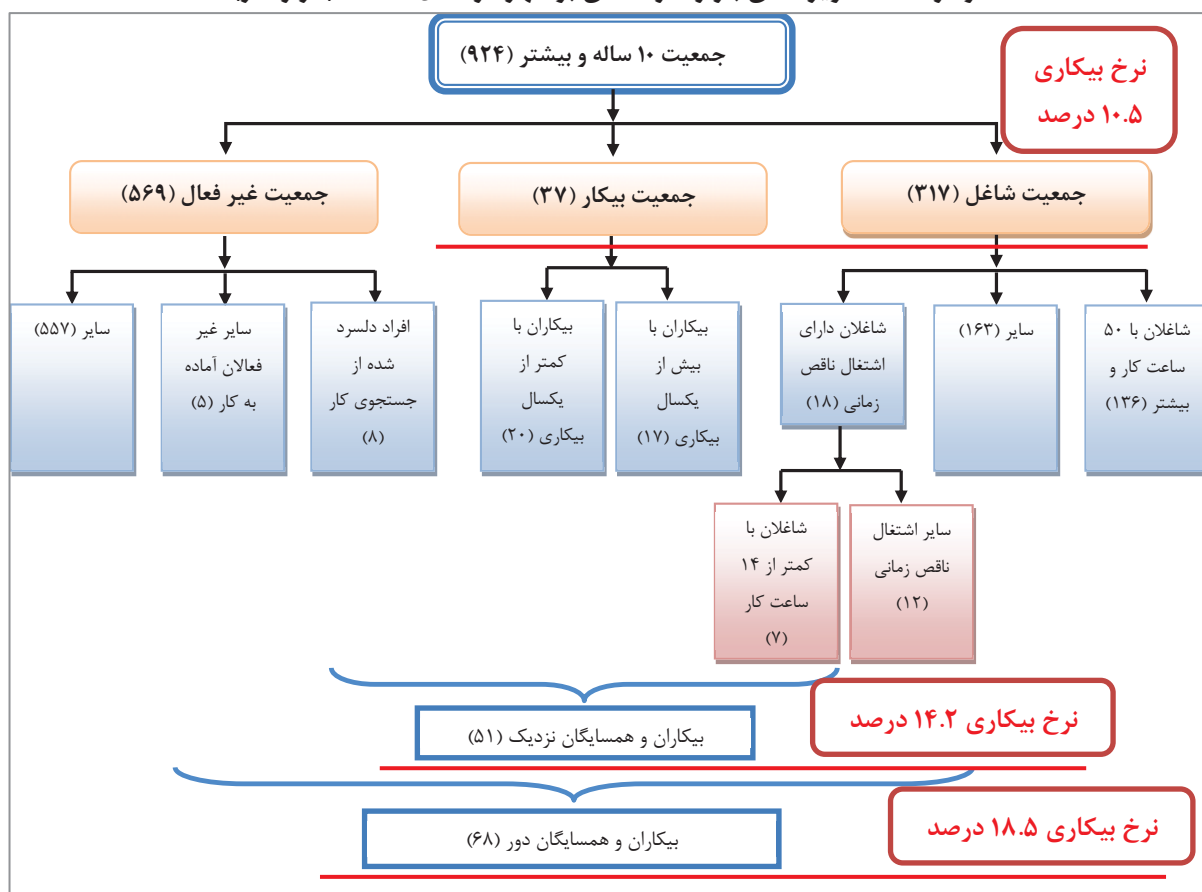
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۱۸۸۱۵.۶	۲.۰	۳.۶
فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۱۴۴۵.۲	۰.۸	۰.۳
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۷۷۴۵.۶	۳.۰	۱.۵
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۱۴۸۲.۷	۰.۵	۰.۳
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۱۸۲۶۹.۵	۱.۲	۳.۵
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۹۴۴.۵	۰.۹	۰.۲
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۵۴۷.۰	۱.۱	۰.۱
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۱۰۹۶۴.۶	۱.۸	۲.۱
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۶۴۰۱.۳	۱.۵	۱.۲
فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۵۹۳۲.۹	۱.۴	۱.۱
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۱۱۴۰.۳	۰.۹	۰.۲
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۴.۳	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۴.۶	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان بوشهر

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان بوشهر برابر با ۹۲۴ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۳۵۴ هزار نفر فعال و ۵۶۹ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۳۸/۳ درصد بوده است. همچنین تعداد ۳۷ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۱۰/۵ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۴/۲ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۱۸/۵ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۲۳: تصویر کلان بازار کار استان بوشهر در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د برنامه‌های در دست اجرا

برنامه‌های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه‌ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۷۶: اعتبارات تخصیص داده شده به استان بوشهر بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	بوشهر	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاه‌ها	کل برنامه‌های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۸۴۶۸	۱,۹٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۳۳۱	۱,۵٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۵۷۸	۲,۹٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۴۸۹	۱,۹٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۱۴۶۹۶	۱,۵٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راه‌اندازی طرح‌های نیمه تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۱۰۸۷	۲,۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۸۶	۲,۷٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۹۸۶۲	۴۲۹	۰,۳٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه‌ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۵۸۵	۰,۸٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۴۶	۰,۸٪
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۱۰۲۴	۲٪
	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۱۱۹۹	۱,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۱۹	۱,۳٪
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۱۱۵۸	۱,۳٪
		اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۱۵	۱,۵٪
	توسعه خوشه‌های صنعتی و				

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	بو شهر	سهم استان از برنامه
وزارت جهاد کشاورزی	خدمات کلینیکی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۷	۱,۵٪
	رسته فعالیت های اولویت دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۲۲۶۵	۴٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۳۴۹	۶,۱٪
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۱۸۲۱	۳,۷٪
	بازسازی و نوسازی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰۰	۷۳۰	۳,۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۵۸	۳,۶٪
	سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰۰	۱۰۲۷	۲,۹٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۱۷	۱,۶٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۰	٪۰
	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۰	٪۰
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۰	٪۰
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۷۷۱	۱,۱٪
سازمان فرهنگی میراث	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	اشتغال (نفر)	۱۲۲۴۰۵	۱۳۷۰	۱,۱٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۵۶۴	۱۲	۲,۲٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۹۳	۰	٪۰
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۱۴۷	۰,۸٪
معاونت علمی و فناوری	طرح های دانش بنیان	اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۳۴۶	۰,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۱۸	۰,۸٪
		اشتغال (نفر)	۷۰۰۰۰	۱۵۴۰	۲,۲٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۳۷	۲,۲٪
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۳۷	۲,۲٪
		اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰۰	۲۸۶۰	۲,۲٪
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۷۱	۲,۲٪
		اشتغال (نفر)	۳۵۰۰۰	۵۵۳	۱,۶٪
	طرح مهارت آموزی در محیط واقعی کار	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۳	۱,۶٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰۰	٪۰	
	طرح یارانه دستمزد	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴	٪۰	
		تسهیلات	۱۲۰۰	۳۰	۲,۵٪
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۱۵۰	۲,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۳	۲,۵٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۲۴۲	۳,۲٪
	توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۱۴۰۸	۳,۸٪
کمک بلاعوض (میلیارد ریال)		۳۶۰	۱۲	۳,۲٪	
کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)		۴۰۰	٪۰		
تسهیلات (میلیارد ریال)		۲۱۱۹۵	۳۰۹	۱,۵٪	
وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۳۰۹	۱,۵٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰۰	۱۹۸۱	۱,۷٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۳۲۷	۲,۲٪
	بازآفرینی شهری (ودیه مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۲۲	۱,۵٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۲۲	۱,۵٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۵۴	۰,۳٪
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	فرهنگ و هنر	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۳	۰,۳٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۴۱	۰,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۰	۰,۳٪

هـ) برش استانی برنامه‌های تولید و اشتغال سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه‌های پیش‌بینی شده در این سال‌ها، جمع منابع پیش‌بینی شده برای اجرای برنامه‌های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۷۷: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان بوشهر (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	۰.۰	۰.۰
	۰.۰	۰.۰
	۲۴۶	۴۹.۱
بازآفرینی شهری	۱۷۵.۷	۲۶۳.۶
	۰.۰	۰.۰
	۱۷۵.۷	۲۶۳.۶
کشاورزی	۲۱۲۰.۰	۳۱۸۰.۰
	۲۱۲۰.۰	۳۱۸۰.۰
	۵۳۰.۰	۶۶۲.۵
گردشگری	۲۰.۸	۲۶.۰
	۲۰.۸	۲۶.۰
	۰.۰	۰.۰
معاونت علمی	۱۶.۳	۲۰.۴
	۱۶.۳	۲۰.۴
	۰.۰	۰.۰
صنعت و معدن	۴۸۰.۰	۷۲۰.۰
	۴۸۰.۰	۷۲۰.۰
	۱۲۰.۰	۱۵۰.۰
برنامه‌های جدید	۲۱۲.۹	۷۲۱.۸
	۳۲.۹	۳۱۶.۳
	۱۸۰.۰	۴۰۵.۴
جمع	۳۰۲۵.۷	۴۹۳۱.۸
	۲۶۷۰.۰	۴۲۶۲.۸
	۱۰۳۰.۳	۱۵۳۰.۷

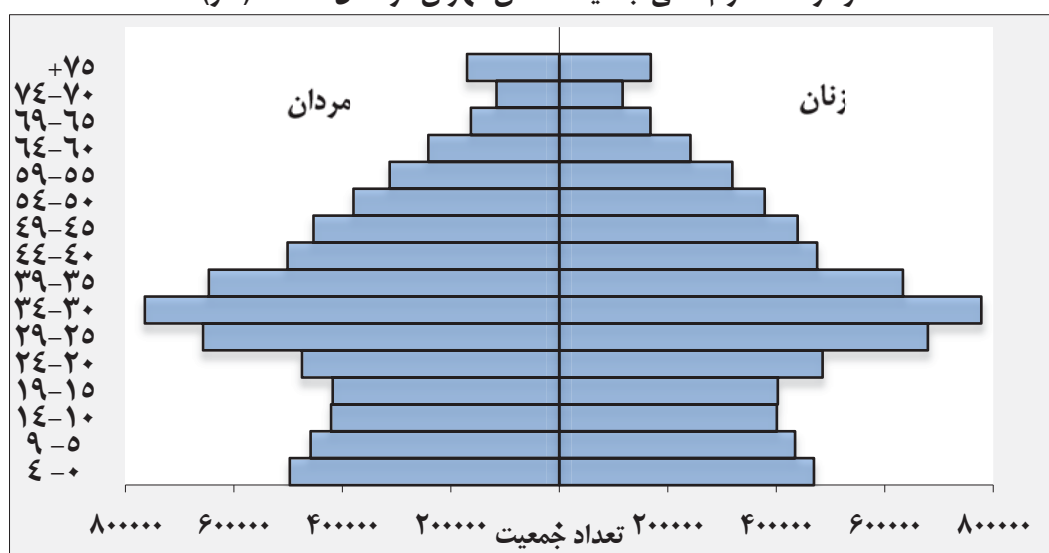
۶-۸- استان تهران

الف) تعداد و ساختار جمعیت استان تهران

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان تهران برابر با ۱۳۲۶۸ هزار نفر بوده که از این تعداد ۶۶۷۴ هزار نفر مرد و ۶۵۹۴ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک‌صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۱ می‌باشد که یکی از پایین‌ترین نسبت‌های جنسی در بین استان‌های کشور است. در مجموع ۱۶/۶ درصد جمعیت کل کشور در استان تهران سکونت

دارند. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۱۲۴۵۲ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۸۱۵ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۹۳/۹ درصد را به تصویر می‌کشد. تحولات جمعیت استان تهران طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۱/۷۲ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۱/۴۴ درصد) شاهد افزایش در متوسط رشد سالانه جمعیت استان هستیم. استان تهران عمدتاً به دلیل این که مقصد مهاجرت مهمی در کشور است، نسبت به بسیاری از استان‌ها و میانگین کل کشور دارای رشد جمعیت بالاتری است. تحولات ساختار سنی جمعیت استان تهران طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش مولید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۲۴: هرم سنی جمعیت استان تهران در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۵.۷ و ۶.۳ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش املاک و مستغلات، صنعت و عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها که به ترتیب برابر با ۲۰.۵، ۱۴ و ۱۳.۳ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش اطلاعات و ارتباطات سهم ۸۰ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۷۸: وضعیت اقتصادی استان تهران در سال ۱۳۹۴

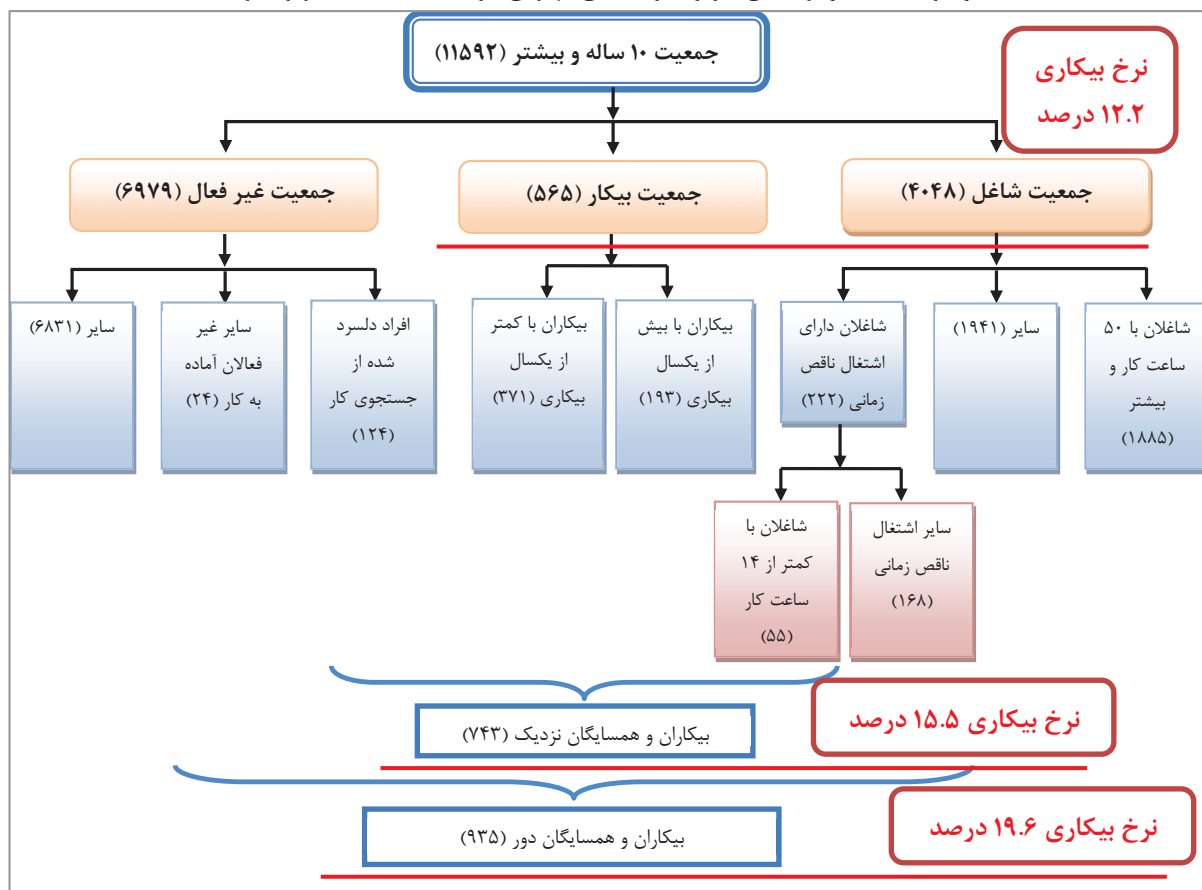
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۵۱۰۷۳.۵	۴.۳	۱.۸
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۱۰۰۴۸.۵	۰.۷	۰.۳
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۱۲۹۵.۸	۱.۷	۰.۰
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۴۰۶۸۲۴.۴	۱۸.۵	۱۴.۰
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۵۳۱۸۴.۳	۱۰.۲	۱.۸
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۸۲۱۸.۱	۱۹.۹	۰.۳
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۱۷۹۱۴۲.۷	۳۲.۰	۶.۲
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۳۸۷۳۰۶.۷	۲۷.۷	۱۳.۳
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۲۷۶۲۴۱.۰	۲۹.۶	۹.۵
فعالیت خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۷۰۸۵۰.۵	۳۹.۵	۲.۴
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۲۰۶۱۴۷.۶	۸۰.۰	۷.۱
فعالیتهای مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۲۰۵۳۷۵.۲	۷۲.۰	۷.۱
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۵۹۷۸۹۵.۴	۳۸.۵	۲۰.۵
فعالیتهای حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۵۲۱۹۰.۸	۵۱.۲	۱.۸
فعالیتهای اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۱۶۵۰۹.۳	۳۲.۷	۰.۶
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۱۷۹۹۱۸.۷	۲۹.۷	۶.۲
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۸۰۴۱۹.۵	۱۸.۷	۲.۸
فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۸۵۷۱۶.۰	۲۰.۷	۲.۹
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۴۱۷۴۸.۵	۳۲.۶	۱.۴
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۲۳.۷	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۲۷	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان تهران

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان تهران برابر با ۱۱۵۹۲ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۴۶۱۳ هزار نفر فعال و ۶۹۷۹ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۳۹/۸ درصد بوده است. همچنین تعداد ۵۶۵ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۱۲/۲ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۵/۷ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۱۹/۶ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۲۵: تصویر کلان بازار کار استان تهران در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د برنامه‌های در دست اجرا

برنامه‌های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه‌ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۷۹: اعتبارات تخصیص داده شده به استان تهران بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	تهران	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاه‌ها	کل برنامه‌های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۴۱۷۸۱	۹.۳٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۲۳۸۸	۱۰.۵٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۹۸۷	۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۲۰۶۱	۸٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۹۷۱۸۹	۹.۸٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راه‌اندازی طرح‌های نیمه تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۱۴۰۷	۳.۵٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۱۱۱	۳.۵٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۹۸۶۲	۸۷۹۳	۶.۸٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه‌ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۲۶۱۸	۳.۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۲۰۷	۳.۷٪
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۳۴۱۴	۶.۶٪
	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۹۸۴۵	۱۰.۹٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۱۵۷	۱۰.۹٪
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۹۳۴۹	۱۰.۷٪
	توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی	اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۱۰۲	۱۰.۲٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۴۸	۱۰.۲٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	تهران	سهم استان از برنامه
وزارت جهاد کشاورزی	رسته فعالیت‌های اولویت‌دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۲۸۰۸	۵٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۲۵۴	۴,۴٪
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۲۳۹۶	۴,۹٪
	بازسازی و نوسازی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰۰	۱۴۴۲	۷,۲٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۱۱۵	۷,۲٪
	سرمایه‌در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰۰	۲۸۹۰	۸,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۶۰	۵,۷٪
	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۰	۰٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۰	۰٪
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۰	۰٪
سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۸۵۰۷	۱۲,۳٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۲۴۰۵	۱۵۱۰۸	۱۲,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۵۶۴	۲۷	۴,۸٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۹۳	۰	۰,۱٪
معاونت علمی و فناوری	طرح‌های دانش‌بنیان	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۷۹۴۵	۴۴,۱٪
		اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۲۸۳۸۱	۴۴,۲٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۹۷۱	۴۴,۱٪
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	اشتغال (نفر)	۷۰۰۰۰	۳۷۸۰	۵,۴٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۹۱	۵,۴٪
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰۰	۷۰۲۰	۵,۴٪
		کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۱۷۳	۵,۴٪
	طرح مهارت‌آموزی در محیط واقعی کار	اشتغال (نفر)	۳۵۰۰۰	۵۷۳۸	۱۶,۴٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۲۶	۱۶,۴٪
	طرح یارانه دستمزد	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰۰	۰	۰٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴	۰	۰٪
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	تسهیلات	۱۲۰۰	۳۰	۲,۵٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۱۵۰	۲,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۳	۲,۵٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۲۳۶	۳,۱٪
	توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۱۶۱۰	۴,۴٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۱۱	۳,۱٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰	۰	۰٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۲۲۳۰	۱۰,۵٪
وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۲۲۳۰	۱۰,۵٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰۰	۱۰۰۶۸	۸,۴٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۷۰۷	۴,۷٪
	بازآفرینی شهری (ودیه مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۱۵۸	۱۰,۵٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۱۵۸	۱۰,۵٪
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	فرهنگ و هنر	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۱۶۶۶	۱۰,۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۸۳	۱۰,۱٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۱۲۸۱	۱۰,۱٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۴	۱۰,۱٪

هـ) برش استانی برنامه‌های تولید و اشتغال سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه‌های پیش‌بینی شده در این سال‌ها، جمع منابع پیش‌بینی شده برای اجرای برنامه‌های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۸۰: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان تهران (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۵۸.۰
بازآفرینی شهری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۲۱۷.۲
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۲۱۷.۲
کشاورزی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۳۴۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۳۳۶۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۷۰۰.۰
گردشگری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۶۴.۶
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۰۵.۷
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
معاونت علمی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۸۸۲.۸
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۱۰۳.۵
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
صنعت و معدن	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۴۵۲۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۶۷۸۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۴۱۲.۵
برنامه‌های جدید	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۰۶۴.۳
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۰۱۶.۹
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۳۰۳.۳
جمع	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۹۶۸۳.۱
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۲۴۶۶.۱
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۴۷۹۱.۰

۶-۹- استان چهارمحال و بختیاری

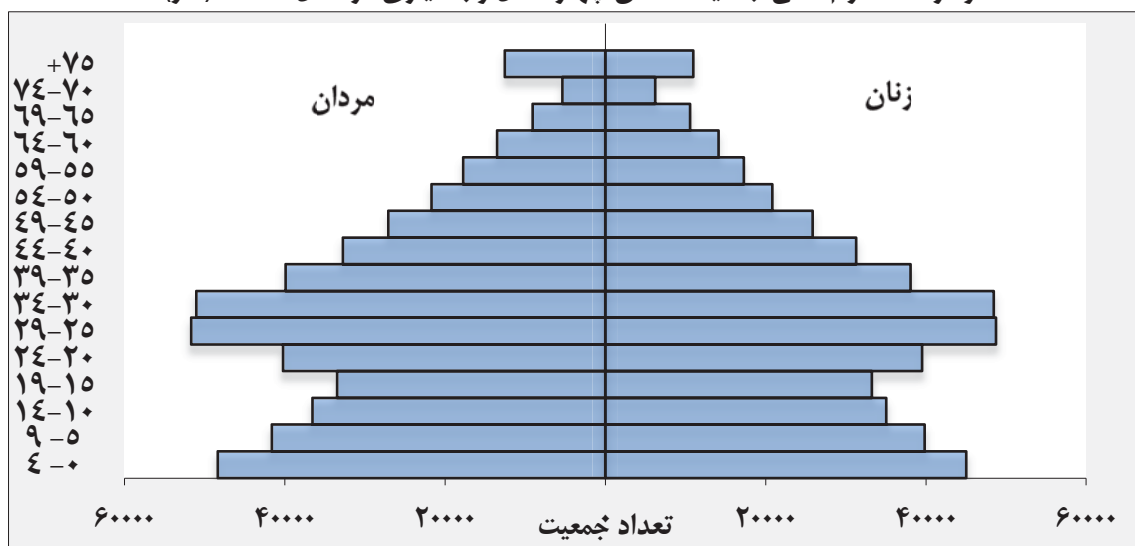
الف) تعداد و ساختار جمعیت استان چهارمحال و بختیاری

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان چهارمحال و بختیاری برابر با ۹۴۸ هزار نفر بوده (۱/۱۹ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۴۸۲ هزار نفر مرد و ۴۶۵ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک‌صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۴ می‌باشد. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۶۰۷ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۳۴۰ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۶۴/۱ درصد (یکی از پایین‌ترین میزان‌های شهرنشینی در بین استان‌های کشور) را به تصویر می‌کشد.

تحولات جمعیت استان چهارمحال و بختیاری طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۱/۱۵ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۰/۸۶ درصد) شاهد افزایش در متوسط رشد سالانه جمعیت استان به دلیل کاهش مهاجرت از این استان به سایر استان‌های کشور هستیم. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در

سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش مولید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۲۶: هرم سنی جمعیت استان چهارمحال و بختیاری در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۰.۷ و ۰.۸ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری، صنعت و عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها که به ترتیب برابر با ۲۲.۸، ۱۵.۴ و ۱۳.۴ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری سهم ۱.۷ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۸۱: وضعیت اقتصادی استان چهارمحال و بختیاری در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۱۹۷۴۹.۰	۱.۷	۲۲.۸
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۰.۰	۰.۰	۰.۰
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۲۰۲.۰	۰.۳	۰.۲
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۱۳۳۴۲.۵	۰.۶	۱۵.۴
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۱۱۵۵.۸	۰.۲	۱.۳
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۳۳۶.۴	۰.۸	۰.۴
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۶۷۰۹.۱	۱.۲	۷.۸
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۱۱۶۲۶.۷	۰.۸	۱۳.۴

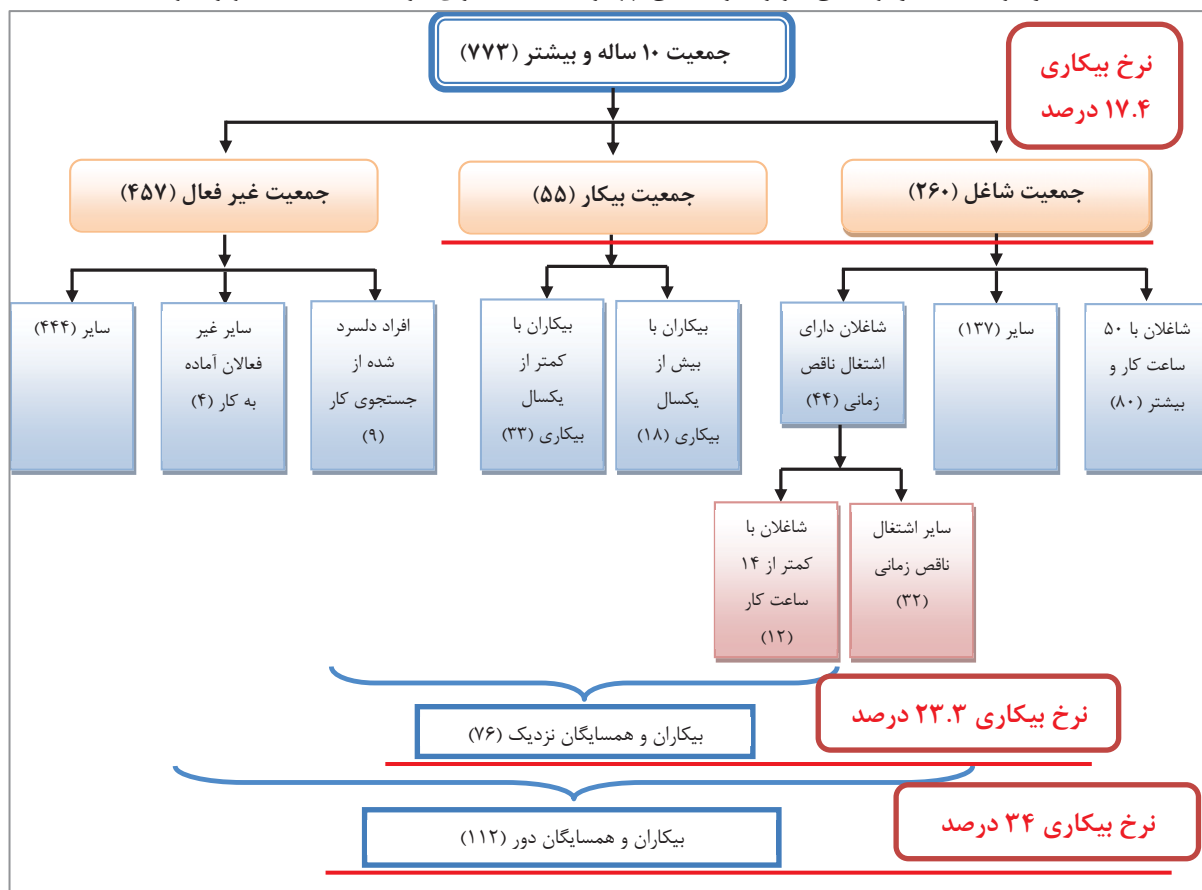
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۵۸۱۶.۴	۰.۶	۶.۷
فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۳۳۲.۷	۰.۲	۰.۴
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۶۵۰.۴	۰.۳	۰.۸
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۹۹۰.۵	۰.۳	۱.۱
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۷۷۶۱.۱	۰.۵	۹.۰
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۱۰۲۳.۴	۱.۰	۱.۲
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۶۹۸.۸	۱.۴	۰.۸
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۳۶۳۳.۶	۰.۶	۴.۲
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۵۲۳۲.۹	۱.۲	۶.۰
فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۶۴۶۲.۰	۱.۶	۷.۵
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۸۵۰.۷	۰.۷	۱.۰
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۰.۷	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۰.۸	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان چهارمحال و بختیاری

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان چهارمحال و بختیاری برابر با ۷۷۳ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۳۱۵ هزار نفر فعال و ۴۵۷ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۴۰/۸ درصد بوده است. همچنین تعداد ۵۵ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۱۷/۴ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۲۳/۳ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۳۴ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۲۷: تصویر کلان بازار کار استان چهارمحال بختیاری در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د برنامه‌های در دست اجرا

برنامه های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۸۲: اعتبارات تخصیص داده شده به استان چهارمحال بختیاری بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	چهارمحال و بختیاری	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاهها	کل برنامه های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۷۷۷۲	۱,۷٪
		وجه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۳۹۶	۱,۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۲۷۶	۱,۴٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۸۴۲	۳,۳٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۲۴۷۱۸	۲,۵٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راهاندازی طرح های نیمه تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۱۵۹	۰,۴٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۱۳	۰,۴٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۹۸۶۲	۶۳۱	۰,۵٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۱۶۶۶	۲,۴٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۱۳۲	۲,۴٪
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۲۱۴	۰,۴٪
	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۲۱۴۱	۲,۴٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۳۴	۲,۴٪
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۲۰۶۰	۲,۴٪
	توسعه خوشه های صنعتی و خدمات کلینیکی	اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۱۸	۱,۸٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۸	۱,۸٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	چهارمحال و بختیاری	سهم استان از برنامه
وزارت جهاد کشاورزی	رسته فعالیت های اولویت دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۶۶۹	۱,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۵۳	۰,۹٪
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۶۱۵	۱,۳٪
	بازسازی و نوسازی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰۰	۳۲۲	۱,۶٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۲۶	۱,۶٪
	سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰۰	۴۷۸	۱,۴٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۱۴	۱,۳٪
	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۰	٪۰
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۰	٪۰
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۰	٪۰
سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۱۳۳۷	۱,۹٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۲۴۰۵	۲۳۷۴	۱,۹٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۵۶۴	۱۱	۱,۹٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۹۳	۰	٪۰
معاونت علمی و فناوری	طرح های دانش بنیان	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۹۶	۰,۵٪
		اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۲۸۱	۰,۴٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۱۲	۰,۵٪
		اشتغال (نفر)	۷۰۰۰۰	۲۲۴۰	۳,۲٪
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۵۴	۳,۲٪
		اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰۰	۴۱۶۰	۳,۲٪
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۱۰۳	۳,۲٪
		اشتغال (نفر)	۳۵۰۰۰	۴۹۰	۱,۴٪
	طرح مهارت آموزی در محیط واقعی کار	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۲	۱,۴٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰۰	۷۴۴۰	۱۲,۴٪
	طرح یارانه دستمزد	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴	۱۹۹	۱۲,۴٪
		تسهیلات	۱۲۰۰	۹۵	۷,۹٪
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۴۷۵	۷,۹٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۱۰	۷,۹٪
	توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۳۳۲	۴,۴٪
		اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۱۲۳۴	۳,۴٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۱۶	۴,۴٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰	٪۰	
وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۳۷۰	۱,۷٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۳۷۰	۱,۷٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰۰	۳۴۲۳	٪۲
	بازآفرینی شهری (ودیعہ مسکن)	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۴۲۹	۲,۹٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۲۶	۱,۷٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۲۶	۱,۷٪
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	فرهنگ و هنر	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۸۱	۰,۵٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۴	٪۰,۵
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۶۲	۰,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۰	۰,۵٪

هـ) برش استانی برنامه های تولید و اشتغال سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه های پیش بینی شده در این سال ها، جمع منابع پیش بینی شده برای اجرای برنامه های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۸۳: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان آذربایجان شرقی (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۵۵.۹
بازآفرینی شهری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۳۳۱.۲
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۳۳۱.۲
کشاورزی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۷۸۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۷۸۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۶۲.۵
گردشگری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۶۰.۹
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۶۰.۹
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
معاونت علمی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۳.۴
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۳.۴
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
صنعت و معدن	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۲۰۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۲۰۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۲۵۰.۰
برنامه‌های جدید	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۸۲۰.۵
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۳۵۹.۶
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۴۶۰.۹
جمع	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۳۳۰۶.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۴۱۳.۹
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۲۶۰.۵
	۱۴۲۴.۷	

۶-۱۰- استان خراسان جنوبی

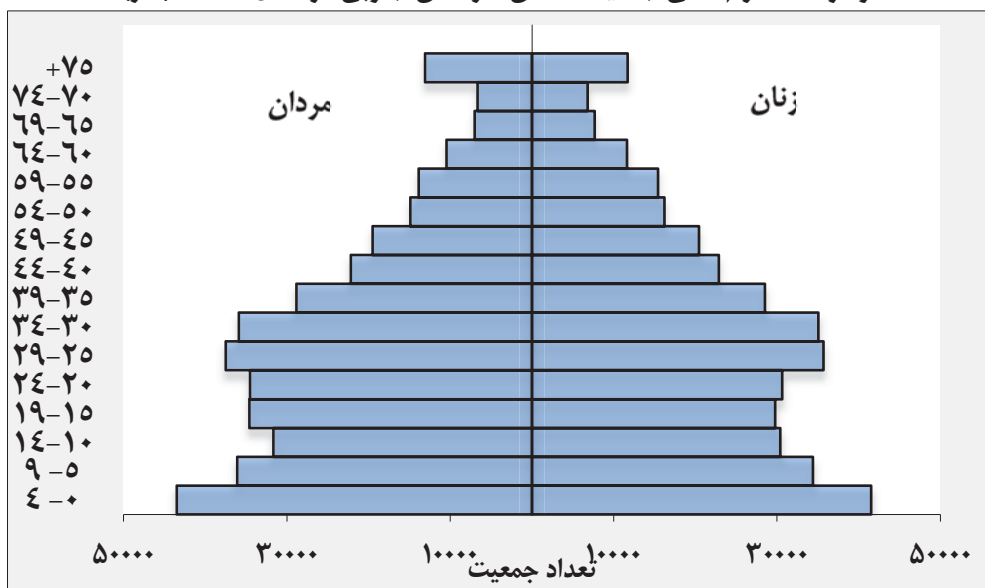
الف) تعداد و ساختار جمعیت استان خراسان جنوبی

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان خراسان جنوبی برابر با ۷۶۹ هزار نفر بوده (۹۶/۰ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۳۹۰ هزار نفر مرد و ۳۷۹ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک‌صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۳ می‌باشد. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۴۵۴ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۳۱۵ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۵۹ درصد (یکی از پایین‌ترین میزان‌های شهرنشینی در بین استان‌های کشور) را به تصویر می‌کشد.

تحولات جمعیت استان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۳/۰۲ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۸۱/۰ درصد) شاهد افزایش قابل توجهی در متوسط رشد سالانه جمعیت استان به دلیل بالا بودن سطح باروری و کاهش مهاجرت از این استان به سایر استان‌های کشور هستیم. ساختار سنی جمعیت در این استان متفاوت از سایر استان‌های کشور است و با وجود تراکم نسبی جمعیت در سنین میانی، به دلیل بالا بودن سطح باروری و تعداد مولید، قاعده هرم سنی رو به

گسترش است و این استان نیازمند سیاست‌گذاری ویژه‌ای است که می‌تواند متفاوت از سایر استان‌های کشور باشد. سیاست‌گذاری مختص این استان علاوه بر توجه به ایجاد فرصت‌های شغلی برای جمعیت واقع در سنین فعالیت باید شامل سیاست‌گذاری برای توسعه آموزش و سلامت نیز باشد که جمعیت سنین پایین‌تر را هدف قرار می‌دهد.

نمودار ۲۸: هرم سنی جمعیت استان خراسان جنوبی در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۰.۵ و ۰.۶ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری، صنعت و اداره امور عمومی و خدمات شهری که به ترتیب برابر با ۲۵.۴، ۸.۸ و ۸.۷ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش استخراج سایر معادن سهم ۵.۵ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۸۴: وضعیت اقتصادی استان خراسان جنوبی در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۱۷۰۹۲.۷	۱.۵	۲۵.۴
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۰.۰	۰.۰	۰.۰
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۴۲۹۶.۱	۵.۵	۶.۴
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۵۹۱۱.۴	۰.۳	۸.۸
تأمین برق، گاز، بخار و تپه‌یو هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۱۱۰۱.۸	۰.۲	۱.۶
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۳۹۷.۱	۱.۰	۰.۶

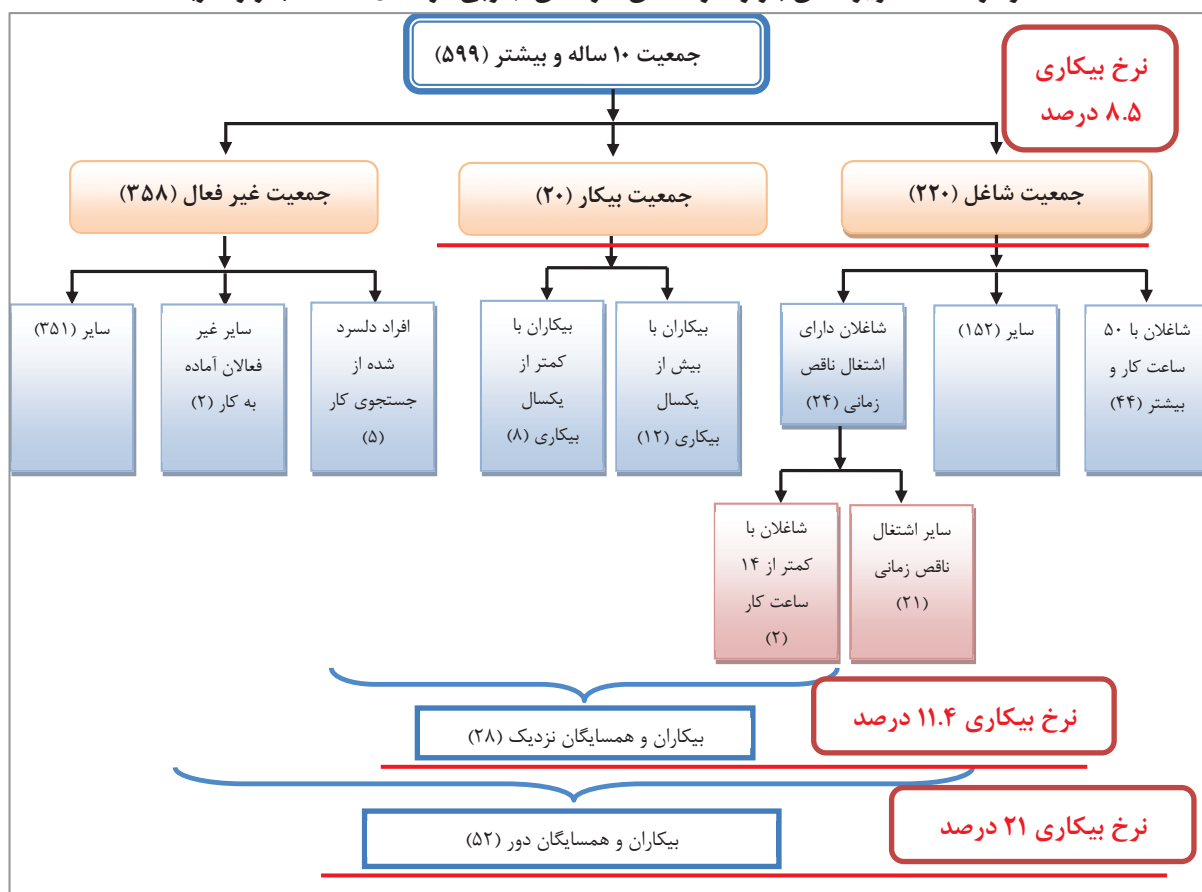
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۳۱۷۴.۸	۰.۶	۴.۷
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۵۴۷۲.۴	۰.۴	۸.۱
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۴۶۷۰.۴	۰.۵	۶.۹
فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۲۷۶.۷	۰.۲	۰.۴
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۱۲۸۱.۱	۰.۵	۱.۹
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۷۶۸.۹	۰.۳	۱.۱
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۵۴۳۹.۸	۰.۳	۸.۱
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۸۸۵.۱	۰.۹	۱.۳
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۳۵۷.۸	۰.۷	۰.۵
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۵۸۵۰.۹	۱.۰	۸.۷
آموزش	۴۳۹۱۳۶.۴	۵۴۸۶.۸	۱.۳	۸.۲
فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۴۱۸۸.۷	۱.۰	۶.۲
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۶۳۷.۶	۰.۵	۰.۹
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۰.۵	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۰.۶	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان خراسان جنوبی

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان خراسان جنوبی برابر با ۵۹۹ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۲۴۰ هزار نفر فعال و ۳۵۸ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۴۰/۱ درصد بوده است. همچنین تعداد ۲۰ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۸/۵ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۱/۴ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۲۱ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۲۹: تصویر کلان بازار کار استان خراسان جنوبی در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د برنامه‌های در دست اجرا

برنامه‌های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه‌ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۸۵: اعتبارات تخصیص داده‌شده به استان خراسان جنوبی بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	خراسان جنوبی	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاه‌ها	کل برنامه‌های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۶۷۲۶	۱,۵٪
		وجه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۳۷۷	۱,۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۳۴۶	۱,۷٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۷۶۳	۲,۹٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۲۱۹۹۰	۲,۳٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راه‌اندازی طرح‌های نیمه تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۳۳	۰,۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۳	۰,۱٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۹۸۶۲	۱۲۷۵	۱٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه‌ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۱۳۶۹	۱,۹٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۱۰۸	۱,۹٪
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۱۲۰۴	۲,۳٪
	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۸۱۳	۰,۹٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۱۳	۰,۹٪
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۸۹۰	۱٪
		اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۱۵	۱,۵٪
	توسعه خوشه‌های صنعتی و				

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	خراسان جنوبی	سهم استان از برنامه
وزارت جهاد کشاورزی	خدمات کلینیکی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۷	۱,۵٪
	رسته فعالیت های اولویت دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۱۴۴۲	۲,۶٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۱۸۲	۳,۲٪
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۱۲۷۰	۲,۶٪
	بازسازی و نوسازی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰۰	۲۸۷	۱,۴٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۲۳	۱,۴٪
	سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰۰	۴۸۳	۱,۴٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۱۰	۱٪
	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۴۰	۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۵	۱٪
اشتغال (نفر)		۱۰۷۶۸	۱۰۳	۱٪	
سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۱۱۱۴	۱,۶٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۲۴۰۵	۱۹۷۸	۱,۶٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۵۶۴	۲۷	۴,۷٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۹۳	۰	۰٪
معاونت علمی و فناوری	طرح های دانش بنیان	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۲۱۶	۱,۲٪
		اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۷۰۱	۱,۱٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۲۶	۱,۲٪
		اشتغال (نفر)	۷۰۰۰۰	۱۰۵۰	۱,۵٪
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۲۵	۱,۵٪
		اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰۰	۱۹۵۰	۱,۵٪
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۴۸	۱,۵٪
		اشتغال (نفر)	۳۵۰۰۰	۳۹۲	۱,۱٪
	طرح مهارت آموزی در محیط واقعی کار	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۲	۱,۱٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰۰	۶۱۲۰	۱۰,۲٪
	طرح یارانه دستمزد	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴	۱۶۴	۱۰,۲٪
		تسهیلات	۱۲۰۰	۳۰	۲,۵٪
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۱۵۰	۲,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۳	۲,۵٪
	توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۴۹۱	۶,۵٪
		اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۲۵۲۳	۶,۹٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۲۳	۶,۵٪
کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)		۴۰۰		۰٪	
وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۳۵۲	۱,۷٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۳۵۲	۱,۷٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰۰	۲۳۴۶	۲٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۴۳۸	۲,۹٪
بازآفرینی شهری (ودیه مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۲۵	۱,۷٪	
	وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۲۵	۱,۷٪	
	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۳۰	۰,۲٪	
	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۱	۰,۲٪	
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	فرهنگ و هنر	اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۲۳	۰,۲٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۰	۰,۳٪

هـ) برش استانی برنامه‌های تولید و اشتغال سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه‌های پیش‌بینی شده در این سال‌ها، جمع منابع پیش‌بینی شده برای اجرای برنامه‌های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۸۶: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان خراسان جنوبی (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	۰.۰	۰.۰
	۰.۰	۰.۰
	۲۷.۵	۵۵.۱
بازآفرینی شهری	۲۱۸.۴	۳۲۷.۶
	۰.۰	۰.۰
	۲۱۸.۴	۳۲۷.۶
کشاورزی	۵۶۰.۰	۸۴۰.۰
	۵۶۰.۰	۸۴۰.۰
	۱۴۰.۰	۱۷۵.۰
گردشگری	۴۰.۹	۵۱.۱
	۴۰.۹	۵۱.۱
	۰.۰	۰.۰
معاونت علمی	۲۴.۰	۳۰.۰
	۲۴.۰	۳۰.۰
	۰.۰	۰.۰
صنعت و معدن	۵۲۰.۰	۷۸۰.۰
	۵۲۰.۰	۷۸۰.۰
	۱۳۰.۰	۱۶۲.۵
برنامه‌های جدید	۴۸۹.۶	۸۰۹.۰
	۷۵.۶	۳۵۴.۶
	۴۱۴.۰	۴۵۴.۴
جمع	۱۸۵۲.۷	۲۸۳۷.۶
	۱۲۲۰.۴	۲۰۵۵.۶
	۹۲۹.۹	۱۱۷۴.۶

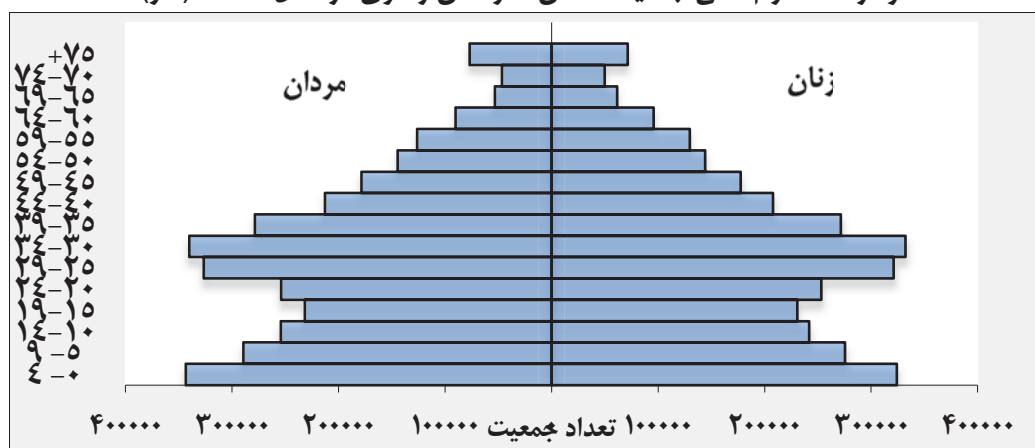
۶-۱۱- استان خراسان رضوی

الف) تعداد و ساختار جمعیت استان خراسان رضوی

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان خراسان رضوی برابر با ۶۴۳۵ هزار نفر بوده (۸/۰۵ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۳۲۴۵ هزار نفر مرد و ۳۱۸۹ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک‌صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۲ می‌باشد. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۴۷۰۱ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۱۷۳۴ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۷۳ درصد را به تصویر می‌کشد.

تحولات جمعیت استان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۱/۴۳ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۱/۴۱ درصد) شاهد تداوم نسبی در متوسط رشد سالانه جمعیت در این استان در دوره‌های مورد مقایسه هستیم. به دلیل این که استان خراسان رضوی دارای سطح باروری و تعداد موالید بالاتر و یکی از استان‌های مهاجرپذیر است، نرخ رشد جمعیت این استان بالاتر از میانگین کشور است. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. دیگر ویژگی ساختار جمعیت این استان افزایش جمعیت سنین پایین به دلیل افزایش تعداد موالید در سال‌های اخیر است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش موالید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۳۰: هرم سنی جمعیت استان خراسان رضوی در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۵.۴ و ۶.۲ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش املاک و مستغلات، عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری که به ترتیب برابر با ۱۷.۶، ۱۵.۸ و ۱۳.۵ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا سهم ۱۲.۱ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۸۷: وضعیت اقتصادی استان خراسان رضوی در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۸۸۴۱۲.۳	۷.۵	۱۳.۵
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۵۸۲.۱	۰.۰	۰.۱
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۲۹۹۰.۶	۳.۸	۰.۵

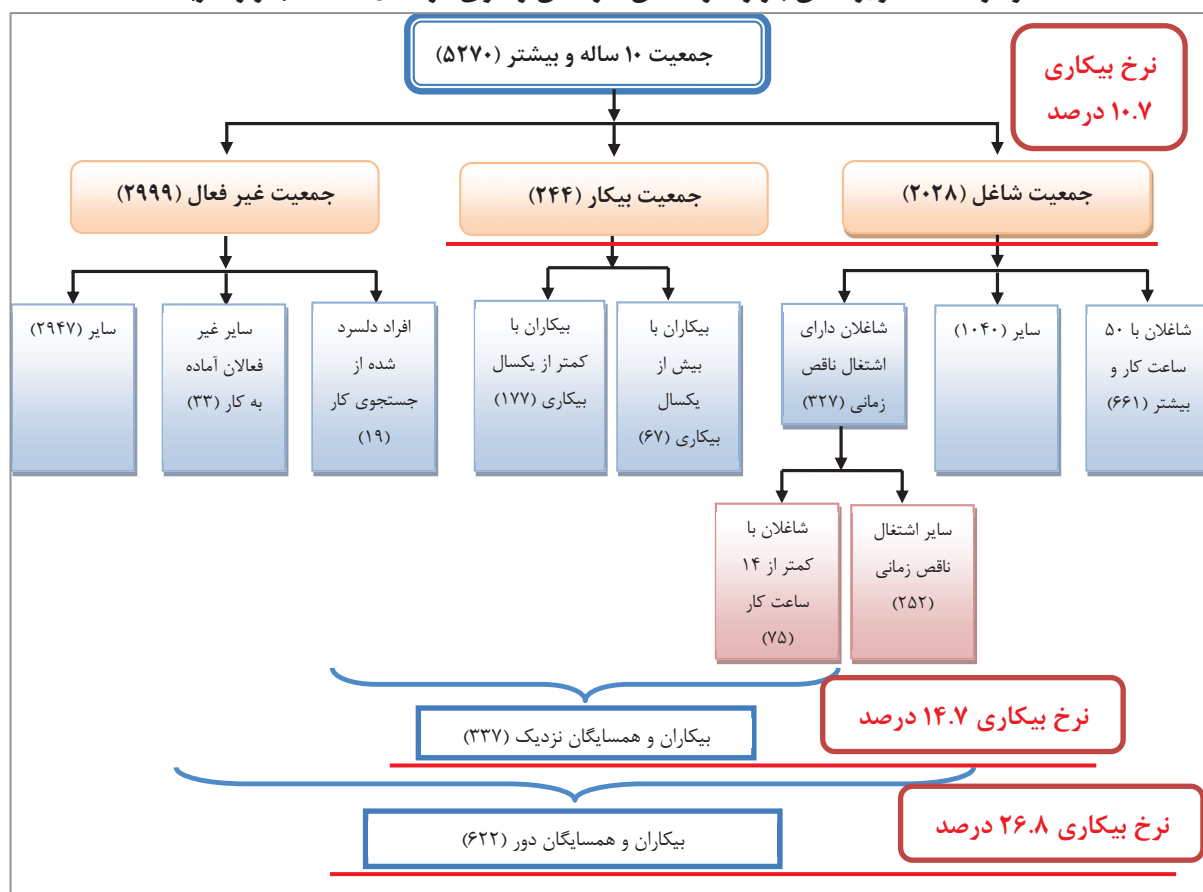
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۷۸۶۶۵.۲	۳.۶	۱۲.۰
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۲۵۲۰۵.۳	۴.۸	۳.۸
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۳۵۰۷.۶	۸.۵	۰.۵
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۳۱۵۶۱.۸	۵.۶	۴.۸
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۱۰۴۰۸۲.۷	۷.۴	۱۵.۸
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۶۰۳۱۹.۱	۶.۵	۹.۲
فعالیت خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۲۱۷۰۱.۹	۱۲.۱	۳.۳
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۲۴۶۸.۵	۱.۰	۰.۴
فعالیتهای مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۷۷۰۰.۵	۲.۷	۱.۲
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۱۱۵۴۲۵.۸	۷.۴	۱۷.۶
فعالیتهای حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۴۷۸۷.۲	۴.۷	۰.۷
فعالیتهای اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۳۱۸۴.۱	۶.۳	۰.۵
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۳۶۷۳۸.۵	۶.۱	۵.۶
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۳۱۷۶۴.۵	۷.۴	۴.۸
فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۲۴۳۰۳.۱	۵.۹	۳.۷
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۱۳۹۰۰.۹	۱۰.۸	۲.۱
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۵.۴	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۶.۲	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان خراسان رضوی

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان خراسان رضوی برابر با ۵۲۷۰ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۲۲۷۲ هزار نفر فعال و ۲۹۹۹ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۴۳/۱ درصد بوده است. همچنین تعداد ۲۴۴ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۱۰/۷ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۴/۷ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۲۶/۸ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۳۱: تصویر کلان بازار کار استان خراسان رضوی در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د برنامه‌های در دست اجرا

برنامه‌های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه‌ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۸۸: اعتبارات تخصیص داده‌شده به استان خراسان رضوی بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	خراسان رضوی	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاه‌ها	کل برنامه‌های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۲۸۳۵۰	۶,۳٪
		وجه اداره شده (میلیارد ریال)	۳۲۶۹۵	۹۵۰	۴,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۱۰۱۵	۵,۱٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۵۸۸۵	۱۱۰۸	۴,۳٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۴۶۵۳۱	۴,۷٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راه‌اندازی طرح‌های نیمه‌تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۲۴۶۴	۶,۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۱۹۵	۶,۱٪
		اشتغال (نفر)	۱۳۹۸۶۲	۷۵۷	۰,۶٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه‌ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۳۶۹۹	۵,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۲۹۳	۵,۳٪
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۱۰۹۴	۲,۱٪
	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۴۹۲۴	۵,۴٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۷۹	۵,۴٪
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۴۶۲۲	۵,۳٪
	توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی	اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۴۹	۴,۹٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۲۳	۴,۹٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	خراسان رضوی	سهم استان از برنامه
وزارت جهاد کشاورزی	رسته فعالیت های اولویت دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۲۶۳۹	۴,۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۱۵۷	۲,۷٪
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۲۵۹۱	۵,۳٪
	بازسازی و نوسازی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۰۰۰۰	۱۲۴۳	۶,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۹۹	۶,۳٪
	سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰۰	۲۱۱۴	۶٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۶۵	۶,۳٪
	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۱۲۰	۲,۹٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۱۴	۲,۹٪
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۳۰۸	۲,۹٪
سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۵۱۹۶	۷,۵٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۲۴۰۵	۹۳۲۸	۷,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۵۶۴	۲۰	۳,۶٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۹۳	۰	۰,۱٪
معاونت علمی و فناوری	طرح های دانش بنیان	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۹۹۱	۵,۵٪
		اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۳۵۳۷	۵,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۱۲۱	۵,۵٪
		اشتغال (نفر)	۷۰۰۰۰	۲۷۳۰	۳,۹٪
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۶۵	۳,۹٪
		اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰۰	۵۰۷۰	۳,۹٪
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۱۲۵	۳,۹٪
		اشتغال (نفر)	۳۵۰۰۰	۲۶۵۹	۷,۶٪
	طرح مهارت آموزی در محیط واقعی کار	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۱۲	۷,۶٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰۰	۰	۰٪
	طرح یارانه مستمر	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴	۰	۰٪
		تسهیلات	۱۲۰۰	۴۹	۴,۱٪
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۲۴۵	۴,۱٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۵	۴,۱٪
	توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۱۶۸۹	۲۲,۴٪
		اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۷۰۳۱	۱۹,۲٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۸۱	۲۲,۴٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰	۰	۰٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۱۹۵	۸۸۸	۴,۳٪
وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۳۱۱۹۵	۸۸۸	۴,۳٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰۰	۴۸۶۳	۴,۱٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۶۵۰	۴,۳٪
	بازآفرینی شهری (ودیعہ مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۶۳	۴,۳٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۶۳	۴,۳٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۱۷۴۷	۱۳,۸٪
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	فرهنگ و هنر	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۲۲۷۲	۱۳,۸٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۱۱۳	۱۳,۸٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۱۷۴۷	۱۳,۸٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۶	۱۳,۹٪

هـ) برش استانی برنامه های تولید و اشتغال سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه های پیش بینی شده در این سال ها، جمع منابع پیش بینی شده برای اجرای برنامه های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است

جدول ۸۹: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان خراسان رضوی (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۷۳.۱
بازآفرینی شهری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۶۳۷.۲
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۴۲۴.۸
کشاورزی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۳۳۶۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۳۳۶۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۷۰۰.۰
گردشگری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۲۵.۷
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۲۵.۷
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
معاونت علمی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۱۰.۱
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۳۷.۶
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
صنعت و معدن	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۳۱۸۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۳۱۸۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۵۳۰.۰
برنامه‌های جدید	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۵۴۲.۱
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۱۱۴.۱
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۴۲۸.۰
جمع	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۰۰۱۴.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۷۹۴۸.۹
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۳۶۰۰.۷

۶-۱۲- استان خراسان شمالی

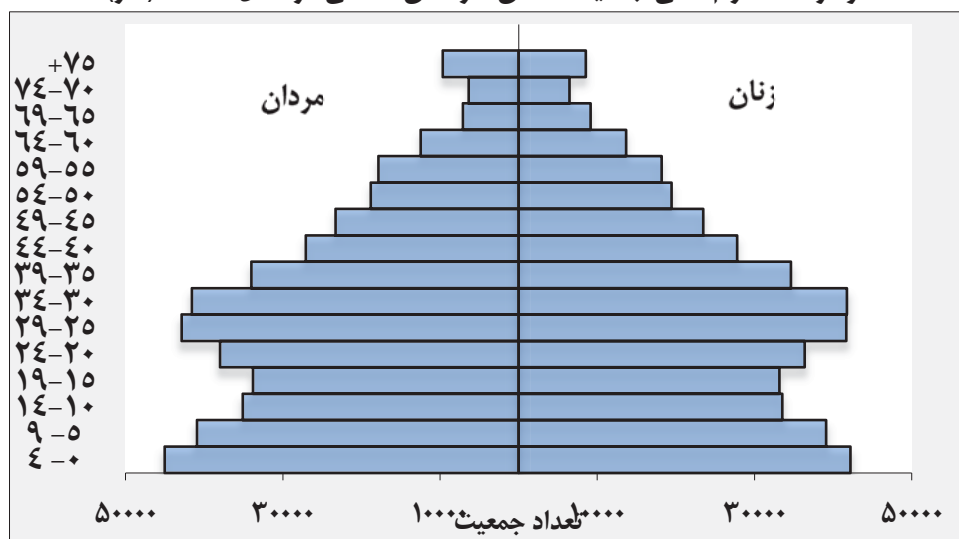
الف) تعداد و ساختار جمعیت استان خراسان شمالی

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان خراسان شمالی برابر با ۸۶۳ هزار نفر بوده (۱/۰۸ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۴۳۴ هزار نفر مرد و ۴۲۹ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک‌صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۱ (یکی از نسبت‌های جنسی پایین در بین استان‌های کشور) می‌باشد. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۴۸۳ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۳۷۹ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۵۶/۱ درصد (یکی از پایین‌ترین میزان‌های شهرنشینی در بین استان‌های کشور) را به تصویر می‌کشد.

تحولات جمعیت استان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که متوسط رشد سالانه جمعیت در این استان معادل ۰/۱۱- درصد است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۱/۳۵ درصد) شاهد کاهش شدید در متوسط رشد سالانه جمعیت استان هستیم. با وجود این که استان خراسان شمالی دارای سطح باروری و تعداد موالید بالایی است، به دلیل مهاجرفرستی دارای رشد منفی جمعیت است. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان

طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. دیگر ویژگی ساختار جمعیت این استان افزایش جمعیت سنین پایین به دلیل افزایش تعداد مولید در سال‌های اخیر است که مستلزم سیاست‌گذاری ویژه‌ای است.

نمودار ۳۲: هرم سنی جمعیت استان خراسان شمالی در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۰.۶ و ۰.۷ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری، صنعت و املاک و مستغلات که به ترتیب برابر با ۲۴.۵، ۱۳.۶ و ۹.۹ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری سهم ۱.۴ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۹۰: وضعیت اقتصادی استان خراسان شمالی در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۱۷۰۶۲.۹	۱.۴	۲۴.۵
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۰.۰	۰.۰	۰.۰
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۶۹۲.۲	۰.۹	۱.۰
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۹۴۳۹.۰	۰.۴	۱۳.۶
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۲۷۷۹.۳	۰.۵	۴.۰
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۲۲۸.۱	۰.۶	۰.۳
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۴۱۶۳.۲	۰.۷	۶.۰
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۵۷۰۲.۵	۰.۴	۸.۲

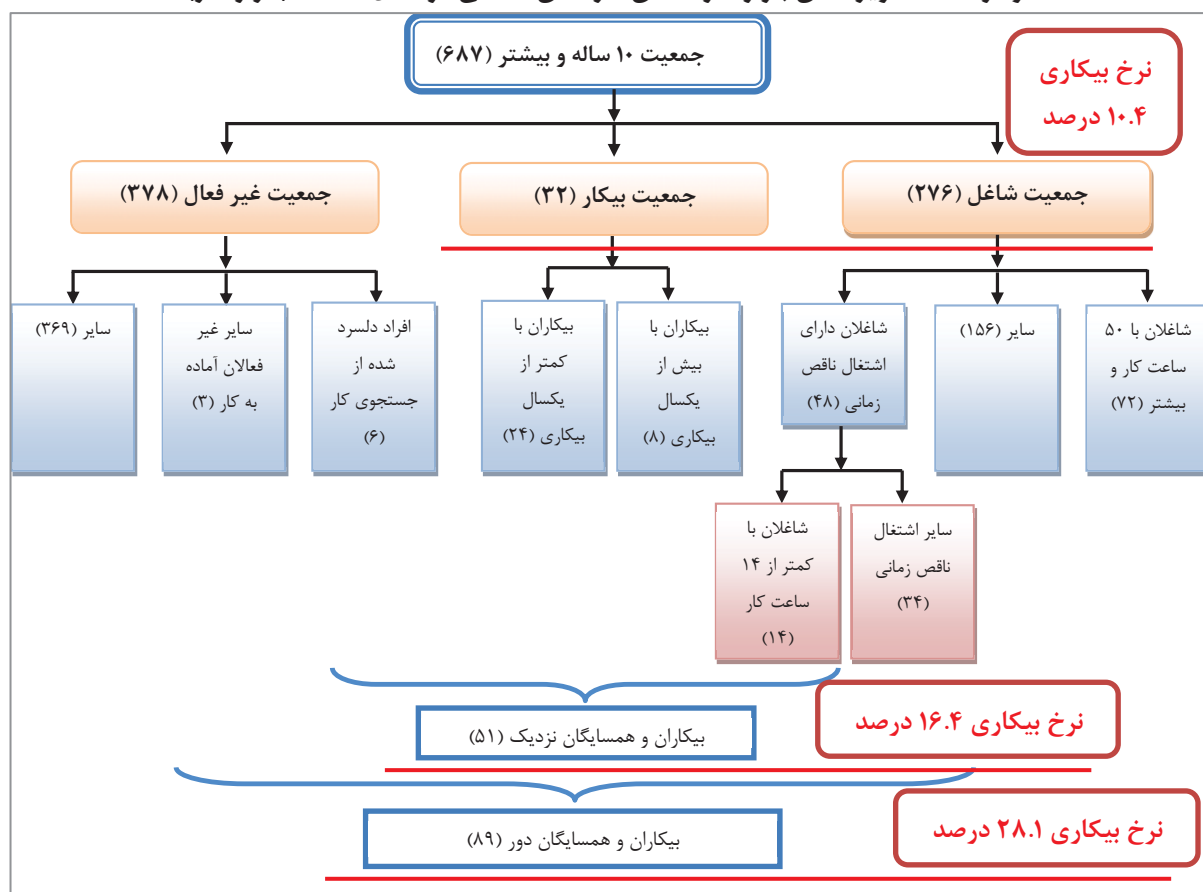
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۵۸۳۱.۷	۰.۶	۸.۴
فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۳۴۷.۰	۰.۲	۰.۵
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۵۰۲.۶	۰.۲	۰.۷
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۷۶۸.۴	۰.۳	۱.۱
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۶۸۸۶.۹	۰.۴	۹.۹
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۶۰۸.۴	۰.۶	۰.۹
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۲۷۲.۴	۰.۵	۰.۴
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۵۳۴۲.۳	۰.۹	۷.۷
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۴۶۹۳.۸	۱.۱	۶.۷
فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۳۳۸۵.۷	۰.۸	۴.۹
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۹۴۱.۳	۰.۷	۱.۴
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۰.۶	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۰.۷	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان خراسان شمالی

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان خراسان شمالی برابر با ۶۸۷ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۳۰۹ هزار نفر فعال و ۳۷۸ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۴۴/۹ درصد بوده است. همچنین تعداد ۳۲ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۱۰/۴ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۶/۴ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۲۸/۱ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۳۳: تصویر کلان بازار کار استان خراسان شمالی در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

(د) برنامه‌های در دست اجرا

برنامه های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۹۱: اعتبارات تخصیص داده شده به استان خراسان شمالی بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	خراسان شمالی	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاهها	کل برنامه‌های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۵۴۱۱	۱,۲٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۴۰۰	۱,۸٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۳۳۰	۱,۷٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۵۷۷	۲,۳٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۳۱۹۵۷	۲,۳٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راه‌اندازی طرح‌های نیمه‌تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۱۱	٪۰
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۱	٪۰
		اشتغال (نفر)	۱۲۹۸۶۲	۶۷۲۳	۵,۳٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه‌ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۱۱۹۲	۱,۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۹۴	۱,۷٪
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۳۳۱۴	۶,۴٪
	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۷۳۹	۰,۸٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۱۲	۰,۸٪
		اشتغال (نفر)	۸۷۳۲۹	۷۳۲	۰,۸٪
	توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی	اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۵	۰,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۲	۰,۵٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	خراسان شمالی	سهم استان از برنامه
وزارت جهاد کشاورزی	رسته فعالیت های اولویت دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۱۲۳۱	۲,۲٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۱۷۷	۳,۱٪
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۱۱۲۱	۲,۳٪
	بازسازی و نوسازی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰	۱۹۱	۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۱۵	۰,۹٪
	سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰	۳۳۷	۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۱۶	۱,۵٪
	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۸۰	۱,۹٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۱۰	۱,۹٪
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۲۰۵	۱,۹٪
سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۳۴	۷۷۰	۱,۱٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۲۴۰۵	۱۳۶۷	۱,۱٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۵۶۴	۲۰	۳,۵٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۹۳	۰	۰٪
معاونت علمی و فناوری	طرح های دانش بنیان	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۳۷	۰,۲٪
		اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۲۰۹	۰,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۴	۰,۳٪
		اشتغال (نفر)	۷۰۰۰	۱۳۳۰	۱,۹٪
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۳۲	۱,۹٪
		اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰	۳۴۷۰	۱,۹٪
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۶۱	۱,۹٪
		اشتغال (نفر)	۳۵۰۰	۳۶۴	۱٪
	طرح مهارت آموزی در محیط واقعی کار	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۲	۱٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۰	۰٪
	طرح یارانه دستمزد	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴	۰	۰٪
		تسهیلات	۱۲۰۰	۳۰	۲,۵٪
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۱۵۰	۲,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۳	۲,۵٪
	توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۲۸۲	۳,۷٪
		اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۱۴۲۷	۳,۹٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۱۳	۳,۷٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰	۰	۰٪
وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۳۷۴	۱,۸٪
		وجه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۳۷۴	۱,۸٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰	۲۴۵۵	۲٪
	بازآفرینی شهری (ودیعہ مسکن)	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۴۳۹	۲,۹٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۲۶	۱,۸٪
		وجه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۲۶	۱,۸٪
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	فرهنگ و هنر	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۱۱۱	۰,۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۶	۰,۷٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۸۵	۰,۷٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۰	۰,۸٪

هـ) برش استانی برنامه های تولید و اشتغال سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه های پیش بینی شده در این سال ها، جمع منابع پیش بینی شده برای اجرای برنامه های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۹۲: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان خراسان شمالی (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۴۳.۷
بازآفرینی شهری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۲۴.۶
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۳۳۶.۹
کشاورزی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۴۰۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۴۰۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۲۵.۰
گردشگری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۸.۴
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۸.۴
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
معاونت علمی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۴.۱
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۴.۱
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
صنعت و معدن	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۴۰۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۴۰۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۲۵.۰
برنامه‌های جدید	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۶۸۱.۱
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۰۵.۱
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۳۶۰.۶
جمع	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۷۳۸.۱
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۹۳۷.۵
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۹۹۱.۲

۶-۱۳- استان خوزستان

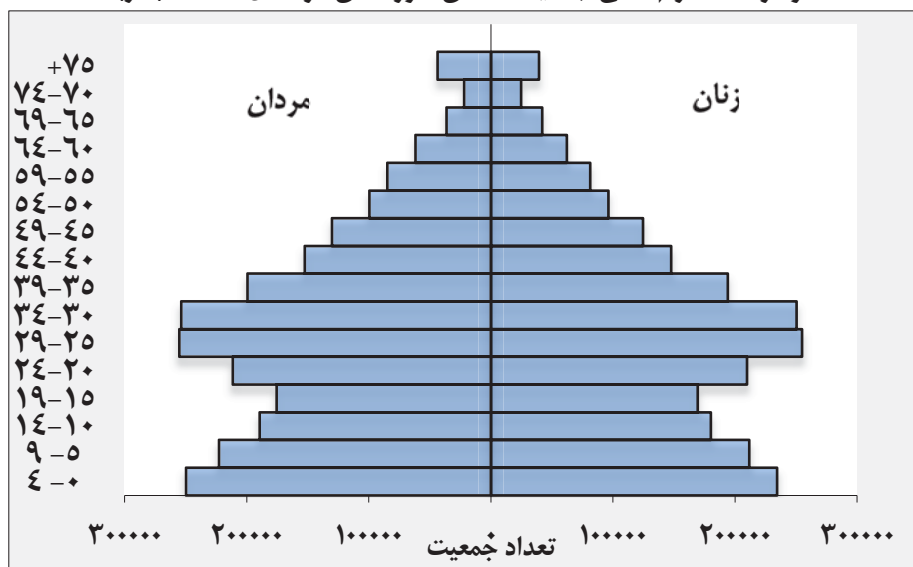
الف) تعداد و ساختار جمعیت استان خوزستان

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان خوزستان برابر با ۴۷۱۱ هزار نفر بوده (۵/۸۹ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۲۳۸۹ هزار نفر مرد و ۲۳۲۲ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک‌صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۳ می‌باشد. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۳۵۵۴ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۱۱۵۶ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۷۵/۵ درصد را به تصویر می‌کشد.

تحولات جمعیت استان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۰/۷۸ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۱/۱۷ درصد) شاهد کاهش رشد جمعیت استان هستیم. با توجه به افزایش نسبی تعداد موالید استان در چند سال منتهی به سرشماری سال ۱۳۹۵ افزایش نرخ رشد جمعیت محتمل‌تر بوده است، از این رو کاهش رشد جمعیت استان خوزستان می‌تواند ناشی از مهاجرفرستی این استان باشد. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت

جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش مولید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۳۴: هرم سنی جمعیت استان خوزستان در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۵.۷ و ۶.۳ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن، صنعت و کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری که به ترتیب برابر با ۵۶.۹، ۱۹.۲ و ۴.۱ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن سهم ۷۴.۴ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۹۳: وضعیت اقتصادی استان خوزستان در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۷۲۳۲۸.۵	۶.۱	۴.۱
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۹۹۹۱۰۶.۳	۷۴.۴	۵۶.۹
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۷۶۲.۶	۱.۰	۰.۰
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۳۳۶۴۳۸.۷	۱۵.۳	۱۹.۲
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۲۶۲۴۳.۷	۵.۰	۱.۵
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۳۸۴۵.۲	۹.۳	۰.۲
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۲۲۹۶۴.۸	۴.۱	۱.۳

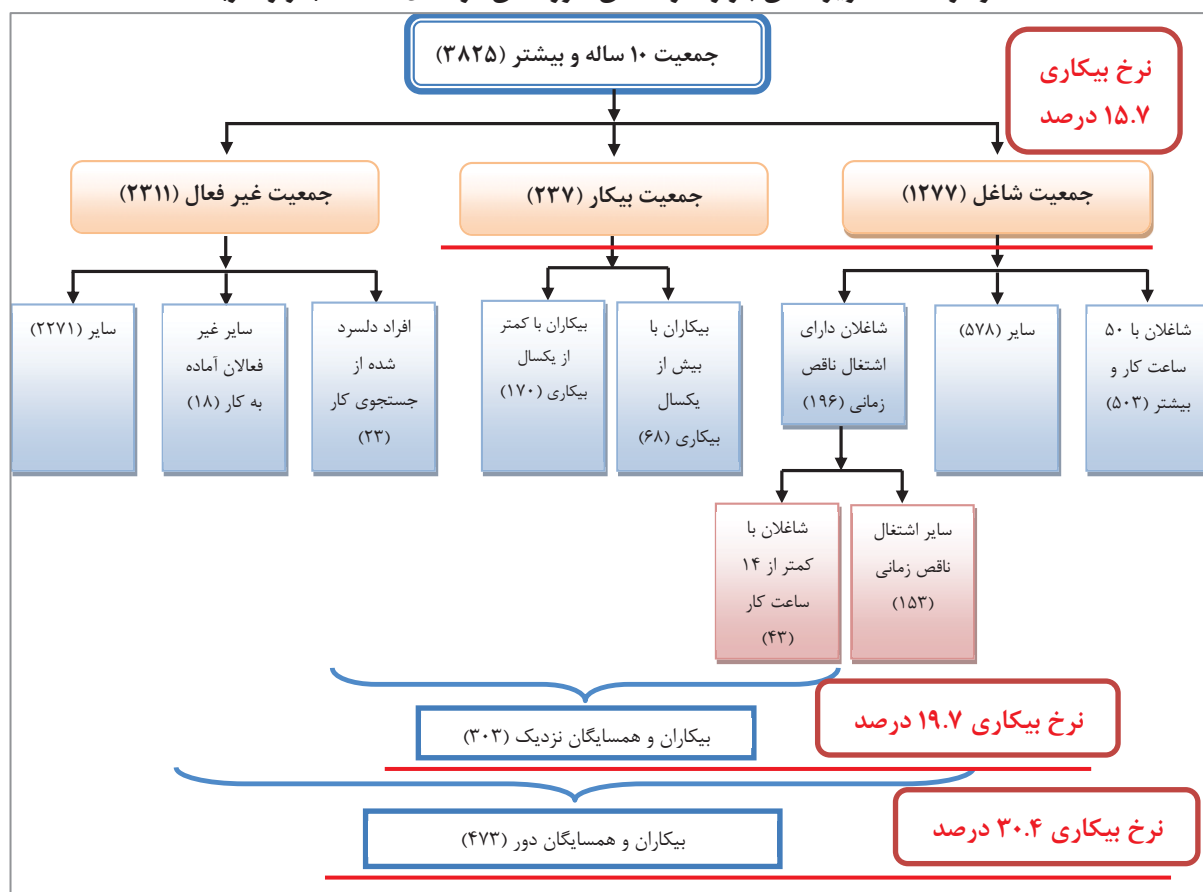
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۵۲۵۰۸.۰	۳.۷	۳.۰
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۶۵۶۴۸.۰	۷.۰	۳.۷
فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۵۱۹۰.۰	۲.۹	۰.۳
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۲۵۴۳.۳	۱.۰	۰.۱
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۵۲۰۳.۰	۱.۸	۰.۳
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۶۷۶۹۵.۸	۴.۴	۳.۹
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۳۱۵۳.۰	۳.۱	۰.۲
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۲۵۲۲.۱	۵.۰	۰.۱
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۳۸۶۸۹.۱	۶.۴	۲.۲
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۲۳۵۲۵.۰	۵.۵	۱.۳
فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۲۳۱۳۰.۲	۵.۶	۱.۳
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۴۹۲۱.۱	۳.۸	۰.۳
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۱۴.۳	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۵.۵	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان خوزستان

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان خوزستان برابر با ۳۸۲۵ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۱۵۱۴ هزار نفر فعال و ۲۳۱۱ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۳۹/۶ درصد بوده است. همچنین تعداد ۲۳۷ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۱۵/۷ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۹/۷ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۳۰/۴ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۳۵: تصویر کلان بازار کار استان خوزستان در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د) برنامه‌های در دست اجرا

برنامه‌های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه‌ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۹۴: اعتبارات تخصیص داده شده به استان خوزستان بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	خوزستان	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاه‌ها	کل برنامه‌های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۲۰۵۰۵	۴,۵٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۱۰۲۴	۴,۵٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۹۹۲	۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۹۷۹	۳,۸٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۳۴۰۲۱	۳,۴٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راه‌اندازی طرح‌های نیمه تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۶۶۶۰	۱۶,۶٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۵۲۷	۱۶,۶٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۹۸۶۲	۶۵۷	۰,۵٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه‌ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۵۳۷	۰,۸٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۴۳	۰,۸٪
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۷۱۴	۱,۴٪
	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۳۱۷۸	۳,۵٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۵۱	۳,۵٪
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۳۰۰۲	۳,۴٪
		اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۲۶	۲,۶٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	خوزستان	سهم استان از برنامه
وزارت جهاد کشاورزی	خدمات کلینیکی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۱۲	۲,۶٪
	رسته فعالیت‌های اولویت‌دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۲۷۵۸	۴,۹٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۲۴۴	۴,۳٪
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۲۳۶۶	۴,۸٪
	بازسازی و نوسازی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰۰	۶۷۲	۳,۴٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۵۴	۳,۴٪
	سرمایه‌در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰۰	۱۱۲۴	۳,۲٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۵۰	۴,۸٪
	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۱۵۰	۳,۶٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۱۸	۳,۶٪
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۳۸۵	۳,۶٪
سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۳۷۹۳	۵,۵٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۲۴۰۵	۶۷۳۷	۵,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۵۶۴	۱۹	۳,۴٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۹۳	۰	۰,۱٪
معاونت علمی و فناوری	طرح‌های دانش‌بنیان	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۴۵۹	۲,۵٪
		اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۱۶۳۸	۲,۶٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۵۶	۲,۵٪
		اشتغال (نفر)	۷۰۰۰	۳۹۲۰	۵,۶٪
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۹۴	۵,۶٪
		اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰۰	۷۲۸۰	۵,۶٪
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۱۷۹	۵,۶٪
		اشتغال (نفر)	۳۵۰۰۰	۱۵۵۳	۴,۴٪
	طرح مهارت‌آموزی در محیط واقعی کار	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۷	۴,۴٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	%۰	%۰
	طرح یارانه دستمزد	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴	%۰	%۰
		تسهیلات	۱۲۰۰	۳۰	۲,۵٪
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۱۵۰	۲,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۳	۲,۵٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۱۸	۰,۲٪
	توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۴۱	۰,۱٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۱	۰,۲٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰	%۰	%۰
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۹۵۷	۴,۵٪
وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۹۵۷	۴,۵٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰۰	۵۴۷۴	۴,۶٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۶۰۷	%۴
	بازآفرینی شهری (ودیعہ مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۶۸	۴,۵٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۶۸	۴,۵٪
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	فرهنگ و هنر	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۱۰۱	۰,۶٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۵	۰,۶٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۷۸	۰,۶٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۰	۰,۵٪

هـ) برش استانی برنامه‌های تولید و اشتغال سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه‌های پیش‌بینی شده در این سال‌ها، جمع منابع پیش‌بینی شده برای اجرای برنامه‌های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۹۵: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان خوزستان (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	۰.۰	۰.۰
	۰.۰	۰.۰
	۳۹.۴	۷۸.۷
بازآفرینی شهری	۴۳۲.۰	۶۴۸.۰
	۰.۰	۰.۰
	۴۳۲.۰	۶۴۸.۰
کشاورزی	۲۱۶۰.۰	۳۲۴۰.۰
	۲۱۶۰.۰	۳۲۴۰.۰
	۵۴۰.۰	۶۷۵.۰
گردشگری	۷۴.۳	۹۲.۹
	۷۴.۳	۹۲.۹
	۰.۰	۰.۰
معاونت علمی	۵۱.۰	۶۳.۷
	۵۱.۰	۶۳.۷
	۰.۰	۰.۰
صنعت و معدن	۸۰۰.۰	۱۲۰۰.۰
	۸۰۰.۰	۱۲۰۰.۰
	۲۰۰.۰	۲۵۰.۰
برنامه‌های جدید	۹۵۷.۸	۱۱۵۶.۵
	۱۴۷.۸	۵۰۶.۹
	۸۱۰.۰	۶۴۹.۷
جمع	۴۴۷۵.۱	۶۴۰۱.۱
	۳۲۳۳.۱	۵۱۰۳.۵
	۲۰۲۱.۴	۲۳۰۱.۴

۶- ۱۴- استان زنجان

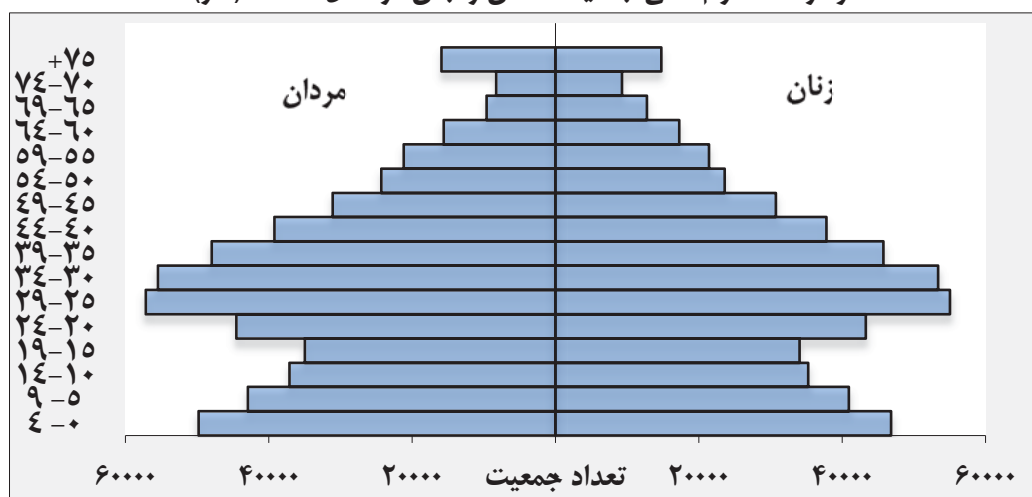
الف) تعداد و ساختار جمعیت استان زنجان

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان زنجان برابر با ۱۰۵۷ هزار نفر بوده (۱/۳۲ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۵۳۵ هزار نفر مرد و ۵۲۳ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک‌صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۲ می‌باشد. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۷۱۱ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۳۴۶ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۶۷/۳ درصد را به تصویر می‌کشد.

تحولات جمعیت استان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۰/۸۱ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۱/۰۴ درصد) شاهد

کاهش رشد جمعیت استان هستیم. با توجه به افزایش نسبی تعداد موالید استان در چند سال منتهی به سرشماری سال ۱۳۹۵ کاهش رشد جمعیت استان زنجان می‌تواند ناشی از مهاجرفرستی این استان باشد. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش موالید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۳۶: هرم سنی جمعیت استان زنجان در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۱.۱ و ۱.۳ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش صنعت، کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری و عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها که به ترتیب برابر با ۳۰.۴، ۱۸.۵ و ۸.۴ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری سهم ۲.۲ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۹۶: وضعیت اقتصادی استان زنجان در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۲۵۴۵۰.۶	۲.۲	۱۸.۵
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۰.۰	۰.۰	۰.۰
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۱۱۶۸.۲	۱.۵	۰.۸
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷۳	۴۱۸۸۵.۵	۱.۹	۳۰.۴
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۴۱۴۲.۲	۰.۸	۳.۰
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۶۶۵.۳	۱.۶	۰.۵
ساخت‌وساز	۵۵۹۹۴۲.۵	۶۵۱۳.۴	۱.۲	۴.۷

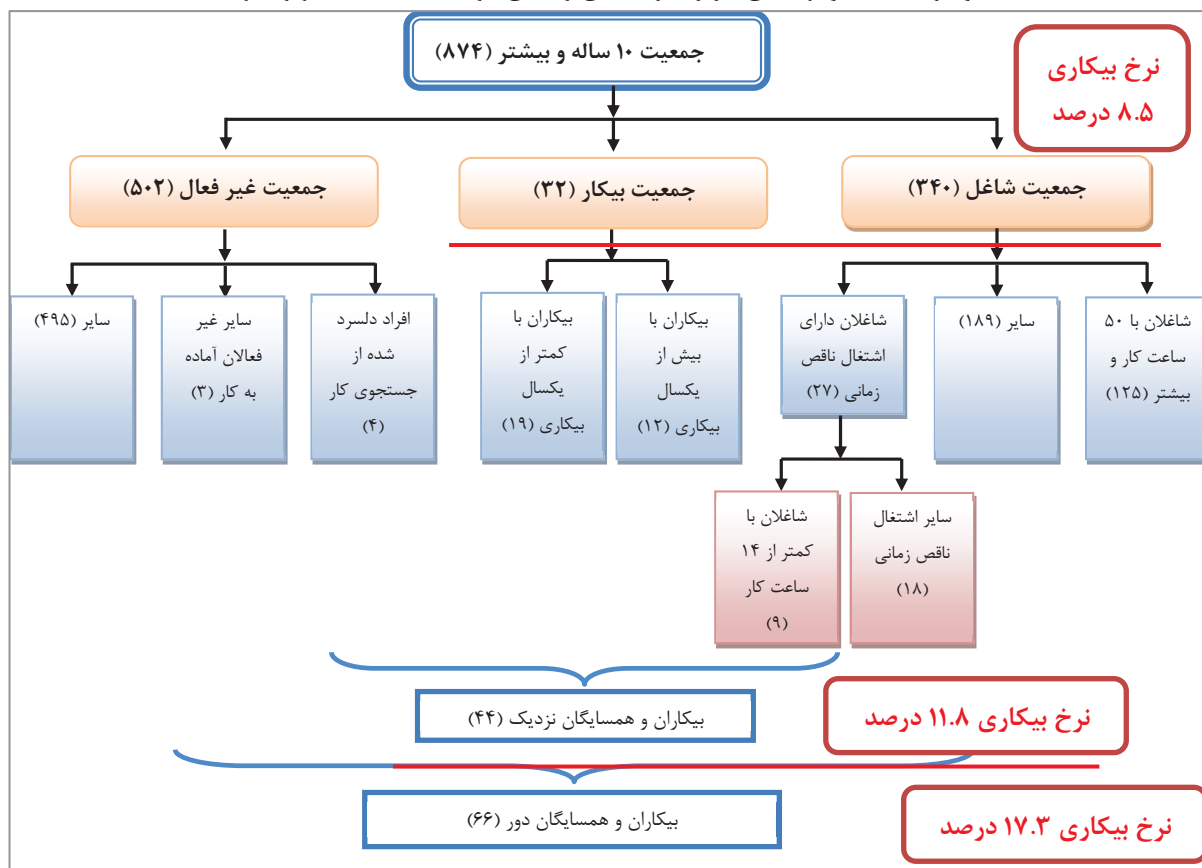
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۱۱۵۲۰.۴	۰.۸	۸.۴
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۹۸۶۵.۶	۱.۱	۷.۲
فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۲۶۴۹.۸	۱.۵	۱.۹
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۷۹۶.۷	۰.۳	۰.۶
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۱۲۷۵.۳	۰.۴	۰.۹
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۹۶۶۷.۲	۰.۶	۷.۰
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۱۱۶۰.۵	۱.۱	۰.۸
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۷۱۴.۵	۱.۴	۰.۵
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۶۳۹۷.۱	۱.۱	۴.۶
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۶۴۰۰.۰	۱.۵	۴.۷
فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۶۱۵۴.۴	۱.۵	۴.۵
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۱۲۰۰.۱	۰.۹	۰.۹
سهم استان از GDP (درصد)	—	—	۱.۱	—
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	—	—	۱.۳	—

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان زنجان

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان زنجان برابر با ۸۷۴ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۳۷۲ هزار نفر فعال و ۵۰۲ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۴۲/۶ درصد بوده است. همچنین تعداد ۳۲ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۸/۵ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۱/۸ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۱۷/۳ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۳۷: تصویر کلان بازار کار استان زنجان در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د برنامه‌های در دست اجرا

برنامه‌های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه‌ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۹۷: اعتبارات تخصیص داده شده به استان زنجان بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	زنجان	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاه‌ها	کل برنامه‌های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۹۹۸۴	۲,۲٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۵۵۹	۲,۵٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۴۸۸	۲,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۵۵۹	۲,۲٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۲۷۶۶۰	۲,۸٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راهاندازی طرح‌های نیمه تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۵۰۳	۱,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۴۰	۱,۳٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۹۸۶۲	۱۳۲۹۷	۱۰,۲٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه‌ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۴۰۳۶	۵,۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۳۲۰	۵,۷٪
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۱۲۸۴	۲,۵٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	زنجان	سهم استان از برنامه
وزارت جهاد کشاورزی	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۱۹۶۶	۲,۲٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۳۱	۲,۲٪
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۱۸۹۱	۲,۲٪
	توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی	اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۱۷	۱,۷٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۸	۱,۷٪
	رسته‌فعالیت‌های اولویت‌دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۷۶۴	۱,۴٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۴۸	۰,۸٪
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۶۶۵	۱,۳٪
	بازسازی و نوسازی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰۰	۲۶۸	۱,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۲۱	۱,۳٪
	سرمایه‌در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰۰	۴۸۴	۱,۴٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۲۶	۲,۵٪
	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۰	٪۰
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۰	٪۰
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۰	٪۰
سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۹۹۹	۱,۴٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۲۴۰۵	۱۷۷۴	۱,۴٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۵۶۴	۱۳	۲,۳٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۹۳	۰	٪۰
معاونت علمی و فناوری	طرح‌های دانش‌بنیان	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۲۰۶	۱,۱٪
		اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۹۲۷	۱,۴٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۲۵	۱,۱٪
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	اشتغال (نفر)	۷۰۰۰۰	۱۲۶۰	۱,۸٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۳۰	۱,۸٪
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰۰	۲۳۴۰	۱,۸٪
		کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۵۸	۱,۸٪
	طرح مهارت‌آموزی در محیط واقعی کار	اشتغال (نفر)	۳۵۰۰۰	۵۳۲	۱,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۲	۱,۵٪
	طرح یارانه دستمزد	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰۰		٪۰
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴		٪۰
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	تسهیلات	۱۲۰۰	۱۰	۰,۸٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۵۰	۰,۸٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۱	۰,۸٪
	توسعه و حمایت از مشاغل	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۱۳۴	۱,۸٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	زنجان	سهم استان از برنامه
	خانگی	اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۴۱۵	۱,۱٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۶	۱,۸٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰		٪۰
وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۵۲۲	۲,۵٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۵۲۲	۲,۵٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰۰	۳۱۶۵	۲,۶٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۴۱۵	۲,۸٪
	بازآفرینی شهری (ودیه مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۳۷	۲,۵٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۳۷	۲,۵٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۵۶	۰,۳٪
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	فرهنگ و هنر	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۳	۰,۳٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۴۳	۰,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۰	٪۰,۳

هـ) برش استانی برنامه‌های تولید و اشتغال سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه‌های پیش‌بینی شده در این سال‌ها، جمع منابع پیش‌بینی شده برای اجرای برنامه‌های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۹۸: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان زنجان (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۰,۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰,۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۳۱,۳
بازآفرینی شهری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۵۹,۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰,۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۳۸۸,۵
کشاورزی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۴۴۰,۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۴۴۰,۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۳۷,۵
گردشگری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۳۶,۱
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۴۵,۱
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰,۰
معاونت علمی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۲,۹
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۸,۶
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰,۰
صنعت و معدن	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۹۲۰,۰
		۱۳۸۰,۰

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
برنامه های جدید	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۹۲۰۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۲۸۷.۵
	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۳۴۰.۶
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۰۱.۳
جمع	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۲۵۸.۰
	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۰۱۸.۵
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۳۱۵.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۱۰۲.۷

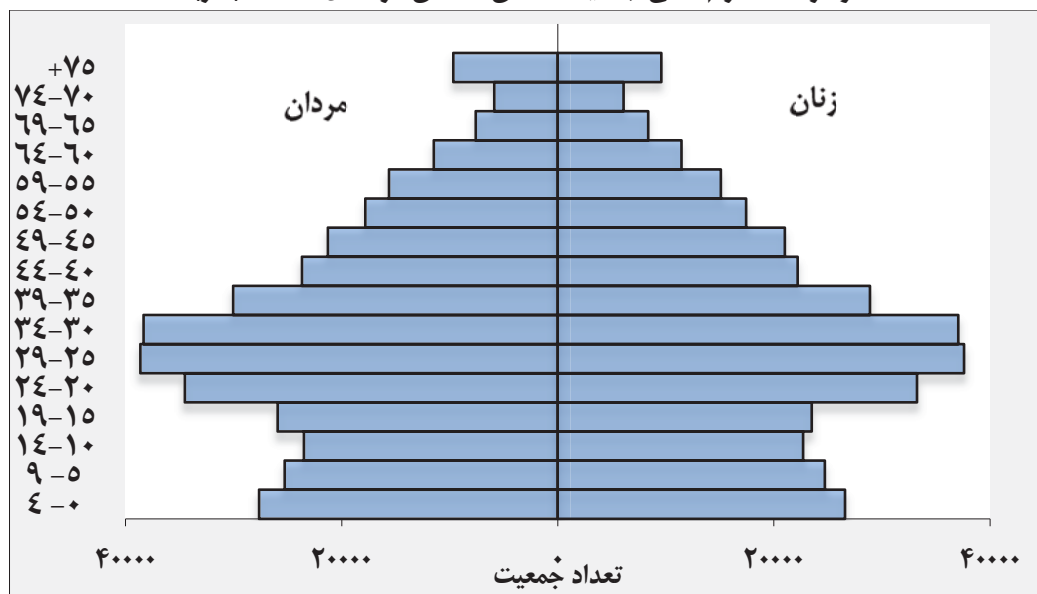
۶- ۱۵- استان سمنان

الف) تعداد و ساختار جمعیت استان سمنان

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان سمنان برابر با ۷۰۲ هزار نفر بوده (۰/۸۸ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۳۵۷ هزار نفر مرد و ۳۴۶ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک‌صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۳ می‌باشد. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۵۶۱ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۱۴۲ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۷۹/۸ درصد را به تصویر می‌کشد.

تحولات جمعیت استان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۲/۱۶ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۱/۳۷ درصد) شاهد افزایش میانگین رشد جمعیت استان هستیم. با توجه به پایین‌تر بودن سطح باروری استان نسبت به سایر استان‌های کشور، افزایش رشد جمعیت استان سمنان می‌تواند ناشی از مهاجرپذیری این استان باشد. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش مولید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۳۸: هرم سنی جمعیت استان سمنان در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۰.۹ و ۱ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش صنعت، کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری و عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای که به ترتیب برابر با ۲۴.۳، ۱۵.۹ و ۱۴.۴ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری سهم ۱.۴ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۹۹: وضعیت اقتصادی استان سمنان در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۱۷۰۳۳.۷	۱.۴	۱۵.۹
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۰.۰	۰.۰	۰.۰
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۷۶۹.۳	۱.۰	۰.۷
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۲۶۰۰۶.۸	۱.۲	۲۴.۳
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۲۰۶۵.۵	۰.۴	۱.۹
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۳۷۹.۷	۰.۹	۰.۴
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۵۶۴۳.۵	۱.۰	۵.۳
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۱۵۴۰۰.۷	۱.۱	۱۴.۴
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۹۸۶۷.۱	۱.۱	۹.۲
فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۶۸۱.۴	۰.۴	۰.۶
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۸۵۶.۲	۰.۳	۰.۸

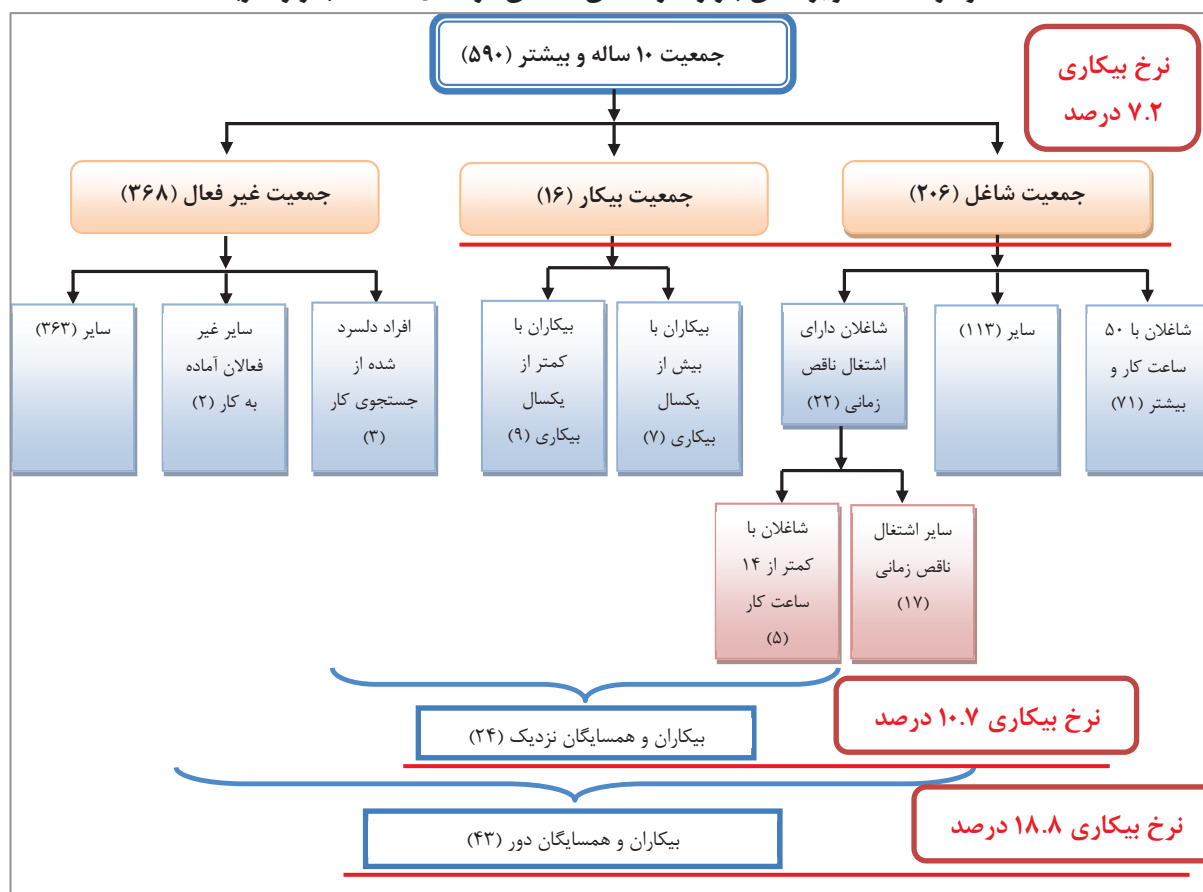
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۱۰۸۵.۹	۰.۴	۱.۰
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۸۴۲۸.۰	۰.۵	۷.۹
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۵۱۸.۲	۰.۵	۰.۵
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۴۴۷.۳	۰.۹	۰.۴
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۶۶۵۲.۱	۱.۱	۶.۲
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۵۶۳۳.۹	۱.۳	۵.۳
فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۴۵۴۰.۵	۱.۱	۴.۲
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۱۰۴۸.۱	۰.۸	۱.۰
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۰.۹	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۱	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان سمنان

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان سمنان برابر با ۵۹۰ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۲۲۲ هزار نفر فعال و ۳۶۸ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۳۷/۶ درصد بوده است. همچنین تعداد ۱۶ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۷/۲ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۰/۷ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۱۸/۸ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۳۹: تصویر کلان بازار کار استان سمنان در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د برنامه‌های در دست اجرا

برنامه‌های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه‌ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۱۰۰: اعتبارات تخصیص داده شده به استان سمنان بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	سمنان	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاه‌ها	کل برنامه‌های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۱۰۵۷۷	۲,۳٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۵۰۰	۲,۲٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۷۳۵	۳,۷٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۵۴۴	۲,۱٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۱۷۵۱۲	۱,۸٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راهاندازی طرح‌های نیمه تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۸۶۵	۲,۲٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۶۹	۲,۲٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۹۸۶۲	۲۶۲۹	۲٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه‌ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۱۸۲۸	۲,۶٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۱۴۵	۲,۶٪
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۱۱۵۴	۲,۲٪
	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۲۹۴۷	۳,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۴۷	۳,۳٪
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۲۸۶۹	۳,۳٪
	توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات	اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۳۱	۳,۱٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	سمنان	سهم استان از برنامه	
وزارت جهاد کشاورزی	کلینیکی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۱۵	۳,۱٪	
	رسته‌فعالیت‌های اولویت‌دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۲۸۱۷	۵٪	
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۴۴۰	۷,۷٪	
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۲۴۴۰	۴,۹٪	
	بازسازی و نوسازی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰	۲۵۴	۱,۳٪	
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۲۰	۱,۳٪	
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰	۴۶۵	۱,۳٪	
	سرمایه‌دردرگدش	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۱۲	۱,۱٪	
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۰	٪۰	
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۰	٪۰	
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۰	٪۰	
	سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۵۳۷	۰,۸٪
اشتغال (نفر)			۱۲۲۴۰۵	۹۵۳	۰,۸٪	
کمک بلاعوض (میلیارد ریال)			۵۶۴	۱۶	۲,۹٪	
کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)			۹۳	۰	٪۰	
معاونت علمی و فناوری	طرح‌های دانش‌بنیان	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰	۲۴۴	۱,۴٪	
		اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۱۰۳۳	۱,۶٪	
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۳۰	۱,۴٪	
		اشتغال (نفر)	۷۰۰۰	۹۸۰	۱,۴٪	
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۲۴	۱,۴٪	
		اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰۰	۱۸۲۰	۱,۴٪	
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۴۵	۱,۴٪	
		اشتغال (نفر)	۳۵۰۰	۳۹۲	۱,۱٪	
	طرح مهارت‌آموزی در محیط واقعی کار	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۲	۱,۱٪	
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	٪۰		
	طرح یارانه دستمزد	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴	٪۰		
		تسهیلات	۱۲۰۰	۲۸	۲,۳٪	
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۱۴۰	۲,۳٪	
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۳	۲,۳٪	
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۳۶	۰,۵٪	
		اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۱۴۶	۰,۴٪	
	توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۲	۰,۵٪	
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰	٪۰		
		بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۴۶۷	۲,۲٪
			وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۴۶۷	۲,۲٪
اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰		۲۸۸۱	۲,۴٪		
کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰		۴۰۸	۲,۷٪		
بازآفرینی شهری (ودیه مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۳۳	۲,۲٪		
	وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۳۳	۲,۲٪		
	فرهنگ و هنر	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۵۶	۰,۳٪	
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۳	۰,۳٪	
اشتغال (نفر)		۱۲۶۵۶	۴۳	۰,۳٪		
کمک بلاعوض (میلیارد ریال)		۴۰	۰	۰,۳٪		

هـ) برش استانی برنامه‌های تولید و اشتغال سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه‌های پیش‌بینی شده در این سال‌ها، جمع منابع پیش‌بینی شده برای اجرای برنامه‌های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۱۰۱: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان سمنان (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۲۱.۶
بازآفرینی شهری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۴۱.۹
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۳۶۲.۸
کشاورزی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۵۲۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۷۸۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۶۲.۵
گردشگری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۹.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۳.۷
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
معاونت علمی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۷.۱
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۳۳.۹
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
صنعت و معدن	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۴۴۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۱۶۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۴۵۰.۰
برنامه‌های جدید	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۹۱.۶
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۳۹.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۷۸.۲
جمع	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۴۳۹.۵
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۳۱۳۶.۶
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۱۷۵.۰

۶-۱۶- استان سیستان و بلوچستان

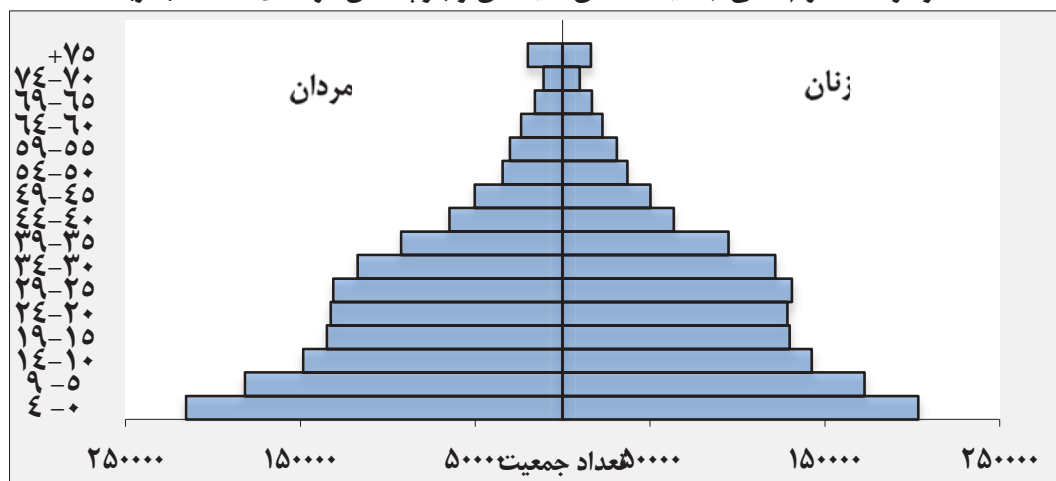
الف) تعداد و ساختار جمعیت استان سیستان و بلوچستان

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان سیستان و بلوچستان برابر با ۲۷۷۵ هزار نفر بوده (۳/۴۷ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۱۴۰۲ هزار نفر مرد و ۱۳۷۳ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک‌صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۲ می‌باشد. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۱۳۴۶ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۱۴۲۹ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۴۸/۵ درصد را به تصویر می‌کشد.

تحولات جمعیت استان سیستان و بلوچستان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۱/۸۳ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۱/۰۵ درصد) شاهد افزایش میانگین رشد جمعیت استان هستیم. با توجه به بالاتر بودن سطح باروری استان نسبت به سایر استان‌های کشور، نرخ رشد جمعیت در این استان می‌توانست بالاتر از رقم موجود باشد که به نظر می‌رسد به دلیل مهاجرفرستی استان، نرخ رشد بالایی را تجربه نکرده است. ساختار سنی جمعیت در این استان کاملاً متفاوت از سایر استان‌های کشور و به گونه‌ای است که نسبت بالایی از جمعیت در سنین پایین قرار دارند. این استان نسبت به سایر

استان‌های کشور، کاهش بسیار کندی را در سطح باروری تجربه کرده است و این عامل ساختار جمعیت کاملاً متفاوتی را به این استان بخشیده است که سیاست‌گذاری اقتصادی-اجتماعی مختص آن را ضروری ساخته است.

نمودار ۴۰: هرم سنی جمعیت استان سیستان و بلوچستان در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۱.۳ و ۱.۵ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری، عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها و صنعت که به ترتیب برابر با ۲۲.۵، ۱۸.۷ و ۱۰.۱ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش آموزش سهم ۳.۳ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۱۰۲: وضعیت اقتصادی استان سیستان و بلوچستان در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۳۶۴۷۳.۸	۳.۱	۲۲.۵
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۰.۰	۰.۰	۰.۰
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۴۸۴.۳	۰.۶	۰.۳
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۱۶۳۴۴.۳	۰.۷	۱۰.۱
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۲۱۹۶.۹	۰.۴	۱.۴
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۵۲۸.۰	۱.۳	۰.۳
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۵۸۸۹.۳	۱.۱	۳.۶
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۳۰۳۵۷.۲	۲.۲	۱۸.۷
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۱۱۱۳۳.۲	۱.۲	۶.۹
فعالیت خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۱۰۲۶.۸	۰.۶	۰.۶
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۱۶۰۶.۱	۰.۶	۱.۰

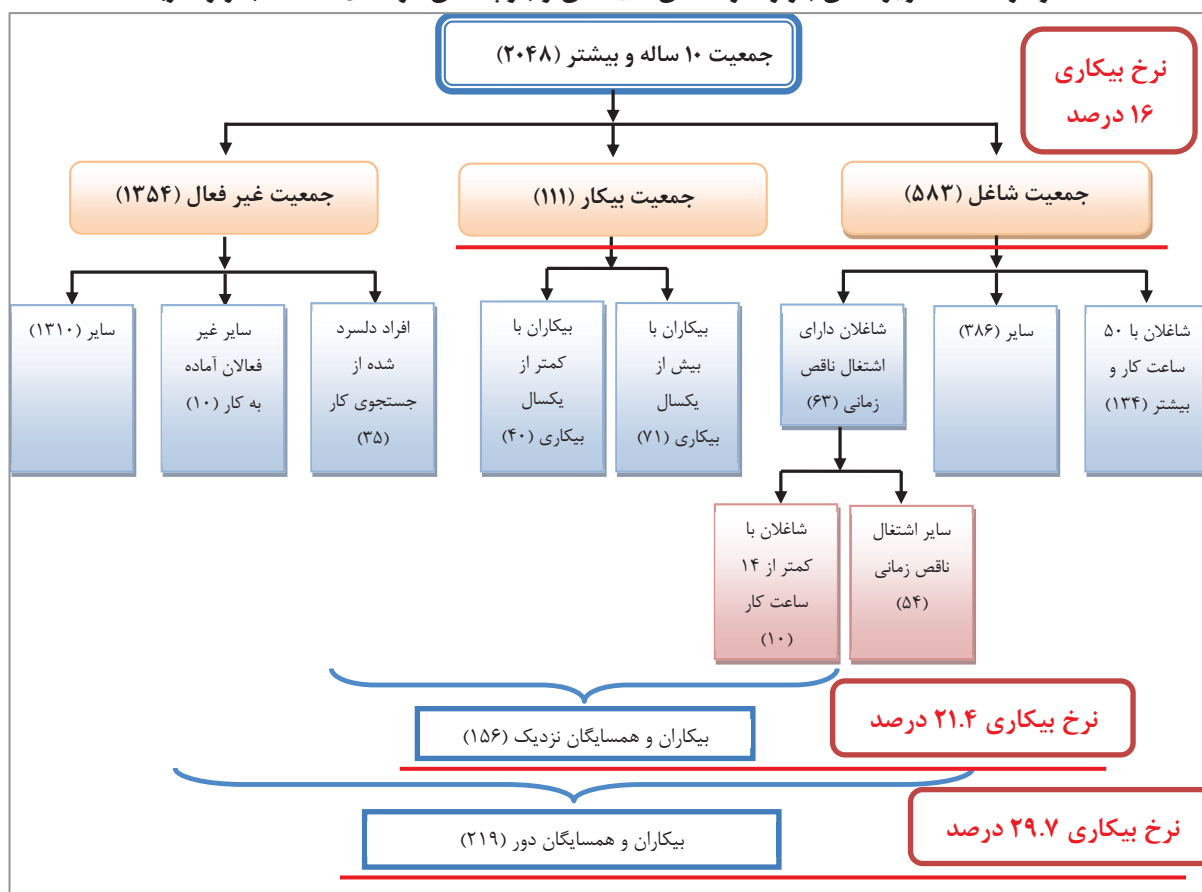
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۱۳۷۴.۵	۰.۵	۰.۸
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۱۵۵۲۴.۲	۱.۰	۹.۶
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۶۸۳.۵	۰.۷	۰.۴
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۴۰۶.۳	۰.۸	۰.۳
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۱۳۲۳۳.۵	۲.۲	۸.۱
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۱۴۲۱۳.۲	۳.۳	۸.۷
فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۹۹۰۹.۵	۲.۴	۶.۱
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۱۰۷۶.۷	۰.۸	۰.۷
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۱.۳	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۱.۵	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان سیستان و بلوچستان

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان سیستان و بلوچستان برابر با ۲۰۴۸ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۶۹۴ هزار نفر فعال و ۱۳۵۴ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۳۳/۹ درصد بوده است. همچنین تعداد ۱۱۱ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۱۶ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۲۱/۴ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۱۹/۷ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۴۱: تصویر کلان بازار کار استان سیستان و بلوچستان در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د) برنامه‌های در دست اجرا

برنامه‌های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه‌ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۱۰۳: اعتبارات تخصیص داده شده به استان سیستان و بلوچستان بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	استان سیستان و بلوچستان	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاه‌ها	کل برنامه‌های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۱۳۷۳۳	۳٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۶۵۵	۲,۹٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۸۶۹	۴,۴٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۱۰۹۲	۴,۳٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۴۲۵۹۹	۴,۳٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راهاندازی طرح‌های نیمه تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۳۱	۰,۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۲	۰,۱٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۹۸۶۲	۳۶۰۷	۲,۸٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه‌ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۶۴۵	۰,۹٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۵۱	۰,۹٪
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۱۹۶۴	۳,۸٪
	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۲۶۷۹	۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۴۳	۳٪
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۲۶۲۲	۳٪
		اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۴۱	۴,۱٪
	توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات				

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	استان سیستان و بلوچستان	سهم استان از برنامه	
وزارت جهاد کشاورزی	کلینیکی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۱۹	۴,۱٪	
	رسته‌فعالیت‌های اولویت‌دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۴۲۶۴	۷,۶٪	
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۷۰۱	۱۲,۲٪	
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۳۶۶۷	۷,۴٪	
	بازسازی و نوسازی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰	۳۷۴	۱,۹٪	
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۳۰	۱,۹٪	
	سرمایه‌درگردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰	۷۷۹	۲,۲٪	
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۲۰	۱,۹٪	
	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۶۰	۱,۴٪	
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۷	۱,۴٪	
اشتغال (نفر)		۱۰۷۶۸	۱۵۴	۱,۴٪		
سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۳۸۱۰	۵,۵٪	
		اشتغال (نفر)	۱۲۲۴۰۵	۶۷۶۷	۵,۵٪	
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۵۶۴	۳۱	۵,۵٪	
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۹۳	٪۰	٪۰	
معاونت علمی و فناوری	طرح‌های دانش‌بنیان	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۷۸	۰,۴٪	
		اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۲۶۲	۰,۴٪	
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۹	۰,۴٪	
		اشتغال (نفر)	۷۰۰۰	۳۴۳۰	۴,۹٪	
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۸۲	۴,۹٪	
		اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰	۶۳۷۰	۴,۹٪	
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۱۵۷	۴,۹٪	
		اشتغال (نفر)	۳۵۰۰	۵۶۷	۱,۶٪	
	طرح مهارت‌آموزی در محیط واقعی کار	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۳	۱,۶٪	
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۸۸۲۰	۱۴,۷٪	
	طرح یارانه دستمزد	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴	۲۳۶	۱۴,۷٪	
		تسهیلات	۱۲۰۰	۴۴	۳,۷٪	
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۲۲۰	۳,۷٪	
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۴	۳,۷٪	
	توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۲۱	۰,۳٪	
		اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۹۴	۰,۳٪	
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۱	۰,۳٪	
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰	٪۰	٪۰	
	وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۱۹۵	۶۱۱	۲,۹٪
			وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۳۱۱۹۵	۶۱۱	۲,۹٪
			اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰	۳۷۸۹	۳,۲٪
بازآفرینی شهری (ودبیه مسکن)		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۵۴۹	۳,۷٪	
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۴۳	۲,۹٪	
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۴۳	۲,۹٪	
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	فرهنگ و هنر	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۲۹۳	۱,۸٪	
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۱۵	۱,۸٪	
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۲۲۵	۱,۸٪	
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۱	۱,۸٪	

هـ) برش استانی برنامه‌های تولید و اشتغال سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه‌های پیش‌بینی شده در این سال‌ها، جمع منابع پیش‌بینی شده برای اجرای برنامه‌های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۱۰۴: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان سیستان و بلوچستان (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۵۸.۴
بازآفرینی شهری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۳۲۰.۶
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۴۸۰.۹
کشاورزی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۳۰۰۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۴۵۰۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۹۳۷.۵
گردشگری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۶۴.۵
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۸۰.۶
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
معاونت علمی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۸۶
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۰.۸
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
صنعت و معدن	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۴۸۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۷۲۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۲۰.۰
برنامه‌های جدید	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۲۹۸.۴
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۳۷۵.۸
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۰۹۸.۰
جمع	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۵۱۷۲.۱
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۵۶۸۷.۲
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۲۱۰۸.۵

۱۷-۶- استان فارس

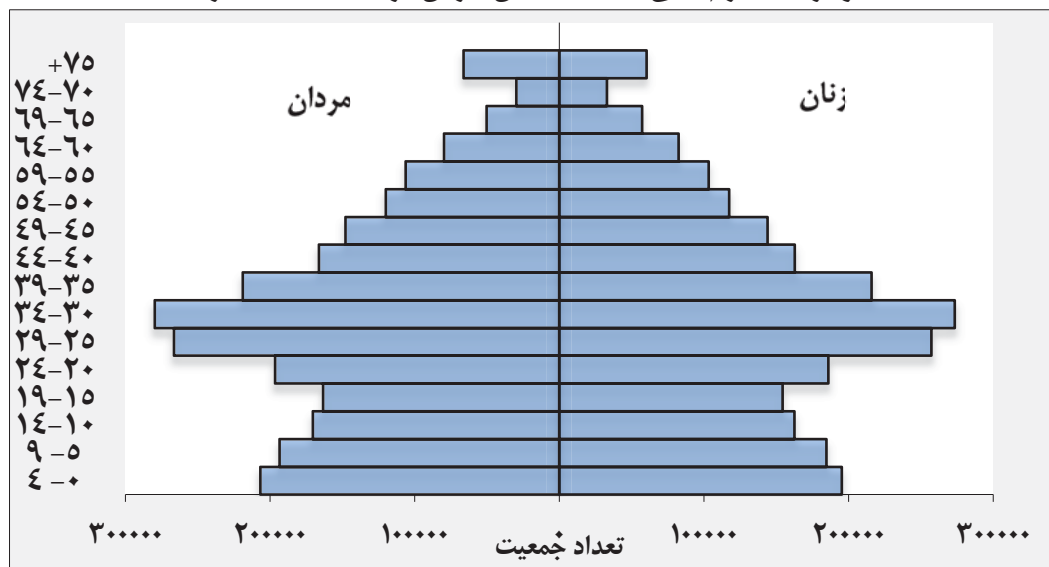
الف) تعداد و ساختار جمعیت استان فارس

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان فارس برابر با ۴۸۵۱ هزار نفر بوده (۶/۰۷ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۲۴۶۱ هزار نفر مرد و ۲۳۹۰ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک‌صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۳ می‌باشد. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۳۴۰۲ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۱۴۵۰ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۷۰/۱ درصد را به تصویر می‌کشد.

تحولات جمعیت استان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۱/۰۸ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۱/۱۷ درصد) شاهد کاهش رشد جمعیت استان فارس هستیم که بخشی از آن به دلیل کاهش مهاجرفرستی استان رخ داده است. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان

جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش موالید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۴۲: هرم سنی جمعیت استان فارس در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۴.۸ و ۵.۴ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری، املاک و مستغلات و تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا که به ترتیب برابر با ۱۷.۴۳، ۱۵.۶ و ۱۲.۱ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا سهم ۱۳.۵ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۱۰۵: وضعیت اقتصادی استان فارس در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۱۰۲۰۴۶.۳	۸.۷	۱۷.۴
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۵۸۹۰.۷	۰.۴	۱.۰
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۱۷۰۵.۱	۲.۲	۰.۳
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۶۹۸۷۴.۲	۳.۲	۱۱.۹
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۷۰۷۶۹.۴	۱۳.۵	۱۲.۱
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۲۸۹۹.۶	۷.۰	۰.۵
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۳۱۶۴۰.۸	۵.۷	۵.۴
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۶۰۹۳۱.۰	۴.۴	۱۰.۴
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۴۸۳۴۸.۶	۵.۲	۸.۲

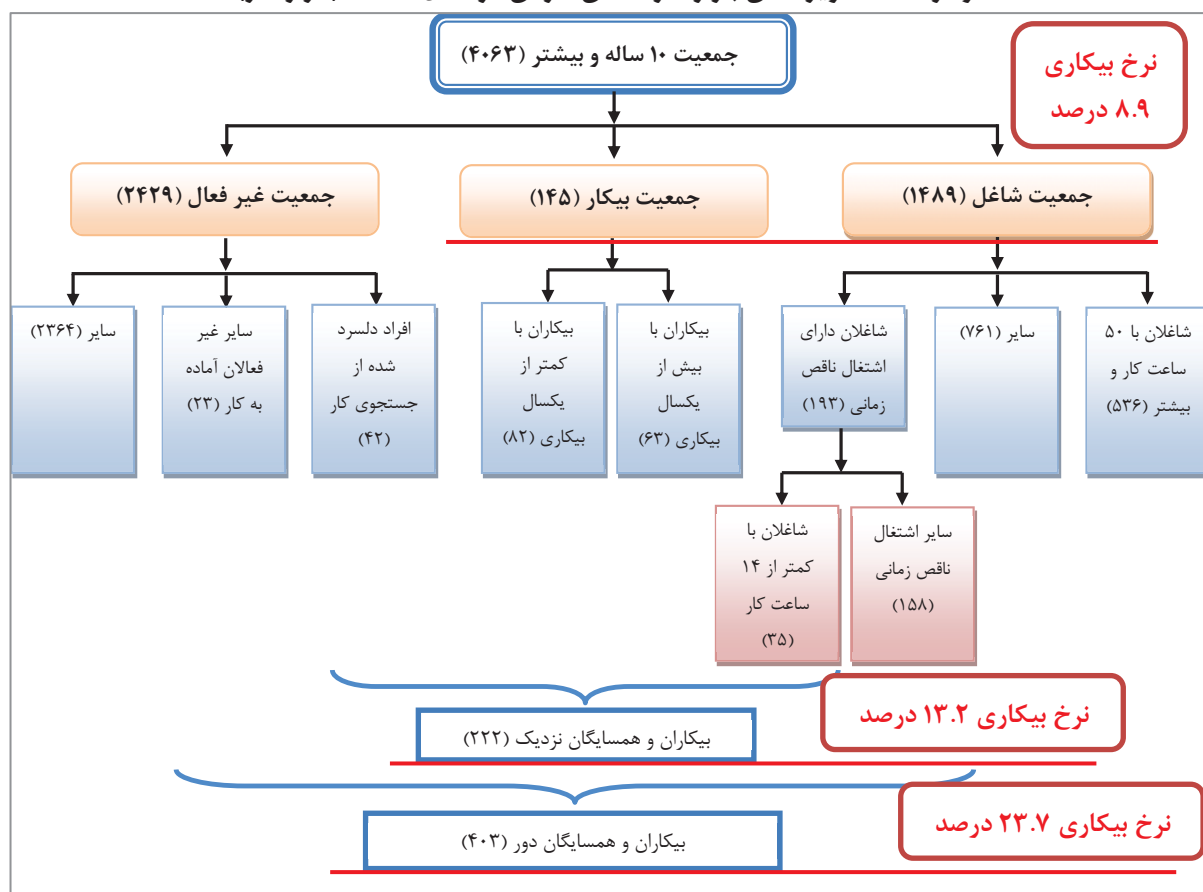
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۳۴۴۰.۰	۱.۹	۰.۶
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۲۵۱۴.۸	۱.۰	۰.۴
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۶۶۹۶.۳	۲.۳	۱.۱
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۹۱۴۵۱.۹	۵.۹	۱۵.۶
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۳۱۵۹.۰	۳.۱	۰.۵
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۳۰۸۳.۵	۶.۱	۰.۵
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۲۵۹۶۸.۱	۴.۳	۴.۴
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۲۵۱۴۳.۰	۵.۹	۴.۳
فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۲۶۸۱۰.۰	۶.۵	۴.۶
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۴۵۱۳.۸	۳.۵	۰.۸
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۴.۸	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۵.۴	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان فارس

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان فارس برابر با ۴۰۶۳ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۱۶۳۵ هزار نفر فعال و ۲۴۲۹ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۴۰/۲ درصد بوده است. همچنین تعداد ۱۴۵ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۸/۹ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۳/۲ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۲۳/۷ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۴۳: تصویر کلان بازار کار استان فارس در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د برنامه‌های در دست اجرا

برنامه های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۱۰۶: اعتبارات تخصیص داده شده به استان فارس بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	فارس	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاهها	کل برنامه های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۲۱۵۴۰	۴,۸٪
		وجه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۸۴۱	۳,۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۶۸۴	۳,۴٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۹۶۱	۳,۷٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۳۹۰۵۹	۴٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راه اندازی طرح های نیمه تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۱۱۲۱	۲,۸٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۸۹	۲,۸٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۹۸۶۲	۱۰۱۳	۰,۸٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۱۷۴۱	۲,۵٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۱۳۸	۲,۵٪
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۹۸۴	۱,۹٪
	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۶۸۵۴	۷,۶٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۱۱۰	۷,۶٪
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۶۵۹۴	۷,۵٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	فارس	سهم استان از برنامه
وزارت جهاد کشاورزی	توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی	اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۷۱	۷,۱٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۳۳	۷,۱٪
	رسته‌فعالیت‌های اولویت‌دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۲۸۳۶	۵,۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۱۷۳	۳٪
	بازسازی و نوسازی	اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۲۶۰۵	۵,۳٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰	۹۴۹	۴,۷٪
	سرمایه‌درگردش	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۷۶	۴,۸٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰	۱۶۵۷	۴,۷٪
	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۵۶	۵,۳٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۰	۰٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۰	۰٪
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۰	۰٪
سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۳۸۴۲	۵,۶٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۲۴۰۵	۶۸۳۴	۵,۶٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۵۶۴	۳۱	۵,۴٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۹۳	۰	۰,۱٪
معاونت علمی و فناوری	طرح‌های دانش‌بنیان	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۶۸۷	۳,۸٪
		اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۲۴۵۵	۳,۸٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۸۴	۳,۸٪
		اشتغال (نفر)	۷۰۰۰	۳۹۲۰	۵,۶٪
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۹۴	۵,۶٪
		اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰	۷۲۸۰	۵,۶٪
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۱۷۹	۵,۶٪
		اشتغال (نفر)	۳۵۰۰	۱۹۶۶	۵,۶٪
	طرح مهارت‌آموزی در محیط واقعی کار	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۹	۵,۶٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰		۰٪
	طرح یارانه دستمزد	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴		۰٪
		تسهیلات	۱۲۰۰	۴۸	۴٪
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۲۴۰	۴٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۵	۴٪
	توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۱۰۵	۱,۴٪
		اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۳۷۰	۱٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۵	۱,۴٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰		۰٪
وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۷۸۶	۳,۷٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۷۸۶	۳,۷٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰	۴۰۷۷	۳,۴٪
	بازآفرینی شهری (ودیه مسکن)	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۵۱۹	۳,۵٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۵۶	۳,۷٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۵۶	۳,۷٪
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	فرهنگ و هنر	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۸۵۸	۵,۲٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۴۳	۵,۲٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۶۶۰	۵,۲٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۲	۵,۳٪

هـ) برش استانی برنامه‌های تولید و اشتغال سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه‌های پیش‌بینی شده در این سال‌ها، جمع منابع پیش‌بینی شده برای اجرای برنامه‌های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۱۰۷: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان فارس (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	۰.۰	۰.۰
	۰.۰	۰.۰
	۴۴.۶	۸۹.۱
بازآفرینی شهری	۳۶۰.۵	۵۴۰.۷
	۰.۰	۰.۰
	۳۶۰.۵	۵۴۰.۷
کشاورزی	۳۱۲۰.۰	۴۶۸۰.۰
	۳۱۲۰.۰	۴۶۸۰.۰
	۷۸۰.۰	۹۷۵.۰
گردشگری	۹۰.۷	۱۱۳.۳
	۹۰.۷	۱۱۳.۳
	۰.۰	۰.۰
معاونت علمی	۷۶.۳	۹۵.۴
	۷۶.۳	۹۵.۴
	۰.۰	۰.۰
صنعت و معدن	۱۷۲۰.۰	۲۵۸۰.۰
	۱۷۲۰.۰	۲۵۸۰.۰
	۴۳۰.۰	۵۳۷.۵
برنامه‌های جدید	۵۹۶.۰	۱۳۰۹.۲
	۹۲.۰	۵۷۳.۸
	۵۰۴.۰	۷۳۵.۴
جمع	۵۹۶۳.۴	۹۳۱۸.۷
	۵۰۹۹.۰	۸۰۴۲.۶
	۲۱۱۹.۰	۲۸۷۷.۸

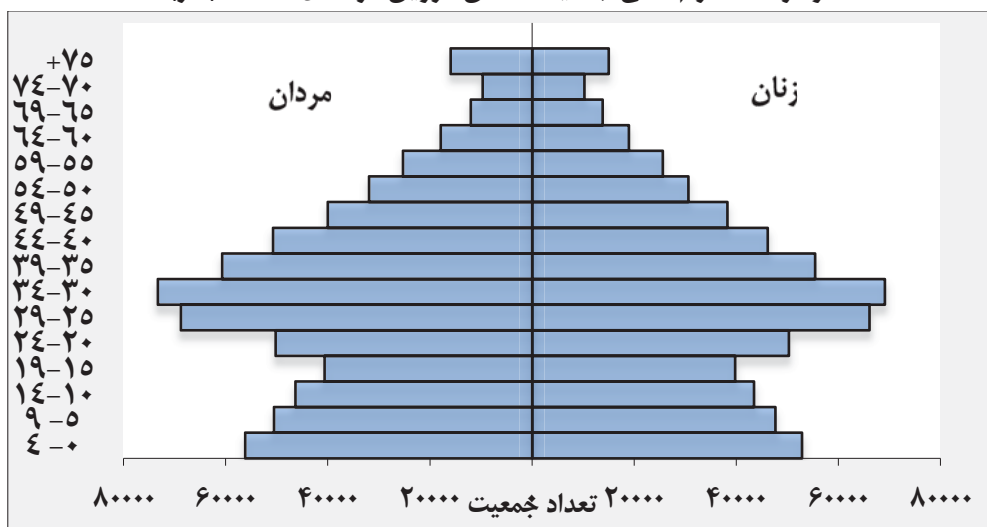
۱۸-۶- استان قزوین

الف) تعداد و ساختار جمعیت استان قزوین

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان قزوین برابر با ۱۲۷۴ هزار نفر بوده (۱/۵۹ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۶۵۰ هزار نفر مرد و ۶۲۳ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک‌صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۴ می‌باشد. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۹۵۲ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۳۲۲ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۷۴/۸ درصد را به تصویر می‌کشد.

تحولات جمعیت استان قزوین طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۱/۱۷ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۱ درصد) شاهد افزایش رشد جمعیت استان قزوین هستیم که بخشی از آن به دلیل کاهش مهاجرفرستی استان رخ داده است. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش مولید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۴۴: هرم سنی جمعیت استان قزوین در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۱.۷ و ۲ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش صنعت، کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری و املاک و مستغلات که به ترتیب برابر با ۳۹.۵، ۱۴.۹ و ۹.۷ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش صنعت سهم ۳.۷ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۱۰۸: وضعیت اقتصادی استان قزوین در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۳۱۰۰۱.۵	۲.۶	۱۴.۹
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۰.۰	۰.۰	۰.۰
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۱۶۸.۹	۰.۲	۰.۱
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۸۲۳۴۶.۴	۳.۷	۳۹.۵
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۴۱۶۶.۶	۰.۸	۲.۰
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۵۸۱.۴	۱.۴	۰.۳

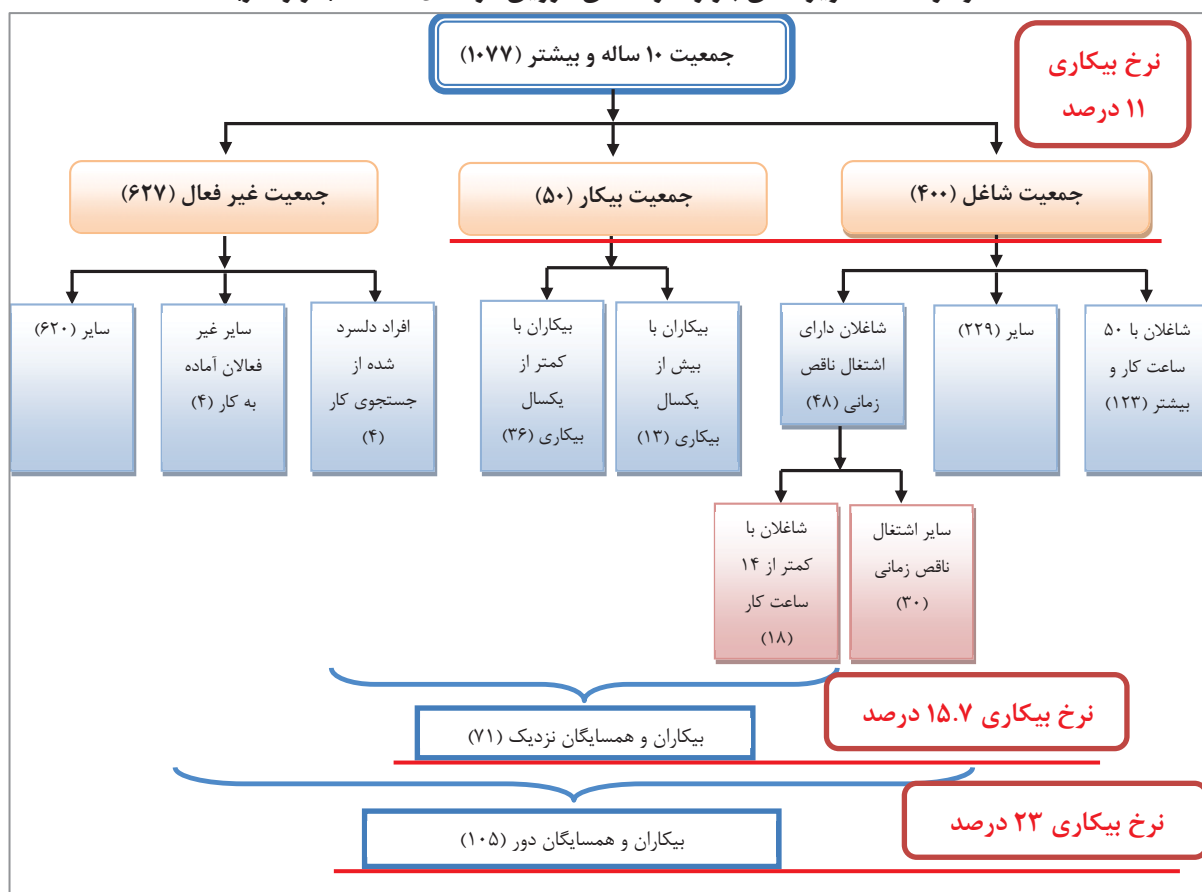
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۸۷۶۳.۴	۱.۶	۴.۲
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۱۶۶۳۴.۶	۱.۲	۸.۰
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۱۱۹۰۶.۶	۱.۳	۵.۷
فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۱۸۵۹.۸	۱.۰	۰.۹
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۳۰۷۵.۴	۱.۲	۱.۵
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۱۶۷۷.۴	۰.۶	۰.۸
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۲۰۲۴۲.۲	۱.۳	۹.۷
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۱۶۷۲.۹	۱.۶	۰.۸
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۸۹۰.۶	۱.۸	۰.۴
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۶۸۱۸.۳	۱.۱	۳.۳
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۶۸۶۴.۵	۱.۶	۳.۳
فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۸۴۱۱.۸	۲.۰	۴.۰
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۱۳۱۹.۳	۱.۰	۰.۶
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۱.۷	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۲	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان قزوین

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان قزوین برابر با ۱۰۷۷ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۴۵۰ هزار نفر فعال و ۶۲۷ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۴۱/۸ درصد بوده است. همچنین تعداد ۵۰ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۱۱ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۵/۷ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۲۳ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۴۵: تصویر کلان بازار کار استان قزوین در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د برنامه‌های در دست اجرا

برنامه‌های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه‌ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۱۰۹: اعتبارات تخصیص داده شده به استان قزوین بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	قزوین	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاه‌ها	کل برنامه‌های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۱۵۴۹۵	۳,۴٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۴۵۹	۰,۲٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۹۰۵	۴,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۵۷۳	۲,۲٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۱۸۳۸۴	۱,۹٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راه‌اندازی طرح‌های نیمه‌تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۱۷۹۵	۴,۵٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۱۴۲	۴,۵٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۹۸۶۲	۱۸۳۵	۱,۴٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه‌ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۷۷۱۸	۱۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۶۱۱	۱۱٪
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۱۸۲۴	۳,۵٪
	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۱۸۷۱	۲,۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۳۰	۲,۱٪
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۱۷۹۳	۲,۱٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	قزوین	سهم استان از برنامه
وزارت جهاد کشاورزی	توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی	اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۱۷	۱,۷٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۸	۱,۷٪
	رسته‌فعالیت‌های اولویت‌دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۹۳۷	۱,۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۵۶	۱٪
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۸۳۵	۱,۷٪
	بازسازی و نوسازی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰۰	۴۳۶	۲,۲٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۳۵	۲,۲٪
	سرمایه‌در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰۰	۷۲۲	۲,۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۲۶	۲,۵٪
	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۰	۰٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۰	۰٪
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۰	۰٪
سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۱۰۵۴	۱,۵٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۲۴۰۵	۱۸۷۲	۱,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۵۶۴	۱۵	۲,۶٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۹۳	۰	۰٪
معاونت علمی و فناوری	طرح‌های دانش‌بنیان	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۲۰۴	۱,۱٪
		اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۶۵۳	۱٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۲۵	۱,۱٪
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	اشتغال (نفر)	۷۰۰۰۰	۱۸۲۰	۲,۶٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۴۴	۲,۶٪
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰۰	۳۳۸۰	۲,۶٪
		کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۸۳	۲,۶٪
	طرح مهارت‌آموزی در محیط واقعی کار	اشتغال (نفر)	۳۵۰۰۰	۵۴۶	۱,۶٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۳	۱,۶٪
	طرح یارانه دستمزد	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰۰		۰٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴		۰٪
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	تسهیلات	۱۲۰۰	۳۰	۲,۵٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۱۵۰	۲,۵٪
کمک بلاعوض (میلیارد ریال)		۱۲۰	۳	۲,۵٪	
وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۱۷۱	۲,۳٪
		اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۹۲۶	۲,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۸	۲,۳٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰		۰٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۴۲۹	۲٪
وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (ودیعہ مسکن)	وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۴۲۹	۲٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰۰	۲۶۵۷	۲,۲٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۳۸۵	۲,۶٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۳۰	۲٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۳۰	۲٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	قزوین	سهم استان از برنامه
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	فرهنگ و هنر	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۹۹	۰,۶٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۵	۰,۶٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۷۶	۰,۶٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۰	۰,۵٪

هـ) برش استانی برنامه‌های تولید و اشتغال سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه‌های پیش‌بینی شده در این سال‌ها، جمع منابع پیش‌بینی شده برای اجرای برنامه‌های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۱۱۰: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان قزوین (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۴۶.۵
بازآفرینی شهری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۳۳۷.۳
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۳۳۷.۳
کشاورزی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۹۰۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۹۰۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۸۷.۵
گردشگری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۶۶.۵
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۵۳.۲
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
معاونت علمی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۸.۳
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۲.۷
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
صنعت و معدن	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۵۸۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۷۲۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۵۳۷.۵
برنامه‌های جدید	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۶۸۲.۳
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۹۹.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۳۸۳.۳
جمع	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۴۵۹۴.۴
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۳۸۷۳.۹
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۴۹۲.۰

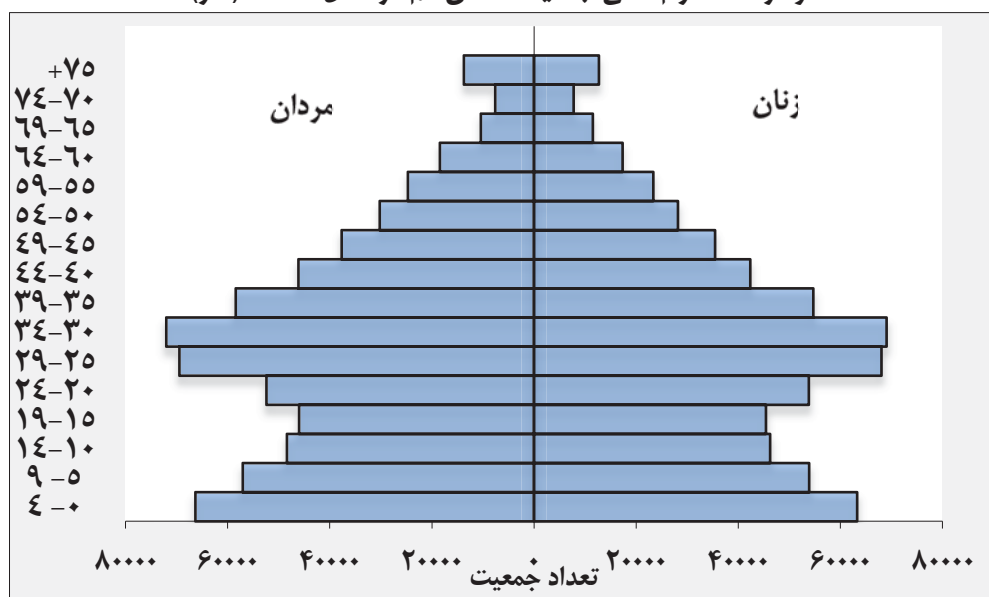
۱۹-۶- استان قم

الف) تعداد و ساختار جمعیت استان قم

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان قم برابر با ۱۲۹۲ هزار نفر بوده (۱/۶۲ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۶۵۹ هزار نفر مرد و ۶۳۴ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک‌صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۴ می‌باشد. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۱۲۳۰ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۶۲ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۹۵/۲ درصد را به تصویر می‌کشد. استان قم دارای بالاترین میزان شهرنشینی در بین استان‌های کشور است.

تحولات جمعیت استان قم طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۲/۳۳ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۱/۹۳ درصد) شاهد افزایش رشد جمعیت استان قم هستیم. استان قم همواره به عنوان یکی از استان‌های مهاجرپذیر بوده است و بخشی از رشد جمعیت آن ناشی از افزایش مهاجرت به استان بوده است. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش مولید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۴۶: هرم سنی جمعیت استان قم در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۱.۱ و ۱.۳ درصد می‌باشد.

- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش صنعت، املاک و مستغلات و عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها که به ترتیب برابر با ۲۶.۹، ۲۰.۳ و ۱۱.۳ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی سهم ۲.۶ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۱۱۱: وضعیت اقتصادی استان قم در سال ۱۳۹۴

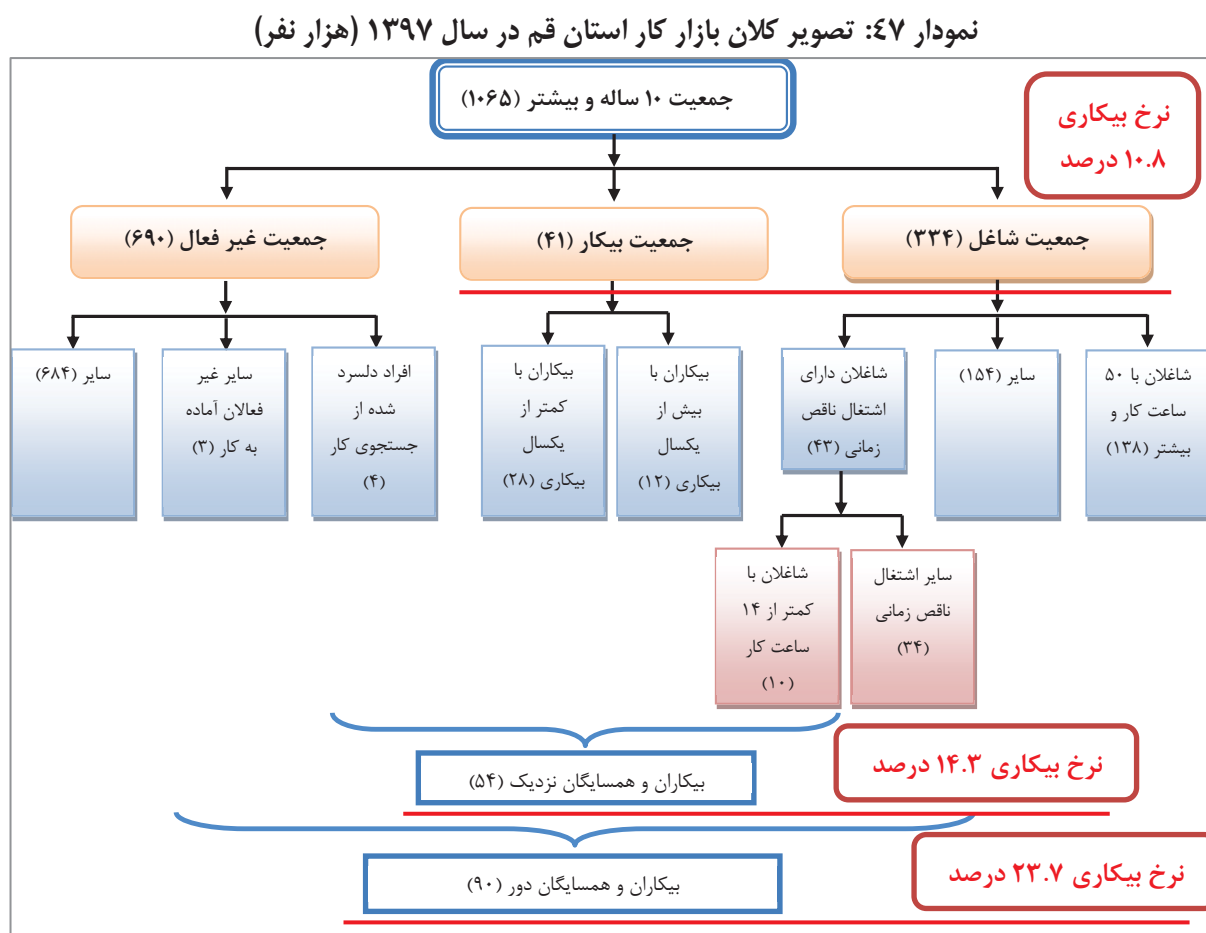
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۹۳۴۲.۳	۰.۸	۶.۸
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۴.۹	۰.۰	۰.۰
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۲۵۶.۰	۰.۳	۰.۲
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۳۷۰۵۷.۳	۱.۷	۲۶.۹
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۳۰۹۶.۲	۰.۶	۲.۲
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۵۹۱.۳	۱.۴	۰.۴
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۹۱۳۶.۰	۱.۶	۶.۶
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۱۵۶۱۳.۹	۱.۱	۱۱.۳
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۸۵۴۶.۱	۰.۹	۶.۲
فعالیت خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۹۰۳.۹	۰.۵	۰.۷
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۱۰۵۲.۶	۰.۴	۰.۸
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۱۷۲۵.۱	۰.۶	۱.۳
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۲۷۹۸۲.۶	۱.۸	۲۰.۳
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۱۵۶۵.۹	۱.۵	۱.۱
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۱۰۶۹.۰	۲.۱	۰.۸
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۶۳۴۲.۱	۱.۰	۴.۶
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۵۸۷۹.۴	۱.۴	۴.۳
فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۴۳۳۴.۶	۱.۰	۳.۱
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۳۲۹۱.۰	۲.۶	۲.۴
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۱.۱	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۱.۳	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان قم

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان قم برابر با ۱۰۶۵ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۳۷۵ هزار نفر فعال و ۶۹۰ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۳۵/۲ درصد بوده است. همچنین تعداد ۴۱ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۱۰/۸ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۴/۳ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ

بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۲۳/۷ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

د) برنامه‌های در دست اجرا

برنامه‌های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه‌ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۱۱۲: اعتبارات تخصیص داده‌شده به استان قم بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	قم	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاه‌ها	کل برنامه‌های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۹۶۸۹	۲,۱٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۵۸۰	۲,۶٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۳۳۸	۱,۷٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۵۶۵	۲,۲٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۲۲۶۸۷	۲,۳٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راه‌اندازی طرح‌های نیمه‌تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۲۵۱	۰,۶٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۲۰	۰,۶٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۹۸۶۲	۶۶۷۱	۵,۱٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	قم	سهم استان از برنامه	
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه‌ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۱۴۷۱	۲,۱٪	
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۱۱۶	۲,۱٪	
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۲۴۷۴	۴,۸٪	
	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۳۷۸۰	۳,۱٪	
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۴۴	۳,۱٪	
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۲۴۶۸	۲,۸٪	
	توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی	اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۲۸	۲,۸٪	
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۱۳	۲,۸٪	
	وزارت جهاد کشاورزی	رسته‌فعالیت‌های اولویت‌دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۳۳۳	۰,۶٪
			یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۳۱	۲۱	۰,۴٪
اشتغال (نفر)			۴۹۳۸۶	۲۸۸	۰,۶٪	
بازسازی و نوسازی		تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰۰	۱۹۸	٪۱	
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۱۶	٪۱	
سرمایه‌در گردش		تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰۰	۳۲۶	٪۰,۹	
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۸	۰,۸٪	
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۰	٪۰	
برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۰	٪۰	
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۰	٪۰	
	سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۱۱۸۷	۱,۷٪
			اشتغال (نفر)	۱۲۲۴۰۵	۲۱۰۷	۱,۷٪
کمک بلاعوض (میلیارد ریال)			۵۶۴	۱۱	۱,۹٪	
کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)			۹۳	۰	٪۰	
تسهیلات (میلیارد ریال)			۱۸۰۰۰	۲۲۷	۱,۳٪	
معاونت علمی و فناوری	طرح‌های دانش‌بنیان	اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۸۱۶	۱,۳٪	
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۲۸	۱,۳٪	
		اشتغال (نفر)	۷۰۰۰۰	۹۱۰	۱,۳٪	
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۲۲	۱,۳٪	
		اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰۰	۱۶۹۰	۱,۳٪	
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۴۲	۱,۳٪	
		اشتغال (نفر)	۳۵۰۰۰	۴۶۲	۱,۳٪	
	طرح مهارت‌آموزی در محیط واقعی کار	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۲	۱,۳٪	
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰۰		٪۰	
	طرح یارانه دستمزد	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴		٪۰	
		تسهیلات	۱۲۰۰	۳۰	٪۲,۵	
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۱۵۰	۲,۵٪	
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۳	۲,۵٪	
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۳۶	۰,۵٪	
		اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۱۲۵	۰,۳٪	
توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۲	۰,۵٪		
	کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰		٪۰		
	وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۵۴۲	۲,۶٪
			وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۵۴۲	۲,۶٪
اشتغال (نفر)			۱۲۰۰۰۰	۲۷۵۰	۲,۳٪	
بازآفرینی شهری (ودیعہ مسکن)		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۴۳۸	۲,۹٪	
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۳۸	۲,۶٪	
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	فرهنگ و هنر	وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۳۸	۲,۶٪	
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۲۲۷۲	۱۳,۸٪	
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۱۱۳	۱۳,۸٪	
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۱۷۴۷	۱۳,۸٪	
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۶	۱۳,۹٪	

هـ) برش استانی برنامه‌های تولید و اشتغال سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه‌های پیش‌بینی شده در این سال‌ها، جمع منابع پیش‌بینی شده برای اجرای برنامه‌های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۱۱۳: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان قم (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	۰.۰	۰.۰
	۰.۰	۰.۰
	۱۰.۷	۲۱.۳
بازآفرینی شهری	۲۷۰.۶	۴۰۵.۹
	۰.۰	۰.۰
	۲۷۰.۶	۴۰۵.۹
کشاورزی	۴۸۰.۰	۷۲۰.۰
	۴۸۰.۰	۷۲۰.۰
	۱۲۰.۰	۱۵۰.۰
گردشگری	۴۱.۳	۵۱.۶
	۴۱.۳	۵۱.۶
	۰.۰	۰.۰
معاونت علمی	۲۵.۲	۳۱.۶
	۲۵.۲	۳۱.۶
	۰.۰	۰.۰
صنعت و معدن	۱۲۰۰.۰	۱۸۰۰.۰
	۱۲۰۰.۰	۱۸۰۰.۰
	۳۰۰.۰	۳۷۵.۰
برنامه‌های جدید	۵۷۴.۷	۳۱۳.۰
	۸۸.۷	۱۳۷.۲
	۴۸۶.۰	۱۷۵.۸
جمع	۲۵۹۱.۸	۳۳۳۲.۰
	۱۸۴۵.۲	۲۷۴۰.۳
	۱۱۸۷.۳	۱۱۲۸.۰

۲۰-۶- استان کردستان

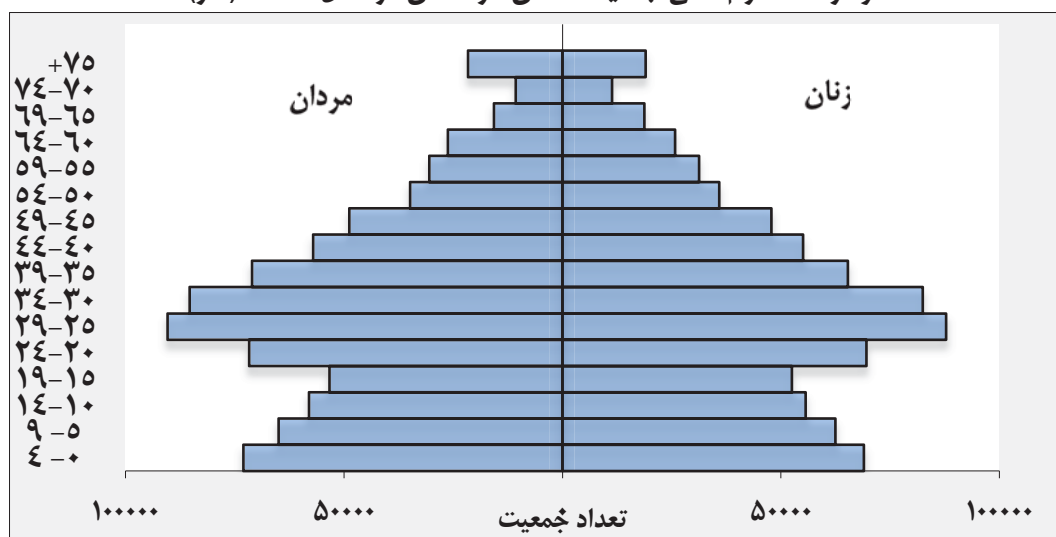
الف) تعداد و ساختار جمعیت استان کردستان

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان کردستان برابر با ۱۶۰۳ هزار نفر بوده (۲/۰۱ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۸۱۳ هزار نفر مرد و ۷۹۰ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک‌صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۳ می‌باشد.

تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۱۱۳۴ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۴۶۹ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۷۰/۸ درصد را به تصویر می‌کشد.

تحولات جمعیت استان کردستان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۱/۰۱ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۰/۷۳ درصد) شاهد افزایش رشد جمعیت استان کردستان هستیم که بخشی از آن به دلیل کاهش مهاجرت از استان رخ داده است. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۱۵-۶۴ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش موالید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۴۸: هرم سنی جمعیت استان کردستان در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۰.۹ و ۱.۱ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری، عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها و املاک و مستغلات که به ترتیب برابر با ۱۹.۷، ۱۹.۱ و ۱۳ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش آموزش سهم ۲.۱ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

نمودار ۴۹: وضعیت اقتصادی استان کردستان در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۲۲۸۳۵.۷	۱.۹	۱۹.۷
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۰.۰	۰.۰	۰.۰
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۱۱۲۱.۵	۱.۴	۱.۰
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۵۱۱۹.۸	۰.۲	۴.۴
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۲۴۴۶.۹	۰.۵	۲.۱
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۶۱۰.۸	۱.۵	۰.۵
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۶۳۰۱.۹	۱.۱	۵.۴
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۲۲۱۵۹.۰	۱.۶	۱۹.۱
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۷۴۴۳.۶	۰.۸	۶.۴
فعالیت خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۱۲۳۴.۴	۰.۷	۱.۱
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۱۱۰۸.۶	۰.۴	۱.۰
فعالیتهای مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۱۱۲۶.۹	۰.۴	۱.۰
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۱۵۰۷۹.۱	۱.۰	۱۳.۰
فعالیتهای حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۱۰۳۴.۲	۱.۰	۰.۹
فعالیتهای اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۵۱۲.۷	۱.۰	۰.۴
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۸۹.۰	۹۸۰۷.۸	۱.۶	۸.۵
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۹۰۷۱.۵	۲.۱	۷.۸
فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۷۱۹۳.۴	۱.۷	۶.۲
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۱۷۹۳.۲	۱.۴	۱.۵
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۰.۹	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۱.۱	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان کردستان

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان کردستان برابر با ۱۳۳۵ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۵۷۴ هزار نفر فعال و ۷۶۲ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۴۳ درصد بوده است. همچنین تعداد ۸۴ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۱۴/۶ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۸/۴ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۲۷/۸ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	کردستان	سهم استان از برنامه
وزارت جهاد کشاورزی	رسته فعالیت های اولویت دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۹۲۳	۱٫۶٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۹۰	۱٫۶٪
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۸۲۸	۱٫۷٪
	بازسازی و نوسازی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰۰	۲۲۳	۱٫۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۱۸	۱٫۱٪
	سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰۰	۵۰۲	۱٫۴٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۴۰	۳٫۸٪
	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۶۶۰	۱۵٫۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۷۹	۱۵٫۷٪
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۱۶۹۲	۱۵٫۷٪
سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۱۹۰۵	۲٫۸٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۲۴۰۵	۳۳۸۲	۲٫۸٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۵۶۴	۱۳	۲٫۳٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۹۳	۰	٪۰
معاونت علمی و فناوری	طرح های دانش بنیان	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۱۸۹	٪۱
		اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۸۸۴	۱٫۴٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۲۳	٪۱
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	اشتغال (نفر)	۷۰۰۰۰	۲۵۹۰	٪۳٫۷
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۶۲	۳٫۷٪
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰۰	۴۸۱۰	۳٫۷٪
		کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۱۱۹	۳٫۷٪
	طرح مهارت آموزی در محیط واقعی کار	اشتغال (نفر)	۳۵۰۰۰	۸۴۰	۲٫۴٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۴	۲٫۴٪
	طرح یارانه دستمزد	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰۰	۸۵۲۰	۱۴٫۲٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴	۲۲۸	۱۴٫۲٪
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	تسهیلات	۱۲۰۰	۸۵	۷٫۱٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۴۲۵	۷٫۱٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۹	۷٫۱٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۱۲۳	۱٫۶٪
	توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۳۴۶	۰٫۷٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۶	۱٫۶٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰	٪۰	
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۵۵۴	۲٫۶٪
وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۵۵۴	۲٫۶٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰۰	۳۴۲۳	۲٫۹٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۴۸۸	۳٫۳٪
	بازآفرینی شهری (ودبعه مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۳۹	۲٫۶٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۳۹	۲٫۶٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۳۲۸	٪۲
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	فرهنگ و هنر	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۱۶	٪۲
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۲۵۲	٪۲
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۱	٪۲

هـ) برش استانی برنامه های تولید و اشتغال سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه های پیش بینی شده در این سال ها، جمع منابع پیش بینی شده برای اجرای برنامه های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۱۱۵: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان کردستان (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۴۱.۲
بازآفرینی شهری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۵۱۷.۲
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۳۴۴.۸
کشاورزی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۴۰۲۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۴۰۲۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۸۳۷.۵
گردشگری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۸۰.۳
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۸۰.۳
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
معاونت علمی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۵۳.۳
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۵۳.۳
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
صنعت و معدن	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۴۰۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۴۰۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۵۰۰.۰
برنامه های جدید	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۶۰۴.۵
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۶۵.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۳۳۹.۶
جمع	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۷۶۷۵.۴
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۶۸۱۸.۶
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۲۲۳۵.۴

۲۱-۶- استان کرمان

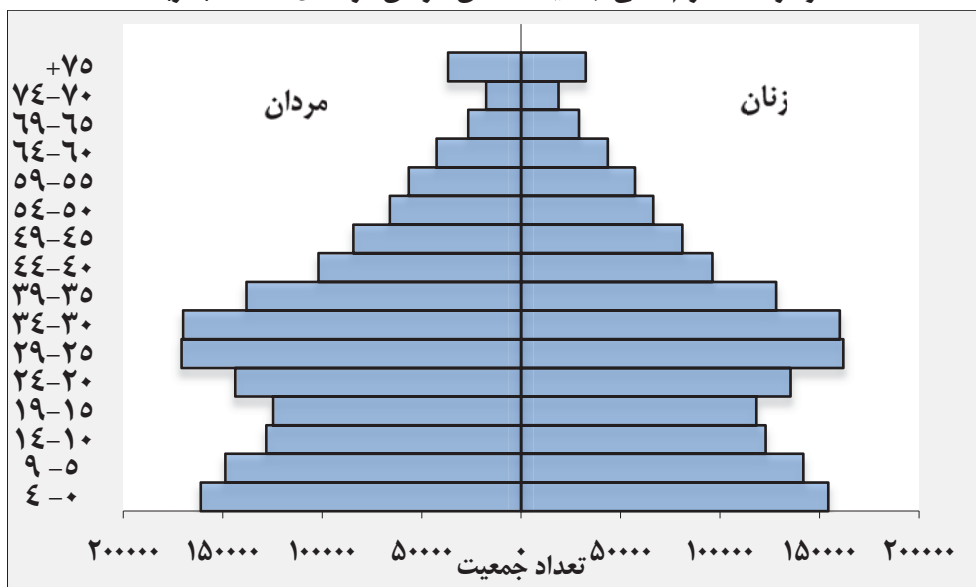
الف) تعداد و ساختار جمعیت استان کرمان

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان کرمان برابر با ۳۱۶۵ هزار نفر بوده (۳/۹۶ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۱۶۱۸ هزار نفر مرد و ۱۵۴۷ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک‌صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۵ می‌باشد. این استان دارای یکی از بالاترین نسبت‌های جنسی در بین استان‌های کشور است. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۱۸۵۹ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۱۳۰۶ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۵۸/۷ درصد را به تصویر می‌کشد.

تحولات جمعیت استان کرمان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۱/۴۹ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۲/۰۷ درصد) شاهد کاهش رشد جمعیت استان هستیم. بخشی از کاهش رشد جمعیت در استان کرمان را می‌توان به تغییر

الگوی جابجایی‌های جمعیتی نسبت داد. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش مولید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۵۱: هرم سنی جمعیت استان کرمان در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۲.۹ و ۳.۴ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری، صنعت و عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها که به ترتیب برابر با ۲۲.۹، ۲۱.۷ و ۸.۳ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش استخراج سایر معادن سهم ۳۷.۸ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۱۱۶: وضعیت اقتصادی استان کرمان در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۸۱۵۵۵.۴	۶.۹	۲۲.۹
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۰.۰	۰.۰	۰.۰
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۲۹۴۶۷.۸	۳۷.۸	۸.۳
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۷۷۸۴۰.۰	۳.۵	۲۱.۸
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۶۴۷۴.۹	۱.۲	۱.۸
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۱۶۰۰.۲	۳.۹	۰.۴

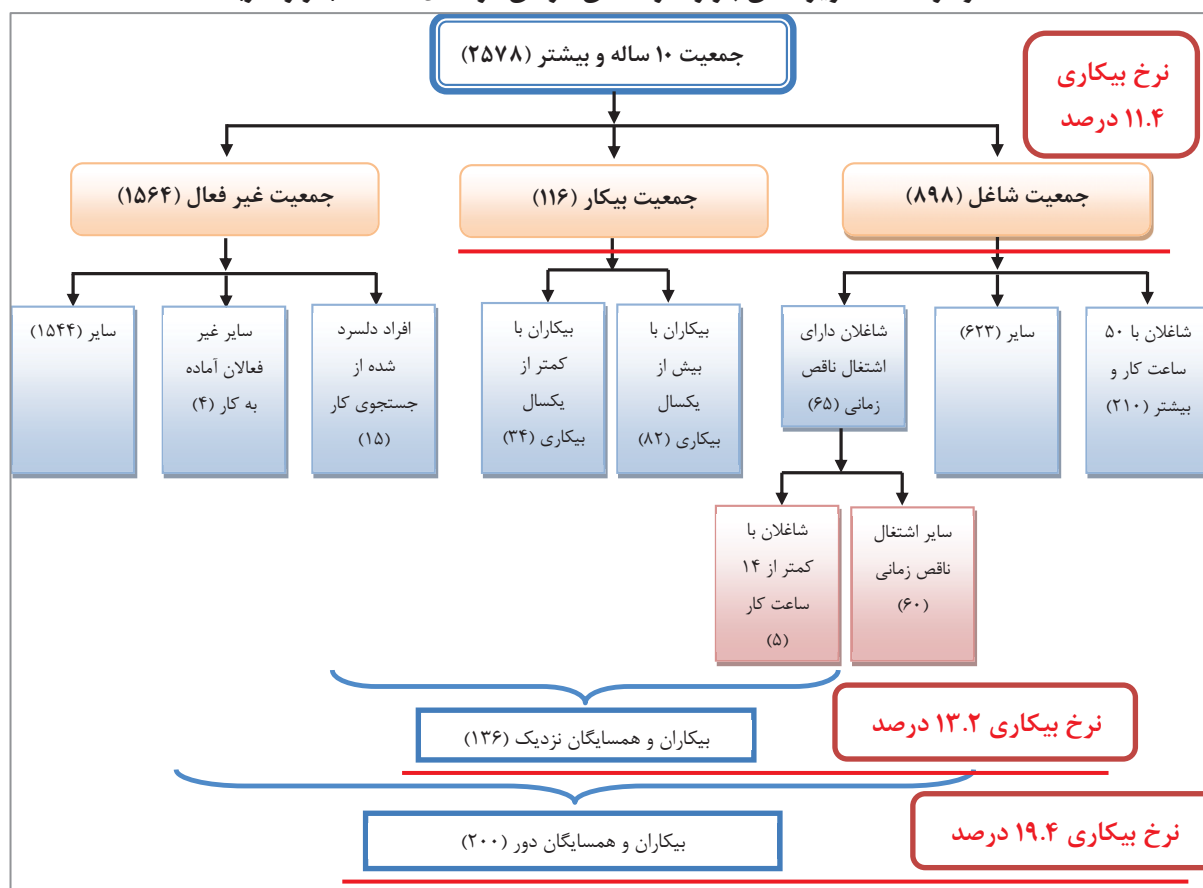
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۱۱۸۴۸.۰	۲.۱	۳.۳
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۲۹۶۸۸.۰	۲.۱	۸.۳
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۲۱۸۷۵.۲	۲.۳	۶.۱
فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۶۰۹۰.۱	۳.۴	۱.۷
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۱۵۵۹.۱	۰.۶	۰.۴
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۳۷۷۳.۲	۱.۳	۱.۱
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۲۸۰۷۴.۹	۱.۸	۷.۹
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۱۷۹۰.۲	۱.۸	۰.۵
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۸۶۴.۹	۱.۷	۰.۲
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۱۶۷۲۹.۲	۲.۸	۴.۷
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۱۹۷۲۵.۱	۴.۶	۵.۵
فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۱۵۲۸۴.۱	۳.۷	۴.۳
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۲۶۶۴.۳	۲.۱	۰.۷
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۲.۹	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۳.۴	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان کرمان

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان کرمان برابر با ۲۵۷۸ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۱۰۱۴ هزار نفر فعال و ۱۵۶۴ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۳۹/۳ درصد بوده است. همچنین تعداد ۱۱۶ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۱۱/۴ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۳/۲ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۱۹/۴ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۵۲: تصویر کلان بازار کار استان کرمان در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د) برنامه‌های در دست اجرا

برنامه‌های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه‌ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۱۱۷: اعتبارات تخصیص داده‌شده به استان کرمان بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	کرمان	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاه‌ها	کل برنامه‌های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۲۱۶۶۶	۴.۸٪
		وجه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۷۶۵	۳.۴٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۱۰۵۸	۵.۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۷۴۷	۲.۹٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۲۳۷۴۲	۲.۴٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راه‌اندازی طرح‌های نیمه‌تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۶۰۶۵	۱۵.۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۴۸۰	۱۵.۱٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۹۸۶۲	۹۲۹	۰.۷٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه‌ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۷۰۱	۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۵۵	۱٪
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۵۶۴	۱.۱٪
	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۴۱۶۳	۴.۶٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۶۷	۴.۶٪
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۴۰۶۹	۴.۷٪
	توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی	اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۳۳	۳.۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۱۵	۳.۳٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	کرمان	سهم استان از برنامه
وزارت جهاد کشاورزی	رسته فعالیت های اولویت دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۲۸۲۸	۵٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۲۶۳	۴,۶٪
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۲۷۰۰	۵,۵٪
	بازسازی و نوسازی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰۰	۱۴۸۰	۷,۴٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۱۱۸	۷,۴٪
	سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰۰	۳۰۵۶	۸,۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۶۴	۶,۱٪
	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۰	۰٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۰	۰٪
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۰	۰٪
سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۳۴	۱۹۱۹	۲,۸٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۲۴۰۵	۳۴۰۷	۲,۸٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۵۶۴	۲۲	۴٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۹۳	۰	۰٪
معاونت علمی و فناوری	طرح های دانش بنیان	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۳۸۴	۲,۱٪
		اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۱۴۳۱	۲,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۴۷	۲,۱٪
		اشتغال (نفر)	۷۰۰۰۰	۱۶۸۰	۲,۴٪
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۴۰	۲,۴٪
		اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰۰	۳۱۲۰	۲,۴٪
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۷۷	۲,۴٪
		اشتغال (نفر)	۳۵۰۰۰	۱۰۹۸	۳,۱٪
	طرح مهارت آموزی در محیط واقعی کار	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۵	۳,۱٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰۰	۰	۰٪
	طرح یارانه دستمزد	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴	۰	۰٪
		تسهیلات	۱۲۰۰	۳۰	۲,۵٪
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۱۵۰	۲,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۳	۲,۵٪
	توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۵۴	۰,۷٪
		اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۱۰۸	۰,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۳	۰,۷٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰	۰	۰٪
وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۷۱۴	۳,۴٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۷۱۴	۳,۴٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰۰	۴۲۸۲	۳,۶٪
	بازآفرینی شهری (ودیعہ مسکن)	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۵۳۴	۳,۶٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۵۱	۳,۴٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۵۱	۳,۴٪
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	فرهنگ و هنر	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۲۲۲	۱,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۱۱	۱,۳٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۱۷۱	۱,۴٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۱	۱,۳٪

هـ) برش استانی برنامه های تولید و اشتغال سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه های پیش بینی شده در این سال ها، جمع منابع پیش بینی شده برای اجرای برنامه های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۱۱۸: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان کرمان (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۳۲.۰
بازآفرینی شهری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۸۴۴.۴
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۸۴۴.۴
کشاورزی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۰۴۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۰۴۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۴۲۵.۰
گردشگری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۰۴.۱
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۰۴.۱
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
معاونت علمی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۸۶.۴
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۸۶.۴
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
صنعت و معدن	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۳۰۰۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۳۰۰۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۶۲۵.۰
برنامه های جدید	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۹۳۸.۲
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۸۴۹.۵
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۰۸۸.۷
جمع	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۸۰۱۳.۱
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۶۰۸۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۳۱۱۵.۱

۲۲-۶- استان کرمانشاه

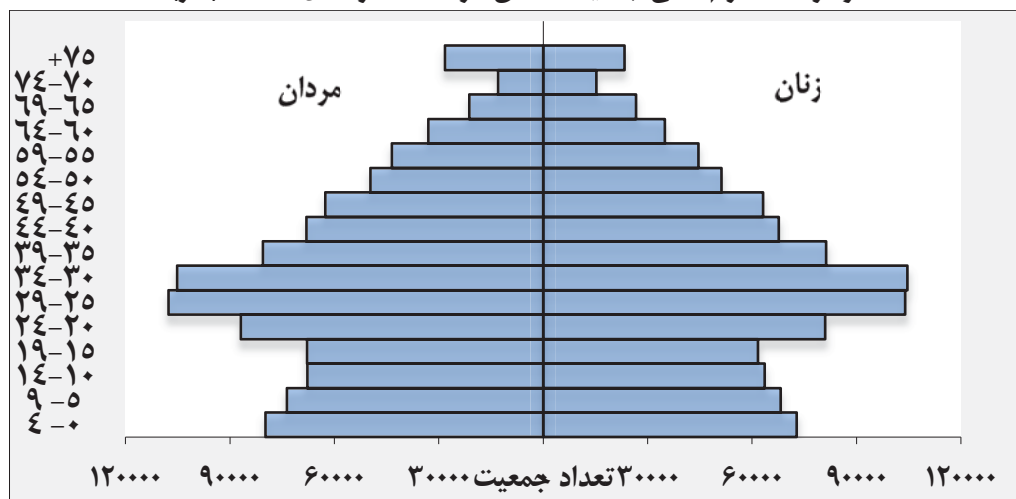
الف) تعداد و ساختار جمعیت استان کرمانشاه

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان کرمانشاه برابر با ۱۹۵۲ هزار نفر بوده (۲/۴۴ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۹۸۸ هزار نفر مرد و ۹۶۴ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یکصد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۲ می‌باشد. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۱۴۶۹ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۴۸۴ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۷۵/۲ درصد را به تصویر می‌کشد.

تحولات جمعیت استان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۰/۰۷ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۰/۶۹ درصد) شاهد کاهش رشد جمعیت استان کرمانشاه هستیم. بخشی از کاهش رشد جمعیت در استان کرمانشاه را می‌توان به تغییر الگوی جابجایی‌های جمعیتی (افزایش مهاجرت از این استان به خارج از استان) نسبت داد. تحولات ساختار سنی جمعیت

در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش مولید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۵۳: هرم سنی جمعیت استان کرمانشاه در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۱.۶ و ۱.۸ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری، عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای و املاک و مستغلات که به ترتیب برابر با ۱۷.۵، ۱۴.۷ و ۱۴.۴ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری سهم ۳.۷ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۱۱۹: وضعیت اقتصادی استان کرمانشاه در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۳۴۹۹۰.۱	۳.۰	۱۷.۵
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۵۵۲۳.۷	۰.۴	۲.۸
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۳۰۱.۴	۰.۴	۰.۲
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۲۲۷۵۶.۰	۱.۰	۱۱.۴
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۴۴۹۷.۸	۰.۹	۲.۳
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۶۸۹.۹	۱.۷	۰.۳
ساخت‌وساز	۵۵۹۹۴۲.۵	۶۷۷۱.۱	۱.۲	۳.۴

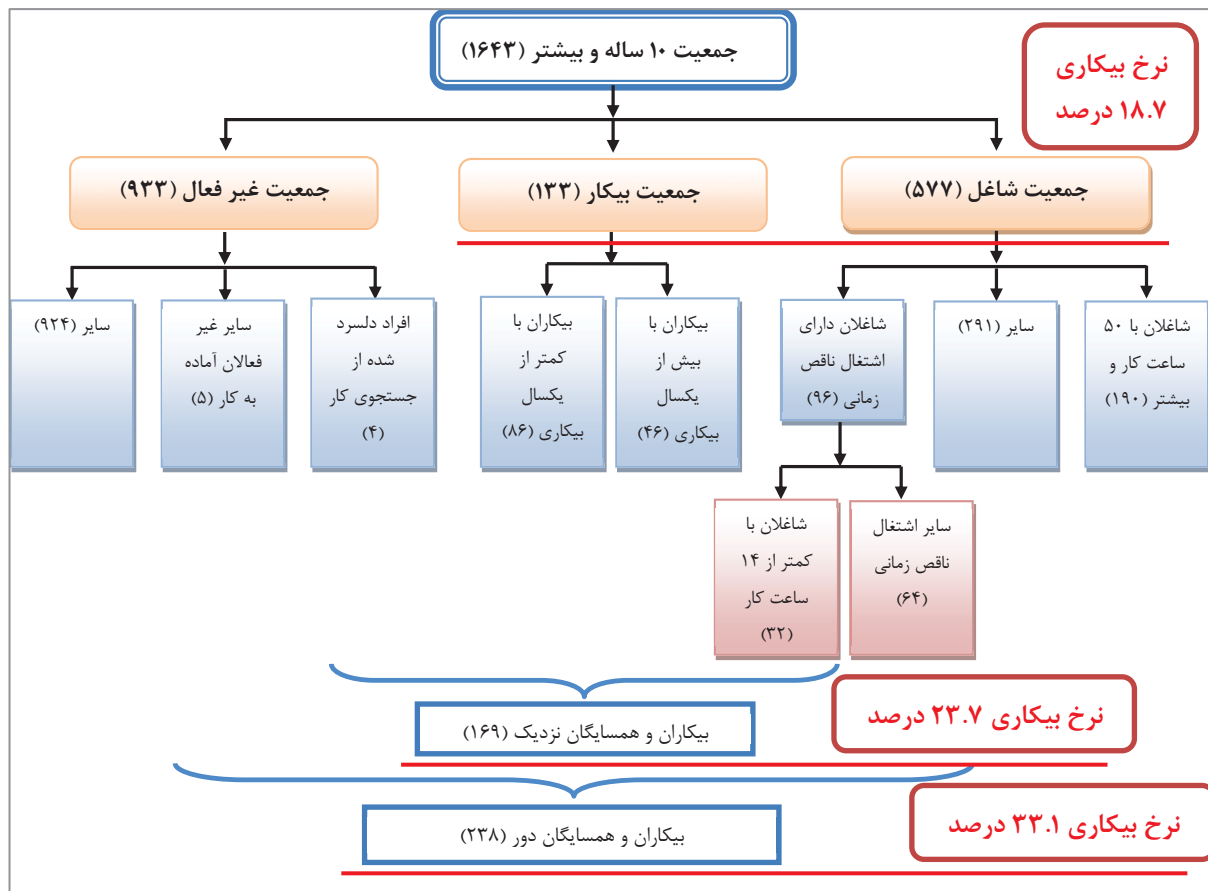
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۲۸۷۳۲.۸	۲.۱	۱۴.۴
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۱۳۸۱۴.۴	۱.۵	۷.۰
فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۱۲۴۰.۶	۰.۷	۰.۶
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۱۲۰۸.۰	۰.۵	۰.۶
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۱۹۴۷.۹	۰.۷	۱.۰
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۲۹۳۱۶.۰	۱.۹	۱۴.۷
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۷۷۷.۴	۰.۸	۰.۴
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۱۰۳۳.۷	۲.۰	۰.۵
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۲۲۶۶۶.۱	۳.۷	۱۱.۴
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۱۰۷۳۷.۵	۲.۵	۵.۴
فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۱۰۳۶۲.۱	۲.۵	۵.۲
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۲۱۳۷.۶	۱.۷	۱.۱
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۱.۶	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۱.۸	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان کرمانشاه

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان کرمانشاه برابر با ۱۶۴۳ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۷۱۰ هزار نفر فعال و ۹۳۳ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۴۳/۲ درصد بوده است. همچنین تعداد ۱۳۳ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۱۸/۷ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۲۳/۷ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۳۳/۱ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۵۴: تصویر کلان بازار کار استان کرمانشاه در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د برنامه‌های در دست اجرا

برنامه‌های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه‌ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۱۲۰: اعتبارات تخصیص داده شده به استان کرمانشاه بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	کرمانشاه	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاه‌ها	کل برنامه‌های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۹۵۱۴	۲,۱٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۵۹۲	۲,۶٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۳۵۷	۱,۸٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۱۱۵۵	۴,۵٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۴۶۴۶۹	۴,۷٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راه‌اندازی طرح‌های نیمه تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۳۱۶	۰,۸٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۲۵	۰,۸٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۹۸۶۲	۸۱۱۹	۶,۳٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه‌ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۶۸۲	۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۵۴	۱٪
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۱۰۴۴	۲٪
	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۱۲۰۳	۱,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۱۹	۱,۳٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	کرمانشاه	سهم استان از برنامه
وزارت جهاد کشاورزی	توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی	اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۱۱۶۳	۱,۳٪
		اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۱۶	۱,۶٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۸	۱,۶٪
	رسته فعالیت‌های اولویت‌دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۱۴۶۵	۲,۶٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۱۵۱	۲,۶٪
		اشتغال (نفر)	۳۹۳۸۶	۱۲۶۸	۲,۶٪
	بازسازی و نوسازی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰	۲۶۳	۱,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۲۱	۱,۳٪
	سرمایه‌درگردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰	۵۸۳	۱,۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۴۱	۳,۹٪
	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۲۰۰	۴,۸٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۲۴	۴,۸٪
سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی	اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۵۱۳	۴,۸٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۳۰۷۵	۴,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۲۴۰۵	۵۴۶۰	۴,۵٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۵۶۴	۱۷	۳٪
			۹۳	۰	٪۰
معاونت علمی و فناوری	طرح‌های دانش‌بنیان	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۳۸۳	۲,۱٪
		اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۱۱۴۹	۱,۸٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۴۷	۲,۱٪
		اشتغال (نفر)	۷۰۰۰	۳۸۵۰	۵,۵٪
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۹۲	۵,۵٪
		اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰	۷۱۵۰	۵,۵٪
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۱۷۶	۵,۵٪
		اشتغال (نفر)	۳۵۰۰	۸۵۴	۲,۴٪
	طرح مهارت‌آموزی در محیط واقعی کار	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۴	۲,۴٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۱۰۷۴۰	۱۷,۹٪
	طرح یارانه دستمزد	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴	۲۸۷	۱۷,۹٪
		تسهیلات	۱۲۰۰	۳۶	۳٪
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۱۸۰	۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۴	۳٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۲۷۲	۳,۶٪
	توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۱۱۸۰	۳,۲٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۱۳	۳,۶٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰		٪۰
	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۵۵۳	۲,۶٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۵۵۳	۲,۶٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰	۳۴۴۰	۲,۹٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۵۰۷	۳,۴٪
	بازآفرینی شهری (ودیه مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۳۹	۲,۶٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۳۹	۲,۶٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	کرمانشاه	سهم استان از برنامه
ارشاد اسلامی وزارت فرهنگ و	فرهنگ و هنر	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۴۴۴	۲,۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۲۲	۲,۷٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۳۴۲	۲,۷٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۱	۲,۸٪

هـ) برش استانی برنامه‌های تولید و اشتغال سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه‌های پیش‌بینی شده در این سال‌ها، جمع منابع پیش‌بینی شده برای اجرای برنامه‌های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۱۲۱: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان کرمانشاه (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۸۳.۳
بازآفرینی شهری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۴۳۹.۲
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۴۳۹.۲
کشاورزی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۵۰۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۵۰۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۳۱۲.۵
گردشگری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۶۳.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۶۳.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
معاونت علمی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۵۳.۲
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۵۳.۲
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
صنعت و معدن	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۷۸۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۷۸۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۶۲.۵
برنامه‌های جدید	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۲۲۳.۸
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۵۳۶.۴
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۶۸۷.۵
جمع	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۴۰۵۹.۳
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۹۳۲.۶
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۶۸۵.۰

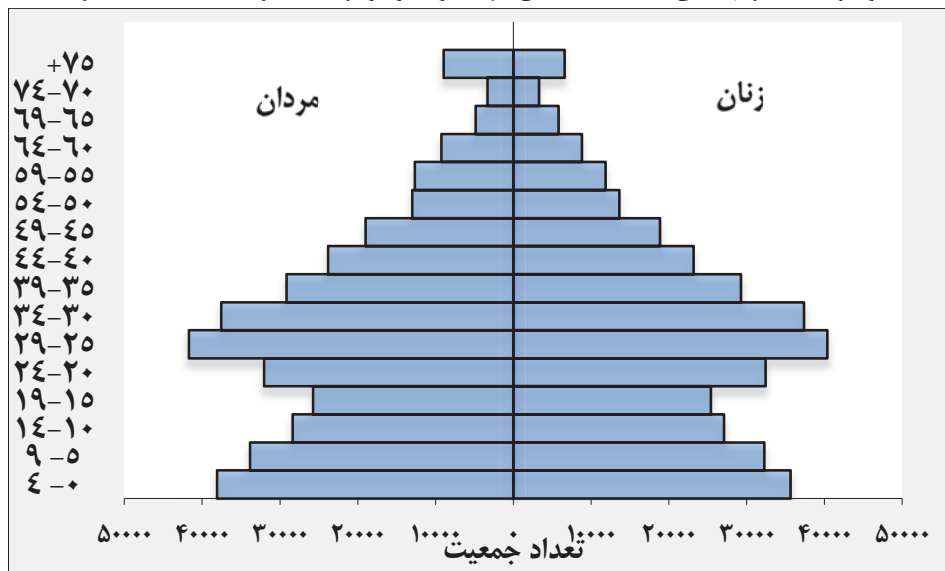
۲۳-۶- استان کهگیلویه و بویراحمد

الف) تعداد و ساختار جمعیت استان کهگیلویه و بویراحمد

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان کهگیلویه و بویراحمد برابر با ۷۱۳ هزار نفر بوده (۰/۸۹ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۳۶۱ هزار نفر مرد و ۳۵۲ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یکصد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۳ می‌باشد. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۳۹۷ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۳۱۶ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۵۵/۷ درصد را به تصویر می‌کشد. میزان شهرنشینی در این استان نسبت به سایر استان‌های کشور پایین‌تر است.

تحولات جمعیت استان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۱/۶ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۰/۷۶ درصد) شاهد افزایش رشد جمعیت استان کهگیلویه و بویراحمد هستیم. بخشی از افزایش رشد جمعیت در استان کهگیلویه و بویراحمد را می‌توان به تغییر الگوی جابجایی‌های جمعیتی (کاهش مهاجرت از این استان به خارج از استان) نسبت داد. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش مولید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۵۵: هرم سنی جمعیت استان کهگیلویه و بویراحمد در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۱.۲ و ۰.۶ درصد می‌باشد.

- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن، صنعت و کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری که به ترتیب برابر با ۵۷.۹، ۷.۵ و ۵.۹ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن سهم ۶.۳ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۱۲۲: وضعیت اقتصادی استان کهگیلویه و بویر احمد در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۱۱۰۷۸.۵	۰.۹	۷.۵
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۸۵۱۴۸.۸	۶.۳	۵۷.۹
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۶۰۷.۰	۰.۸	۰.۴
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۸۷۲۹.۳	۰.۴	۵.۹
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۷۳۷.۳	۰.۱	۰.۵
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۵۰۰.۱	۱.۲	۰.۳
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۲۴۷۴.۰	۰.۴	۱.۷
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۸۶۴۹.۷	۰.۶	۵.۹
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۲۸۰۷.۸	۰.۳	۱.۹
فعالیت خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۶۶۹.۱	۰.۴	۰.۵
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۶۳۶.۰	۰.۲	۰.۴
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۶۵۳.۹	۰.۲	۰.۴
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۷۳۸۹.۰	۰.۵	۵.۰
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۸۴۷.۲	۰.۸	۰.۶
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۴۰۳.۵	۰.۸	۰.۳
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۴۳۹۶.۶	۰.۷	۳.۰
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۵۵۸۹.۹	۱.۳	۳.۸
فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۴۶۰۲.۸	۱.۱	۳.۱
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۱۰۱۹.۱	۰.۸	۰.۷
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۱.۲	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۰.۶	-

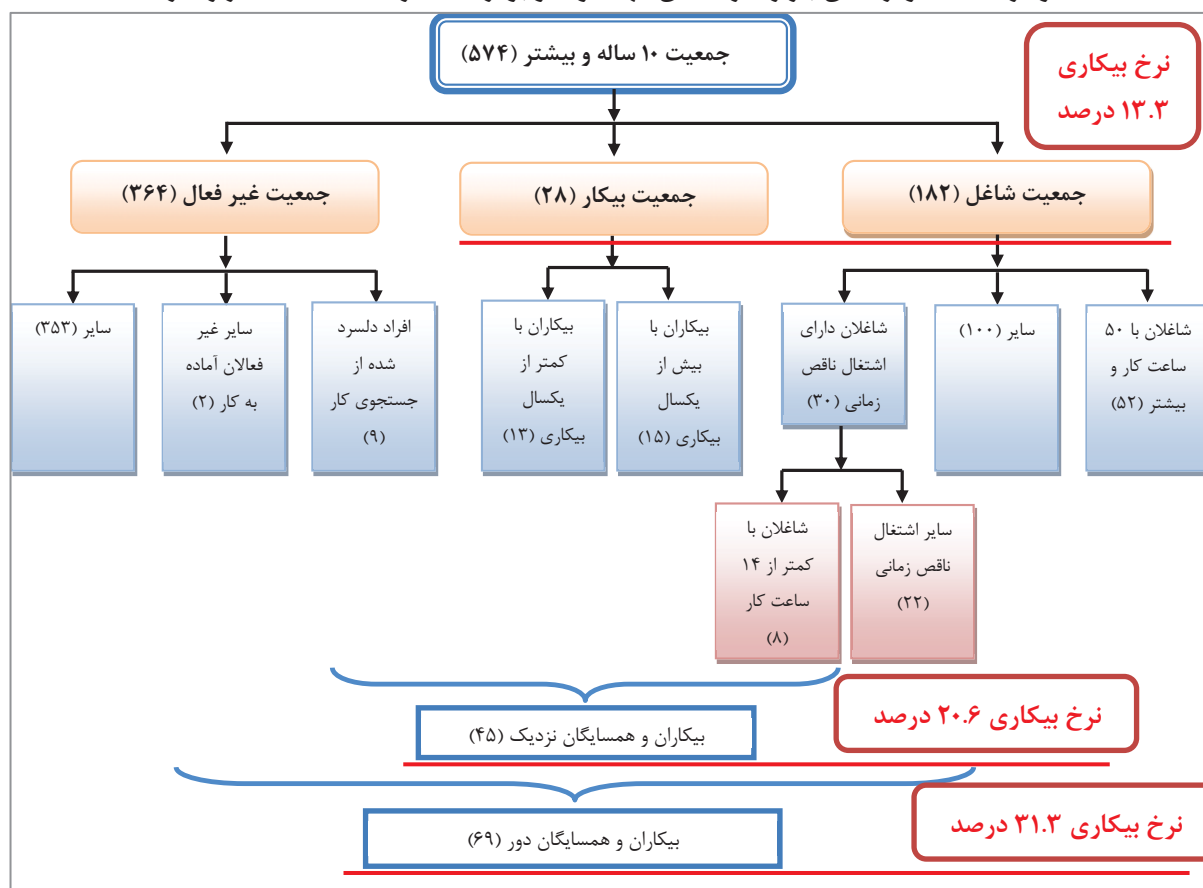
ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان کهگیلویه و بویر احمد

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان کهگیلویه و بویر احمد برابر با ۵۷۴ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۲۱۰ هزار نفر فعال و ۳۶۴ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۳۶/۶ درصد بوده است. همچنین تعداد ۲۸ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۱۳/۳ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد

بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۲۰/۶ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۳۱/۳ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل‌ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۵۶: تصویر کلان بازار کار استان کهگیلویه و بویراحمد در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د) برنامه‌های در دست اجرا

برنامه‌های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه‌ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۱۲۳: اعتبارات تخصیص داده‌شده به استان کیگیلویه و بویر احمد بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	کهگیلویه و بویراحمد	سهم استان از برنامه
سازمان برنامه و بودجه	کل برنامه‌های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۵۳۱۸	۱,۳٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۲۸۹	۱,۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۱۸۱	۰,۹٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۶۴۲	۲,۵٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۱۶۷۷۲	۱,۷٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	کهگیلویه و بویراحمد	سهم استان از برنامه
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راه اندازی طرح های نیمه تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۱۳۱	۰,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۱۰	۰,۳٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۹۸۶۲	۷۹۵	۰,۶٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۹۶۳	۱,۴٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۷۶	۱,۴٪
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۹۷۱	۱,۹٪
	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۹۰۳	۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۱۴	۱٪
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۸۸۶	۱٪
	توسعه خوشه های صنعتی و خدمات کلینیکی	اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۶	۰,۶٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۳	۰,۶٪
وزارت جهاد کشاورزی	رسته فعالیت های اولویت دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۴۶۰	۰,۸٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۳۸	۰,۷٪
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۴۳۳	۰,۹٪
	بازسازی و نوسازی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰	۳۱۹	۱,۶٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۲۵	۱,۶٪
	سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰	۴۵۲	۱,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۱۴	۱,۳٪
	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۰	۰٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۰	۰٪
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۰	۰٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۱۵۵۴	۲,۳٪
سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	اشتغال (نفر)	۱۲۲۴۰۵	۲۷۶۰	۲,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۵۶۴	۱۳	۲,۳٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۹۳	۰	۰٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۱۲	۰,۱٪
معاونت علمی و فناوری	طرح های دانش بنیان	اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۵۴	۰,۱٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۱	۰,۱٪
		اشتغال (نفر)	۷۰۰۰	۱۰۵۰	۱,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۲۵	۱,۵٪
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰	۱۹۵۰	۱,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۲۰۳	۴۸	۱,۵٪
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	اشتغال (نفر)	۳۵۰۰	۳۹۹	۱,۱٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۲	۱,۱٪
	طرح مهارت آموزی در محیط واقعی کار	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۴۸۰۰	۸٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴	۱۲۸	۸٪
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	تسهیلات	۱۲۰۰	۳۰	۲,۵٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۱۵۰	۲,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۳	۲,۵٪
	توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۵۴	۰,۷٪
		اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۱۰۸	۰,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۳	۰,۷٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰	۰	۰٪
وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۳۶۳	۱,۷٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۳۶۳	۱,۷٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰۰	۲۳۷۰	۲٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۴۱۶	۲,۸٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	کهگیلویه و بویراحمد	سهم استان از برنامه
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	بازآفرینی شهری (ودیه مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۲۶	۱,۷٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۲۶	۱,۷٪
	فرهنگ و هنر	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۵۲	۰,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۳	۰,۳٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۴۰	۰,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۰	۰,۳٪

هـ) برش استانی برنامه‌های تولید و اشتغال سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه‌های پیش‌بینی شده در این سال‌ها، جمع منابع پیش‌بینی شده برای اجرای برنامه‌های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۱۲۴: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان کهگیلویه و بویراحمد (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۰,۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰,۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۲۲,۲
بازآفرینی شهری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۳۲۲,۸
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰,۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۲۱۵,۲
کشاورزی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۳۲۲,۸
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۴۰۰,۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۶۰۰,۰
گردشگری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۲۵,۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۷۴,۴
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۵۹,۶
معاونت علمی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۷۴,۴
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰,۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱,۶
صنعت و معدن	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱,۳
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱,۶
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰,۰
برنامه‌های جدید	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۷۲۰,۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۴۸۰,۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۷۲۰,۰
جمع	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۵۰,۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۳۲۵,۷
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۱۸,۳
	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۴۲,۷
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۶۴۸,۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۹۲۲,۳
	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۰۴۴,۶
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۵۳۸,۸
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۸۰۳,۰

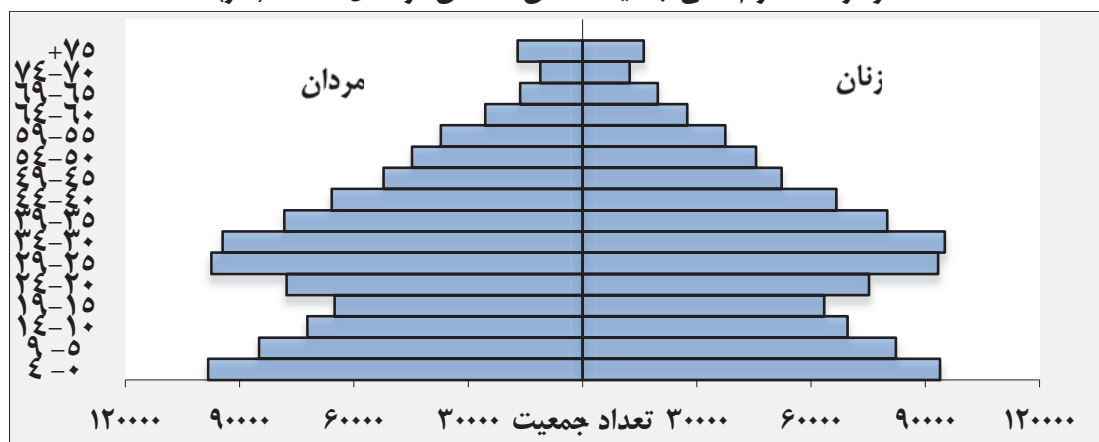
۲۴-۶- استان گلستان

الف) تعداد و ساختار جمعیت استان گلستان

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان گلستان برابر با ۱۸۶۹ هزار نفر بوده (۲/۳۴ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۹۳۸ هزار نفر مرد و ۹۳۰ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یکصد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۱ می‌باشد. این استان دارای یکی از پایین‌ترین نسبت‌های جنسی در بین استان‌های کشور است. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۹۹۶ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۸۷۳ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۵۳/۳ درصد را به تصویر می‌کشد. این استان دارای میزان شهرنشینی پایینی است.

تحولات جمعیت استان گلستان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۱/۰۱ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۱/۹ درصد) شاهد کاهش رشد جمعیت استان هستیم. بخشی از کاهش رشد جمعیت در استان گلستان را می‌توان به تغییر الگوی جابجایی‌های جمعیتی (کاهش مهاجرت به داخل استان یا افزایش مهاجرت به خارج استان) نسبت داد. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش مولید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۵۷: هرم سنی جمعیت استان گلستان در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۱.۲ و ۱.۴ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری، عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها و املاک و مستغلات که به ترتیب برابر با ۲۱.۵، ۱۳.۱ و ۱۲.۳ درصد می‌باشند.

- این استان در بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری سهم ۲.۷ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۱۲۵: وضعیت اقتصادی استان گلستان در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۳۱۶۵۳.۴	۲.۷	۲۱.۵
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۰.۰	۰.۰	۰.۰
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۷۸۹.۷	۱.۰	۰.۵
صنعت	۲۳۰۰۸۰۷.۳	۱۶۲۶۱.۰	۰.۷	۱۱.۱
تأمین برق، گاز، بخار و تپهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۴۳۰۴.۲	۰.۸	۲.۹
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۱۰۰۵.۸	۲.۴	۰.۷
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۶۹۷۵.۱	۱.۲	۴.۷
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۱۹۳۰۰.۲	۱.۴	۱۳.۱
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۳۰۰۵.۱	۱۲۰۹۱.۹	۱.۳	۸.۲
فعالیت خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۱۸۷۳.۸	۱.۰	۱.۳
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۱۳۰۱.۲	۰.۵	۰.۹
فعالیتهای مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۱۷۸۸.۳	۰.۶	۱.۲
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۱۸۱۱۹.۶	۱.۲	۱۲.۳
فعالیتهای حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۸۹۳.۴	۰.۹	۰.۶
فعالیتهای اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۶۹۶.۹	۱.۴	۰.۵
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۱۰۳۷۳.۶	۱.۷	۷.۱
آموزش	۴۳۹۱۳۶.۴	۸۵۵۹.۵	۲.۰	۵.۸
فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۹۲۳۱.۲	۲.۲	۶.۳
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۱۶۸۶.۸	۱.۳	۱.۱
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۱.۲	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۱.۴	-

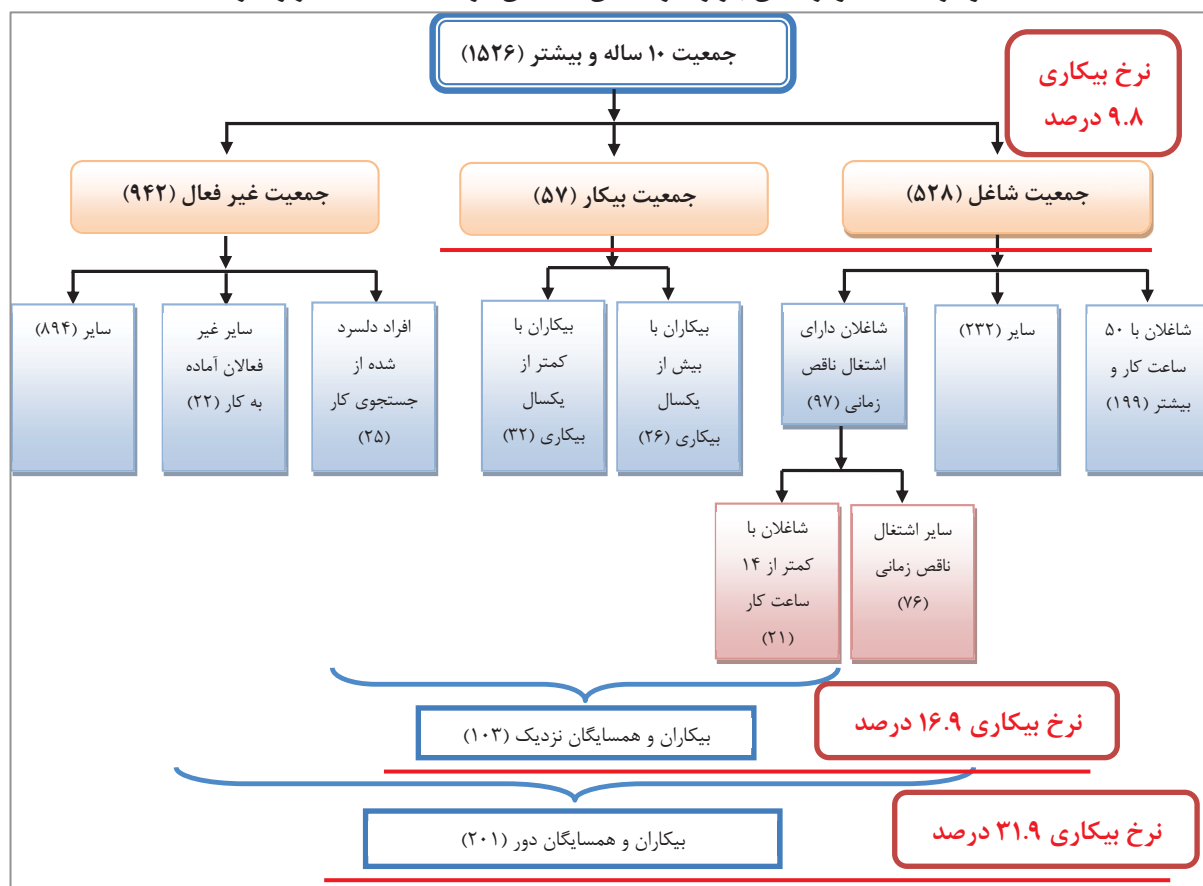
ماخذ: حسابهای منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان گلستان

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان گلستان برابر با ۱۵۲۶ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۵۸۵ هزار نفر فعال و ۹۴۲ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۳۸/۳ درصد بوده است. همچنین تعداد ۵۷ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۹/۸ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۶/۹ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به

عنوان بیکار، این شاخص به ۳۱/۹ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۵۸: تصویر کلان بازار کار استان گلستان در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د برنامه‌های در دست اجرا

برنامه‌های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه‌ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است

جدول ۱۲۶: اعتبارات تخصیص داده‌شده به استان گلستان بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	گلستان	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاهها	کل برنامه‌های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۱۱۵۲۱	۲,۶٪
		وجه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۵۹۸	۲,۶٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۶۷۴	۳,۴٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۶۷۹	۲,۶٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۱۷۸۳۸	۱,۸٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راه‌اندازی طرح‌های نیمه‌تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۳۱۸	۸۴	۰,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۷	۰,۳٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه‌ای)	اشتغال (نفر)	۱۲۹۸۶۲	۳۸۵	۰,۳٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۴۴۶۰	۶,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۳۵۳	۶,۳٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	گلستان	سهم استان از برنامه
وزارت جهاد کشاورزی	تسهیلات سرمایه در گردش	اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۷۷۴	۱,۵٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۱۵۳۳	۱,۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۲۵	۱,۷٪
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۱۴۴۵	۱,۷٪
	توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی	اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۲۲	۲,۲٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۱۰	۲,۲٪
	رسته‌فعالیت‌های اولویت‌دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۱۶۵۷	۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۱۷۴	۳٪
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۱۵۰۷	۳,۱٪
	بازسازی و نوسازی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰۰	۶۱۷	۳,۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۴۹	۳,۱٪
	سرمایه‌دگردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰۰	۹۷۹	۲,۸٪
یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)		۱۰۵۰	۴۲	۴٪	
سازمان میراث فرهنگی	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۱۱۵	۲,۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۱۴	۲,۷٪
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۲۹۵	۲,۷٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۱۰۰۰	۱,۵٪
	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی	اشتغال (نفر)	۱۲۲۴۰۵	۱۷۷۶	۱,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۵۶۴	۱۵	۲,۷٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۹۳	۰	۰٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۲۰۵	۱,۱٪
	طرح‌های دانش‌بنیان	اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۶۵۶	۱٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۲۵	۱,۱٪
		اشتغال (نفر)	۷۰۰۰۰	۲۲۴۰	۳,۲٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۵۴	۳,۲٪
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰۰	۴۱۶۰	۳,۲٪
		کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۱۰۳	۳,۲٪
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	اشتغال (نفر)	۳۵۰۰۰	۷۹۱	۲,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۴	۲,۳٪
	طرح مهارت‌آموزی در محیط واقعی کار	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰۰	۰	۰٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴	۰	۰٪
	طرح یارانه دستمزد	تسهیلات	۱۲۰۰	۳۰	۲,۵٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۱۵۰	۲,۵٪
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۳	۲,۵٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۲۱	۰,۳٪
	توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۵۵	۰,۲٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۱	۰,۳٪
کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)		۴۰۰	۰	۰٪	
تسهیلات (میلیارد ریال)		۲۱۱۹۵	۵۵۸	۲,۶٪	
وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۵۵۸	۲,۶٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰۰	۳۴۱۱	۲,۸٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۴۶۴	۳,۱٪
	بازآفرینی شهری (ودیعہ مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۴۰	۲,۶٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۴۰	۲,۶٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۲۲۲	۱,۳٪
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	فرهنگ و هنر	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۱۱	۱,۳٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۱۷۱	۱,۴٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۱	۱,۳٪

هـ) برش استانی برنامه‌های تولید و اشتغال سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه‌های پیش‌بینی شده در این سال‌ها، جمع منابع پیش‌بینی شده برای اجرای برنامه‌های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۱۲۷: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان گلستان (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	۰.۰	۰.۰
	۰.۰	۰.۰
	۲۲۰.۰	۴۴.۱
بازآفرینی شهری	۲۸۲.۵	۴۲۳.۷
	۰.۰	۰.۰
	۲۸۲.۵	۴۲۳.۷
کشاورزی	۱۲۴۰.۰	۱۸۶۰.۰
	۱۲۴۰.۰	۱۸۶۰.۰
	۳۱۰.۰	۳۸۷.۵
گردشگری	۸۷.۵	۱۰۹.۳
	۸۷.۵	۱۰۹.۳
	۰.۰	۰.۰
معاونت علمی	۲۲.۸	۲۸.۵
	۲۲.۸	۲۸.۵
	۰.۰	۰.۰
صنعت و معدن	۱۴۸۰.۰	۲۲۲۰.۰
	۱۴۸۰.۰	۲۲۲۰.۰
	۳۷۰.۰	۴۶۲.۵
برنامه‌های جدید	۶۸۱.۱	۶۴۷.۰
	۱۰۵.۱	۲۸۳.۶
	۵۷۶.۰	۳۶۳.۴
جمع	۳۷۹۳.۸	۵۲۸۸.۵
	۲۹۳۵.۴	۴۵۰۱.۴
	۱۵۶۰.۵	۱۶۸۱.۲

۲۵-۶- استان گیلان

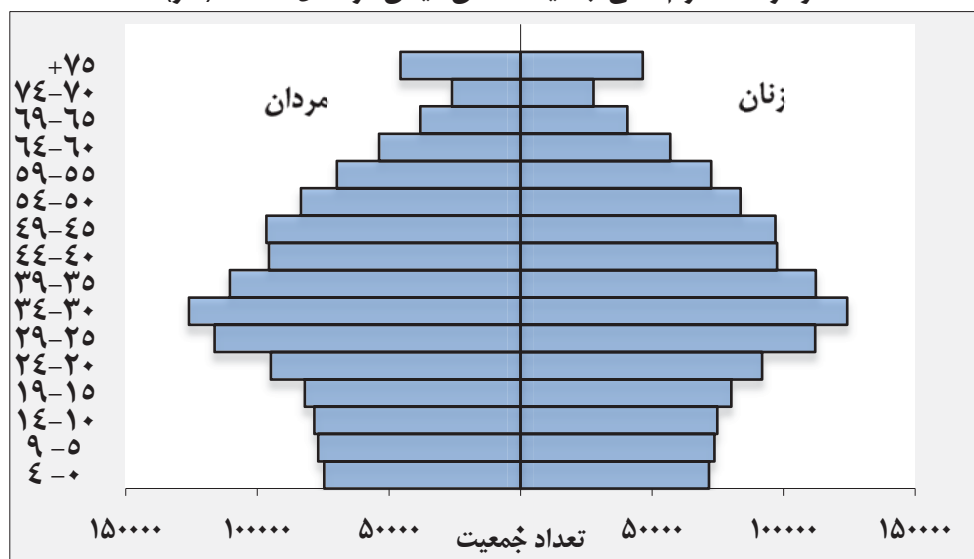
الف) تعداد و ساختار جمعیت استان گیلان

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان گیلان برابر با ۲۵۳۱ هزار نفر بوده (۳/۱۷ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۱۲۶۸ هزار نفر مرد و ۱۲۶۳ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک‌صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۰ می‌باشد. این استان دارای پایین‌ترین نسبت جنسی در بین استان‌های کشور است. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل

سکونت نشان می‌دهد ۱۶۰۳ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۹۲۸ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۶۳/۳ درصد را به تصویر می‌کشد.

تحولات جمعیت استان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۰/۴ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۰/۶۲ درصد) شاهد کاهش رشد جمعیت استان گیلان هستیم. استان گیلان دارای یکی از پایین‌ترین سطوح باروری در کشور است و از این رو رشد پایینی را تجربه می‌کند. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. کاهش جمعیت در سنین پایین در استان گیلان همچنان ادامه دارد و شکل منحصر به فردی به نمودار هرم سنی جمعیت استان بخشیده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش مولید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۵۹: هرم سنی جمعیت استان گیلان در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۲.۲ و ۲.۵ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش صنعت، املاک و مستغلات و عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای که به ترتیب برابر با ۱۷.۴، ۱۵.۲ و ۱۵.۱ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش‌های فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا و فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی سهم ۳.۳ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۱۲۸: وضعیت اقتصادی استان گیلان در سال ۱۳۹۴

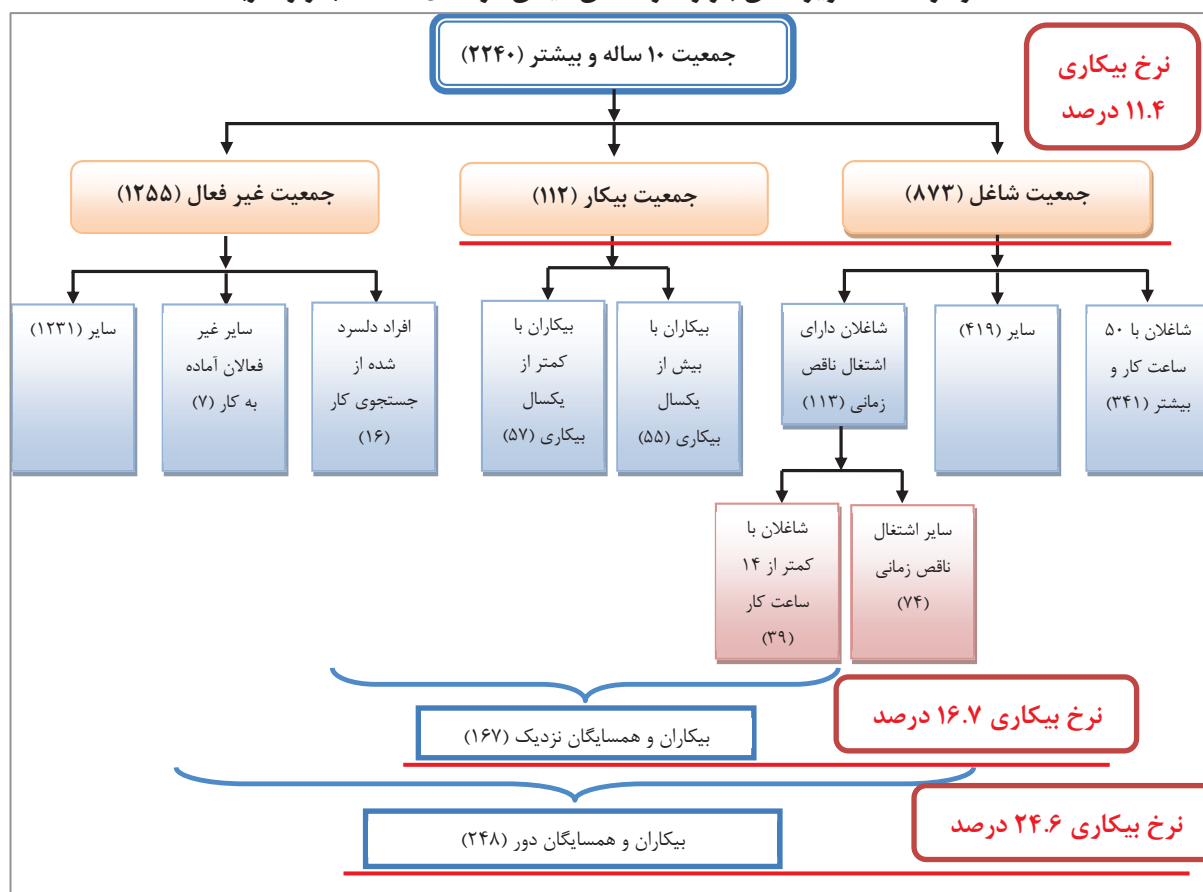
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۳۷۳۷۰.۶	۳.۲	۱۴.۰
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۰.۰	۰.۰	۰.۰
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۴۲۵.۴	۰.۵	۰.۲
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۴۶۶۲۴.۱	۲.۱	۱۷.۴
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۶۸۰۷.۱	۱.۳	۲.۵
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۱۰۶۹.۹	۲.۶	۰.۴
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۱۱۷۱۹.۰	۲.۱	۴.۴
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۴۰۴۸۰.۳	۲.۹	۱۵.۱
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۲۴۴۰۳.۸	۲.۶	۹.۱
فعالیت خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۵۸۷۵.۷	۳.۳	۲.۲
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۱۵۵۴.۱	۰.۶	۰.۶
فعالیتهای مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۳۱۱۳.۴	۱.۱	۱.۲
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۴۰۷۰۱.۲	۲.۶	۱۵.۲
فعالیتهای حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۱۸۳۵.۰	۱.۸	۰.۷
فعالیتهای اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۹۶۳.۱	۱.۹	۰.۴
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۱۴۵۰۹.۷	۲.۴	۵.۴
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۱۲۵۴۹.۱	۲.۹	۴.۷
فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۱۳۷۱۰.۵	۳.۳	۵.۱
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۳۸۹۰.۸	۳.۰	۱.۵
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۲.۲	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۲.۵	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان گیلان

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان گیلان برابر با ۲۲۴۰ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۹۸۵ هزار نفر فعال و ۱۲۵۵ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۴۴ درصد بوده است. همچنین تعداد ۱۱۲ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۱۱/۴ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۶/۷ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۲۴/۶ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۶۰: تصویر کلان بازار کار استان گیلان در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د برنامه‌های در دست اجرا

برنامه‌های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه‌ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۱۲۹: اعتبارات تخصیص داده شده به استان گیلان بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	گیلان	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاه‌ها	کل برنامه‌های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۱۱۵۱۷	۲,۶٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۳۲۶۹۵	۸۱۱	۳,۶٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۵۱۴	۲,۶٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۵۸۸۵	۷۳۰	۲,۸٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۳۵۸۳۹	۲,۶٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راه‌اندازی طرح‌های نیمه تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۳۱۸	۸۳۴	۲,۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۶۶	۲,۱٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه‌ای)	اشتغال (نفر)	۱۳۹۸۶۲	۱۲۳۵	۱٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۱۰۷۳	۱,۵٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۸۵	۱,۵٪
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۲۲۵۴	۴,۴٪
	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۱۸۲۴	۲٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۲۹	۲٪
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۱۷۷۱	۲٪
		اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۳۴	۲,۴٪
	توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات				

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	گیلان	سهم استان از برنامه
وزارت جهاد کشاورزی	کلینیکی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۱۱	۲,۴٪
	رسته فعالیتهای اولویت دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۱۸۹۲	۳,۴٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۱۹۱	۳,۳٪
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۱۶۰۶	۳,۳٪
	بازسازی و نوسازی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰۰	۱۱۷۵	۵,۹٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۹۴	۵,۹٪
	سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰۰	۱۵۳۸	۴,۴٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۳۱	۳٪
	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۱۰۰	۲,۴٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۱۲	۲,۴٪
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۲۵۶	۲,۴٪
	سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۳۴	۱۶۴۶
اشتغال (نفر)			۱۲۳۴۰۵	۲۹۲۲	۲,۴٪
کمک بلاعوض (میلیارد ریال)		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۵۶۴	۱۸	۳,۱٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۹۳	۰	۰٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۲۴۷	۱,۴٪
معاونت علمی و فناوری	طرح های دانش بنیان	اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۷۹۰	۱,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۳۰	۱,۴٪
		اشتغال (نفر)	۷۰۰۰۰	۲۸۷۰	۴,۱٪
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۶۹	۴,۱٪
		اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰۰	۵۳۳۰	۴,۱٪
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۱۳۱	۴,۱٪
		اشتغال (نفر)	۳۵۰۰۰	۱۴۴۸	۴,۱٪
	طرح مهارت آموزی در محیط واقعی کار	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۷	۴,۱٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰۰	۰	۰٪
	طرح یارانه دستمزد	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴	۰	۰٪
		تسهیلات	۱۲۰۰	۴۹	۴,۱٪
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۲۴۵	۴,۱٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۵	۴,۱٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۲۱۹	۲,۹٪
	توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۶۱۸	۱,۷٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۱۰	۲,۹٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰	۰	۰٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۷۵۷	۳,۶٪
وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۷۵۷	۳,۶٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰۰	۴۳۸۴	۳,۷٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۴۴۹	۳٪
	بازآفرینی شهری (ودیعہ مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۵۴	۳,۶٪
وجوه اداره شده (میلیارد ریال)		۱۵۰۰	۵۴	۳,۶٪	
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	فرهنگ و هنر	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۱۱۱	۰,۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۶	۰,۷٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۸۵	۰,۷٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۰	۰,۸٪

هـ) برش استانی برنامه‌های تولید و اشتغال سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه‌های پیش‌بینی شده در این سال‌ها، جمع منابع پیش‌بینی شده برای اجرای برنامه‌های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۱۳۰: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان گیلان (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۷۰.۱
بازآفرینی شهری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۳۳۳.۲
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۴۹۹.۸
کشاورزی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۵۲۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۲۸۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۴۷۵.۰
گردشگری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۴۱.۱
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۵۱.۴
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
معاونت علمی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۷.۴
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۳۴.۳
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
صنعت و معدن	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۴۸۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۲۲۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۴۶۲.۵
برنامه های جدید	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۶۸۱.۱
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۴۵۱.۴
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۵۷۸.۶
جمع	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۴۰۸۲.۹
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۵۰۳۷.۱
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۲۰۸۶.۰

۲۶-۶- استان لرستان

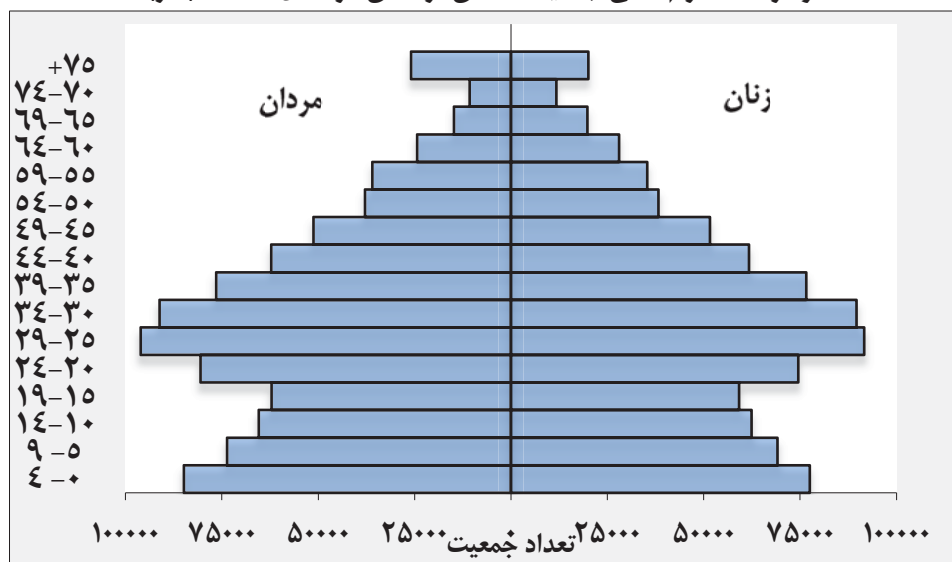
الف) تعداد و ساختار جمعیت استان لرستان

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان لرستان برابر با ۱۷۶۱ هزار نفر بوده (۲/۲ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۸۹۳ هزار نفر مرد و ۸۶۸ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یکصد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۳ می‌باشد. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۱۱۳۵ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۶۲۶ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۶۴/۵ درصد را به تصویر می‌کشد.

تحولات جمعیت استان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۰/۰۷ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۰/۴۴ درصد) شاهد کاهش شدید رشد جمعیت استان لرستان هستیم. این استان دارای یکی از پایین‌ترین نرخ‌های رشد جمعیت در بین استان‌های کشور است. بخشی از کاهش رشد جمعیت در استان لرستان را می‌توان به تغییر الگوی جابجایی‌های جمعیتی

(افزایش مهاجرت از داخل استان لرستان به خارج از استان) نسبت داد. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش موالید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۶۱: هرم سنی جمعیت استان لرستان در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۱.۲ و ۱.۳ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری، عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای و املاک و مستغلات که به ترتیب برابر با ۲۰.۶، ۱۵.۹ و ۱۱.۳ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش‌های کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری و آموزش سهم ۲.۵ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۱۳۱: وضعیت اقتصادی استان لرستان در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۲۹۶۹۲.۸	۲.۵	۲۰.۶
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۴۶۵۲.۲	۰.۳	۳.۲
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۷۴۵.۳	۱.۰	۰.۵
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۱۰۲۵۳.۱	۰.۵	۷.۱
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۱۶۳۳.۸	۰.۳	۱.۱

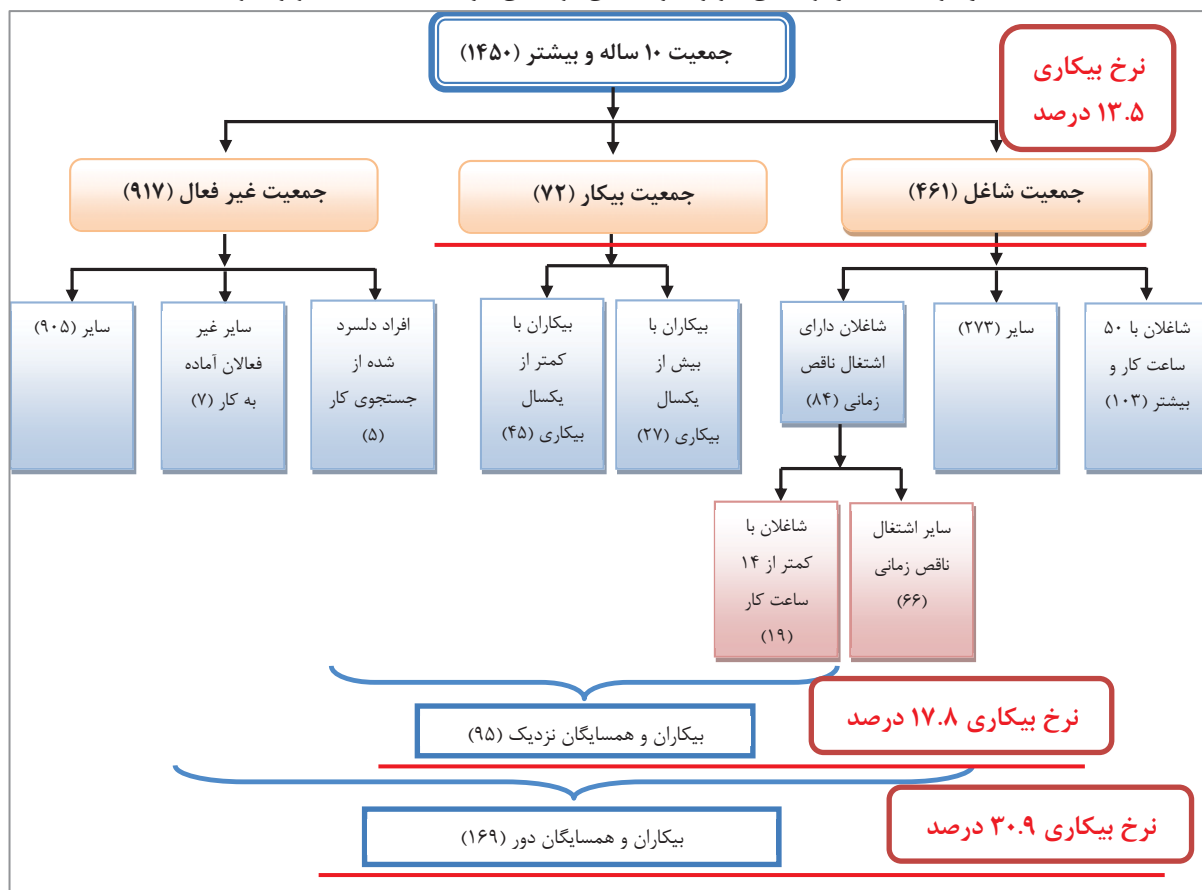
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۶۶۱.۱	۱.۶	۰.۵
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۵۷۴۵.۲	۱.۰	۴.۰
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۲۲۹۳۰.۵	۱.۶	۱۵.۹
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۱۲۸۵۹.۱	۱.۴	۸.۹
فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۹۹۲.۹	۰.۶	۰.۷
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۱۳۲۶.۹	۰.۵	۰.۹
فعالیتهای مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۱۳۷۱.۶	۰.۵	۱.۰
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۱۶۳۰۱.۵	۱.۰	۱۱.۳
فعالیتهای حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۵۴۲.۱	۰.۵	۰.۴
فعالیتهای اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۴۸۳.۱	۱.۰	۰.۳
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۱۱۴۵۱.۹	۱.۹	۷.۹
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۱۰۵۴۱.۶	۲.۵	۷.۳
فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۹۵۵۲.۲	۲.۳	۶.۶
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۲۵۸۰.۹	۲.۰	۱.۸
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۱.۲	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۱.۳	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان لرستان

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان لرستان برابر با ۱۴۵۰ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۵۳۳ هزار نفر فعال و ۹۱۷ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۳۶/۸ درصد بوده است. همچنین تعداد ۷۲ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۱۳/۵ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۷/۸ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۳۰/۹ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۶۲: تصویر کلان بازار کار استان لرستان در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د برنامه‌های در دست اجرا

برنامه های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۱۳۲: اعتبارات تخصیص داده شده به استان لرستان بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	لرستان	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاهها	کل برنامه‌های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۷۴۷۷	۱,۷٪
		وجه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۴۹۶	۲,۲٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۳۰۹	۱,۶٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۱۰۱۸	۳,۹٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۳۴۹۸۴	۳,۵٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راه‌اندازی طرح‌های نیمه تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۱۰۶	۰,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۸	۰,۳٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۹۸۶۲	۳۷۷۱	۲,۹٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه‌ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۱۳۷۰	۱,۹٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۱۰۹	۱,۹٪
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۱۷۳۱	۳,۳٪
	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۷۶۷	۰,۸٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۱۲	۰,۸٪
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۸۲۲	۰,۹٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	لرستان	سهم استان از برنامه
وزارت جهاد کشاورزی	توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی	اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۱۵	۱,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۷	۱,۵٪
	رسته‌فعالیت‌های اولویت‌دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۱۱۵۲	۲,۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۳۱	۱۱۵	۲٪
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۱۰۷۰	۲,۳٪
	بازسازی و نوسازی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰۰	۳۷۱	۱,۹٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۳۰	۱,۹٪
	سرمایه‌درگردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰۰	۶۵۰	۱,۹٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۳۳	۳,۱٪
	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۰	٪۰
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۰	٪۰
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۰	٪۰
سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۲۳۲۰	۳,۴٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۲۴۰۵	۴۱۲۰	۳,۴٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۵۶۴	۱۶	۲,۸٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۹۳	۰	٪۰
معاونت علمی و فناوری	طرح‌های دانش‌بنیان	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۱۱۸	۰,۷٪
		اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۴۲۷	۰,۷٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۱۴	۰,۷٪
		اشتغال (نفر)	۷۰۰۰۰	۳۱۵۰	۴,۵٪
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۷۵	۴,۵٪
		اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰	۵۸۵۰	۴,۵٪
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۱۴۴	۴,۵٪
		اشتغال (نفر)	۳۵۰۰۰	۷۱۴	۲٪
	طرح مهارت‌آموزی در محیط واقعی کار	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۳	۲٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰۰	۱۰۰۸۰	۱۶,۸٪
	طرح یارانه دستمزد	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴	۲۷۰	۱۶,۸٪
		تسهیلات	۱۲۰۰	۳۰	۲,۵٪
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۱۵۰	۲,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۳	۲,۵٪
	توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۴۱	۰,۵٪
		اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۸۱	۰,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۲	۰,۵٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰	٪۰	
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۴۶۳	۲,۳٪
وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۴۶۳	۲,۳٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰	۲۹۶۰	۲,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۴۸۳	۳,۳٪
	بازآفرینی شهری (ودیه مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۳۳	۲,۳٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۳۳	۲,۳٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۵۶	۰,۳٪
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	فرهنگ و هنر	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۳	۰,۳٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۴۳	۰,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۰	۰,۳٪

هـ) برش استانی برنامه‌های تولید و اشتغال سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه‌های پیش‌بینی شده در این سال‌ها، جمع منابع پیش‌بینی شده برای اجرای برنامه‌های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۱۳۳: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان لرستان (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۵۶.۳
بازآفرینی شهری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۳۹۲.۱
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۲۶۱.۴
کشاورزی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۳۸۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۹۲۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۲۳۰.۰
گردشگری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۶۹.۹
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۳۵.۹
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
معاونت علمی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۶.۳
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۳.۱
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
صنعت و معدن	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۶۲۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۰۸۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۳۳۷.۵
برنامه های جدید	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۸۲۷.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۴۱.۳
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۷۷۴.۰
جمع	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۴۴۰۵.۳
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۳۵۴۸.۷
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۵۳۸.۰

۲۷-۶- استان مازندران

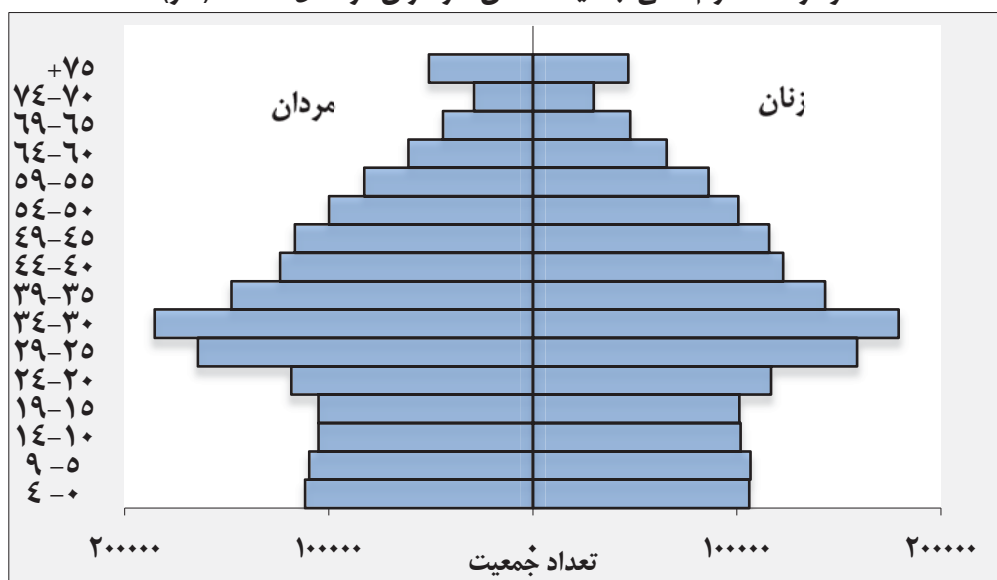
الف) تعداد و ساختار جمعیت استان مازندران

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان مازندران برابر با ۳۲۸۴ هزار نفر بوده (۴/۱۱ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۱۶۵۴ هزار نفر مرد و ۱۶۳۰ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک‌صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۱ می‌باشد. این استان دارای یکی از پایین‌ترین نسبت‌های جنسی در بین استان‌های کشور است. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۱۸۹۷ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۱۳۸۶ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۵۷/۸ درصد را به تصویر می‌کشد. این استان دارای میزان شهرنشینی نسبتاً پایینی است.

تحولات جمعیت استان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۱/۳۳ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۱/۰۲ درصد) شاهد

افزایش رشد جمعیت استان مازندران هستیم. با توجه به وضعیت سطح باروری و تعداد موالید در استان، بخشی از افزایش رشد جمعیت استان را می‌توان به تغییر الگوی جابجایی‌های جمعیتی (کاهش مهاجرت از داخل به خارج استان یا افزایش مهاجرت به داخل استان) نسبت داد. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش موالید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۶۳: هرم سنی جمعیت استان مازندران در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۳.۴ و ۳.۹ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری، عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها و صنعت که به ترتیب برابر با ۲۰.۲، ۱۵.۳ و ۱۵ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری سهم ۷.۱ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۱۳۴: وضعیت اقتصادی استان مازندران در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۸۳۹۲۷.۹	۷.۱	۲۰.۲
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۷۵.۱	۰.۰	۰.۰
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۸۵۳.۱	۱.۱	۰.۲

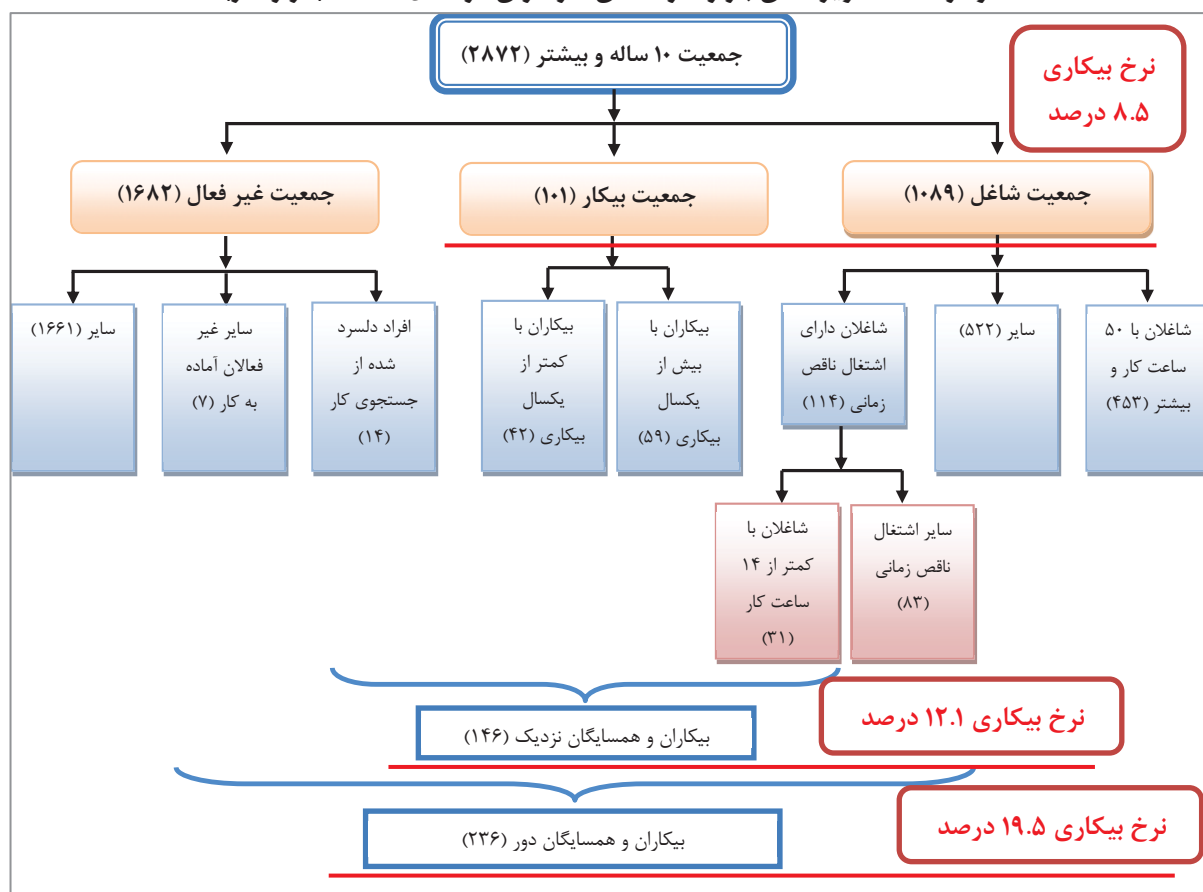
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۶۲۴۴۱.۶	۲.۸	۱۵.۰
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۷۸۶۷.۸	۱.۵	۱.۹
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۱۲۱۸.۱	۲.۹	۰.۳
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۱۹۵۳۵.۷	۳.۵	۴.۷
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۶۳۴۴۷.۳	۴.۵	۱۵.۳
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۴۲۲۳۰.۳	۴.۵	۱۰.۲
فعالیت خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۹۰۴۰.۱	۵.۰	۲.۲
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۱۷۳۹.۴	۰.۷	۰.۴
فعالیتهای مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۴۶۷۵.۶	۱.۶	۱.۱
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۵۲۲۰۹.۴	۳.۴	۱۲.۶
فعالیتهای حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۳۴۵۴.۵	۳.۴	۰.۸
فعالیتهای اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۲۰۶۵.۴	۴.۱	۰.۵
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۱۷۲۲۱.۰	۲.۸	۴.۱
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۱۸۰۲۸.۶	۴.۲	۴.۳
فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۱۸۸۱۰.۹	۴.۵	۴.۵
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۶۱۳۹.۷	۴.۸	۱.۵
سهم استان از GDP (درصد)	—	—	۳.۴	—
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	—	—	۳.۹	—

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان مازندران

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان مازندران برابر با ۲۸۷۲ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۱۱۹۰ هزار نفر فعال و ۱۶۸۲ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۴۱/۴ درصد بوده است. همچنین تعداد ۱۰۱ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۸/۵ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۲/۱ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۱۹/۵ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۶۴: تصویر کلان بازار کار استان مازندران در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د برنامه‌های در دست اجرا

برنامه‌های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه‌ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۱۳۵: اعتبارات تخصیص داده شده به استان مازندران بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	مازندران	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاه‌ها	کل برنامه‌های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۱۵۹۸۳	۳,۵٪
		وجه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۱۰۹۵	۴,۸٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۶۴۳	۳,۲٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۸۵۷	۳,۳٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۳۲۸۲۳	۳,۳٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راه‌اندازی طرح‌های نیمه تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۶۷۸	۱,۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۵۴	۱,۷٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۹۸۶۲	۴۸۵	۰,۴٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه‌ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۴۴۱	۰,۶٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۳۵	۰,۶٪
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۹۴۴	۱,۸٪
	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۳۲۳۷	۳,۶٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۵۲	۳,۶٪
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۳۰۷۸	۳,۵٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	مازندران	سهم استان از برنامه
وزارت جهاد کشاورزی	توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی	اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۴۲	۴,۲٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۲۰	۴,۲٪
	رسته فعالیت‌های اولویت‌دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۳۶۷۴	۶,۵٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۳۲۰	۵,۶٪
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۳۲۲۰	۶,۵٪
	بازسازی و نوسازی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰۰	۱۳۶۶	۶,۸٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۱۰۹	۶,۸٪
	سرمایه‌در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰۰	۱۹۱۱	۵,۵٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۴۴	۴,۲٪
	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۸۰	۱,۹٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۱۰	۱,۹٪
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۲۰۵	۱,۹٪
سازمان فرهنگی میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۳۴	۲۱۸۶	۳,۲٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۲۴۰۵	۳۸۸۲	۳,۲٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۵۶۴	۱۷	۳,۱٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۹۳	۰	٪۰
معاونت علمی و فناوری	طرح‌های دانش‌بنیان	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۴۶۳	۲,۶٪
		اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۱۳۸۵	۲,۲٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۵۷	۲,۶٪
		اشتغال (نفر)	۷۰۰۰۰	۲۷۳۰	۳,۹٪
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۶۵	۳,۹٪
		اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰۰	۵۰۷۰	۳,۹٪
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۱۲۵	۳,۹٪
		اشتغال (نفر)	۳۵۰۰۰	۲۲۱۱	۶,۳٪
	طرح مهارت‌آموزی در محیط واقعی کار	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۱۰	۶,۳٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰۰	٪۰	٪۰
	طرح یارانه دستمزد	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴	٪۰	٪۰
		تسهیلات	۱۲۰۰	۵۲	۴,۳٪
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۲۶۰	۴,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۵	۴,۳٪
	توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۴۰۴	۵,۴٪
		اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۳۱۷۸	۸,۷٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۱۹	۵,۴٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰	٪۰	٪۰
وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۱۰۲۳	۴,۸٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۱۰۲۳	۴,۸٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰۰	۵۸۲۹	۴,۹٪
	بازآفرینی شهری (ودیعہ مسکن)	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۵۳۷	۳,۶٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۷۲	۴,۸٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۷۲	۴,۸٪
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	فرهنگ و هنر	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۳۹۵	۲,۴٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۲۰	۲,۴٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۳۰۴	۲,۴٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۱	۲,۵٪

هـ) برش استانی برنامه‌های تولید و اشتغال سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه‌های پیش‌بینی شده در این سال‌ها، جمع منابع پیش‌بینی شده برای اجرای برنامه‌های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۱۳۶: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان مازندران (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۱۴.۰
بازآفرینی شهری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۴۳۰.۹
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۶۴۶.۳
کشاورزی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۴۴۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۴۴۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۷۶۲.۵
گردشگری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۷۲.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۷۲.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
معاونت علمی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۵۱.۵
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۵۱.۵
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
صنعت و معدن	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۶۸۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۶۸۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۵۲۵.۰
برنامه‌های جدید	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۴۶۸.۳
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۷۲.۳
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۹۴۰.۷
جمع	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۵۱۴۲.۶
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۴۳۱۵.۷
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۲۹۸۸.۵

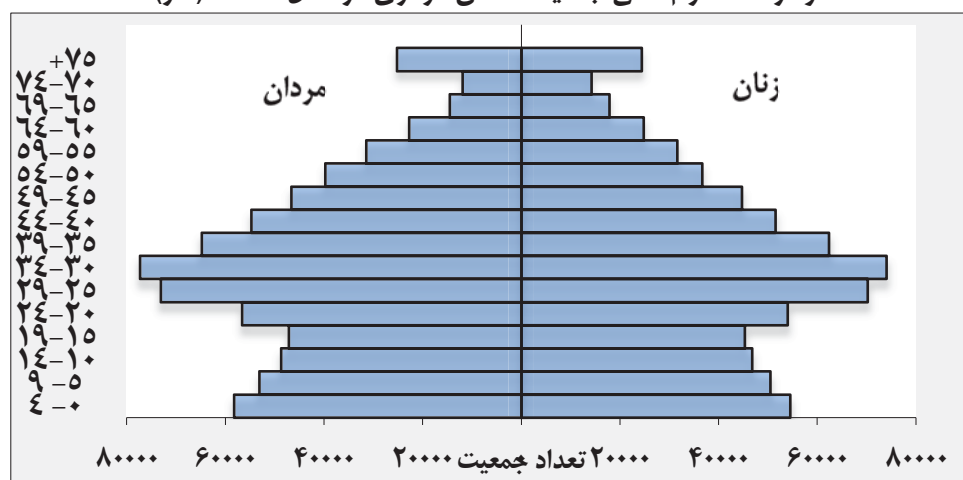
۲۸-۶- استان مرکزی

الف) تعداد و ساختار جمعیت استان مرکزی

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان مرکزی برابر با ۱۴۲۹ هزار نفر بوده (۱/۷۹ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۷۲۶ هزار نفر مرد و ۷۰۴ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک‌صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۳ می‌باشد. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۱۱۰۰ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۳۳۰ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۷۶/۹ درصد را به تصویر می‌کشد.

تحولات جمعیت استان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت استان مرکزی با متوسط رشد سالانه معادل ۰/۲۲ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۰/۹۱ درصد) شاهد کاهش رشد جمعیت استان هستیم. با توجه به کاهش شدید نرخ رشد جمعیت در این استان می‌توان بخش زیادی از کاهش رشد جمعیت استان ناشی از تغییر الگوی جابجایی‌های جمعیتی (کاهش مهاجرت به استان یا افزایش مهاجرت از استان) نسبت داد. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش مولید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۶۵: هرم سنی جمعیت استان مرکزی در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۲.۲ و ۲.۳ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش صنعت، عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری که به ترتیب برابر با ۴۰.۸، ۱۶.۱ و ۱۰.۲ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش صنعت سهم ۵ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۱۳۷: وضعیت اقتصادی استان مرکزی در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۲۷۴۷۱.۹	۲.۳	۱۰.۲
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۰.۰	۰.۰	۰.۰
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۲۴۰۵.۶	۳.۱	۰.۹
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۱۰۹۶۷۰.۵	۵.۰	۴۰.۸
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۶۷۱۴.۴	۱.۳	۲.۵

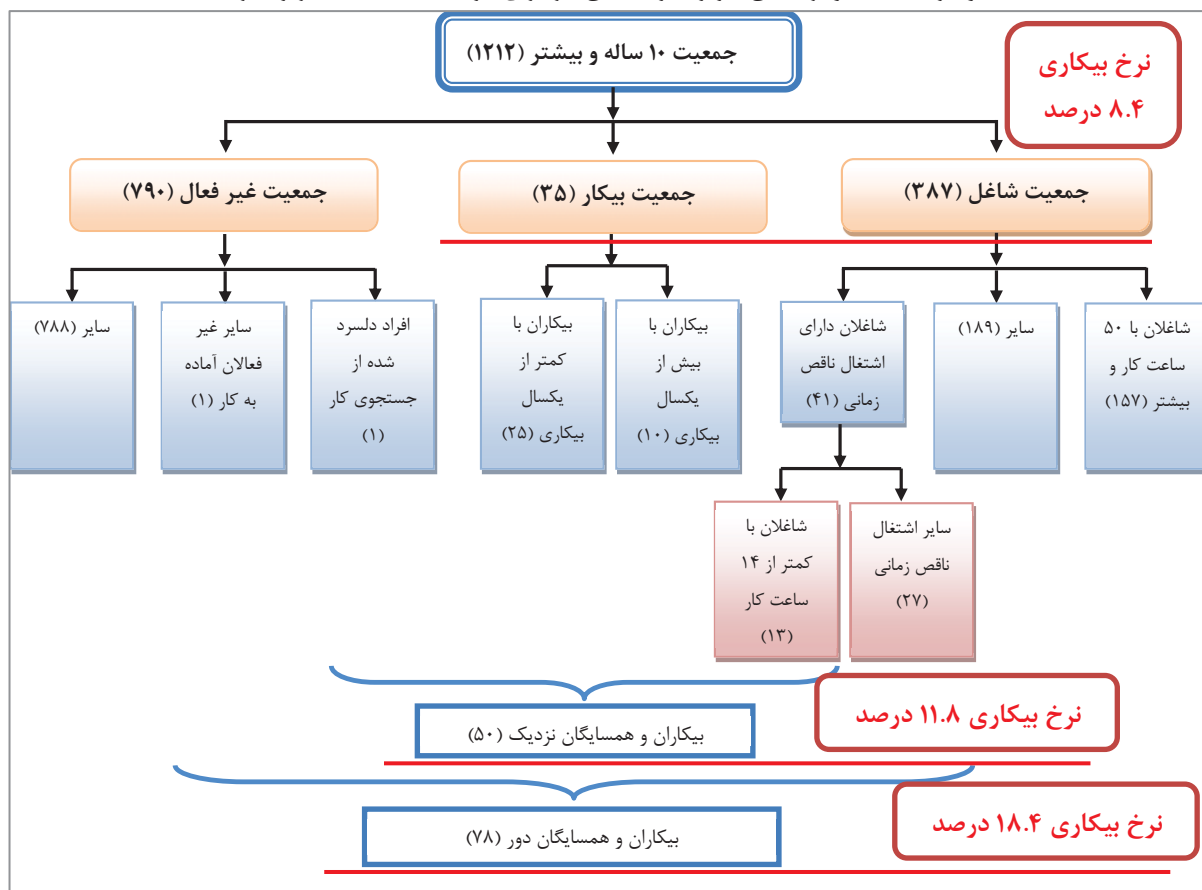
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه ساختمان	۴۱۲۹۴.۵	۷۲۹.۶	۱.۸	۰.۳
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای حمل و نقل و انبارداری و پست	۵۵۹۹۴۲.۵	۱۰۷۹۰.۹	۱.۹	۴.۰
فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۴۳۲۶۷.۲	۳.۱	۱۶.۱
اطلاعات و ارتباطات	۹۳۲۰۰۵.۱	۱۶۷۸۱.۷	۱.۸	۶.۲
فعالیتهای مالی و بیمه	۱۷۹۵۱۰.۹	۲۲۴۲.۲	۱.۲	۰.۸
املاک و مستغلات	۲۵۷۸۳۰.۸	۹۹۶.۵	۰.۴	۰.۴
فعالیتهای حرفه ای، علمی و فنی	۲۸۵۳۵۴.۲	۱۸۶۵.۲	۰.۷	۰.۷
فعالیتهای اداری و خدمات پشتیبانی	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۱۹۸۶۱.۴	۱.۳	۷.۴
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۱۰۱۸۶۷.۲	۱۱۱۸.۱	۱.۱	۰.۴
آموزش	۵۰۵۴۵.۹	۵۳۰.۵	۱.۰	۰.۲
فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۶۰۶۶۸۹.۰	۸۴۴۳.۴	۱.۴	۳.۱
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۴۲۹۱۳۶.۴	۷۱۰۰.۵	۱.۷	۲.۶
سهم استان از GDP (درصد)	۴۱۴۱۲۱.۲	۷۲۷۹.۴	۱.۸	۲.۷
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	۱۲۸۱۴۲.۸	۱۸۰۹.۱	۱.۴	۰.۷
	-	-	۲.۲	-
	-	-	۲.۳	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان مرکزی

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان مرکزی برابر با ۱۲۱۲ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۴۲۲ هزار نفر فعال و ۷۹۰ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۳۴/۸ درصد بوده است. همچنین تعداد ۳۵ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۸/۴ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۱/۸ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۱۸/۴ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۶۶: تصویر کلان بازار کار استان مرکزی در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د برنامه‌های در دست اجرا

برنامه‌های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه‌ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۱۳۸: اعتبارات تخصیص داده‌شده به استان مرکزی بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	مرکزی	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاه‌ها	کل برنامه‌های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۱۱۲۵۰	۲,۵٪
		وجه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۴۴۷	۲٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۵۱۴	۲,۶٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۶۲۰	۲,۴٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۲۴۴۳۹	۲,۵٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راه‌اندازی طرح‌های نیمه‌تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۱۰۶۵	۲,۶٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۸۴	۲,۶٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۹۸۶۲	۶۲۷۳	۴,۸٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه‌ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۳۱۱۵	۴,۴٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۲۴۷	۴,۴٪
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۲۱۳۴	۴,۱٪
	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۳۲۸۹	۳,۶٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۵۳	۳,۶٪
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۳۱۱۵	۳,۶٪
	توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی	اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۳۴	۳,۴٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۱۶	۳,۴٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	مرکزی	سهم استان از برنامه
وزارت جهاد کشاورزی	رسته فعالیت های اولویت دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۹۴۳	۱,۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۶۴	۱,۱٪
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۸۲۷	۱,۷٪
	بازسازی و نوسازی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰۰	۴۵۱	۲,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۳۶	۲,۳٪
	سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰۰	۸۲۰	۲,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۲۸	۲,۷٪
	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۰	٪۰
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۰	٪۰
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۰	٪۰
سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۶۹۷	٪۱
		اشتغال (نفر)	۱۲۳۴۰۵	۱۲۳۸	٪۱
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۵۶۴	۱۵	۲,۷٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۹۳	۰	٪۰
معاونت علمی و فناوری	طرح های دانش بنیان	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۳۰۰	۱,۷٪
		اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۱۱۵۸	۱,۸٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۳۷	۱,۷٪
	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	اشتغال (نفر)	۷۰۰۰۰	۲۰۳۰
کمک بلاعوض (میلیارد ریال)			۱۶۷۶	۴۹	۲,۹٪
طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی		اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰۰	۳۷۷۰	۲,۹٪
		کمک بلاعوض	۳۳۰۳	۹۳	۲,۹٪
طرح مهارت آموزی در محیط واقعی کار		اشتغال (نفر)	۳۵۰۰۰	۸۰۵	۲,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۴	۲,۳٪
طرح یارانه دستمزد		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰۰	٪۰	٪۰
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴	٪۰	٪۰
طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی		تسهیلات	۱۲۰۰	۳۰	۲,۵٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۱۵۰	۲,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۳	۲,۵٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۴۲	۰,۶٪
توسعه و حمایت از مشاغل خانگی		اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۲۴۴	۰,۷٪
	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۲	۰,۶٪	
	کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰	٪۰	٪۰	
	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۴۱۷	٪۲	
وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۴۱۷	٪۲
		اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰۰	۲۶۲۳	۲,۲٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۴۰۲	۲,۷٪
	بازآفرینی شهری (ودیه مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۳۰	٪۲
وجوه اداره شده (میلیارد ریال)		۱۵۰۰	۳۰	٪۲	
فرهنگ و هنر		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۵۰	۰,۳٪
	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۲	۰,۳٪	
	اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۳۹	۰,۳٪	
	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۰	۰,۳٪	

هـ) برش استانی برنامه های تولید و اشتغال سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه های پیش بینی شده در این سال ها، جمع منابع پیش بینی شده برای اجرای برنامه های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۱۳۹: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان مرکزی (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۴۳.۸
بازآفرینی شهری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۲۶.۴
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۳۳۹.۶
کشاورزی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۵۶۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۸۴۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۷۵.۰
گردشگری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۵.۸
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۳۲.۳
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
معاونت علمی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۳۳.۴
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۴۱.۷
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
صنعت و معدن	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۶۰۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۴۰۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۵۰۰.۰
برنامه‌های جدید	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۷۶.۷
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۸۲.۲
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۳۶۱.۶
جمع	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۷۲۲.۳
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۳۵۹۶.۱
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۴۲۰.۱

۲۹-۶- استان هرمزگان

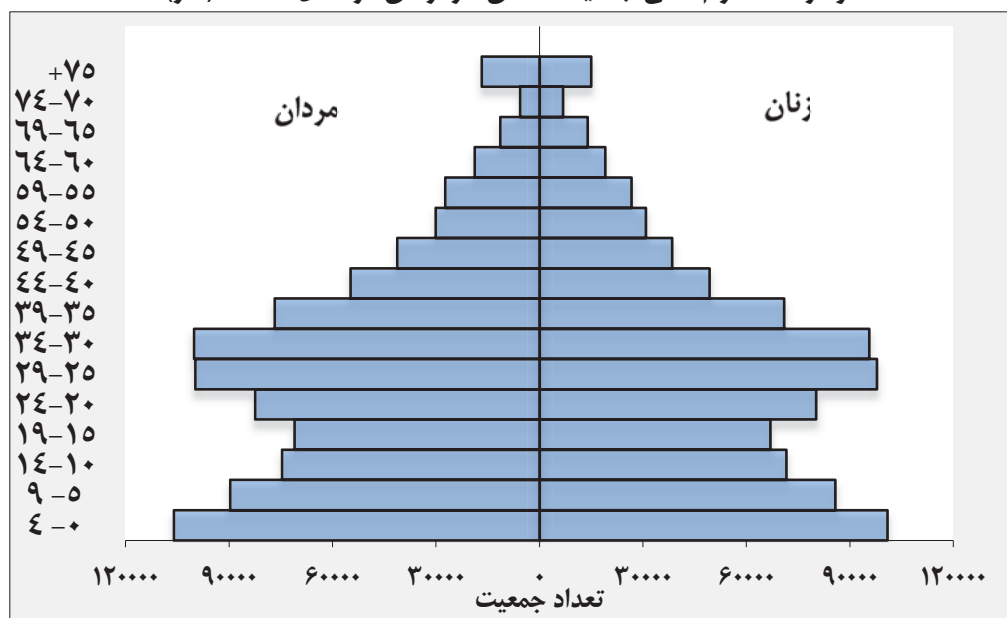
الف) تعداد و ساختار جمعیت استان هرمزگان

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان هرمزگان برابر با ۱۷۷۶ هزار نفر بوده (۲/۲۲ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۹۰۷ هزار نفر مرد و ۸۷۰ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک‌صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۴ می‌باشد. استان هرمزگان به دلیل مهاجرت مردان به این استان دارای یکی از بالاترین نسبت‌های جنسی در بین استان‌های کشور است. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۹۷۲ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۸۰۵ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۵۴ درصد را به تصویر می‌کشد. بنا بر این استان هرمزگان در مقایسه با سایر استان‌های کشور دارای میزان شهرنشینی پایین‌تری است.

تحولات جمعیت استان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که جمعیت این استان با متوسط رشد سالانه معادل ۲/۳۹ درصد افزایش یافته است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۲/۳۷ درصد) تغییری نداشته است. با توجه به بالا بودن نرخ رشد جمعیت در این استان، بخشی از رشد جمعیت استان ناشی از

مهاجرت نیروی کار به این استان است. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش مولید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۶۷: هرم سنی جمعیت استان هرمزگان در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۲.۱ و ۲.۲ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش حمل و نقل و انبارداری و پست، صنعت و عمده فروشی و کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری که به ترتیب برابر با ۲۱.۸، ۱۵ و ۱۳.۳ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش حمل و نقل و انبارداری و پست سهم ۵.۹ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۱۴۰: وضعیت اقتصادی استان هرمزگان در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۳۳۷۳۸.۹	۲.۹	۱۳.۳
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۱۴۷۸.۷	۰.۱	۰.۶
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۱۲۲۲.۳	۱.۶	۰.۵
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۳۷۸۶۴.۰	۱.۷	۱۵.۰
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۲۲۰۶۳.۳	۴.۲	۸.۷
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۱۱۹۷.۵	۲.۹	۰.۵

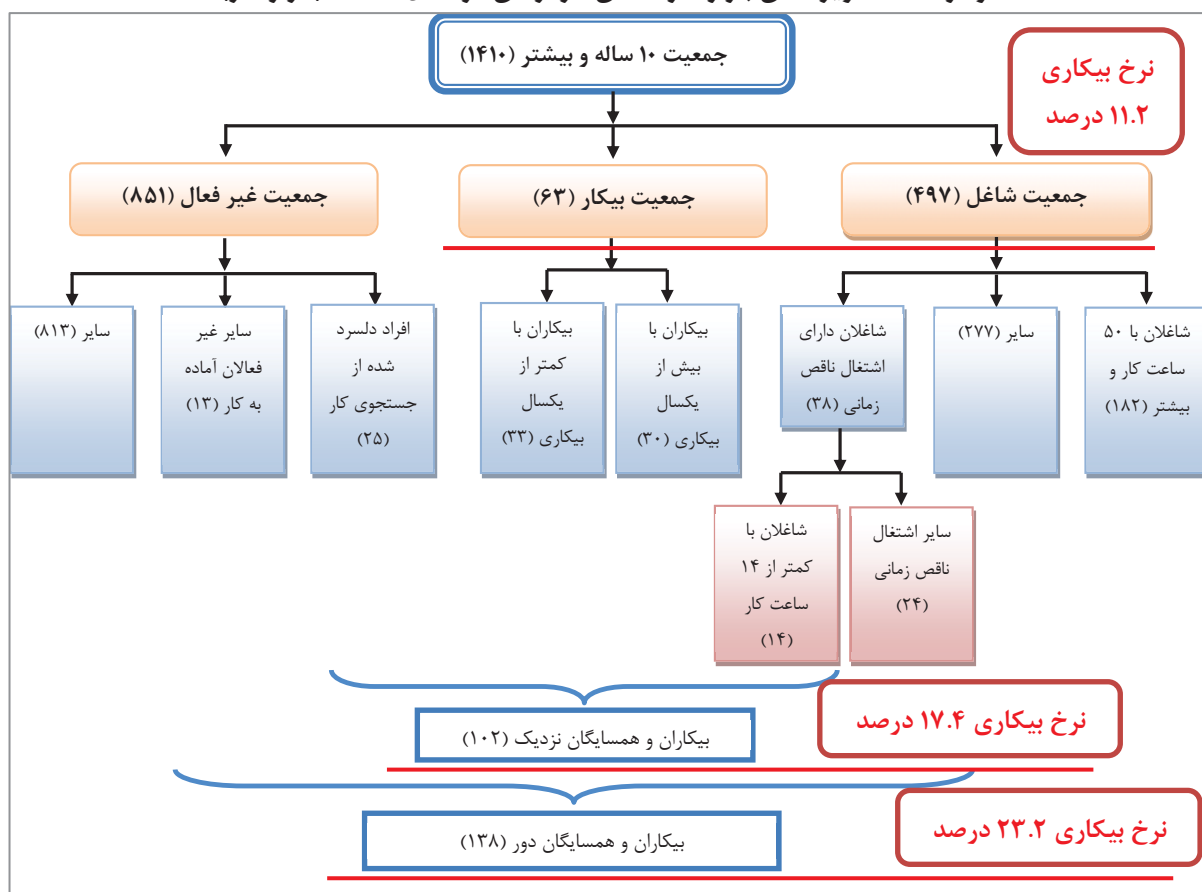
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۱۷۶۵۳.۳	۳.۲	۷.۰
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۲۰۵۵۳.۴	۱.۵	۸.۱
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۵۴۹۸۱.۰	۵.۹	۲۱.۸
فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۵۲۹۲.۳	۲.۹	۲.۱
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۱۳۲۴.۸	۰.۵	۰.۵
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۲۱۸۱.۳	۰.۸	۰.۹
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۲۱۹۶۷.۶	۱.۴	۸.۷
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۶۶۴.۱	۰.۷	۰.۳
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۹۶۸.۶	۱.۹	۰.۴
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۱۰۵۴۱.۰	۱.۷	۴.۲
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۹۳۲۱.۶	۲.۲	۳.۷
فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۷۸۲۸.۰	۱.۹	۳.۱
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۱۸۹۰.۳	۱.۵	۰.۷
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۲.۱	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۲.۲	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان هرمزگان

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان هرمزگان برابر با ۱۴۱۰ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۵۶۰ هزار نفر فعال و ۸۵۱ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۳۹/۷ درصد بوده است. همچنین تعداد ۶۳ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۱۱/۲ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۷/۴ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۲۳/۲ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۶۸: تصویر کلان بازار کار استان هرمزگان در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د برنامه‌های در دست اجرا

برنامه های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۱۴۱: اعتبارات تخصیص داده شده به استان هرمزگان بر اساس برنامه های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	هرمزگان	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاه ها	کل برنامه های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۱۸۵۱۶	۴,۱٪
		وجه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۶۴۳	۲,۸٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۱۱۶۸	۵,۹٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۶۴۲	۲,۵٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۹۸	۲۸۱۸۴	۲,۹٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راه اندازی طرح های نیمه تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۸۰۳	٪۲
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۶۴	٪۲
		اشتغال (نفر)	۱۳۹۸۶۲	۵۳۱۷	۴,۱٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۷۰۸۳	۱۰,۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۵۶۱	۱۰,۱٪
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۲۲۲۴	۴,۳٪
	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۱۱۹۹	۱,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۱۹	۱,۳٪
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۱۱۸۶	۱,۴٪
	توسعه خوشه های صنعتی و خدمات کلینیکی	اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۱۶	۱,۶٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۸	۱,۶٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	هرمزگان	سهم استان از برنامه
وزارت جهاد کشاورزی	رسته فعالیت های اولویت دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۲۸۳۴	۵٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۴۲۴	۷,۴٪
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۲۳۴۹	۴,۸٪
	بازسازی و نوسازی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰۰	۸۳۴	۴,۲٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۶۶	۴,۱٪
	سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰۰	۱۳۷۴	۳,۹٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۲۴	۲,۳٪
	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۹	۰,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۱	۰,۳٪
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۲۳	۰,۳٪
سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۳۲۲۰	۴,۷٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۲۴۰۵	۵۷۱۸	۴,۷٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۵۶۴	۱۷	۳,۱٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۹۳	۰	۰,۱٪
معاونت علمی و فناوری	طرح های دانش بنیان	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۱۶۱	۰,۹٪
		اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۶۰۲	۰,۹٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۲۰	۰,۹٪
		اشتغال (نفر)	۷۰۰۰۰	۲۰۳۰	۲,۹٪
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۴۹	۲,۹٪
		اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰۰	۳۷۷۰	۲,۹٪
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۹۳	۲,۹٪
		اشتغال (نفر)	۳۵۰۰۰	۶۰۲	۱,۷٪
	طرح مهارت آموزی در محیط واقعی کار	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۳	۱,۷٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰۰	۰	۰٪
	طرح یارانه دستمزد	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴	۰	۰٪
		تسهیلات	۱۲۰۰	۳۰	۲,۵٪
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۱۵۰	۲,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۳	۲,۵٪
	توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۱۲۸	۱,۷٪
		اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۴۵۲	۱,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۶	۱,۷٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰	۰	۰٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۶۰۰	۲,۸٪
وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۶۰۰	۲,۸٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰۰	۳۵۹۳	۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۴۴۳	۳٪
	بازآفرینی شهری (ودیع مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۴۲	۲,۸٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۴۲	۲,۸٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۱۹۸	۱,۳٪
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	فرهنگ و هنر	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۱۰	۱,۳٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۱۵۲	۱,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۱	۱,۳٪

هـ) برش استانی برنامه های تولید و اشتغال سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه های پیش بینی شده در این سال ها، جمع منابع پیش بینی شده برای اجرای برنامه های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۱۴۲: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان هرمزگان (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۴۳.۸
بازآفرینی شهری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۸۸.۳
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۴۳۲.۴
کشاورزی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۲۲۸۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۳۴۲۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۷۱۲.۵
گردشگری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۶۸.۷
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۸۵.۹
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
معاونت علمی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۷.۹
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۲.۴
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۰.۰
صنعت و معدن	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۵۲۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۷۸۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۶۲.۵
برنامه های جدید	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۵۳۲.۱
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۸۱.۸
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۳۶۱.۲
جمع	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۳۷۰۷.۱
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۴۵۹۰.۱
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۷۱۲.۴

۳۰-۶- استان همدان

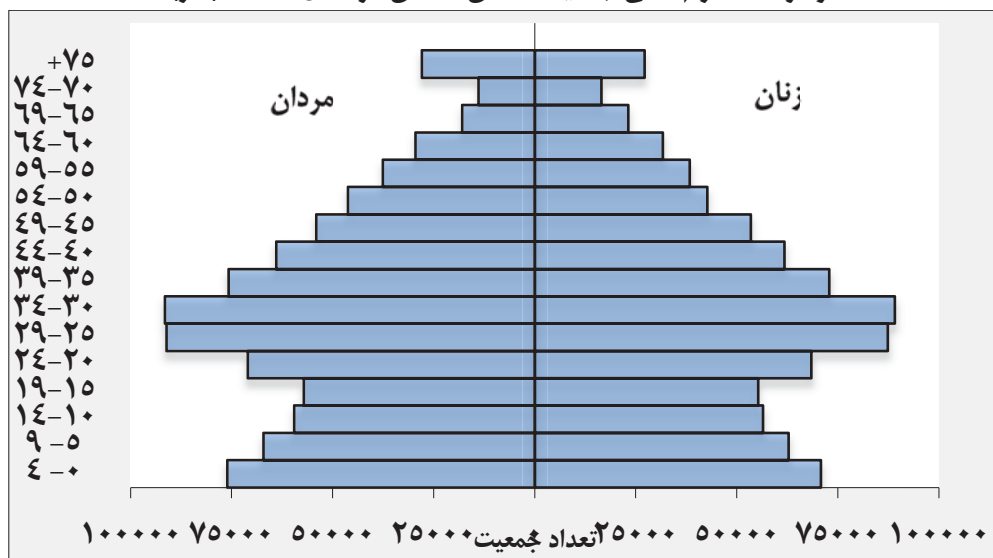
الف) تعداد و ساختار جمعیت استان همدان

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان همدان برابر با ۱۷۳۸ هزار نفر بوده (۲/۱۷ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۸۸۰ هزار نفر مرد و ۸۵۸ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک‌صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۳ می‌باشد. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۱۰۹۷ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۶۴۱ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۶۳/۱ درصد را به تصویر می‌کشد.

تحولات جمعیت استان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که متوسط رشد سالانه جمعیت در استان همدان معادل ۰/۲۳- درصد بوده است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۰/۶۴ درصد) شاهد کاهش شدید رشد جمعیت استان هستیم. با توجه به کاهش شدید نرخ رشد جمعیت در این استان، بخش زیادی از کاهش رشد جمعیت استان ناشی از تغییر الگوی جابجایی‌های جمعیتی (افزایش مهاجرت از استان) است. تحولات

ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش مولید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۶۹: هرم سنی جمعیت استان همدان در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۱.۳ و ۱.۵ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری، عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها و املاک و مستغلات که به ترتیب برابر با ۲۴.۴، ۱۵.۱ و ۱۲.۶ درصد می‌باشند.
- این استان در بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری سهم ۳.۴ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۱۴۳: وضعیت اقتصادی استان همدان در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۴۰۲۴۳.۰	۳.۴	۲۴.۴
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۰.۰	۰.۰	۰.۰
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۱۰۱۹.۵	۱.۳	۰.۶
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۱۶۳۰۶.۳	۰.۷	۹.۹
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۲۷۹۷.۰	۰.۵	۱.۷
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۷۷۹.۹	۱.۹	۰.۵

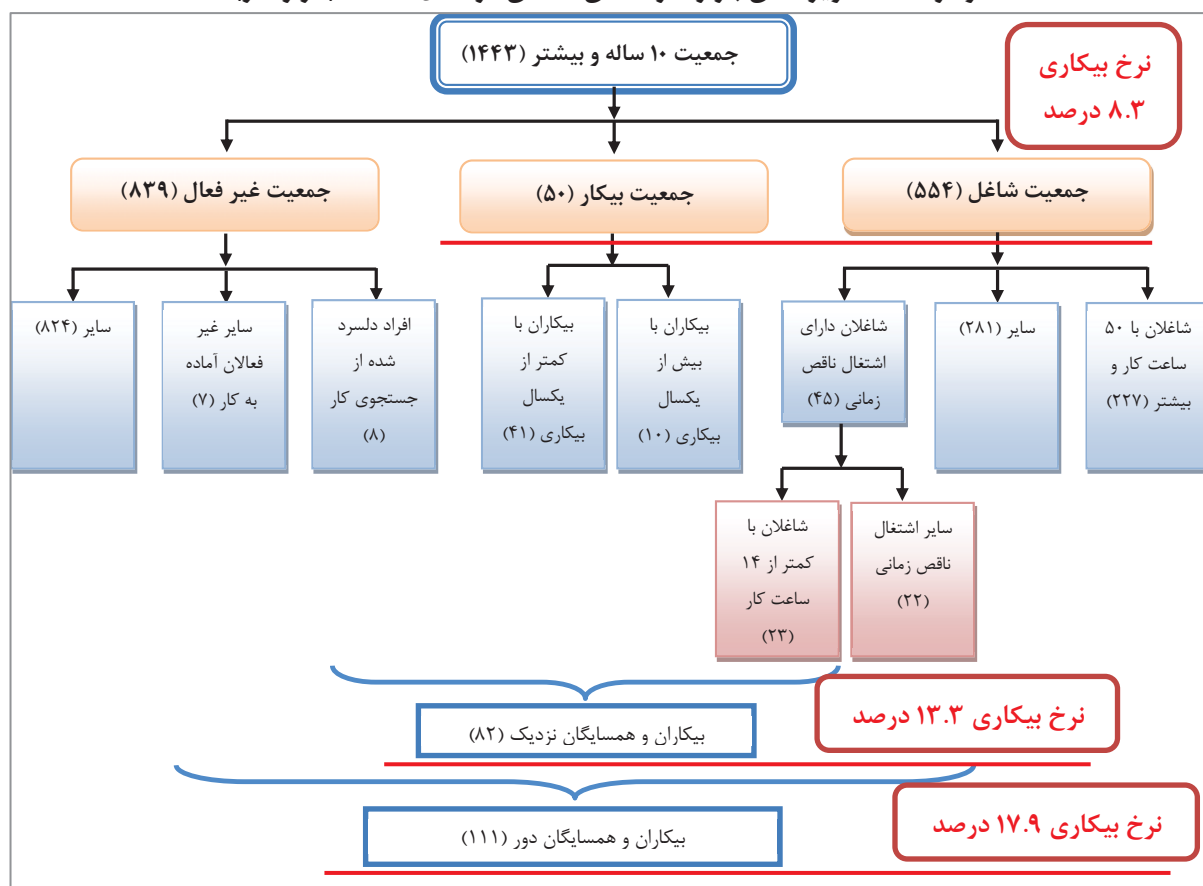
بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۶۳۵۹.۹	۱.۱	۳.۹
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۲۴۹۶۴.۸	۱.۸	۱۵.۱
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۱۴۹۷۷.۷	۱.۶	۹.۱
فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۱۹۹۴.۳	۱.۱	۱.۲
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۱۲۶۰.۸	۰.۵	۰.۸
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۱۶۷۰.۳	۰.۶	۱.۰
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۲۰۷۶۷.۹	۱.۳	۱۲.۶
فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۴۷۹.۳	۰.۵	۰.۳
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۶۹۰.۷	۱.۴	۰.۴
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۱۰۶۰۰.۳	۱.۷	۶.۴
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۹۰۹۷.۱	۲.۱	۵.۵
فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۹۶۲۰.۰	۲.۳	۵.۸
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۱۴۶۲.۱	۱.۱	۰.۹
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۱.۳	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۱.۵	-

ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان همدان

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان همدان برابر با ۱۴۴۳ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۶۰۴ هزار نفر فعال و ۸۳۹ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۴۱/۹ درصد بوده است. همچنین تعداد ۵۰ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۸/۳ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۳/۳ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان بیکار، این شاخص به ۱۷/۹ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۷۰: تصویر کلان بازار کار استان همدان در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د برنامه‌های در دست اجرا

برنامه‌های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه‌ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۱۴۴: اعتبارات تخصیص داده‌شده به استان همدان بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	همدان	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاهها	کل برنامه‌های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۱۰۴۱۲	۲,۳%
		وجه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۶۵۷	۲,۹%
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۳۸۱	۱,۹%
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۷۱۰	۲,۷%
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۸	۲۱۵۲۶	۲,۲%
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راه‌اندازی طرح‌های نیمه تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۱۲۳	۰,۳%
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۱۰	۰,۳%
		اشتغال (نفر)	۱۲۹۸۶۲	۶۰۷	۰,۵%
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه‌ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۲۴۰۲	۳,۴%
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۱۹۰	۳,۴%
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۷۳۰	۱,۴%
	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۲۴۷۹	۲,۷%

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	همدان	سهم استان از برنامه	
وزارت جهاد کشاورزی		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۴۰	۲,۷٪	
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۲۴۴۱	۲,۸٪	
	توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی	اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۳۴	۳,۴٪	
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۱۶	۳,۴٪	
	رسته‌فعالیت‌های اولویت‌دار بخش کشاورزی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۱۰۹۸	۲٪	
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۶۲	۱,۱٪	
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۱۰۳۰	۲,۱٪	
	بازسازی و نوسازی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰۰	۵۰۵	۲,۵٪	
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۴۰	۲,۵٪	
	سرمایه‌درگردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰۰	۹۱۸	۲,۶٪	
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۳۷	۳,۵٪	
	برنامه ارتقای معیشت مناطق مرزی از طریق توسعه باغات	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۰	۰٪	
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۰	۰٪	
		اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۰	۰٪	
	سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۱۷۵۵	۲,۵٪
اشتغال (نفر)			۱۲۲۴۰۵	۳۱۱۷	۲,۵٪	
کمک بلاعوض (میلیارد ریال)			۵۶۴	۱۹	۳,۴٪	
کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)			۹۳	۰	۰٪	
معاونت علمی و فناوری	طرح‌های دانش‌بنیان	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۲۵۸	۱,۴٪	
		اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۹۸۲	۱,۵٪	
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۳۱	۱,۴٪	
		اشتغال (نفر)	۷۰۰۰۰	۲۵۲۰	۳,۶٪	
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۶۰	۳,۶٪	
		اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰۰	۴۶۸۰	۳,۶٪	
	طرح مشوق بیمه سهم کارفرمایی	کمک بلاعوض	۳۲۰۳	۱۱۵	۳,۶٪	
		اشتغال (نفر)	۳۵۰۰۰	۷۳۵	۲,۱٪	
	طرح مهارت‌آموزی در محیط واقعی کار	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۳	۲,۱٪	
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰۰		۰٪	
	طرح یارانه دستمزد	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴		۰٪	
		تسهیلات	۱۲۰۰	۳۰	۲,۵٪	
	طرح توسعه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی	اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۱۵۰	۲,۵٪	
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۳	۲,۵٪	
		توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۱۳۷	۱,۸٪
			اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۷۸۵	۲,۱٪
			کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۷	۱,۸٪
			کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰		۰٪
	وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۶۱۴	۲,۹٪
وجوه اداره شده (میلیارد ریال)			۲۱۱۹۵	۶۱۴	۲,۹٪	
اشتغال (نفر)			۱۲۰۰۰۰	۳۶۷۶	۳,۱٪	
کمک بلاعوض (میلیارد ریال)			۱۵۰۰۰	۴۵۵	۳٪	
بازآفرینی شهری		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۴۳	۲,۹٪	

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	همدان	سهم استان از برنامه
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	(ودیعہ مسکن)	وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۴۳	۲,۹٪
	فرهنگ و هنر	تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۵۰	۰,۳٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۲	۰,۳٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۳۹	۰,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۰	۰,۳٪

هـ) برش استانی برنامه‌های تولید و اشتغال سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه‌های پیش‌بینی شده در این سال‌ها، جمع منابع پیش‌بینی شده برای اجرای برنامه‌های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۱۴۵: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان همدان (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	۰.۰	۰.۰
	۰.۰	۰.۰
	۲۸۶	۵۷.۲
بازآفرینی شهری	۲۹۵.۳	۴۴۲.۹
	۰.۰	۰.۰
	۲۹۵.۳	۴۴۲.۹
کشاورزی	۷۲۰.۰	۱۰۸۰.۰
	۷۲۰.۰	۱۰۸۰.۰
	۱۸۰.۰	۲۲۵.۰
گردشگری	۳۳.۷	۴۲.۱
	۳۳.۷	۴۲.۱
	۰.۰	۰.۰
معاونت علمی	۲۸۶	۳۵.۸
	۲۸۶	۳۵.۸
	۰.۰	۰.۰
صنعت و معدن	۹۲۰.۰	۱۳۸۰.۰
	۹۲۰.۰	۱۳۸۰.۰
	۲۳۰.۰	۲۸۷.۵
برنامه‌های جدید	۵۱۰.۸	۸۴۰.۵
	۷۸.۸	۳۶۸.۴
	۴۳۲.۰	۴۷۲.۱
جمع	۲۵۰۸.۵	۳۸۲۱.۴
	۱۷۸۱.۲	۲۹۰۶.۳
	۱۱۶۵.۹	۱۴۸۴.۸

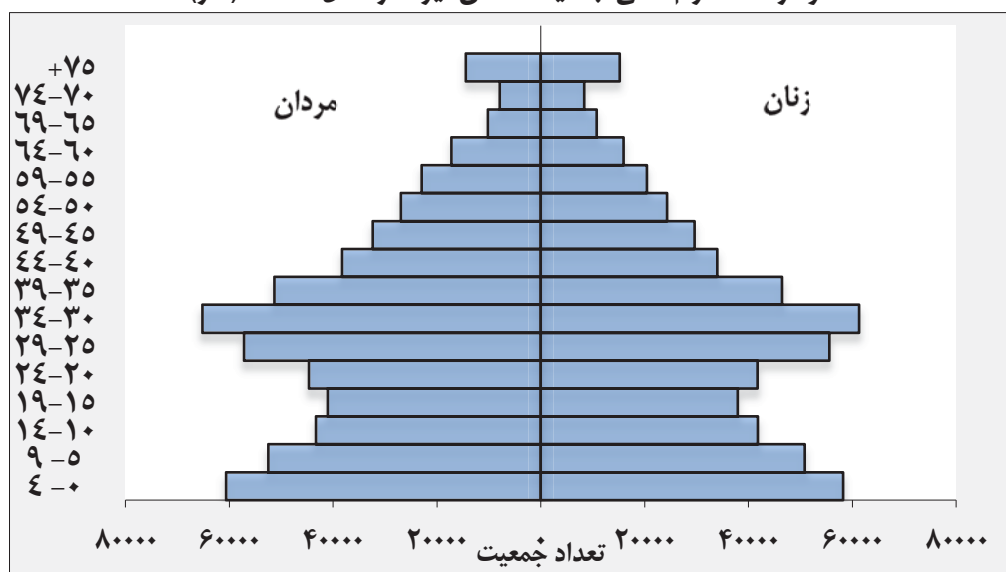
۳۱-۶- استان یزد

الف) تعداد و ساختار جمعیت استان یزد

بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور در سال ۱۳۹۵، تعداد کل جمعیت استان یزد برابر با ۱۱۳۹ هزار نفر بوده (۱/۴۲ درصد جمعیت کل کشور) که از این تعداد ۵۸۶ هزار نفر مرد و ۵۵۳ هزار نفر زن بوده‌اند. بر این اساس نسبت جنسی جمعیت استان که تعداد مردان به ازای هر یک‌صد زن را نشان می‌دهد برابر با ۱۰۶ می‌باشد. این استان یکی از بالاترین نسبت‌های جنسی بین استان‌های کشور را به خود اختصاص داده است. تعداد جمعیت استان به تفکیک منطقه محل سکونت نشان می‌دهد ۹۷۱ هزار نفر از جمعیت استان در نقاط شهری و ۱۶۷ هزار نفر در نقاط روستایی سکونت داشته‌اند که میزان شهرنشینی ۸۵/۳ درصد را به تصویر می‌کشد.

تحولات جمعیت استان طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که متوسط رشد سالانه جمعیت در استان یزد معادل ۱/۱۷ درصد بوده است که نسبت به دوره ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰ (متوسط نرخ رشد سالانه ۱/۶۳ درصد) شاهد کاهش رشد جمعیت استان هستیم. با توجه به کاهش نرخ رشد جمعیت در این استان، بخشی از این کاهش را می‌توان به تغییر الگوی جابجایی‌های جمعیتی (کاهش مهاجرت به استان یا خروج جمعیت از استان) نسبت داد. تحولات ساختار سنی جمعیت در این استان طی سال‌های گذشته، منجر به انباشت جمعیت در سنین ۶۴-۱۵ سالگی، به عنوان جمعیت واقع در سن فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بیشترین انباشت جمعیت مربوط به سنین میانی است که در نتیجه افزایش مولید در دهه ۶۰ خورشیدی به وقوع پیوسته است.

نمودار ۷۱: هرم سنی جمعیت استان یزد در سال ۱۳۹۵ (نفر)

ب) ساختار اقتصاد استان

بر اساس اطلاعات مربوط به حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۹۴، وضعیت اقتصادی استان به تفکیک بخش‌های اقتصادی به شرح ذیل می‌باشد:

- سهم استان از GDP با نفت و GDP بدون نفت به ترتیب برابر با ۱۰.۸ و ۲۰.۱ درصد می‌باشد.
- بیشترین سهم ارزش افزوده در ساختار اقتصادی استان مربوطه به سه بخش صنعت، عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری که به ترتیب برابر با ۲۳.۹، ۱۷.۵ و ۱۲ درصد می‌باشند.

- این استان در بخش استخراج سایر معادن سهم ۱۹.۲ درصدی از ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۱۴۶: وضعیت اقتصادی استان یزد در سال ۱۳۹۴

بخش‌های اقتصادی	ارزش افزوده کل کشور (میلیارد ریال)	ارزش افزوده استان (میلیارد ریال)	سهم استان از ارزش افزوده کل کشور (درصد)	سهم بخش از کل تولید استان (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	۱۱۷۸۶۳۹.۵	۲۶۳۶۲.۴	۲.۲	۱۲.۰
استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن	۱۳۴۳۰۴۳.۵	۰.۰	۰.۰	۰.۰
استخراج سایر معادن	۷۷۹۱۲.۲	۱۴۹۵۲.۶	۱۹.۲	۶.۸
صنعت	۲۲۰۰۸۰۷.۳	۵۲۴۷۲.۱	۲.۴	۲۳.۹
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۳۷۵۰.۸	۵۸۸۸.۵	۱.۱	۲.۷
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۴۱۲۹۴.۵	۹۱۱.۰	۲.۲	۰.۴
ساختمان	۵۵۹۹۴۲.۵	۹۸۹۸.۲	۱.۸	۴.۵
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها	۱۴۰۰۵۸۹.۱	۳۸۵۹۵.۵	۲.۸	۱۷.۵
حمل و نقل و انبارداری و پست	۹۳۲۰۰۵.۱	۱۹۲۳۴.۵	۲.۱	۸.۷
فعالیت خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا	۱۷۹۵۱۰.۹	۱۹۰۷۲.۲	۱.۱	۰.۹
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۷۸۳۰.۸	۱۱۷۳.۴	۰.۵	۰.۵
فعالیتهای مالی و بیمه	۲۸۵۳۵۴.۲	۲۳۸۶.۰	۰.۸	۱.۱
املاک و مستغلات	۱۵۵۴۸۳۷.۹	۲۰۰۶۶.۴	۱.۳	۹.۱
فعالیتهای حرفه ای، علمی و فنی	۱۰۱۸۶۷.۲	۱۱۶۷.۷	۱.۱	۰.۵
فعالیتهای اداری و خدمات پشتیبانی	۵۰۵۴۵.۹	۱۲۷۲.۳	۲.۵	۰.۶
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۶۰۶۶۸۹.۰	۶۲۹۶.۳	۱.۰	۲.۹
آموزش	۴۲۹۱۳۶.۴	۷۷۳۹.۶	۱.۸	۳.۵
فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۴۱۴۱۲۱.۲	۸۶۶۰.۸	۲.۱	۳.۹
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۲۸۱۴۲.۸	۹۹۱.۸	۰.۸	۰.۵
سهم استان از GDP (درصد)	-	-	۱.۸	-
سهم استان از GDP بدون نفت (درصد)	-	-	۲.۱	-

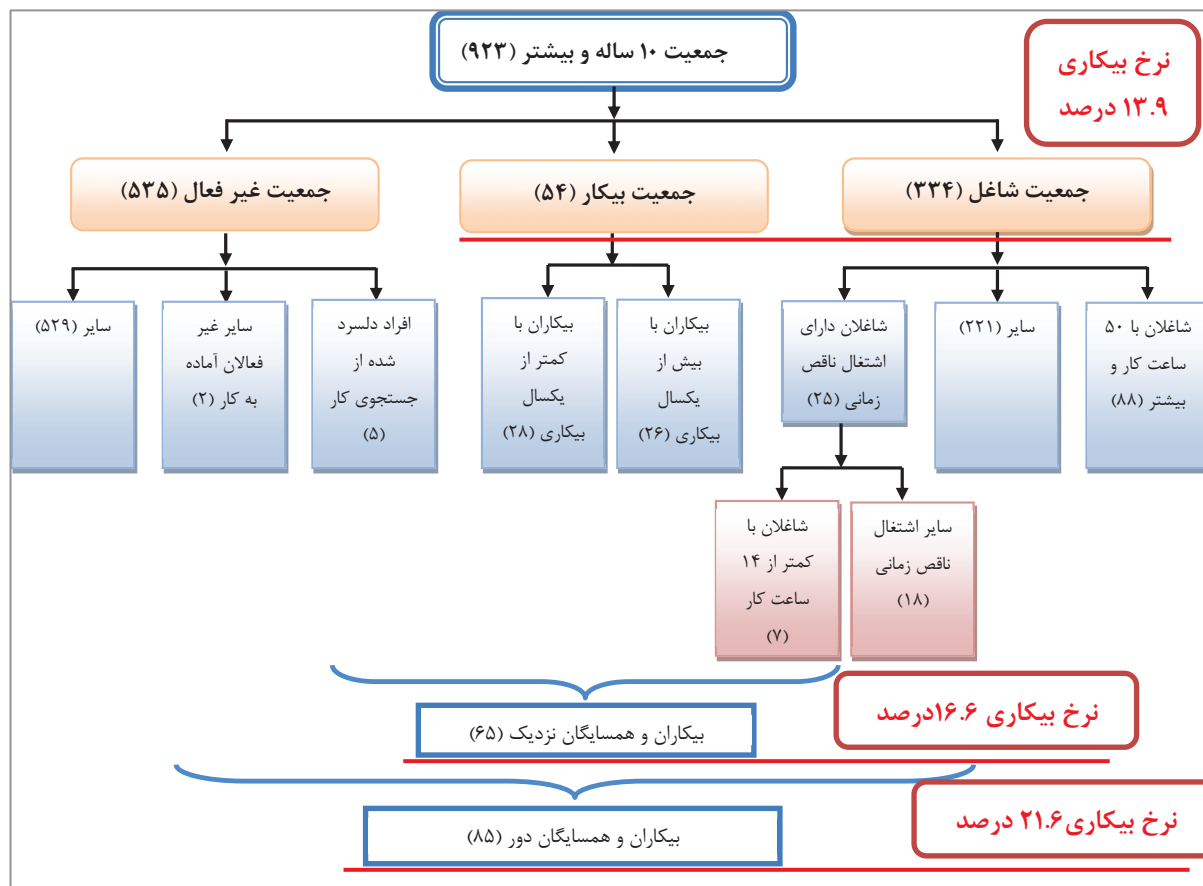
ماخذ: حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران

ج) نماگرهای بازار کار استان یزد

نتایج آمارگیری از نیروی کار در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد تعداد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان یزد برابر با ۹۲۳ هزار نفر بوده است که از این تعداد ۳۸۸ هزار نفر فعال و ۵۳۵ هزار نفر غیر فعال بوده‌اند. بر این اساس نرخ مشارکت اقتصادی در این استان معادل ۴۲ درصد بوده است. همچنین تعداد ۵۴ هزار نفر از جمعیت استان بیکار بوده‌اند که بر اساس استاندارد مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری استان برابر با ۱۳/۹ درصد است. اطلاعات نیروی کار استان نشان می‌دهد که با دخالت دادن همسایگان نزدیک بیکاران یا همان شاغلان با کمتر از ۱۴ ساعت کار (افراد بالقوه بیکار) و افراد دلسرد شده از جستجوی کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) نرخ بیکاری استان به ۱۶/۶ درصد افزایش می‌یابد. همچنین نرخ بیکاری در این استان با در نظر گرفتن همسایگان دور بیکاران یا همان کل شاغلان دارای اشتغال ناقص زمانی (افراد بالقوه بیکار)، افراد دلسرد شده از جستجوی کار و سایر غیر فعالان آماده به کار (افراد بالقوه فعال و بیکار) به عنوان

بیکار، این شاخص به ۲۱/۶ درصد افزایش می‌یابد. همان‌گونه که از شاخص‌های نرخ بیکاری محاسبه شده برمی‌آید با اعمال رهیافت معرفی شده، نرخ بیکاری استان به مقدار قابل‌ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

نمودار ۷۲: تصویر کلان بازار کار استان یزد در سال ۱۳۹۷ (هزار نفر)

د برنامه‌های در دست اجرا

برنامه‌های در دست اجرا در استان به شرح جدول زیر است. بر اساس این برنامه‌ها، سر جمع اعتبارات تخصیص داده شده به استان به شرح زیر است.

جدول ۱۴۷: اعتبارات تخصیص داده‌شده به استان یزد بر اساس برنامه‌های تولید و اشتغال در دست اجرا

دستگاه	عنوان برنامه	اقلام	کل کشور	یزد	سهم استان از برنامه
مجموع دستگاه‌ها	کل برنامه‌های اشتغال	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۵۱۴۶۶	۲۰۷۴۴	۴,۶٪
		وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۲۲۶۹۵	۷۱۲	۳,۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۹۸۹۷	۹۵۴	۴,۸٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۵۸۸۵	۷۳۹	۲,۹٪
		اشتغال (نفر)	۹۸۶۹۸	۲۶۳۱۰	۲,۷٪
وزارت صنعت، معدن و تجارت	تکمیل و راه‌اندازی طرح‌های نیمه‌تمام	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۰۲۱۸	۴۴۸۰	۱۱,۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۱۸۴	۳۵۵	۱۱,۱٪
		اشتغال (نفر)	۱۴۹۸۶۲	۱۰۳۶	۰,۸٪
	بازسازی و نوسازی (با مجوز توسعه‌ای)	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۰۴۳۵	۲۴۳۱	۳,۵٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۵۷۷	۱۹۲	۳,۵٪
		اشتغال (نفر)	۵۱۷۱۰	۱۳۶۴	۲,۶٪

دستگاه	عنوان برنامه	اقدام	کل کشور	یزد	سهم استان از برنامه
وزارت جهاد کشاورزی	تسهیلات سرمایه در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۹۰۶۴۶	۳۳۵۲	۳,۷٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۴۵۰	۵۴	۳,۷٪
		اشتغال (نفر)	۸۷۴۲۹	۳۱۹۹	۳,۷٪
	توسعه خوشه‌های صنعتی و خدمات کلینیکی	اشتغال (نفر)	۱۰۰۰	۳۹	۳,۹٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۶۶	۱۸	۳,۹٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۶۱۴۲	۱۵۶۰	۲,۸٪
	رسته‌فعالیت‌های اولویت‌دار بخش کشاورزی	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۷۲۱	۱۸۳	۳,۲٪
		اشتغال (نفر)	۴۹۳۸۶	۱۳۱۹	۲,۷٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۰۰۰۰	۱۲۲۱	۶,۱٪
	بازسازی و نوسازی	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۹۴	۹۷	۶,۱٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۳۵۰۰۰	۲۴۶۹	۷,۱٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۰۵۰	۴۶	۴,۴٪
سرمایه‌در گردش	تسهیلات (میلیارد ریال)	۴۲۰۰	۰	٪۰	
	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۵۰۴	۰	٪۰	
	اشتغال (نفر)	۱۰۷۶۸	۰	٪۰	
سازمان میراث فرهنگی	میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۶۸۹۲۴	۳۵۱۸	۵,۱٪
		اشتغال (نفر)	۱۲۳۴۰۵	۶۳۴۷	۵,۱٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۵۶۴	۲۲	۳,۹٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۹۳	۰	۰,۱٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۸۰۰۰	۴۰۱	۲,۲٪
معاونت علمی و فناوری	طرح‌های دانش‌بنیان	اشتغال (نفر)	۶۴۲۰۰	۱۴۳۴	۲,۲٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۲۲۰۰	۴۹	۲,۲٪
		اشتغال (نفر)	۷۰۰۰۰	۲۲۴۰	۳,۲٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۷۶	۵۴	۳,۲٪
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	طرح کارورزی	اشتغال (نفر)	۱۳۰۰۰۰	۴۱۶۰	۳,۲٪
		کمک بلاعوض	۳۲۰۰۳	۱۰۳	۳,۲٪
		اشتغال (نفر)	۳۵۰۰۰	۵۶۷	۱,۶٪
	طرح مهارت‌آموزی در محیط واقعی کار	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰	۳	۱,۶٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰۰	۰	٪۰
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۶۰۴	۰	٪۰
	طرح یارانه دستمزد	تسهیلات	۱۲۰۰	۳۰	۲,۵٪
		اشتغال (نفر)	۶۰۰۰	۱۵۰	۲,۵٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۲۰	۳	۲,۵٪
	توسعه و حمایت از مشاغل خانگی	تسهیلات (میلیارد ریال)	۷۵۵۰	۱۵	۰,۲٪
		اشتغال (نفر)	۳۶۵۸۲	۱۵۴	۰,۴٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۳۶۰	۱	۰,۲٪
		کمک بلاعوض ملی (میلیارد ریال)	۴۰۰	۰	٪۰
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۲۱۱۹۵	۶۶۵	۳,۱٪
وجوه اداره شده (میلیارد ریال)		۲۱۱۹۵	۶۶۵	۳,۱٪	
وزارت راه و شهرسازی	بازآفرینی شهری (نوسازی مسکن)	اشتغال (نفر)	۱۲۰۰۰۰	۳۹۷۳	۳,۳٪
		کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۱۵۰۰۰	۴۸۶	۳,۲٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۴۷	۳,۱٪
	بازآفرینی شهری (ودیعہ مسکن)	وجوه اداره شده (میلیارد ریال)	۱۵۰۰	۴۷	۳,۱٪
		تسهیلات (میلیارد ریال)	۱۶۴۵۶	۵۵۵	۳,۴٪
		یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)	۸۱۷	۲۸	۳,۴٪
فرهنگ و هنر	اشتغال (نفر)	۱۲۶۵۶	۴۲۷	۳,۴٪	
	کمک بلاعوض (میلیارد ریال)	۴۰	۱	۳,۳٪	

هـ) برش استانی برنامه‌های تولید و اشتغال سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

با توجه به برآورد منابع مالی در اختیار در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ و نیز اعمال توزیع استانی اولیه برای برنامه‌های پیش‌بینی شده در این سال‌ها، جمع منابع پیش‌بینی شده برای اجرای برنامه‌های تولید و اشتغال در سطح استان به شرح جدول زیر است.

جدول ۱۴۸: پیش‌بینی اعتبارات موضوع برنامه‌های تولید و اشتغال در استان یزد (میلیارد ریال)

عنوان	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰
سیاست‌های فعال بازار کار	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۴۲.۲
بازآفرینی شهری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۳۱۸.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۴۷۷.۰
کشاورزی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۹۶۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۴۴۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۴۴۰.۰
گردشگری	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۴۲.۱
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۱۷۷.۶
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۷۷.۶
معاونت علمی	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۴۴.۶
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۵۵.۷
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۵۵.۷
صنعت و معدن	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۱۶۸۰.۰
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۲۵۲۰.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۲۵۲۰.۰
برنامه‌های جدید	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۵۵۳.۴
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۶۱۹.۹
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۲۷۱.۷
جمع	تسهیلات از محل منابع داخلی بانکی	۳۶۹۸.۱
	تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی	۴۴۶۵.۰
	تأمین منابع از محل بودجه عمومی	۱۶۹۲.۴

فهرست منابع

- قانون برنامه پنجساله ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران
- قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)
- مرکز آمار ایران، طرح آمارگیری از نیروی کار، برای سال‌های مختلف
- مرکز آمار ایران، سرشماری عمومی نفوس و مسکن
- مرکز آمار ایران (۱۳۹۴)، حساب‌های منطقه‌ای
- قانون بودجه کل کشور ۱۳۹۷
- قانون بودجه کل کشور ۱۳۹۸
- آئین‌نامه اجرایی بند (الف) تبصره ۱۸، قانون بودجه کل کشور، سال ۱۳۹۷
- آئین‌نامه اجرایی بند (الف) تبصره ۱۸، قانون بودجه کل کشور، سال ۱۳۹۸